

Onsdag den 8. maj 2024 (D)

1

91. møde

Onsdag den 8. maj 2024 kl. 10.00

Dagsorden

1) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 132:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af kravene til det kommunale beredskabs reaktionstider fra afgangstider til responstider.

Af Mike Villa Fonseca (UFG).

(Fremsættelse 29.02.2024).

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 181:

Forslag til lov om ændring af investeringsscreeningsloven og lov om gasforsyning. (Særskilte tidspunkter for investeringsscreening i forbindelse med visse havvindudbud og andre større offentlige energiprojekter samt Energiklagenævnets nedsættelse og uafhængighed).

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard).

(Fremsættelse 30.04.2024).

3) Besvarelse af oversendte spørgsmål til ministre (spørgetid)

(Se nedenfor).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 164:

Forslag til lov om ændring af SU-loven. (Reform af SU-systemet på det videregående uddannelsesområde).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund).

(Fremsættelse 24.04.2024).

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 166:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en arbejdsgruppe om su som udeboende for studerende på ungdomsuddannelser.

Af Mads Olsen (SF) m.fl.

(Fremsættelse 01.03.2024).

6) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 169:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en arbejdsgruppe til undersøgelse af renteniveauet på su-lån og -gæld.

Af Sofie Lippert (SF) m.fl.

(Fremsættelse 01.03.2024).

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 174:

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger. (Fritagelse for genansøgning om boligstøtte efter bortfald på grund af Landsbyggefondens tilskud til midlertidige huslejenedsættelser).

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).

(Fremsættelse 25.04.2024).

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 175:

Forslag til lov om anlæg af ny vejforbindelse mellem Tingbjerg og Husum i Københavns Kommune.

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).

(Fremsættelse 25.04.2024).

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 176:

Forslag til lov om fravigelse af begrænsninger for anvendelsen af dele af arealerne i det almene boligområde Tingbjerg/Utterslevhuse i Københavns Kommune.

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).

(Fremsættelse 25.04.2024).

10) 1. behandling af lovforslag nr. L 187:

Forslag til lov om ændring af adoptionsloven. (Håndtering af konsekvenserne ved afvikling af Danish International Adoption).

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).

(Fremsættelse 30.04.2024).

11) 1. behandling af lovforslag nr. L 188:

Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om opkrævning af underholdsbidrag. (Ændringer af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, om forældelse af underholdsbidrag m.v.).

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).

(Fremsættelse 30.04.2024).

1) Til finansministeren af:

Trine Pertou Mach (EL)

Er ministeren enig i, at regeringen kunne have undgået den situation, at vilkårene for borgere med handicap nu står til at blive forringet med handicapaftalen af 2. maj 2024, så der i stedet kan blive flere ressourcer til de andre velfærdsområder, hvis ikke regeringen havde prioriteret at sænke skatten til velhavende danskere, men i stedet for samlet set havde prioriteret penge til velfærd?

(Spm. nr. S 913, skr. begr.).

2) Til indenrigs- og sundhedsministeren af:

Mette Thiesen (DF)

Hvad er ministerens holdning til, at et britisk studie foretaget af børnelægen Hilary Cass for det offentlige britiske sundhedsvæsen, NHS, viser, at forekomsten af kønsinkongruens hos børn under 18 år er »bemærkelsesværdig svag«, og gør det indtryk på ministeren i forhold til regeringens planer for lovgivning på området?

(Spm. nr. S 838 (omtrykt)).

3) Til indenrigs- og sundhedsministeren af:

Mette Thiesen (DF)

Anerkender ministeren, at det var en fejl at fjerne kønsdysfori fra listen over psykiske lidelser i 2017?

(Spm. nr. S 855).

4) Til justitsministeren af:

Sascha Faxe (ALT)

Hvad er ministerens holdning til, at to tidligere medlemmer af Folketinget er blevet tilbudt orienteringsbriefing om kinesisk hacke-rangreb af deres computere af FBI og ikke af PET?
(Spm. nr. S 854, skr. begr. (omtrykt)).

5) Til justitsministeren af:

Torsten Gejl (ALT)

Vil ministeren sikre, at der kommer tydeligere regler for, hvordan onlineauktioner skal forløbe, så der sikres gennemsigtighed og fair vilkår, og så man undgår, at medarbejderne i auktionshuse selv byder på varerne, som TV2 Østjylland har afsløret hos Campen Auktioner?
(Spm. nr. S 896, skr. begr.).

6) Til social- og boligministeren af:

Christina Olumeko (ALT)

Mener ministeren, at det er en hensigtsmæssig effekt af ghettoloven, at staten skal anlægge en vejbro, der indebærer en affredning af Vestvolden og kan medføre negative konsekvenser for biodiversite-ten samt øget biltrafik i Tingbjerg?
(Spm. nr. S 909).

7) Til beskæftigelsesministeren af:

Susie Jessen (DD)

Er det ministerens opfattelse, at det var en fejl, at Folketinget i lovforslaget ikke blev gjort opmærksom på, at en adfærdseffekt hos befolkningen ville medføre en ekstraregning på 200 mio. kr., da Fol-keetinget behandlede lovforslaget om konsekvenser ved afskaffelsen af store bededag som helligdag i starten af 2023?
(Spm. nr. S 875. Medspørger: Helle Bonnesen (KF)).

8) Til børne- og undervisningsministeren af:

Anne Hegelund (EL)

Mener ministeren, at de initiativer, som regeringen allerede har ta-get, er tilstrækkelige til at sikre flere pædagoger og pædagogiske assistenter i daginstitutionerne, og hvilke initiativer vil ministeren konkret igangsætte, hvis det ikke er tilfældet?
(Spm. nr. S 908, skr. begr. (omtrykt)).

9) Til udlændinge- og integrationsministeren af:

Mikkel Bjørn (DF)

Er ministeren bekendt med den svenske rapport, der afslører banders og kriminelles omfattende infiltration af svenske myndigheder, og anser ministeren det for nødvendigt at igangsætte en tilsvarende undersøgelse i Danmark for at afdække, om også danske offentlige myndigheder er udsat for infiltration af kriminelle eller religiøse netværk?
(Spm. nr. S 800, skr. begr. (omtrykt)).

10) Til udlændinge- og integrationsministeren af:

Kim Edberg Andersen (DD)

Når briterne kan gå enegang med at oprette et modtagecenter i Rwanda, hvorfor mener ministeren så, at Danmark skal vente på en eventuel fælles EU-løsning i stedet for at gøre det samme som briterne?
(Spm. nr. S 870, skr. begr.).

11) Til skatteministerens af:

Kenneth Fredslund Petersen (DD)

Er ministeren enig i, at hævelsen af dieselafgiften er et klokkeklart brud på regeringsgrundlagets løfte om, at det ikke skal være dyrere at drive virksomhed, når det gælder busbranchen?
(Spm. nr. S 878 (omtrykt)).

12) Til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af:

Kim Edberg Andersen (DD)

Er ministeren enig i sin partifælle Søren Smalbro's udtalelse »Det er klart, at hvis man kommer i mål med målsætningerne, så er en CO₂-afgift oveni jo til Klods Hans. Jeg mener, så giver det jo ingen mening«, efter de nye tal på skoves CO₂-optag er udgivet?
(Spm. nr. S 874, skr. begr.).

13) Til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af:

Signe Munk (SF)

Når det fremgår af landbrugsaftalen fra 2021, at »Aftaleparterne har en fælles ambition om, at udledningen af drivhusgasser for land- og skovbrugssektoren skal reduceres med mindst 8 mio. t. CO₂e i 2030 under hensyntagen til principperne i klimaloven, herunder bæredygtig erhvervsudvikling og dansk konkurrencekraft, sunde of-fentlige finanser og beskæftigelse«, vil regeringen så holde fast i denne ambition og sikre den indfriet med en aftale om en CO₂-afgift for landbruget?
(Spm. nr. S 893).

14) Til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af:

Kristian Bøgsted (DD)

Er ministeren enig i Stine Bosses udtalelse om, at den maksimale grænse for dyretransporter i EU bør være 8 timer?
(Spm. nr. S 901, skr. begr.).

15) Til transportministeren af:

Sigurd Agersnap (SF)

Hvad er ministerens holdning til, at indførelsen af nulmom's for indenrigsflyvning vil gøre det billigere at benytte sig af taxa-flyvning, og er ministeren bekymret for, om forslaget vil lede til flere taxa-flyv-ninger?
(Spm. nr. S 900. Medspørger: Sofie Lippert (SF)).

16) Til transportministeren af:

Kenneth Fredslund Petersen (DD)

Mener ministeren, at det er rimeligt, at flextrafikvognmænd er bun-det af A++-energimærkekravene, hvis de har behov for at udskifte deres køretøj, selv om det ikke er muligt for vognmænd i landdistrik-terne at finde en elbil, der kan køre langt nok på en ladning og samtidig leve op til kravene, der stilles til flextrafik-køretøjer?
(Spm. nr. S 907).

17) Til transportministeren af:

Theresa Scavenius (UFG)

Mener ministeren, at der skal være fuld åbenhed i anlægsbudgetter og deres detaljer, så Folketinget kan stemme på et fuldt oplyst grund-lag, når det kommer til vejprojekter, som eksempelvis lovforslag nr. L 112?
(Spm. nr. S 910).

18) Til transportministeren af:

Theresa Scavenius (UFG)

Hvad er ministerens holdning til, at der skal laves en række under-søgelser i forhold til asbestdeponiet i Dall, hvor der ikke er fuld klarhed og åbenhed over proces, budget og tidsplan i relation til vvm-direktivets krav for proces og forundersøgelser?
(Spm. nr. S 911).

19) Til uddannelses- og forskningsministeren af:

Katrine Robsøe (RV)

Hvilke bekymringer har ministeren i forhold til sektordimensionerin-gen, hvor antallet af studiepladser på landets universiteter reduceres med 2.654 pladser?

(Spm. nr. S 879).

20) Til uddannelses- og forskningsministeren af:

Katrine Robsøe (RV)

Hvorfor ønsker ministeren sammen med resten af regeringen, SF, LA, Danmarksdemokraterne og Konservative at nedlægge 545 bachelorpladser på Aarhus Universitet, og hvilke uddannelser mener ministeren at pladserne bør lukkes på?

(Spm. nr. S 880).

21) Til ministeren for ligestilling af:

Samira Nawa (RV)

Er ministeren enig med undervisningsministeren i, at folkeskolen vil blive gjort til en »kønspolitisk kampplads«, hvis et fokus på at modarbejde kønsstereotyper skrives ind i folkeskolens formålsparagraf? (Spm. nr. S 894, skr. begr.).

Kl. 10:00

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Klima-, energi- og forsyningsministeren har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Energi- og forsyningspolitisk redegørelse 2024.
(Redegørelse nr. R 16).

Redegørelsen vil fremgå af www.folketingstidende.dk.

Redegørelsen vil komme til forhandling torsdag den 23. maj 2024.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 132:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af kravene til det kommunale beredskabs reaktionstider fra afgangstider til responstider.

Af Mike Villa Fonseca (UFG).

(Fremsættelse 29.02.2024).

Kl. 10:00

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Vi giver først ordet til Mike Villa Fonseca for begrundelse. Værsgo.

Kl. 10:01

Begrundelse

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for ordet, formand, og også tak til Folketingets partier og medlemmer for, at vi i dag tager debatten. Det har jeg set frem til med det her vigtige område i forhold til at overgå fra afgangstider til responstid. Det står sort på hvidt i beslutningsforslaget, som jeg har lavet, og jeg synes faktisk, det er lige til højrebenet, og det er noget,

vi kan eksekvere på i dag, og så kan det allerede virke i morgen. Så jeg ser frem til debatten her i salen for Folketingets partier, Folketingets medlemmer, og jeg håber selvfølgelig også på positiv respons i forhold til beslutningsforslaget.

Det handler om, at vi har et robust samfundsberedskab i Danmark, og det synes jeg er på tide. Det er desværre ofte sådan, at vores beredskab lidt bliver glemt, så nu er det altså på tide, at vi gør noget for beredskabet og de mange frivillige og deltidsbrandfolk, der også er ude i det danske samfund. Jeg er jo bl.a. en af dem selv. Men i hvert fald ser jeg frem til debatten og ser frem til, hvad Folketingets partier og medlemmer skyder ind med i debatten. Tak for ordet, formand.

Kl. 10:02

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det.

Så er forhandlingen åbnet. Den første, der får ordet, er forsvarsministeren. Værsgo.

Kl. 10:02

Forhandling

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen):

Tak for det. Mike Villa Fonseca har fremsat et forslag til folketingsbeslutning om ændring af kravene til det kommunale redningsberedskab. Det er sådan, at Mike Villa Fonseca foreslår, at man inden årets udgang ændrer krav om reaktionstider fra afgangstider til responstider. Det nuværende krav om afgangstid betyder, at første slukningsenhed skal afgå snarest, dog senest inden for 5 minutter efter modtagelse af alarmer. At afskaffe den nuværende afgangstid på 5 minutter og erstatte den med krav om responstider betyder, at der i stedet vil stilles krav til, hvornår første udrykning ankommer til skadestedet.

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg støtter grundtanken i det forslag, som Mike Villa Fonseca har lavet, da det er vigtigere for borgerne, hvornår redningsberedskabet ankommer til skadestedet, end hvornår redningsberedskabet afgår fra stationen. Ligeledes anerkender jeg udfordringerne med den nuværende regulering, hvor det ikke er muligt for de kommunale redningsberedskaber at overholde afgangstidskravet i alle tilfælde. Det er bl.a. tilfældet i de tyndtbefolkede områder, hvor der kan være rekrutteringsudfordringer, og hvor det også dermed kan være svært at overholde afgangstiderne.

Jeg ser positivt på det overordnede ønske om at afskaffe afgangstidskravet med henblik på den aktuelle frisættelsesdagsorden for kommunerne. En afskaffelse af afgangstidskravet er ligeledes i ånden fra den originale tanke bag den lokalt forankrede, risikobaserede dimensionering af redningsberedskabet, som efterhånden er noget gammel, sådan som jeg husker det helt tilbage fra starten af 2000. Afgangstidskravet er fastlagt i dimensioneringsbekendtgørelsen, som fastsætter krav til de kommunale redningsberedskaber. Jeg har derfor bedt mit ministerium om i samarbejde med Beredskabsstyrelsen at se på at afskaffe afgangstidskravet i den nærmeste fremtid, når den nuværende dimensioneringsbekendtgørelse for det kommunale redningsberedskab skal opdateres.

Jeg mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at indføre centralt fastlagte mindstekrav for responstider, men det kan være relevant at se på, om der skal indføres krav til, at kommunalbestyrelser som led i fastlæggelse af serviceniveauet for redningsberedskabet skal indføre krav til første udryknings responstider ud fra lokale vurderinger. Det er allerede i dag praksis, at responstider udarbejdes lokalt og indgår i kommunens planer for redningsberedskabet. Planerne er omfattet af Beredskabsstyrelsens tilsyn med de kommunale redningsberedskaber. Ved en afskaffelse af afgangstidskravet oprettholdes borgernes sikkerhed via Beredskabsstyrelsens tilsyn med de

kommunale redningsberedskaber. Beredskabsstyrelsen vil ligeledes kunne følge udviklingen i responstider for at sikre, at der ikke sker en forringelse af serviceniveauet for borgerne.

Det er dog ikke sådan, at regeringen kan stemme for beslutningsforslaget her i dag, som Mike Villa Fonseca jo lagde op til at man bare lige kunne gøre. Det kommer vi ikke til at gøre, da det er vores vurdering, at det vil være uhensigtsmæssigt at indføre et nyt, centralt fastlagt mindstekrav for responstider.

Dog kommer regeringen til at se på mulighederne for at afskaffe det nuværende afgangstidskrav på 5 minutter samt muligheden for at indføre responstidskrav som en del af de kommunale servicekrav ud fra lokale vurderinger. Derudover synes jeg også, det er vigtigt at understrege, at vi jo i løbet af kort tid kommer til at drøfte med forsvarsforligskredsen, hvordan vores beredskab skal se ud i fremtiden, både i forhold til det statslige beredskab, som vi nu også tager hul på at diskutere, bl.a. på baggrund af den forsvarsaftale, vi lavede tilbage i sommeren 2023, men også på baggrund af den delaftale, vi lavede her den 30. april, hvor vi jo lægger op til en markant styrkelse af vores statslige beredskab. Og der er ikke nogen tvivl om, at hele det her spørgsmål så kommer til at blive genstand for politisk drøftelse, også med henblik på at se på en anden måde at gøre det på end det, som er tilfældet i dag.

Kl. 10:06

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er en række korte bemærkninger, og den første er til hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:06

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til forsvarsministeren, og tak for imødekommelsen. Jeg kunne godt tænke mig at høre lidt om den her deadline, i forhold til at ministeren har sat beredskabet til at kigge på det, altså om der er nogen deadline for, hvornår der så bliver gjort noget, for det er ikke første gang, vi har den her debat. Det er jo noget, man har snakket om mange gange, og jeg synes, det er på tide, at vi også gør noget ved det og handler på det.

Ministeren snakkede også om responstid. Der er jo allerede fokus på responstid i dag i de kommunale beredskaber og også i det statslige beredskab. Det, jeg snakker om, er udelukkende at fjerne det her 5-minutterskrav til, hvornår brandbilen skal afgå fra porten. Det handler jo om, hvornår den er fremme på skadestedet. Det er det, der er vigtigt for borgerne. Det er faktisk det, det handler om. Men der kan jo være forskellige faktorer, der spiller ind. Det kan være vinter, det kan være sommer, og der kan være alle mulige andre grunde til, at det nogle gange kan være besværligt at komme frem. Det kan være i tæt bebyggede områder. Det kan også være i tyndt bebyggede områder. Det her handler jo særlig om deltidstationerne og de frivillige stationer, hvor 8.000 ud af 10.000 brandmænd i danske samfund er. Det synes jeg vi skal anerkende her i Folketinget og handle på.

Kl. 10:07

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Forsvarsministeren.

Kl. 10:07

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen):

Men jeg forsøgte også i min besvarelse til hr. Mike Villa Fonseca at anerkende det beslutningsforslag, der nu er blevet præsenteret. Jeg synes, at det på mange måder er godt at få den diskussion, og det er heller ikke nogen hemmelighed, at det jo er en diskussion, man har haft gentagne gange gennem de seneste mange år. Jeg forstår også godt utålmodigheden, i forhold til om man så kommer til at opleve, at ting bliver lavet om. Derfor er det også mit udgangspunkt, at for-

svarsforligskredsen kommer til at drøfte bl.a. det her spørgsmål, men også det, der handler om det statslige beredskab, og den, kan man sige, sammenhæng, der er i forhold til det kommunale beredskab, hvis vi kommer til at starte diskussionen af det her inden sommerferien. Så det er ikke et spørgsmål om at lave en politisk syltekrukke, der gør, at vi så ikke kommer til at forholde os til det. Det vil vi gøre i løbet af de kommende måneder, og så er det jo sådan set også min forventning, at det kan føre til en politisk aftale, der så kan træde i kraft her i løbet af 2024.

Kl. 10:08

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:08

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til ministeren. Jeg er også meget glad for, at det bliver taget positivt ned fra ministerens side af. Det eneste, min bekymring går på, er nemlig det med den her glemmekasse, syltekrukken, for det her er jo noget, man har snakket om før, og der er ikke sket noget. Så kan ministeren garantere, at der, når ministeren og forligskredsen går i gang her inden sommer og snakker om beredskabet, så kommer en regulering eller en ændring i forhold til afgangstider? Tak.

Kl. 10:09

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Forsvarsministeren.

Kl. 10:09

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen):

Jeg kan i hvert fald sige, at min ambition er ikke, at det her skal parkeres i en teknisk syltekrukke, som gør, at vi så ikke får set på det her spørgsmål. Jeg har jo sådan set også allerede nu bedt Beredskabsstyrelsen om at tage nogle initiativer i den forbindelse. Så ja, det er min forventning, at vi får lavet en anden struktur end den, vi kender i dag, i forhold til det, som er omdrejningspunktet for beslutningsforslaget, vi drøfter.

Kl. 10:09

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til forsvarsministeren. Så kan vi gå videre i ordførerrækken, og den første ordfører er Socialdemokratiets ordfører, hr. Simon Kollerup. Værsgo.

Kl. 10:09

(Ordfører)

Simon Kollerup (S):

Tusind tak, formand. Jeg vil starte med at sige en stor anerkendelse til hr. Mike Villa Fonseca for at løfte dagens emne, og at jeg sådan set også deler det, der er motivationen for det, som det blev sagt i de indledende ord, nemlig at vores redningsberedskab ofte bliver glemt i den politiske debat. Sådan har det i hvert fald været længe, og jeg tror, vi står i en brydningstid, hvor vi er på vej til at have et langt større fokus på vores beredskab og generelt også på vores samfunds modstandsdygtighed og robusthed over for og vores samfunds evne til at håndtere katastrofer af forskellig størrelse og forskellig art, hvor beredskabet kan spille en central og vigtig rolle.

Når man taler om et samfunds robusthed og evne, er det også klart, at det spiller en rolle, om vi er i stand til at rekruttere de redningsfolk, som vi gerne vil have, og hvis man besøger mellemstore provinsbyer eller andre steder, hvor der er frivillige brandmænd engageret, så kan man faktisk også se, at 5 minutter kan være en barriere for at have den frivilligemasse, man gerne vil have. Det kan være, at man sover, når alarmen går, og man skal ud til sit eget

køretøj og ned på stationen for så at få gjort klar til at forlade porten, som der blev sagt, i løbet af 5 minutter. Det er klart, at jeg, hvis det er en barriere for, at vi kan rekruttere det beredskabspersonale, vi har brug for, så synes, vi skal se meget positivt på forslaget om at afskaffe 5-minutterskravet og i stedet rette fokus over på det, der er vigtigt for dem, det hele handler om, nemlig de borgere, hos hvem der er ild i huset, eller hvor der er brug for, at brandbilen kommer til tiden.

Så grundlæggende ligger jeg selvfølgelig meget på linje med forsvarsministeren, og jeg har grundlæggende også sympati for forslaget, især den del, der handler om at afskaffe 5 minutters kravet. Jeg forstår, at ministeren har bedt sit ministerium om sammen med Beredskabsstyrelsen at se på, hvordan man i givet fald ville kunne gøre det, og vi står over for kommende forhandlinger om hele beredskabsområdet fra statslig side her i løbet af nogle få måneder, og så er det jo naturligt, at man tager snakken i det tilfælde. Jeg er lidt mere i tvivl om, om det rigtige så vil være at erstatte et afgangstidskrav med et one size fits all-responstidskrav, hvis det er det, der ligger i forslaget, sådan har jeg i hvert fald forstået det og læst det.

Uanset hvad kan vi – også på baggrund af det arbejde, ministeren har sat i gang, og det forhandlingsforløb, der ligger foran os – ikke stemme for beslutningsforslaget her.

Kl. 10:12

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er en kort bemærkning til hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:12

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for det til Socialdemokratiets ordfører. Det glæder mig også, at ordføreren er enig i, at de her 5-minutterskrav er en barriere, for det er det, beslutningsforslaget handler om. Jeg snakker ikke om, at vi skal indføre præcise tider i forhold til 10, 15 og 20 minutter, som det på et tidspunkt har været. Jeg snakker udelukkende om at fjerne det her 5-minutterskrav i loven, som det er i dag. Derfor synes jeg, det er oplagt, at man afskaffer det her og nu. Altså, vi kan jo gøre det i dag, og så kan det virke i morgen. Det kræver selvfølgelig lige, at ministeriet lige har lidt tid til at omformulere det i loven. Men det er ikke, fordi jeg tænker, det kommer til at tage forfærdelig lang tid at ændre en ordlyd i en allerede eksisterende, rigid lov. Så jeg forstår måske ikke helt præmissen i forhold til det her med reaktionstider. Jeg snakker om et fokus på det, for et fokus er jo vigtigt. For når det er, at huset brænder eller man står i et trafikuheld og ringer efter hjælp, vil man rigtig gerne have, hjælpen kommer. Men derfor er der en stor barriere i det 5-minutterskrav, som der er i dag.

Kl. 10:13

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:13

Simon Kollerup (S):

Jeg tror ikke, man skal se det som andet end en fremstrakt hånd til, at det, som ordføreren ønsker her, er der sådan set en grundlæggende forståelse for og på den intentionelle bane også et ønske om at kunne forfølge. Det skal selvfølgelig bores ud, og vi også nødt til retfærdigvis at kende, hvad ulemperne kan være, hvis man går den her vej, og derfor er jeg meget tryk ved det her arbejde, som ministeren har sat i gang. Jeg tror, jeg faldt over de ord i beslutningsforslaget, der hedder, at der skal indføres responstider frem fra afgangstider. Det læser jeg sådan, at man så skal erstatte afgangstidskravet på 5 minutter med et tilsvarende nationalt krav på responstider. Det tror jeg lige vi skal tænke en ekstra gang over herindefra. Ordføreren

siger jo selv, at der er tyndt befolkede områder, nogle steder tættere bebyggelse, og det med at kunne fastlægge responstiden klogt er jeg ikke sikker på nødvendigvis skal ske her fra salen.

Kl. 10:14

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:14

Mike Villa Fonseca (UFG):

Jamen jeg er som sagt åben for at ændre, og det er jo derfor, man bringer det ind her i Folketingssalen. Så hvis Socialdemokratiet og ministeren også går ind og vil lave en fælles beretning i forhold til nogle små justeringer i forhold til det beslutningsforslag, der nu er fremsat, synes jeg det er relevant, at vi tager det nu og korrigerer det lidt i forhold til, hvordan forslaget er fremsat, og så kan vi så stemme grønt alle sammen her i Folketingssalen til de ændringer, der så er blevet plottet ind i beslutningsforslaget. Så det håber jeg på Socialdemokratiet også vil være med til. Jeg ved, Socialdemokratiet har snakket om det før og også har taget den her debat for henholdsvis 10 og 12 år siden, så nu er det altså på tide, vi gør noget ved det. Tak.

Kl. 10:15

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det ordføreren.

Kl. 10:15

Simon Kollerup (S):

Ja, og jeg skal ikke kunne sige, hvor det her kan lande henne. Vores udgangspunkt er ikke at stemme for beslutningsforslaget, sådan som det ligger, og det er jo henset til, at der er igangsat et arbejde, som vi ved inden for nogle ganske få måneder skal udmønte sig i en politisk drøftelse og en politisk forhandling, hvor det vil være naturligt at se det her i den sammenhæng. Så i mange tilfælde vil jeg egentlig være åben over for muligheden for en beretning, men jeg er ikke sikker på, jeg tror, det er realistisk i den her sammenhæng, men lad os se på det i udvalget.

Kl. 10:15

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren. Så går vi videre til Venstres ordfører, og det er hr. Peter Juel-Jensen. Værsgo.

Kl. 10:16

(Ordfører)

Peter Juel-Jensen (V):

Tak for det, formand. Tak til hr. Mike Villa Fonseca for at sætte det her spørgsmål til debat. I Venstre er vi enige langt hen ad vejen. Det vigtige og det essentielle må jo være, hvornår borgerne kan forvente at se de blå blink, i stedet for hvornår hjælpen forlader stationen. Også derfor glæder jeg mig meget over ministerens svar, åbenhed og motivation for at gøre noget ved det her.

Jeg synes faktisk, at ordføreren har opnået noget, der er meget mere værd end en beretning. Ordføreren har jo opnået ministerens ord på, at det her nok skal være på bordet, når der skal kigges på beredskab fremadrettet. Så jeg synes faktisk, at ordføreren har opnået meget allerede, inden punktet er færdigdebatteret her i Folketingssalen.

Men jeg er også skruet sådan sammen, at jeg synes, at vi jo ikke bare skal ændre i det her, hver eneste gang vi kan se noget uhensigtsmæssigt, eller hver eneste gang vi får en god idé. For der er rigtig mange frivillige – det har ordføreren også selv nævnt i sin tale – der skal indrette sig efter det her. Og jeg synes jo, at når nu

ministeren har stillet i udsigt, at det her ligger på bordet, men at det er langt fra det eneste, der ligger på bordet, skulle vi så ikke tage det hele på én og samme gang, så vi kan nøjes med at ajourføre regler og bestemmelser og oplyse om ændrede ting én gang og ikke mange gang? Det synes jeg giver mest fornuft, og derfor kan Venstre ikke støtte det her forslag.

Jeg vil gerne takke ordføreren for at rejse det her beslutningsforslag i Folketingssalen, men jeg lægger mig lige i baghjulet af ministeren, fordi jeg tror, at hvis vi skal gøre noget godt for vores beredskab, skal vi ikke hele tiden ændre, hver gang vi kan se noget, der ikke er hensigtsmæssigt. Vi skal tage det på én og samme gang, således at vi ikke stresser vores mange frivillige, som vi er så dybt afhængige af, når det værste sker. Tak.

Kl. 10:18

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning til hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:18

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for det til ordføreren. Jeg er faktisk også glad for, at vi har debatten. Det synes jeg også jeg startede med at sige, da jeg var oppe at præsentere det, og jeg er også glad for, at ministeren har taget det rigtig pænt ned.

Jeg vil bare rigtig gerne garantere og sikre mig, at der også bliver gjort noget ved det, og at der, når der så endelig foreligger noget fra ministeriet, også bliver fulgt op på det og eksekveret på det. For lige nu holder vi os til de her 5 minutter. Vi kunne også godt snakke om den økonomiske investering, som bare har ligget fladt i beredskabet i mange, mange år på de her 1,7 mia. kr., samtidig med at opgaverne i beredskabet er steget, men det skal vi nok holde os ude af.

Det, jeg faktisk bare prøver at appellere til, som jeg også gjorde til Socialdemokratiet før, er en vis åbenhed for, at det handler om danskernes tryghed og sikkerhed, og det tror jeg ikke at nogen af Folketingets medlemmer eller Folketingets partier er uenige i er vigtigt. Så derfor handler det om, at vi har et godt arbejdsmiljø og nogle gode vilkår for bl.a. de her 8.000 frivillige og deltidsbrandfolk, som der er i vores danske samfund, og så er der selvfølgelig 2.000 fuldtidsansatte. Det er ikke der, problemet ligger. Det er de frivillige og deltidsansatte brandmænd, der er en udfordring med.

Kl. 10:19

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:19

Peter Juel-Jensen (V):

Tak for det. Ordføreren ved jo, at jeg er helt på omdrejningshøjde. Kan ordføreren huske tilbage til lige før jul, hvor vi sadovre i Holmens Kirke, hvor Beredskabsforbundet havde indkaldt til en højtideligholdelse af alle de frivillige, der gør et kæmpe stykke arbejde? Der gav vi ikke hånd på, at vi vil gøre noget for vores beredskab, men vi var enige om, at vi skal sørge for at gøre noget for alle de frivillige, som lægger så umådelig mange timer i at passe på os alle sammen. Det har vi altid syntes i Venstre, og det står jeg selvfølgelig ved, men garantier i politik tror jeg også man skal være forsigtig ved.

Jeg glæder mig fortsat på Venstres vegne over, at ordføreren har rejst den her problemstilling, og jeg glæder mig over ordførerens engagement, og så er jeg sikker på, at med den kreds af ordførere, der er samlet her i salen, kan vi godt lande noget rigtig godt, som både gavner borgerne i Danmark, men som også fjerner nogle af de dumme ting, som vores frivillige skal slås med i dagligdagen. Vi har alle sammen interesse i at få deres hverdag til at hænge sammen på

en meget, meget bedre måde, end den gør i dag, og her kommer ordførerens forslag også i betragtning.

Kl. 10:20

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:20

Mike Villa Fonseca (UFG):

Det glæder mig meget, at forslaget bliver taget rigtig godt ned også af Venstre. Jeg håber så også, at Venstre vil stå ved det, når det er, at I sidder ved forhandlingsbordet med ministeren, og sikrer, at der bliver gjort noget på området. Det her er jo bare en ting ud af flere, hvis du spørger undertegnede, i forhold til beredskabet.

Vi har jo for nylig set, hvad for nogle hændelser der har været. Jeg har selv i min egen hjemby oplevet brand. Jeg kender det jo selv. Jeg er jo selv brandmand. Børsen og Field's er andre hændelser. Der er alle mulige hændelser, f.eks. stormflod, som ikke forsvinder i fremtiden. Så hvis vi skal have et robust samfundsberedskab, kræver det, at der er nok ansatte i vores beredskab. Så jeg er glad for tilkendegivelsen fra Venstre. Tak.

Kl. 10:21

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:21

Peter Juel-Jensen (V):

Jeg glæder mig over, at ordføreren bakker min pointe op om, at vi skal sørge for, at vi har alt på bordet, når vi begynder at pille i vores beredskab, for det tror jeg giver bedst mening.

Der er flere andre ting, hvor vi kan komme vores beredskab i møde, og også alle de frivillige, der til daglig gør en stor indsats. Så jeg deler ordførerens ambition om at få det hele på bordet og i fællesskab finde det, der er de gode løsninger, for vi skal også dimensionere det statslige beredskab i forhold til det kommunale beredskab. Der er mange ting, der er mange spørgsmål her, og så skal vi selvfølgelig også sørge for, hvad jeg synes der er utrolig vigtigt, at det statslige og det kommunale beredskab også både har evnen og viljen og økonomien til at øve de farlige indsatser sammen, for kun på den måde kan vi sikre det bedst mulige og stærkeste og mest robuste beredskab.

Kl. 10:22

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Carsten Bach.

Kl. 10:22

Carsten Bach (LA):

Tak til Venstres ordfører for ordførertalen. Jeg slår mig en lille bitte smule på den del, som handler om, at vi ikke skal foretage ændringer, hver gang der konstateres en uhensigtsmæssighed i lovgivningen. Der tænker jeg faktisk, at det vel i virkeligheden egentlig er det, vi er sat i verden for her i Folketinget, nemlig at ændre loven, når det viser sig ude i virkeligheden, at der er noget, der er uhensigtsmæssigt.

Så forstås, at Venstres ordfører gerne vil samle til bunke, når der bliver konstateret noget, der er uhensigtsmæssigt i lovgivningen, og at vi så først, når den bunke på Venstres ordførers eller på ministerens skrivebord er tilpas stor, skal gå ind at lave en samlet og større ændring af reguleringen af lovgivningen på det her område og måske på andre områder. Men vil Venstres ordfører ikke give mig ret i, at det her jo handler om borgerens perspektiv? Det her handler jo om, hvornår det er, borgeren oplever noget uhensigtsmæssigt ude i den virkelige verden – og det er det, vi bør tage udgangspunkt i.

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 10:23 og rette sted, for det her står jo ikke i vejen for, at der bliver slukket brand i dag.

Kl. 10:26

Peter Juel-Jensen (V):

Det, jeg tager ned fra det spørgsmål, er, at ordføreren for Liberal Alliance nok har mere travlt med at lave det her til en hypotetisk diskussion om, hvornår man skal ændre i tingene. Jeg synes jo netop, at vi har sagt, at vi skal ændre på tingene, når det giver mening. At fjerne kravet lige nu og her giver måske ikke mening, når vi lige om lidt skal ind og lave mange andre ændringer i vores samlede beredskab.

Jeg beder ordføreren være opmærksom på, at der er utrolig mange frivillige, som ud over deres daglige arbejde, ud over at de skal passe deres familie og fritidsinteresser osv., stiller sig til rådighed for vores beredskab for i mine øjne en meget beskednen betaling. Derfor skal vi være varsomme med, hvor tit vi ændrer reglerne, når vi nu lige om lidt i fællesskab – og det har vi jo givet hånd på – skal kigge på hele det her område. Skulle vi så ikke lige vente med at fjerne det her krav til, at vi ser det hele under ét, men også, at det, vi sætter i stedet for, giver mere mening.

Jeg kan godt stå her og have en akademisk diskussion med ordføreren for Liberal Alliance om, hvornår man skal gøre tingene osv., men jeg betragter mere spørgsmålet som et politisk drilleri.

Kl. 10:24

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Hr. Carsten Bach.

Kl. 10:24

Carsten Bach (LA):

Det her handler jo lige præcis om noget andet end en akademisk diskussion. Det her handler jo om, hvordan det er, borgeren oplever service, også hvad redningsberedskabet angår. Det, som Venstres ordfører lægger frem, er jo en form for systemisk tilgang til, hvornår bunken på skrivebordet er stor nok til, at man vil gå ind og ændre i regelkomplekset omkring det her. Det er jo ikke et hensyn til de frivillige, for det her er jo netop også en regelændring, som kan fordre, at vi får flere frivillige i redningsberedskabet. Så kan ordføreren ikke godt, trods alt, komme med den indrømmelse, at det, at vi skal vente, indtil der er tilpas mange småsager til, at systemet mener, at det er relevant at ændre loven, er en systemisk tilgang og ikke en tilgang, som tilgodeser borgere eller de frivillige i redningsberedskabet?

Kl. 10:25

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 10:25

Peter Juel-Jensen (V):

Jeg har ikke talt om, at der skal ligge tilpas mange sager, der skal ændres på et og samme tidspunkt; jeg har bare bedt om, at vi ser det hele under ét. Når vi indretter vores beredskab fremadrettet, er det både for at sikre, at de frivillige har nogle muligheder for både at passe deres arbejde, men også deres familie, men også for at borgerne kan være sikre på, at når de ringer 112, ser de relativt hurtigt et blåt blink. Jeg beder bare om, at vi ser det hele under ét. Og jeg tror ikke, at det her bliver det eneste, vi kommer til at kigge på indenfor Beredskabsstyrelsens område, hvilket ordføreren, der har rejst diskussionen her i dag, og jeg er enige om. Så jeg beder bare om, at vi ser det hele under ét – ikke om, at vi skal udskyde det til, at vi finder tid – for vi har jo i fællesskab lagt nogle rammer for, at vi snart skal snakke om beredskabet. Så lad os bare vente til rette tid

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Danmarksdemokraternes ordfører, og det er fru Lise Bech.

Kl. 10:26

(Ordfører)

Lise Bech (DD):

Tak for det, formand. Det her er jo et meget sympatisk forslag. Forslagsstilleren ønsker, at vi tager initiativer til, at der i det kommunale redningsberedskab indføres responstider frem for afgangstider. I dag benyttes der afgangstid som reaktionstid i det kommunale beredskab, som det også har været fremme.

Forslagsstilleren vil have, at vi skal kigge mere på, hvordan responstiden er i forhold til at være fremme på de 10 minutter, 15 minutter og 20 minutter, og nu har der været rigtig meget snak i dag, men det, jeg også læser i beslutningsforslaget, er jo, at det er svært for frivillige og deltidsredningsberedskaber i tyndtbefolkede områder at overholde en afgangstid på 5 minutter, fra alarmen lyder, og i den forbindelse mener vi i Danmarksdemokraterne, at hvis det er det, der er udfordringen, altså hvis der er udfordring med rekruttering, og det kan vi jo faktisk læse at der i nogle henseender er, så skulle vi tage at diskutere det i stedet for afgangstider.

Jeg er ikke sikker på, at vi afskaffer problemerne ved at afskaffe de her afgangstider, men det er jo muligt, og det er jo glædeligt, at man, hvilket jeg ikke var klar over, men det siger ministeren jo, har sat gang i det her, og vi har jo skrevet ind i anden delaftale, at beredskabet er det næste, vi skal se på i forbindelse med forsvarsforliget. Så jeg synes, at lige her – og det kan godt være, at det er, fordi forslagsstilleren er brandmand – er vi måske lige en måned for tidligt fremme.

Jeg mener – og det har ikke, som ordføreren for LA sagde, noget at gøre med, at vi skal samle til bunke – at nu er beredskabet det næste, vi skal se på, og derfor hører det sammen med det, synes jeg, og det er også, at vi får frem, hvad det er, der er det mest hensigtsmæssige for borgerne at gøre. Men jeg synes virkelig, det er et positivt forslag, der kommer her fra Mike Fonseca, der jo selv er brandmand, og det er selvfølgelig også derfor, det er noget, der fylder for ordføreren. Jeg synes, vi skal tage det i udvalgsbehandlingen, men som det er nu, kan vi ikke støtte forslaget – fordi det kommer lige om et øjeblik.

Kl. 10:29

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning til hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:29

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til Danmarksdemokraterne og til fru Lise Bech, for jeg ved, at fru Lise Bech tidligere har udtalt sig på det her område. Hvis der nu er en, der bor 6 eller 7 minutter væk, kan de ikke være ansat i enten det frivillige beredskab eller deltidsberedskabet. Hvis vi fjernede de 5 minutter, skulle det være op til den lokale stationsleder at vurdere, om det kunne give mening at ansætte måske fru Lise Bech som min kollega som brandmand, så jeg forstår ikke helt, hvorfor man ikke kan stemme for det. Det kan godt være, det bare er mig. Det handler jo lige præcis om, at hvis der er en, der bor 6 eller 7 minutter væk – det kan være den, man mangler for at være seks til at møde ind ved brandbilen for at komme af sted – den sjette mand ikke kommer og der kun er fem, er resultatet, at brandbilen altså bliver i carporten; så kommer den ikke af sted, og så kommer den slet ikke ud til borgerne. Så skal man kalde på naboberedskabet, og så bliver

responstiden, altså hvornår den er fremme på stedet, endnu længere. Så jeg ærgrer mig lidt, når jeg ved, at Danmarksdemokraterne og fru Lise Bech har udtalt sig på det her område i forhold til afgangstiden.

Kl. 10:30

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 10:30

Lise Bech (DD):

Det er korrekt, og jeg havde egentlig ikke tænkt mig at nævne det, men jeg har en søn, der har været brandmand, så jeg har i den forbindelse også haft lidt med det at gøre. Jeg har også været inde at kigge på afgangstider, som det er. 2022 er det sidste, og der kan man se, at inden for under 1 minut er det 20 pct., der tager af sted, og under de 5 minutter, som egentlig er kravet, er det 68 pct., så 88 pct. er af sted til tiden.

Nu må vi se, hvor det ender. Det kan godt være, vi ender med at afskaffe det her, men jeg kan frygte, om vi, hvis vi fjerner den tid helt, skubber responstiden i den sidste ende alligevel. Jeg synes, vi skal se på det her i løbet af en måneds tid, når der kommer noget evidens.

Kl. 10:31

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:31

Mike Villa Fonseca (UFG):

Jeg glæder mig også meget over, at ministeren har taget det meget alvorligt og bogstaveligt og også har sat nogle gode folk til at kigge på det her område og få det belyst, helt oprigtigt. Problemet er bare, at her i Folketinget kan vi beslutte noget i dag, og at så kan det virke i morgen. Det kan vi med det her. Altså, vi kan godt tage en beslutning om, at nu skal der ikke længere være et 5-minutterskrav om, at bilen skal ud af porten, men at det gælder om at komme hurtigst muligt ned på stationen og så komme af sted ud til skadestedet. Det er det, det handler om. Og der kan være forskellige faktorer. Det kan være vind og vejr, og jeg skal altså også komme sikkert ned til min station og videre ud til den, der har behov for hjælp, og det skal andre kolleger også.

Så det ærgrer mig, at Danmarksdemokraterne desværre er imod det, men jeg ser også frem til, at I er for det.

Kl. 10:31

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Så er det ordføreren, der svarer nu. Tak!

Kl. 10:31

Lise Bech (DD):

Jamen altså, det vigtigste er jo, at borgerne får hjælp, og også, at de får hurtig hjælp. Jeg kan være lidt i tvivl om, om det at fjerne kravet til afgangstiden er løsningen. Men jeg ser meget positivt på det, og lad os nu se, hvor det ender, når vi lige om et øjeblik skal til at diskutere beredskabet og tale om beredskabetovre i forsvarsforligskredsen.

Kl. 10:32

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi kan gå videre til næste ordfører, og det er fru Anne Valentina Berthelsen. Værsgo.

(Ordfører)

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Tak for det, formand. Og tak til hr. Mike Villa Fonseca for det her beslutningsforslag, som i hvert fald i sin nuværende form pålægger regeringen i det her kalenderår, altså inden for 2024, at afskaffe afgangstider og erstatte dem med responstider. Det er i hvert fald sådan, jeg læser ordlyden.

I SF er vi fuldstændig enige i intentionen. Jeg synes lidt, der er to ting i det her beslutningsforslag. Der er et spørgsmål om, hvordan vi sikrer en stærkere rekruttering både af fuldtidsbrandmænd, men også af frivillige brandmænd og deltidsbrandmænd, og så er der et spørgsmål om, hvordan vi sikrer, at vores beredskab kommer ud til borgerne så hurtigt som muligt, og i forlængelse deraf også et spørgsmål om, hvordan vi styrker beredskabet samlet set. Og det synes jeg egentlig er to lidt forskellige diskussioner, i hvert fald i det, der ligger her.

Jeg er helt enig i, at det nuværende afgangstidskrav er uhen-sigtsmæssigt, også qua det, at vi jo kan se, at der er rigtig mange kommuner, der ikke kan overholde det, navnlig når vi taler om yder-kommuner og andre steder, hvor der er lidt tyndt befolket, og hvor man kommer ud i nogle uhen-sigtsmæssige situationer, som f.eks. at man er nødsaget til at afskedige deltidsbrandmænd og frivillige brandmænd, fordi de ikke bor inden for en tilstrækkelig kort afstand til stationen til at kunne overholde en afgangstid på 5 minutter. Det er uhen-sigtsmæssigt, og det bliver vi nødt til at gøre noget ved. Det er jeg fuldstændig enig med hr. Mike Villa Fonseca i.

Jeg er også enig i, at vi skal styrke beredskabet generelt. Vi vil gerne have et mere robust beredskab, men der vil jeg dog alligevel sætte spørgsmålstejn ved, om det nødvendigvis er løsningen bare at indføre en responstid i stedet for en afgangstid. Jeg deler i virke-ligheden nogle af de synspunkter, som FOA har været ude med i forbindelse med den her diskussion, altså at vi jo faktisk godt kunne tænke os, hvis vi skal have et stærkere brandvæsen og et stærkere beredskab, at man havde flere fuldtidsbrandmænd. Og lige nu mangler man at få i hvert fald 139 stillinger besat. Dermed ikke sagt, at vi ikke skal have flere frivillige, og det er også derfor, jeg tænker, at det er hensigtsmæssigt som minimum at ændre den nuværende afgangstid. Men hvis vi skal have flere fuldtidsbrandmænd og vi skal have et mere robust beredskab generelt, er responstid ikke nødvendigvis løsningen; det er snarere en generel styrkelse af beredskabet.

Her fremsætter FOA faktisk nogle interessante forslag, bl.a. siger de, at beredskabet egentlig burde bygges op om kvalitetsmål, og det er jeg sådan set enig i. Altså, det er jo ikke bare et spørgsmål om, hvor hurtigt brandbilen afgår, eller for så vidt hvor hurtigt den er fremme; det er snarere et spørgsmål om, om det er det rigtige køretøj, om risikoprofilen og robusthedsprofilen er afvejet derefter, og om man har det nødvendige til at udføre en kvalitetsorienteret indsats. Og det er der, jeg tænker vi skal sætte ind. Vi er ikke nød-vendigvis afvisende i SF over for at indføre en form for responstid, men jeg ser det ikke som løsningen på det, som hr. Mike Villa Fonseca egentlig italesætter, altså at borgerne skal have den bedste service. Det tror jeg snarere er et spørgsmål om at styrke beredskabet generelt.

Nu er det er jo desværre sådan, at hr. Mike Villa Fonseca ikke sidder i forsvarsforligskredsen, og han sidder heller ikke i Forsvars-udvalget, men jeg tænker, at det kunne være hensigtsmæssigt, at man fandt en eller anden løsning for inddragelse af forslagsstilleren i forbindelse med den diskussion, vi skal have i forsvarsforligskredsen om styrkelse af beredskabet, som det jo netop står i det indeværende forsvarsforlig at vi skal inden udgangen af 2024. Og det ser jeg i øvrigt meget frem til at drøfte med ordførerne, der er til stede her i salen.

Med de ord vil jeg sige, at SF støtter intentionen i forslaget, men er lidt i tvivl om, om idéen med responstid er den rigtige medicin. Og vi ser i øvrigt også frem til det, som ministeren vil fremlægge senere efter et grundigt arbejde.

Kl. 10:36

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning til hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:36

Mike Villa Fonseca (UFG):

Jeg vil rigtig gerne sige tak til ordføreren for SF for at støtte intentionen, for det er jo det, der er meningen med det. Jeg glæder mig også meget til forsvarsministerens og ministeriets analyse af det her. Det ærgrer mig lidt, at ordføreren er inde og sige, at vi skal have flere fuldtidsansatte, for det er ikke realistisk, det vil simpelt hen ikke være realistisk. Der er ca. 10.000 brandfolk i Danmark, og 8.000 af dem er frivillige og deltidsfolk. Det synes jeg måske lidt er at grine af de 8.000, som faktisk gør en indsats, som er meget, meget vigtig i vores samfunds beredskab.

Men når det er sagt, banker jeg meget gerne på hos forsvarsministeren, og det gør jeg også gerne hos SF, og jeg har også rakt ud til SF i forhold til det her. Man kan i forhold til afgangstiden og responstiden sige, at ved responstiden er det sådan, at vores beredskab er rigtig, rigtig dygtige i Danmark, helt vildt dygtige, så stort set 100 pct. er fremme på skadestedet inden for 22 minutter. Det er det, man mærker som borger; det er det, der er det vigtige. Det er ikke, om jeg kommer af sted, eller om brandvæsenet kommer af sted inden for 5 minutter.

Kl. 10:37

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:37

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Det sidste er jeg fuldstændig enig med ordføreren i. Jeg synes dog, at hr. Mike Villa Fonseca giver op for let i spørgsmålet om, hvorvidt det er realistisk at rekruttere flere fuldtidsansatte brandmænd. For mig er det lidt det samme som at sige, at det heller ikke rigtig er realistisk at rekruttere flere professionelle soldater, og at vi derfor skal basere hele vores forsvar på et mobiliseringsforsvar, som består af værnepligtige. Det er jo heller ikke noget, vi rigtig har lyst til, og det vil sige, at man bliver nødt til så at gå ind og se på, hvad der så skal til for, at vi kan få nogle flere fuldtidsbrandmænd. De 139 stillinger, som p.t. ikke er besat, synes jeg da man skal gøre en behjertet indsats for at få besat i stedet for bare fra starten af at kaste håndklædet i ringen og sige, at så må vi sætte vores lid til frivillige og til deltidsbrandmænd. Al respekt for deres indsats, og en stor tak herfra for det, de gør for vores samfund, men jeg hæfter mig ved, at robusthed altså også bliver væsentlig bedre, hvis man har nogen, som er på vagt, og som er fuldtidsansat og derfor kan tilkaldes med det samme.

Kl. 10:38

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:39

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til ordføreren. Jeg er sådan set også enig i det, der siges i ordførerens tale, i forhold til at det ikke kun handler om det her krav på 5 minutter, men det er jo det, beslutningsforslaget handler om i dag, kan man sige. For mit vedkommende kræver det også nogle økonomiske investeringer. Ordføreren var lidt inde på det, i forhold

til hvad det er for et køretøj, som også kan være en af de faktorer, som ligesom gør sig gældende, i forbindelse med hvor hurtigt man kan komme af sted osv. osv. Det handler også om tryghed og sikkerhed for danskerne, men det gør det altså også for personalet. Tak til ordføreren for at være positiv i forhold til intentionen, og jeg håber også, at SF kommer til at arbejde hårdt for beredskabet.

Kl. 10:39

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:39

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Det kan jeg garantere ordføreren SF kommer til. Jeg er igen fuldstændig enig i, at det kræver nogle investeringer i materiel, både hvis man skal gøre beredskabet mere robust som helhed, men også hvis vi skal kunne rekruttere flere brandfolk, navnlig fuldtidsbrandfolk. Så lad os tage en drøftelse af det her i forbindelse med det beredskabsforlig, som jo skal landes inden for det kommende års tid, og så ser vi, om ikke vi kan lande noget, vi er enige om.

Kl. 10:40

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi kan gå videre til Liberal Alliances ordfører, og det er hr. Carsten Bach. Værsgo.

Kl. 10:40

(Ordfører)

Carsten Bach (LA):

Tak for det, formand. Borgerne har jo altid ret til den gode service. I alle dele af den offentligt finansierede velfærd bør det være borgerne, der er i centrum, alle opgaver bør løses med udgangspunkt i borgernes perspektiv, og det gælder selvfølgelig også, når det som her drejer sig om redningsberedskabet. I Liberal Alliance er vi derfor også enige med forslagsstillerne i, at den afgørende tidsfaktor for nødstedte borgere er den tid, der går, fra man indgiver et alarmopkald til det tidspunkt, hvor redningsmandskabet rent faktisk er fremme på skadestedet. Det er så den reaktionstid, der også her i debatten kaldes for responstiden. Så langt, så godt.

I dag er der dog i henhold til bekendtgørelsen om risikobaseret dimensionering af det kommunale redningsberedskab sådan, at der er fastsat et krav om afgangstid i stedet for responstid. Kravet til afgangstid er i bekendtgørelsen fastsat således, at første redningsenhed skal afgå snarest og senest inden for 5 minutter efter modtagelse af et alarmopkald. Afgangskravet på de 5 minutter – i det omfang, det overhovedet kan overholdes – kan gøre det vanskeligt at finde kvalificerede frivillige til det kommunale redskab. Det er jo i hvert fald for mig at se sådan helt logisk, at det i svær grad kan indsnævre rekrutteringsbasen. Vi er derfor også enige med forslagsstilleren i, at bekendtgørelsens bestemmelser bør ændres til, at første udrykning skal afgå hurtigst muligt, efter redningsberedskabet har modtaget et alarmopkald, men uden det nuværende krav på 5 minutter til afgangstiden.

Herfra mener vi så i Liberal Alliance, at det må være op til kommunalbestyrelserne at fastsætte serviceniveauet for redningsberedskabet og dermed også eventuelle responstider ud fra en lokal vurdering af situationen. Jeg lytter mig så til her i debatten, særlig imellem forslagsstilleren og ministeren og også regeringspartiernes ordførere, at der er en vis grad af enighed på det meste af indholdet i det her forslag, og derfor vil jeg meget gerne opfordre til, at der i forbindelse med udvalgsarbejdet opnås en enighed om en beretningstekst. Ordføreren for SF opfordrede jo faktisk før til, at man i udvalget måske endda i forligskredsen kunne inddrage forslagsstilleren, som rent faktisk har noget erfaring på det her område. Det

synes jeg jo er en smuk tanke, og det vil være smukt for vores folkestyre og arbejdet her i Folketinget, hvis der kunne indgå en beretningstekst, som så kunne videreføres over i forligskredsen i det arbejde, der så ligger lige foran os i forhold til at indgå en aftale om beredskabet. Så det skal være min opfordring herfra. Tak for ordet.

Kl. 10:43

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er korte bemærkninger, og den første er til hr. Peter Juel-Jensen.

Kl. 10:43

Peter Juel-Jensen (V):

Tak for det. Tak for talen. Jeg kan forstå, at ordføreren ikke bryder sig om konceptet med afgangstider, og det kan jeg jo godt forstå, for det handler om, hvornår brandbilen er der. Responstider er ordføreren for Liberal Alliance optaget af. Hvor lang tid skal borgeren vente på, at der kommer en brandbil, hvis og såfremt man ringer 112?

Kl. 10:44

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:44

Carsten Bach (LA):

Det, jeg sagde i min tale, var, at serviceniveauet må være op til lokal vurdering i kommunalbestyrelsen. Det er individuelt, og det bliver fastsat, som serviceniveauet på andre områder fastsættes ude i kommunerne. Jeg sagde, at det eventuelt kunne indeholde fastsatte responstider. At vi her fra Folketingssalen, i forligskredsen og fra centralt hold skal fastsætte responstider, mener jeg ikke er hensigtsmæssigt.

Kl. 10:44

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Peter Juel-Jensen.

Kl. 10:44

Peter Juel-Jensen (V):

Det kan jeg også godt have forståelse for, nemlig at man skal indtænke individuelle forhold, og at man skal indtænke de vilkår, man nu arbejder under, men ordføreren må da have nogle ambitioner på noget, der er skattebetalt. Hvor lang tid skal borgerne vente på, at der kommer en brandbil?

Kl. 10:45

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:45

Carsten Bach (LA):

Det skal borgerne vente kortest mulig på.

Kl. 10:45

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:45

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for det. Og tusind tak til ordføreren fra Liberal Alliance, Carsten Bach, for faktisk at have forstået beslutningsforslaget – som den eneste ordfører i sagen indtil videre. Det glæder mig meget, at intentionen også er faldet rigtigt på plads hos Liberal Alliance, for det er nemlig det, det handler om. Selvfølgelig skal det være hurtigst muligt, at hjælpen kommer, men der kan være risikofaktorer, f.eks. om det er vinter eller sommer.

Så jeg vil faktisk bare sende en stor tak på vegne af mig og mange beredskabsfolk i forhold til det her beslutningsforslag, altså en tak for, at Liberale Alliance også godt kan se, at der er en udfordring her. Det handler om, at det er kommunernes ansvar at kigge på, hvordan det bedst giver mening i forhold til responstiden, så hjælpen kommer hurtigst muligt frem. Så jeg vil sende en stor tak fra ordføreren her til ordføreren fra Liberal Alliance i forhold til beslutningsforslaget.

Kl. 10:46

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:46

Carsten Bach (LA):

Selv tak, og tak for de rosende ord. Det er jo næsten alt for meget. Man kan jo sige, at det kunne ende med en stor ros til alle ordførere, til forligskredsen, til ministeren og til folkestyret, hvis vi netop for en gangs skyld her kunne tage sådan almindeligt, traditionelt politisk arbejde og skubbe det lidt til side for så faktisk i stedet at sætte os ned i udvalget og i Folketinget, som jo i virkeligheden er her, hvor love vedtages, og få arbejdet os frem til en enighed, få lavet en beretningstekst, få den ført videre over i forligskredsen og få den indarbejdet i en kommende aftale om beredskabet.

Kl. 10:46

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:47

Mike Villa Fonseca (UFG):

Jeg er faktisk meget enig med ordføreren i det her. Det eneste, der bekymrer mig, er, at vi jo alle kender Christiansborg og udvalgene. Det er ikke altid, at udvalgene er fuldt besat. Jeg tror aldrig, at jeg har oplevet et udvalg, hvor alle medlemmer har været til stede til et udvalgsmød. Det har jeg aldrig oplevet, og jeg har i hvert fald kun få gange oplevet, at alle partier har været repræsenteret til udvalgsmødet. Så jeg håber og appellerer rigtig meget til, at man i hvert fald i forsvarsforligskredsen så også kigger på beredskabet, hvilket der jo er lagt op til fra ministerens side, hvilket glæder mig rigtig meget. Tak.

Kl. 10:47

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:47

Carsten Bach (LA):

Selv tak. Jeg vil håbe, at et af regeringspartierne muligvis vil stille en plads i udvalget til rådighed for forslagsstilleren. Ellers kan det være, at vi i Liberal Alliance kan stille vores ene plads til rådighed, sådan at forslagsstilleren faktisk kan være repræsenteret i Forsvarsudvalget i forbindelse med arbejdet med det her beslutningsforslag.

Kl. 10:48

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Moderaternes ordfører, og det er hr. Peter Have. Værsgo.

Kl. 10:48

(Ordfører)

Peter Have (M):

Tak for det, formand. Jeg vil først og fremmest udtrykke min anerkendelse af det fremsatte beslutningsforslag. Det er uomtvistelig vigtigt at sikre et effektivt og hurtigt redningsberedskab, som kan håndtere forskellige former for nødsituationer og skadessituationer i vores samfund. Derudover mener vi i Moderaterne, at der er et

kærkomment og større fokus på at forbedre vores redningsberedskab samt at gøre det mere attraktivt for frivillige og deltidsmedarbejdere at bidrage hertil. I forlængelse heraf har Mike Villa Fonseca påpeget nogle relevante udfordringer ved det nuværende system, især med hensyn til kravet om afgangstider og dets potentielle negative indvirkning på kvaliteten af redningsindsatsen, især i tyndt befolkede områder. Derfor er det også positivt, at vi nu vil kigge på afgangstidskravet.

Når det kommer til responstider, er vi selvfølgelig enig i, at det er en helt afgørende faktor. Dog mener vi ikke, at det er hensigtsmæssigt at pålægge centrale minimumsstandarder for landet. Det gør vi ikke, da vi, ligesom hr. Mike Villa Fonseca selv er inde på, opererer i et land med forskellige behov og muligheder og ud fra specifikke geografiske placeringer. Det vil derfor være mere hensigtsmæssigt at give kommunalbestyrelserne beføjelser til selv at fastsætte de specifikke krav.

Vi kan ikke støtte forslaget, men vi er positive over for, at vi nu får fokus på afgangstidskravet.

Kl. 10:49

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er en kort bemærkning til hr. Mike Villa Fonseca

Kl. 10:49

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til hr. Peter Have fra Moderaterne. Jeg havde jo håbet – det tror jeg at alle, der laver et beslutningsforslag, gør – at regeringen ud fra sit regeringsgrundlag havde taget det, der står i regeringsgrundlaget, seriøst, i form af at vi skal styrke og robustgøre vores samfundsberedskab. Det her har jo en god intention, så derfor glæder det mig selvfølgelig, at ministeriet og ministeren har taget det ned og kigger på det.

Jeg er dog ærgerlig over, at Moderaterne har ændret holdning til det her område, for det er ikke længe siden, at jeg selv har været en del af det, kan man sige, og det ærgrer mig meget, at der ikke længere er samme indstilling hos Moderaterne, i forhold til at vi skal afskaffe 5-minutterskravet og have fokus på responstiden i det kommunale regi. Så det ærgrer mig meget, og jeg håber i hvert fald, at ordføreren vil tage det videre med i Forsvarsudvalget og i forligskredsen og kæmpe for, at der bliver kigget på det her område.

Kl. 10:50

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:50

Peter Have (M):

Jamen det kan jeg godt betrygge Mike Villa Fonseca i at vi kommer til at gøre. Vi sidder nu her inden for den næste korte periode og skal kigge på en stor pakke i forhold til vores beredskab, og det er også et spørgsmål, om vi kan styrke det på alle mulige andre områder og ikke kun på det her. Vi har jo – for at sige det, som det er – svigtet beredskabet i mange årtier, og nu skal vi simpelt hen til at gøre noget ved det. Og det her altså et fokuspunkt, det kan jeg godt betrygge hr. Mike Villa Fonseca i

Kl. 10:50

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Mike Villa Fonseca frafalder. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren. Og jeg kan ikke umiddelbart se nogen fra De Konservative, så vi kører videre til Enhedslistens ordfører, og det er hr. Søren Søndergaard.

(Ordfører)

Søren Søndergaard (EL):

Når der sker en ulykke eller en anden hændelse, hvor der er brug for det kommunale beredskab, så er hurtigt hjælp af afgørende betydning. For hr. og fru Jensen er det mindre vigtigt, hvornår beredskabet rykker ud fra stationen; det afgørende er, hvornår det er fremme til at yde den fornødne assistance.

I december 2019 udgav Forsvarsministeriet en større analyse af de kommunale redningsberedskabers robusthed og dimensionering, den såkaldte hovedrapport. Her står på side 43, og jeg citerer:

»Perioden fra opdagelse af en hændelse til indsættelsen af første-indsatsen samt omfanget af indsat mandskab og materiel har væsentlig betydning for ulykkens samlede omfang, indsatsvarigheden på skadestedet og de afledte skader på mennesker og værdier.«

Og rapporten fortsætter:

»Responstiden udgør i dag et centralt målepunkt for redningsberedskabernes serviceniveau.«

Derfor giver det her forslag jo god mening, som det er formuleret, nemlig at kravene til det kommunale beredskabs reaktionstider skal ændres fra afgangstider til responstider. Det giver god mening.

Hvor skal vi så ind og kigge? Ja, der skal vi jo så ind og kigge i »Bekendtgørelse om risikobaseret dimensionering af det kommunale redningsberedskab«. Det står i § 7, hvor det der med de 5 minutter netop er fastlagt. Det er så der, man skal gå ind og ændre og i stedet for snakke om responstider.

Så er spørgsmålet, om det er hensigtsmæssigt, at man i en national bekendtgørelse fastlægger responstider for hele landet. Tja, man kan sige, at der jo er mange forhold, der er forskellige. Jeg vil så sige, at det nok ikke er behovene, der er forskellige; det er nok i høj grad de geografiske forhold, der er forskellige. Altså, jeg tror ikke, at folk der har været udsat for en ulykke, har behov for mere ventetid, fordi de bor i Sønderjylland, end hvis de f.eks. bor på Nørrebro. Jeg tror, at behovet er det samme, men der kan selvfølgelig være forskellige muligheder.

Derfor handler den her diskussion jo også om, hvor mange penge vi vil bruge på beredskabet. Hvor mange stationer vil vi have? Hvor tæt og finmasket skal netværket være osv.? Og der bliver man jo nødt til i hvert fald at have en national ambition om reaktionstiden. Der har flere så sagt, at det er sådan noget, man må ordne ude i kommunerne. Ja, det kan jeg sådan set godt gå med til, og man kan sådan set også godt skrive i den her omtalte bekendtgørelse, at der er et loft, som de ikke må gå over, og så kan man udbygge det ude i kommunerne og konkretisere det der. Men jeg vil bare gøre opmærksom på, at vi altså har haft en ændring af de kommunale beredskabers styringsmekanisme.

I gamle dage, og det vil sige, dengang jeg sad i beredskabskommissionen i Gladsaxe i 2005, var det rent faktisk sådan, at vi havde en beredskabskommission i Gladsaxe. Den var ansvarlig over for byrådet, og den var så ansvarlig over for vælgerne. Sådan er det ikke i dag. På en lang række områder er det ikke kommunen, der er beredskabskommissionens udgangspunkt. Der er det et sammensat organ, hvor kun borgmestrene har adgang, borgmestrene fra de forskellige kommuner. Ude i Gladsaxe sidder man sammen med Lyngby og Gentofte og Herlev, og hvad ved jeg. Det vil sige, at ansvaret for, hvad en eventuel reaktionstid bliver, kommer til at fortabe sig lidt.

Jeg vil ikke umiddelbart være glad for, at vi siger, at det her bare er noget, man afgør ude lokalt, for følges det ikke op med penge, risikerer vi, at det de facto bliver en spareøvelse. Og er der noget, vi ikke har brug for på det her område, så er det en spareøvelse.

Derfor vil jeg sige, at jeg støtter det her forslag, som det er skrevet, nemlig at vi skal ændre kravene til kommunale beredskabers reaktionstider fra afgangstider til responstider, og så kan vi i udval-

get gå ind og diskutere, om de responstider, vi skriver ind i vejledningen, skal være vejledende, og så kan man udmønte dem konkret, eller skal der være nogle andre retningslinjer, der gør, at vi kan sikre, at det her ikke bliver en spareøvelse. Men som udgangspunkt, og som skrevet her, kan Enhedslisten støtte forslaget.

Kl. 10:55

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning. Hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 10:56

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til hr. Søren Søndergaard fra Enhedslisten og Enhedslisten for at støtte forslaget. Og jeg snakker om kommunerne – også i det her – er det jo, fordi de 98 kommuner ofte ved bedst i forhold til det. Vi deler fuldstændig samme ambition om, at vi skal sætte nogle nationale standarder – i hvert fald en vejledende standard for det – men ikke nogle krav. Det synes jeg at kommunen skal have lov til at vurdere. Det er forskelligt fra kommune til kommune. Nogle kommuner samarbejder, nogle har udbud og får hjælp fra det private, så det er lidt forskelligt, og der er fuldtidsstationer og deltidstationer. En stor tak til Enhedslisten i hvert fald for at støtte beslutningsforslaget. Jeg er meget enig med Enhedslisten i, at det også kræver en pose penge, det her. Så tak til Enhedslisten for at støtte beslutningsforslaget.

Kl. 10:57

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:57

Søren Søndergaard (EL):

Ja, og tak for at have fremsat forslaget. Jeg tror bare, det er farligt at sige, at kommuner er kommuner. Det lyder besnærende, for så er der kommunalvalg, og der har været nogle sager med, at responstiden har været for lang, okay, så kan man rejse det i kommunalvalget, og så kan man vælge nogle folk, der står for noget andet osv., ind. Det har vi jo haft masser af eksempler på rundtomkring i landet. Det er bare meget sværere, når det er et fælleskommunalt beredskab, for hvem er det så egentlig, der har ansvaret? Skal Gladsaxes borgmester så række hånden op og sige: Nej, det var vi meget imod; vi havde ønsket sådan og sådan; og det var i virkeligheden Lyngbys borgmester. Og hvad siger Lyngby borgmester så? Ansvar fortoner sig i forhold til dengang, hvor vi i en kommune havde en beredskabskommission.

Jeg ved godt, at der er kommuner, der stadig væk har beredskabskommissioner – Bornholm, f.eks., går jeg ud fra. Der er det jo meget simpelt. Der ved man, hvem ansvaret skal gøres gældende over for. Jeg tror bare, vi bliver nødt til at have det ind i den diskussion og i det arbejde, vi har i Forsvarsudvalget.

Kl. 10:58

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Mike Villa Fonseca? Han frafalder. Så er det hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 10:58

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak for talen. Nu sidder jeg også i et regionsråd, og man skal bare passe rigtig meget på, for der er stor forskel på, om det er en sammenslutning af kommuner i Københavnsområdet, hvor der er rigtig mange bygninger og rigtig mange mennesker, og det er en kommune som f.eks. Aalborg, som har et meget stort bycenter og så et meget, meget stort opland med længere responstider. Responstider er ikke bedre end måden, de bliver opgjort på, og typisk bliver de opgjort som en gennemsnitlig responstid. Og der bliver der nogle

udvaskninger. Jeg er fuldstændig enig i, at det er et politisk ansvar, og at man skal huske, at der skal følge penge med, men det er bare lige for at sige, at man ikke skal forsimple idéen om, at opgørelser af responstider sådan er lyksaliggørende i sig selv, for det er et meget, meget differentieret billede, afhængigt af hvordan kommunerne er sat sammen. Men ellers vil jeg bare sige tak, og det var bare lige sådan en opklaring af, at der er stor forskel på, hvad en responstid egentlig kan bruges til, også i forhold til når man skal prikke en politiker i maven og sige: Det er din skyld.

Kl. 10:58

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 10:59

Søren Søndergaard (EL):

Det er jeg fuldstændig enig i. Der er jo også meget stor forskel på, hvad mulighederne for rent faktisk at leve op til kravet om at komme frem hurtigt, er, og det er jo ikke bare afstanden – det er *også* afstanden. Og det er klart, at er man ude på landet, langt væk fra en brandstation eller en Falckstation, så er der nogle andre muligheder. Men der er også noget, der hedder bytrafik. Og bytrafik er jo et kæmpeproblem især for store køretøjer. Altså, nogle gange kan en politibil eller en ambulance – det ser man – køre op på fortovet, og de andre biler kan køre op på fortovet, men det er lidt vanskeligere, hvis vi snakker om en af de store sprøjter med de lange stiger. Derfor er der mange ting, der skal tages hensyn til, og derfor var det, jeg sagde, bestemt heller ikke en afvisning af, at vi skal ud og kigge på det lokalt, og at de skal have et afgørende ord at skulle have sagt. Jeg gjorde bare opmærksom på det demokratiske problem, som vi må overveje hvad vi gør ved, og så luftede jeg den idé, om man ikke skulle have nogle overordnede tider, som man i hvert fald skal opfylde. Hvis man ikke kan opfylde dem, handler det måske om, at der er for få stationer.

Kl. 11:00

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Kim Edberg Andersen? Man frafalder. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren, og jeg kan ikke lige se nogen ordfører fra Radikale Venstre her i salen, så vi går videre til Dansk Folkepartis ordfører, hr. Alex Ahrendtsen. Værsgo.

Kl. 11:00

(Ordfører)

Alex Ahrendtsen (DF):

Tak formand. Noget af det gode ved Folketinget er, når der kommer nye folketingsmedlemmer ind, fordi de ofte bringer erfaringer med sig fra uden for Christiansborg og ind i Folketingssalen, det kan f.eks. være fra arbejdsmarkedet, og dette beslutningsforslag fra hr. Mike Villa Fonseca er jo netop et udtryk for dette. Jeg har ikke selv den store erfaring med det kommunale beredskab, og jeg var ikke lige opmærksom på den forskel, der kan være på afgangstider og på responstider, og beslutningsforslaget er faktisk meget fornuftigt, og det giver god mening at omlægge det fra afgangstider til responstider.

Der har været nogle uheldige episoder med frivillige brandfolk, som er rykket ud hjemmefra, og som har kørt så stærkt for at nå frem, at de er blevet snuppet af politiet, og at de så har fået tildelt en bøde, hvilket jo er helt absurd. For de er kørt stærkt for at komme mennesker til undsætning, og så bliver de straffet, og det skyldes jo bl.a. afgangstiderne. Man bliver jo målt på dem, også som frivillig brandmænd, og derfor giver det jo god mening at lave det om responstider. Derfor er vi i Dansk Folkeparti også tilfredse med, at ministeren har tilkendegivet at ville kigge på de her responstider, og mere kan man næsten ikke forvente, når det drejer sig om et

beslutningsforslag fra oppositionen. Så allerede der har hr. Mike Villa Fonseca jo fået sin indflydelse gjort gældende, så tillykke med det, og der kommer ændringer, det er jeg sikker på.

I Dansk Folkeparti støtter vi beslutningsforslaget, dog forstået på den måde, at vi stiler imod en beretning, og jeg håber, at hr. Mike Villa Fonseca vil forfatte en skrivelse til os, så vi måske kan samarbejde om det i udvalget. Ordføreren sidder jo ikke i udvalget, så han har brug for lidt assistance. Men vi er positive over for beslutningsforslaget, vi støtter en beretningstekst, og så ser vi også frem til, at ministeren kommer med et forslag til, hvordan vi kan ændre disse ting til responstider. Om de skal være så rigide som i beslutningsforslaget eller mere fleksible, som ministeren lægger op til, er vi meget åbne over for. Men tak for beslutningsforslaget.

Kl. 11:03

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Jeg ser ikke nogen ordfører fra Alternativet her i salen, så vi er kommet igennem ordførerrækken, og jeg vil give ordet til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Mike Villa Fonseca.

Kl. 11:03

(Ordfører for forslagsstillerne)

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for det, formand, og tak til Folketingets partier og ministeren og Folketingets medlemmer for at tage det her emne og område meget seriøst. Jeg har lyttet mig til i debatten, at det er på vej et rigtigt sted hen, men det er også bare vigtigt for mig, at det bliver til noget.

Man kan jo sige, at jeg synes, at det i forhold til beslutningsforslaget, som det er, står, som det burde, men at jeg også glæder mig over, at ministeren har valgt at nedsætte en arbejdsgruppe, og at man tager det her meget positivt ned, og at man i forhold til beredskabet får undersøgt, hvordan vi kan gøre det mere robust. For det handler om tryghed og sikkerhed for borgerne i Danmark. Jeg plejer desværre at sige det sådan, at der helst ikke skal ske flere hændelser på én gang, og slet ikke store hændelser, og det fortæller lidt om, hvordan vores samfundsberedskab er i dag.

Vi har lige for nylig haft branden i Børsen, og vi skal være glade for, at Rigshospitalet ikke brændte samtidig, det er jeg ikke i tvivl om, og vi har også i min egen hjemby haft en stor brand i et skib, og hvor Køges huse jo heller ikke skulle brænde på samme tid. Men det altså er bare for at fortælle, at det, når det drejer sig om vores beredskab, er på tide, at vi gør noget ved det, og at vi gør det mere robust, og én ting er 5-minutterskravet, og en anden ting er den økonomiske investering, og jeg håber også, vi kommer til at kigge på, hvordan det skal se ud. Det er bare meget vigtigt for mig at slå fast, at det her forslag ikke må ende i glemmekassen, som det før har været gang på gang, og et eller andet sted ser jeg jo også det her forslag som noget, som vi kan behandle og beslutte i dag, og at det så kan virke i morgen.

Altså, det handler jo meget enkelt om at ændre kravene for en reaktionstid fra en afgangstid til en responstid i det kommunale beredskab. Så jeg ærgres mig selvfølgelig over det, men jeg tager også meget ned, hvad ministeren er kommet med i forhold til beredskabet. For det er, når det drejer sig om behovet, bare på tide, at vi styrker vores beredskab. Man kan sige, at det i forhold til opgaverne i beredskabet er stigende, og at økonomien bare har været flad, og at det i forhold til mandskabet svinger lidt, og at det daler lidt derudad. Så jeg er også meget enig med Enhedslisten i forhold til den økonomiske investering, og jeg håber også, at er noget, man i Forsvarsudvalget og i forligskredsen vil tage med videre og kigge på. Men tak for debatten til Folketingets partier og Folketingets medlemmer, og tak til ministeren for at tage det meget positivt ned, og jeg ser frem til den videre behandling af beslutningsforslaget. For

det handler om, at der er nogle, der skal passe på dem, som passer på os. Tak for ordet, formand.

Kl. 11:06

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 181:

Forslag til lov om ændring af investeringsscreeningsloven og lov om gasforsyning. (Særskilte tidspunkter for investeringsscreening i forbindelse med visse havvindudbud og andre større offentlige energiprojekter samt Energiklagenævnets nedsættelse og uafhængighed).

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard). (Fremsættelse 30.04.2024).

Kl. 11:06

Forhandling

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er Socialdemokratiets ordfører, fru Lea Wermelin. Værsgo.

Kl. 11:06

(Ordfører)

Lea Wermelin (S):

Tak for det. Jeg står topklar her på talerstolen, og det gør jeg, fordi noget af det, som optager os rigtig meget i forhold til at levere på den grønne omstilling, jo også er at få de sten af vejen, som lige nu gør, at selv om vi rigtig gerne vil og også beslutter mange ting, kan der være lovgivning, som er lavet i en anden tid, og som gør, at det tager længere tid at nå de grønne mål, end det burde gøre. Og det er lige præcis sådan et forslag, som vi behandler i salen her, altså et forslag, som kunne lyde utrolig teknisk, men som i virkeligheden handler om at skrue tempoet i den grønne omstilling op.

Konkret handler det om, at når vi i dag sender kontrakter i udbud – og vi har lige lavet danmarkshistoriens største udbud af havvind, som vi glæder os meget til at se blive til virkelighed, blive til møller, der snurrer derude, og som leverer grøn strøm – så er der nogle særlige økonomiske aftaler efter investeringsscreeningsloven, som jo i disse tider også er vigtige, fordi det handler om, om der kan være trusler mod den nationale sikkerhed eller den offentlige orden i Danmark, og derfor skal der gennemføres en screening i forhold til de aftaler, der bliver indgået.

Det er sådan i dag, at man ikke kan lave de to screeninger, der skal laves, altså en investeringsscreening og en screening, som er den, vi taler om, Foreign Subsidies Regulation, FSR, parallelt. Og det er sådan set det, vi gerne vil hjælpe med med den her lovændring, altså at det skal være muligt i fremtiden. Præcis hvor meget tid det kommer til at spare os, ved vi ikke helt endnu, fordi det kan afhænge af de konkrete ansøgninger, men det, vi i hvert fald kan gøre fra dansk side, er, at vi kan sørge for, at man kan ændre

ansøgningstidspunktet i investeringsscreeningsloven, som normalt ligger, efter at udbudsvinderne er fundet, men det er ret langt inde i den proces, som der er, og det vil sige, at det altså lægger tid til, i stedet for at vi får de vindere af havvindudbuddene, der er, til at kunne komme i gang med deres arbejde.

Så grundlæggende set er det et lidt teknisk lovforslag, men formålet er sådan set ganske klart, og det bakker Socialdemokratiet op om.

Kl. 11:09

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Vi går videre til Venstres ordfører, og det er hr. Peter Juel-Jensen. Værsgo.

Kl. 11:09

(Ordfører)

Peter Juel-Jensen (V):

Tak for det, formand. Lovforslaget vil kort fortalt bl.a. ændre måden, hvorpå vi håndterer investeringsscreening, når det handler om store offentlige energiprojekter, særlig inden for havvind. Forslaget har til formål at få EU's screening af udenlandske subsidier og vores nationale investeringsscreeningsproces til at stemme overens. Det vil ikke kun accelerere opførelsen af nye energiprojekter, men også sikre, at vi forbliver konkurrencedygtige og tiltrækker de bedste internationale tilbud. Det er afgørende for at styrke vores forsynings-sikkerhed og understøtte vores ambitiøse klimamål.

Som vikar på det foreliggende lovforslag henholder jeg mig til de øvrige regeringsordførere og ministerens tale samt den kommende udvalgsbehandling. Venstre støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 11:10

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Danmarksdemokraternes ordfører, og det er hr. Kim Edberg Andersen. Værsgo.

Kl. 11:10

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (DD):

I Danmarksdemokraterne går vi jo ind for at støtte alt det klimaomstilling, der skal til, uden at det ødelægger resten af jorden, som vi bor på. Som jeg sagde tidligere til ministeren, må han jo ligge slemt søvnløs. For her laver han jo rent faktisk et godt lovforslag. Det er et lovforslag, som viser, at det kan lade sig gøre at accelerere noget uden at splitte Jylland ad. Men han betroede mig, at han faktisk sov godt, fordi han har mange gode forslag, som vi kan blive enige om i fremtiden. Det er vi ikke her. Det er godt lovforslag, fordi det er et lovforslag, som dybest set tager fat om en problemstilling, der er helt reel, nemlig en langsommelighed i administrationen. Den ser vi på mange områder, og her kunne vi gøre noget ved den på en god og fornuftig måde, som sikrer kritisk infrastruktur.

Så naturligvis støtter Danmarksdemokraterne forslaget, når man for en gangs skyld sørger for at gøre det på en måde, som ikke splitter vores landbrugsjord ad med solceller og vindmøller og sætter alt muligt andet på hold for en klimareligion. Det er et godt forslag. Tillykke med det. Lad os få langt flere af dem. Så kan ministeren også i fremtiden se frem til at få en slags lille krammer op til helligdagene fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:11

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren og går videre til SF's ordfører. Det er fru Signe Munk. Værsgo.

Kl. 11:12

(Ordfører)

Signe Munk (SF):

Det lovforslag, der ligger her, har to hovedelementer. Det ene er, at der skal være en sammenhæng imellem screeninger for udenlandske subsidier og investeringsscreening. Det er jo på mange måder dybt fornuftigt at få parallelitet i de to screeninger. Derudover er der noget rimelig væsentligt, nemlig at få slået fast, at Energiklagenævnet selvfølgelig skal være uafhængigt.

SF støtter lovforslaget.

Kl. 11:12

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Liberal Alliances ordfører, og det er hr. Steffen W. Frølund. Værsgo.

Kl. 11:12

(Ordfører)

Steffen W. Frølund (LA):

Tak for det, formand. Jamen jeg vil blive i den gode krammestemning og sige, at Liberal Alliance også stemmer for lovforslaget. Vi synes jo også, at alting, der kan sætte hastighed på den grønne omstilling, er gode ting. Især når det er lov og bureaukrati, der ellers havde spændt ben, synes vi at det er godt at få det fjernet. Vi bemærker også, at erhvervslivet kommer med en masse fornuftige kommentarer i høringssvarene osv.

Så Liberal Alliance er for.

Kl. 11:13

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Henrik Frandsen fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 11:13

(Ordfører)

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, formand. Det lovforslag, vi diskuterer i dag, består af to dele – det er ikke kun investeringsscreening.

Det handler om at ændre loven om investeringsscreening; det er rigtigt. Det er et vigtigt led i arbejdet med at skabe mere effektive og smidige processer inden for den grønne omstilling. Derfor ønsker vi at ændre reglerne lidt, så vi kan undersøge investeringer, tidligere end vi ellers har kunnet. Dette vil hjælpe os med at sikre, at nye EU-regler om udenlandske støtteordninger passer sammen med vores egne investeringsregler. Det er især, når det handler om store energiprojekter, som havvindmølleparker jo er. Ved at gøre det undgår vi forsinkelser i gennemførelsen af vigtige projekter og sikrer, at tilbudsgiver og ordregiver forstår processen bedre, især når det gælder havvindmølleprojekter. Det er vigtigt, at vi gør alt, hvad vi kan, for at fremskynde processerne, når det gælder udbygning af vedvarende energi.

Derudover foreslår vi også at lave nogle ændringer i loven om gasforsyning for at sikre, at den klageinstans, der behandler klager om energiprojekter, forbliver uafhængig og opfylder EU's krav. Selv om det her forslag kommer sent, er det nødvendigt for at skabe klarhed og sikre, at vores energiprojekter kan fortsætte smidigt.

Vi ønsker at fremme den grønne omstilling – det går vi meget ind for i Moderaterne – og gøre vores administration mere effektiv, mere smidig og mere strømlinet. Moderaterne støtter naturligvis lovforslaget.

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til fru Dina Raabjerg fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:14

Energi- og Forsyningsministeriets område, og det vil sige, at virksomheder, der har til hensigt at indgå den slags aftaler, kan ansøge om investeringsscreening allerede efter at være blevet prækvalificeret, og det er klogt. På den måde begrænses ventetiden i forbindelse med udbudsprocessen, og samtidig slækkes der ikke på de krav, der er fra investeringsscreeningsloven.

Kl. 11:14

Forslaget vil forhåbentlig medføre, at det bliver mere attraktivt for virksomhederne at opstille havvindmøller, så vi hurtigere kan komme i mål i forhold til den aftale, der er indgået bredt her i Folketinget. Dansk Folkeparti støtter havvindmøller – vi støtter ikke landvindmøller, som er en uting. Dansk Folkeparti støtter lovforslaget.

Kl. 11:18

(Ordfører)

Dina Raabjerg (KF):

Tak, formand. Formålet med det her lovforslag er at forkorte processerne omkring de offentlige energiprojekter. Konkret vil man gøre det muligt at fremrykke den lovpligtige screeningsproces for udenlandske investorer, så vi samlet set forkorter processerne omkring de store energiprojekter, og det bakker vi op om.

Derudover handler det om at sikre Energiklagenævnets uafhængighed for at opfylde et krav i EU-retten, og det bakker vi naturligvis også op om. Det var, hvad jeg havde tænkt mig at sige. Tak for ordet.

Kl. 11:15

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi er igennem de ordførere, der er til stede, så nu går vi videre til klima-, energi- og forsyningsministeren. Værsgo.

Kl. 11:18

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten.

Kl. 11:15

(Ordfører)

Søren Egge Rasmussen (EL):

Tak. Enhedslisten støtter lovforslaget.

Kl. 11:15

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre til fru Samira Nawa fra Radikale Venstre.

Kl. 11:16

(Ordfører)

Samira Nawa (RV):

Tak. Radikale Venstre støtter også lovforslaget, og det gør vi, fordi vi synes, at det her med både at sikre øget hastighed og øget smidighed i den grønne omstilling er vigtigt. Her handler det jo særligt om opsætning af havvindmølleparker, hvor vi får en parallelitet i EU's screening af udenlandske subsidier og investeringsscreeningsloven. Og så er det egentlig også ret vigtigt for os i Radikale Venstre, at vi med den her lov får slået fast, at Energiklagenævnet selvfølgelig er uafhængigt. Så som jeg sagde i starten, støtter vi lovforslaget.

Kl. 11:16

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre til hr. Alex Ahrendtsen fra Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:16

(Ordfører)

Alex Ahrendtsen (DF):

Tak, formand. Der er i stigende grad behov for, at vi beskytter kritisk dansk infrastruktur, og derfor er vi også i Dansk Folkeparti glade for, at vi i Danmark har en lov, der screener potentielle vindere af udbud, så vi er sikre på, at vores infrastruktur forbliver på gode hænder.

Vi er en del af en aftale, der skal sikre mindst 9 GW havvind, der potentielt kan blive til 14 GW eller mere. Derfor står vi også over for et historisk udbud, og det betyder, at der er behov for at kigge vores udbudsprocesser igennem, så det gøres så attraktivt som muligt at ansøge.

Med forslaget foreslås det, at der oprettes særskilte ansøgnings-tidspunkter for de særlige økonomiske aftaler, der indgås på Klima-,

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Tak for bemærkningerne og opbakningen til lovforslaget. Det er egentlig sjovt med de taler, man bliver udstyret med som minister. Nogle gange ledsages simple lovforslag af en virkelig lang tale, og jeg har fået en virkelig lang tale med i dag. Den vil jeg så vælge at lade være med at læse op i fuldt omfang, for det er jo, også med den opbakning, der er i salen, til lovforslaget, helt tydeligt, at vi forfølger det samme mål. Den ene del er at sørge for, at vi kan skabe parallelitet mellem investeringsscreeningen og FSR-screeningen ved udbud af havvindanlæg og andre større offentlige energiprojekter på mit ressort. Vi foreslår her, som der er opbakning til, en mindre ændring i loven, der giver mulighed for at fremrykke tidspunktet for en investeringsscreening, så den kan påbegyndes tidligere og i højere grad samtidig med FSR-screeningen. På den måde sparer vi tid. Jeg noterer mig også, at det har opbakning fra markedsaktørerne. Nogle kunne godt ønske sig, at vi gik i gang tidligere, men det ville jo så betyde, at man skulle i gang med at screene nogle, som ikke har budt endnu, og det er lidt over the top at gå den vej.

Lovforslaget haster, fordi byderne skal have kendskab til screeningsprocessen og mulighed for at kunne gennemskue den parallelitet, som vi lægger op til, inden de skal aflevere deres bud. Det handler også om, at Energinet har igangsat udbuddet af elteknisk udstyr til Energio Bornholm med forventet budfrist i efteråret 2024, hvor det samme gør sig gældende, nemlig at der skal foretages de to nævnte screeninger, og det skal også kunne ske parallelt.

Derudover foreslås det med lovforslaget, at der i naturgasforsyningsloven indsættes en udtrykkelig lovbestemmelse om Energiklagenævnets nedsættelse og uafhængighed. Det røg ved en fejl ud af en gammel tilskudslov, som blev ændret tilbage i 2022. Vi skal have den udtrykkelige lovregel fastsat, så der selvfølgelig indiskutabelt er uafhængighed omkring Energiklagenævnets virke. Der er ikke tegn på, at der ikke har været det, men vi skal jo have det korrekte lovophæng til det, og det ligger også i lovforslaget.

Med de ord vil jeg sige tak for de velvillige bemærkninger. Jeg ser frem til den videre behandling af lovforslaget.

Kl. 11:20

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ministeren. Der er ikke nogen korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Næste punkt på dagsordenen er spørgetiden, men som meddelt i ugeplanen starter spørgetiden først kl. 13.00. Mødet genoptages således kl. 13.00.

Mødet er udsat. (Kl. 11:21).

velhavende danskere, men i stedet for samlet set havde prioriteret penge til velfærd?

Kl. 13:01

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til finansministeren.

Kl. 13:01

Finansministeren (Nicolai Wammen):

Tak for det. Tak for spørgsmålet. Jeg vil gerne starte med at sige, at regeringen prioriterer velfærd højt, og alene i 2024 har regeringen prioriteret ca. 2 mia. kr. ekstra til kommunal velfærd, og det er et betydeligt løft af de økonomiske rammer. Det kommer oven i en årrække med økonomiaftaler. I den tid, jeg har været finansminister, har det hvert år været sådan, at når der lykkeligvis kom flere ældre og børn, er pengene også fulgt med. Og det er jo et udtryk for, at det her er noget, som vi i regeringen har meget stor opmærksomhed omkring: at vi sørger for, at der er gode tilbud til borgerne, både i forhold til det specialiserede område, men jo altså også i forhold til de andre velfærdstilbud, vi giver borgerne.

Så er det rigtigt, at der er blevet lavet en aftale hos socialministeren i regi af Sammen om handicap. Det byder jeg velkommen. Jeg synes, det er godt, at man kigger på den del. Og noget af det, som jo har været en udfordring på det specialiserede område, er, at man ude på de private bosteder nogle steder har set, at priserne er gået gevaldigt i vejret, uden at kvaliteten er fulgt med. Derfor må jeg også bare sige: Det, at man ser på økonomi her, eksempelvis i forhold til bostederne, synes jeg er fornuftigt. Der er ingen grund til, at man skal betale langt højere priser for noget, hvor kvaliteten ikke svarer til det, man kræver. Og derfor er det klogt, at vi kigger det her område igennem, med stor respekt for at det er et område, hvor vi har et særligt ansvar for mennesker i en sårbar situation.

Kl. 13:03

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:03

Trine Pertou Mach (EL):

Tak, og tak til ministeren for svaret. Nu er det sådan med den handicapaftale, at jeg fuldt ud anerkender, at det altid er klogt at kigge på økonomien. Det er sådan set ikke det, der er udfordringen her. Udfordringen er jo den politiske prioritering, som desværre skinner igennem, også i handicapaftalen. Alle aktører er jo enige om, at den her medfører forringelser for borgere med handicap. Og det, der ligesom er i det her, er jo ikke, at man ikke skal kigge på, om man kan gøre ting bedre, men at man har indgået en aftale, hvori der ligger en forpligtelse til at se på udgiftsnedskættelser på et tidspunkt, hvor borgere med handicap oplever, at de i forvejen ikke får det, de i virkeligheden har ret til som borgere med handicap, ifølge den lovgivning, vi har, og som eksisterer allerede.

Anerkender ministeren ikke, at der i virkeligheden er et politisk valg, som man har truffet her som regering, altså at det ikke er en nødvendighed, at man skal lave en økonomi omkring handicapaftalen, som den ser ud, men at man godt kunne vælge bedre velfærd og bedre forhold, også for borgere med handicap, uden at aftalen også skulle indebære de her forringelser som en del af pakken eller udgiftsnedskættelser som en del af pakken, men at man i virkeligheden træffer et valg, der handler om, at vi hellere vil give skattelettelser til virksomhedsarvinger, til de velhavende, i stedet for at lave en ordentlig velfærdsforbedring, også for de borgere, der har handicap, for netop at udligne noget af den ulighed, der er i, hvordan mennesker kan leve et godt liv?

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Så genoptager vi mødet i Folketingssalen.

Det, det drejer sig om her, er, at vi har en række spørgsmål til ministre.

Først skal jeg meddele, at spørgsmål nr. 4 (S nr. 854) til justitsministeren af Sascha Faxe, Alternativet, udgår af dagsordenen efter ønske fra spørgeren.

Kl. 13:00

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) Besvarelse af oversendte spørgsmål til ministre (spørgetid)

Kl. 13:00

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Det første spørgsmål går til finansministeren af fru Trine Pertou Mach.

Kl. 13:00

Spm. nr. S 913

1) Til finansministeren af:

Trine Pertou Mach (EL):

Er ministeren enig i, at regeringen kunne have undgået den situation, at vilkårene for borgere med handicap nu står til at blive forringet med handicapaftalen af 2. maj 2024, så der i stedet kan blive flere ressourcer til de andre velfærdsområder, hvis ikke regeringen havde prioriteret at sænke skatten til velhavende danskere, men i stedet for samlet set havde prioriteret penge til velfærd?

Skriftlig begrundelse

Spørgeren ønsker specifikt, at finansministeren svarer på spørgsmålet, henset til at det finansministerens ressort dels at forhandle de årlige økonomiaftaler med kommuner og regioner, dels at finansministeren i kraft af bl.a. sin formandspost i regeringens økonomiudvalg spiller en væsentlig rolle for de overordnede politisk-økonomiske prioriteringer, regeringen foretager sig, og som spørgsmålet netop drejer sig om.

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 13:00

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Og spørgsmålet lyder: Er ministeren enig i, at regeringen kunne have undgået den situation, at vilkårene for borgere med handicap nu står til at blive forringet med handicapaftalen af 2. maj 2024, så der i stedet kan blive flere ressourcer til andre velfærdsområder, hvis ikke regeringen havde prioriteret at sænke skatten til

Kl. 13:04

Kl. 13:07

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Finansministeren.

Kl. 13:04

Finansministeren (Nicolai Wammen):

Det er sådan, at vi i den her regering investerer massivt i vores velfærdssamfund, og det gør vi, fordi vi synes, det er det rigtige. Det gør vi i forhold til vores ældre. Det gør vi i forhold til børn. Det gør vi i forhold til vores sundhedsvæsen. Og hvis man ser på, hvad der er blevet brugt, også på det specialiserede socialområde, så er der blevet brugt flere penge i de senere år, end der er blevet gjort tidligere.

Så jeg anerkender ikke, at den her regering skulle være mere optaget af at give skattelettelser end i at investere i velfærd. Vi har en stærk økonomi, som gør, at vi har haft mulighed for, også når vi kigger frem, at investere yderligere minimum 32 mia. kr. i vores velfærdssamfund, samtidig med at vi også kan give skattelettelser til folk i arbejde, sådan at det bliver mere attraktivt at møde ind, hvilket bl.a. gør, at det er en økonomisk gevinst for medarbejderne i vores velfærdssamfund, som vi har så hårdt brug for.

Kl. 13:05

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Jeg gør lige opmærksom på, at taletiden er ½ minut. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:05

Trine Pertou Mach (EL):

Tak, men jeg er altså nødt til at gentage spørgsmålet: Altså anerkender ministeren, at der faktisk er tale om et politisk valg, når man vælger at lave en handicapaftale med den økonomi, som ligger i den aftale? Det er ikke en nødvendighed. Altså, som ministeren selv siger, boomer den danske statskasse både på den korte og på den lange bane. Dansk økonomi er sund. Der er faktisk mulighed for at udvide velfærden og leve op til de forventninger, som borgerne med rette har, særlig borgere, som lever med særlige vilkår. Er det ikke udtryk for et politisk valg, at man fra regeringens side prioriterer, som man gør?

Kl. 13:06

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Finansministeren.

Kl. 13:06

Finansministeren (Nicolai Wammen):

Jo, det er udtryk for et politisk valg, når vi de kommende år vil tilføre vores velfærdssamfund ekstra minimum 32 mia. kr., og det er også et politisk valg, når man siger, at samtidig med at vi vil bruge flere penge på vores velfærdssamfund, vil vi også se, om vi bruger pengene klogest muligt. Når man eksempelvis ser på de her private bosteder, som har sat priserne enormt meget op, uden at vi får mere for pengene, så er det da også klogt, at man så tager en snak om: Er det nu den rette måde at bruge pengene på til gavn for borgerne? Og det synes jeg ikke det er. Så det er et politisk valg, at man også, når man ser på den her del af vores velfærdssamfund, gerne vil bruge pengene på den klogeste måde.

Kl. 13:07

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Spørgeren for det sidste spørgsmål.

Trine Pertou Mach (EL):

Jamen jeg må jo konstatere, at ministeren i virkeligheden indrømmer, at man, fordi priserne er steget på botilbuddene, vælger at sige, at det så er handicapområdet eller det specialiserede område, der skal finansiere det selv. Det er det, handicapaftalen i virkeligheden går ud på, i stedet for at sige: Vi har faktisk en virkelig stærk økonomi; vi prioriterer, at også borgere med handicap skal have adgang til muligheder for at leve et godt liv med den service og den støtte, vi kunne give som fællesskab.

Så det er i virkeligheden et spørgsmål om, hvor det er, man starter. Og regeringen har startet med at give skattelettelser i stedet for at starte med at sikre, at velfærden også hænger sammen for borgere med handicap og andre udsatte grupper i øvrigt.

Kl. 13:07

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til finansministeren.

Kl. 13:07

Finansministeren (Nicolai Wammen):

Den udlægning må stå fuldstændig for spørgerens egen regning. Det, jeg siger, er, at vi kommer til at investere massivt i vores velfærdssamfund og i øvrigt bruge flere penge – markant flere penge – på vores velfærdssamfund, end vi giver til skattelettelser. Og så siger jeg samtidig, at mens vi investerer i vores velfærdssamfund, skal vi også se, om pengene bliver brugt bedst muligt. Det gælder i forhold til vores daginstitutioner. Det gælder i vores sundhedsvæsen og vores ældrepleje. Og det gælder selvfølgelig også i forhold til det specialiserede socialområde. Og jeg synes, det er mærkeligt, at spørgeren fra Enhedslisten bare synes, det er fint, at priserne er galoperet derudad på private bosteder, i stedet for at man kigger på, om man ikke kunne bruge de penge bedre til gavn for borgerne.

Kl. 13:08

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Spørgsmålet er besvaret. Vi siger tak til finansministeren og til fru Trine Pertou Mach.

Så går vi videre til spørgsmål nr. 2. Det er et spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren af fru Mette Thiesen fra Dansk Folkeparti.

Kl. 13:08

Spm. nr. S 838 (omtrykt)

2) Til indenrigs- og sundhedsministeren af:

Mette Thiesen (DF):

Hvad er ministerens holdning til, at et britisk studie foretaget af børnelægen Hilary Cass for det offentlige britiske sundhedsvæsen, NHS, viser, at forekomsten af kønsinkongruens hos børn under 18 år er »bemærkelsesværdig svag«, og gør det indtryk på ministeren i forhold til regeringens planer for lovgivning på området?

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 13:09

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Hvad er ministerens holdning til, at et britisk studie foretaget af børnelægen Hilary Cass for det offentlige britiske sundhedsvæsen, NHS, viser, at forekomsten af kønsinkongruens hos børn under 18 år er »bemærkelsesværdig svag«, og gør det indtryk på ministeren i forhold til regeringens planer for lovgivning på området?

Kl. 13:09

Kl. 13:12

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til indenrigs- og sundhedsministeren.

Kl. 13:09

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak for det. Jeg har med interesse fulgt anbefalingerne fra det britiske studie. Jeg hæfter mig ved, at den danske praksis i høj grad lever op til de centrale anbefalinger, som der er i rapporten. Det gælder sådan set både i forhold til udredning og behandling, men der er jo også tale om et studie, der ikke en til en kan overføres til danske forhold. Eksempelvis har man jo i Storbritannien længe haft en mindre restriktiv tilgang til hormonbehandling end i Danmark. Man har ikke haft samme tilgang til selve udredningsforløbet, og i en britisk kontekst har studiet ført til et øget fokus på, om personer, der oplever kønsdysfori, også lider af psykiske sygdomme. I Danmark har vi derimod længe haft et stort fokus på psykiske lidelser, som kan have betydning for behandlingen.

Det er også derfor, at der i forbindelse med udredningen foretages en vurdering af, om patienten har en behandlingskrævende psykisk lidelse, som kan være den egentlige årsag til kønsdysfori. På den måde sikrer vi også den bedst mulige og rette behandling. Den danske praksis for behandling af kønsdysfori er restriktiv. Det skal den efter min opfattelse fortsat være. Samtidig er det selvfølgelig vigtigt, at praksis bygger på det bedst mulige sundhedsfaglige grundlag, og som spørgeren allerede ved, arbejder Sundhedsstyrelsen jo aktuelt på en opdatering af styrelsens vejledning omkring kønsidentitetsforhold, og i den forbindelse vil styrelsen jo også sørge for at drøfte anbefalingerne fra det britiske studie med relevante eksperter på området, og herunder også vurdere, om det giver anledning til justeringer i vejledningen.

Kl. 13:11

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:11

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Vi kan sagtens blive enige om, at vi er kommet et stykke vej, men der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi i Dansk Folkeparti mener, at det faktisk helt generelt er uetisk, at man foretager kønsskifte på børn. Det, man skal vide, er, at når man begynder at give hormoner til børn, er det for langt de flestes tilfælde en livslang behandling, der skaber en række følgesygdomme. Det medfører en større forekomst af alle mulige frygtelige sygdomme, plus at man også forkorter livet i den anden ende for dem, som får det. Så vi mener sådan set, at det burde være helt forbudt.

Vi har lige haft en stor debat i forbindelse med abortlovgivning, og der har de partier, der har været med på at hæve abortgrænsen, netop været inde at sige, at det her var noget sundhedsfagligt, at det var en sundhedsfaglig debat. Jeg vil vove den påstand og holde fast i, at det her udelukkende er etisk, og det mener jeg sådan set også, at det her er. Kan ministeren uddybe, hvorfor ministeren ikke mener, at det her også er noget, man bør behandle politisk og have en holdning til politisk, i forhold til simpelt hen at tilbyde kønsskifte til børn i Danmark?

Kl. 13:12

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Først og fremmest vil jeg i forhold til den måde, man bruger begreberne på, for en god ordens skyld gerne starte med at pointere, om end jeg er helt overbevist om, at spørgeren er opmærksom på det, at der ikke foretages kønsmodificerende kirurgi på børn og unge under 18 år i Danmark. Det er bare, så det spørgsmål ikke står ubesvaret hen.

Med hensyn til kredsen omkring de nye aftaler, der er indgået, i forhold til at få moderniseret abortlovgivningen i Danmark, der jo stort set er uændret gennem de sidste 50 år, på trods af at der er sket rigtig mange ting, er det ikke korrekt, at man har sagt, at det kun er et sundhedsfagligt spørgsmål. Det, man videregiver i den politiske aftale, er, at man konstaterer, at Sundhedsstyrelsen mener, at der overhovedet ikke er noget sundhedsfagligt belæg for at videreføre den nugældende grænse. Derfor synes jeg heller ikke, at man, når man videregiver, hvad andre partier har indgået aftale om, skal lægge dem nogle præmisser i munden, som ikke har gjort sig gældende i forhold til aftaleindgåelsen. Jeg mener, at det jo, når vi snakker kønsmodificerende behandling af børn og unge, så indeholder en afvejning af både sundhedsfaglige, men også etiske kriterier og forhold. Det er også derfor, jeg nu lægger til grund, at Sundhedsstyrelsen er ved at se nærmere på Cassrapporten i forhold til også at inddrage det i deres arbejde med den igangværende revurdering og vejledning.

Jeg beklager, formand.

Kl. 13:13

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak! Jeg skal lige gøre opmærksom på, at taletiden er ½ minut her i den her omgang. Værsgo, spørgeren.

Kl. 13:13

Mette Thiesen (DF):

Tak. Men det her er også et etisk spørgsmål, og det er også derfor, jeg mener, at det er helt fejlagtigt, at man ikke tager stilling til det herinde fra Folketinget. For det kan godt være, at man ikke laver kønskorigerende kirurgi, men man giver stophormoner, og man giver krydshormoner til børn, og det mener jeg simpelt hen er fuldstændig uansvarligt, for man ender med at gøre nogle børn sterile resten af deres liv, man ender med at ødelægge nogle små mennesker, før de overhovedet er blevet voksne nok til at tage en oplyst beslutning.

Så det var egentlig bare et spørgsmål om, om ministeren ikke mener, der skal tages en politisk beslutning i forhold til det her, lige såvel som man gør det med andre etiske drøftelser – aktiv dødshjælp, abort osv. – og om ministeren ikke også mener, at det her er så etisk, at det bør behandles politisk.

Kl. 13:14

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Ministeren.

Kl. 13:14

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Jo, og det er også derfor, jeg gør spørgeren opmærksom på, at Sundhedsstyrelsen er i fuld gang med sit faglige arbejde. For man kan jo ikke bare sige, at når noget både er etisk og sundhedsfagligt, lukker vi øjnene og betragter det som kun politisk. Så må det i sidste ende, når man kommer til den politiske afgørelse, være en afvejning af, hvad der er af etiske aspekter, og hvad der er af sundhedsfaglige aspekter.

Der laver Sundhedsstyrelsen sit arbejde ved nu at lave en opdateret vejledning. Jeg synes, det ville være utidigt at gå i gang med

regulering på et område, inden den nye sundhedsfaglige vejledning foreligger. Det er jo ikke ensbetydende med, at jeg er afvisende over for at foretage regulering. Jeg synes bare, vi skal tage tingene i den rigtige rækkefølge, nemlig at vi ved, at styrelsen om kort tid kommer med sin nye opdaterede vejledning, og så har vi også et grundlag at diskutere videre ud fra.

Kl. 13:15

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Spørgeren for sit sidste spørgsmål.

Kl. 13:15

Mette Thiesen (DF):

Der er rigtig meget grundlag fra andre lande, der, som ministeren siger, har været meget mere lemfældige med det her, og som også har fået nogle voldsomme erkendelser, altså med børn og unge, som er blevet vansiret for resten af livet, og som nu lægger sag an mod sundhedsmyndighederne og alt muligt andet.

Så jeg synes jo, at det ville være rettidig omhu at tage en politisk beslutning på nuværende tidspunkt, når vi også ved, hvad der står i Cassrapporten, når vi kan se de sager, der er i f.eks. Storbritannien, og når vi kan se ret mange andre lande omkring os, der faktisk fuldstændig lukker ned for det her, fordi det selvfølgelig er forkert at lave medicinske forsøg på børn.

Så nu spørger jeg bare ministeren en sidste gang, om ministeren ikke mener, at det er rettidig omhu at gå ind at forbyde kønsskifte for børn.

Kl. 13:15

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Ministeren.

Kl. 13:15

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Jeg synes, at når Sundhedsstyrelsen er på vej med en opdateret vejledning, er det helt omsonst at stå at sige: Den ønsker vi overhovedet ikke at se på og forholde os til. De har et stort arbejde i gang med inddragelse af også nogle af de fremmeste eksperter på området. Det bør vi jo trods alt have en eller anden respekt for.

Derudover, når nu man fremhæver Cassrapporten, er det jo interessant, at dansk praksis på området i langt overvejende grad lever op til de anbefalinger, som der opstilles i Cassrapporten, både når vi snakker organisering og udredning og behandling, og dermed er der også det faktum, at de lande, som ordføreren henviser til, jo er lande, som har haft en væsentlig mindre restriktiv tilgang, end vi har haft i Danmark.

Vi har jo for efterhånden mange år siden sørget for at specialisere det ved også at samle det på Rigshospitalet og dermed er der, når man sammenligner med Storbritannien, nogle afgørende forskelle. For vi er jo sådan set gået foran, længe før man i Storbritannien også begyndte at lave en øget centralisering på det her område.

Kl. 13:16

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så er spørgsmål nr. 2 besvaret.

Spørgsmål nr. 3 går også til indenrigs- og sundhedsministeren og er af fru Mette Thiesen.

Kl. 13:17

Spm. nr. S 855

3) Til indenrigs- og sundhedsministeren af:

Mette Thiesen (DF):

Anerkender ministeren, at det var en fejl at fjerne kønsdysfori fra listen over psykiske lidelser i 2017?

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 13:17

Mette Thiesen (DF):

Anerkender ministeren, at det var en fejl at fjerne kønsdysfori fra listen over psykiske lidelser i 2017?

Kl. 13:17

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 13:17

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Jeg antager, at det, spørgeren i virkeligheden gerne vil henvise til, er, at transseksualitet i 2017 blev fjernet fra listen over psykiske sygdomme, og på det spørgsmål er svaret nej.

Kl. 13:17

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:17

Mette Thiesen (DF):

Så kunne jeg egentlig godt tænke mig at få uddybet det lidt, for kronisk kønsdysfori er jo et problem, og selv mennesker, som lider af kronisk kønsdysfori, og som måske også er i behandling for det, bl.a. Marcus Dib Jensen, har også været fremme med det her synspunkt, at det er lidt underligt, at det ikke anerkendes, at det, de har, altså ikke er noget, man bare lige kan blive operere for eller give hormoner for. Det er faktisk en lidelse.

Så jeg kunne godt tænke mig at høre ministeren, om ministeren ikke mener, at den eneste rigtige vej at gå vil være igen at opføre kronisk kønsdysfori på listen over psykiske lidelser, sådan at vi netop anerkender, at det er en psykisk lidelse, som man så også kan behandle i sundhedsvæsenet. Alternativet giver meget lidt mening, for hvis man ikke anerkender, at kronisk kønsdysfori er en psykisk lidelse, som mennesker, der lider af det, skal have hjælp til behandling for resten af deres liv for langt de flestes vedkommende, så giver det jo slet ikke mening, at det ligger i det offentlige sundhedsvæsen. Så må man jo sige, at så skulle det vel bare skilles ud, og så måtte det være noget, man selv betalte.

Så i den sammenhæng giver det ikke rigtig nogen mening, i hvert fald ikke for mig, og jeg synes også, der mangler en anerkendelse af, at det her altså er ikke er noget, de her mennesker gør for sjov. Man lever ikke på hormoner resten af sit liv, og man får ikke kønsmodificerende kirurgi for sjov. Det gør man altså, fordi man har en lidelse, som desværre ikke bliver anerkendt, hverken i Danmark eller andre steder, i dag. Det synes jeg sådan set er et problem. Anerkender ministeren ikke, at det er et problem, og at man måske har kørt lidt med på vognen i forhold til nogle forholdsvis ekstreme og yderliggående woketyper i stedet for at kigge på de mennesker, som faktisk har den her lidelse?

Kl. 13:19

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Ministeren.

Kl. 13:19

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Ja, hvorfor var det, at transseksualitet i 2017 blev fjernet fra listen over psykiske sygdomme? Det blev det jo, bl.a. fordi et enigt sundhedsudvalg i Folketinget ikke mente, at transseksualitet var en medicinsk og ej heller en psykisk lidelse. Dermed var det jo også en ændring, som Dansk Folkeparti stod bag, og som Dansk Folkeparti leverede mandaterne til. Det blev i øvrigt også dengang understøttet

af Sundhedsstyrelsens daværende vejledning, hvoraf det fremgik, at diagnosen ikke er udtryk for en somatisk og ej heller en psykiatrisk sygdomstilstand. I Danmark følger vi i øvrigt også WHO's internationale klassifikation af sygdomme. Her er kønsdysfori ikke defineret som en psykisk sygdom, og derfor er svaret fortsat nej. Jeg mener ikke, det var en fejl dengang, og det mente Dansk Folkeparti i øvrigt heller ikke.

Kl. 13:20

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:20

Mette Thiesen (DF):

Nu er det godt for alle parter, også for Dansk Folkeparti, at Dansk Folkeparti har fået en ny sundhedsordfører, som faktisk ved noget om det. Så lad mig lige sætte en stor tyk streg under det. Hvis ministeren står fast på det her med, at det hverken er en somatisk eller en psykisk lidelse, hvorfor bliver det så behandlet for offentlige kroner i det offentlige sundhedsvæsen? Det giver jo ikke nogen mening. Det giver slet ikke nogen mening. Så mener ministeren ikke, at for at man netop skal kunne argumentere for, at man skal kunne behandle mennesker med kronisk kønsdysfori i det offentlige sundhedsvæsen, så skal man anerkende, at de har en psykisk lidelse, der skal have behandling, og så er det eneste rigtige at gøre at skrive det på listen igen? Ellers giver det jo ikke nogen mening. Så står det helt uden for, og så er det netop, at man gør det, som Marcus Dib Jensen, som selv er transseksuel, var ude at sige at man gør.

Kl. 13:20

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak! Så er det ministeren.

Kl. 13:20

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Ordføreren siger, at nu har Dansk Folkeparti endelig fået en ordfører, der ved noget om det her. Det vil jeg gerne korrigere i stor respekt for den sundhedsordfører for Dansk Folkeparti, der var sundhedsordfører i øvrigt igennem rigtig mange år i Folketinget, og som jeg også ved nyder bred anerkendelse blandt rigtig mange partier her i Folketinget. Så jeg synes i respekt for fru Liselott Blixt, at man skal lade være med på den måde at tale nedsættende om tidligere kollegaer.

Det her var en ændring, som også Dansk Folkeparti stod bag. Det var et enigt Folketing, der stod bag. Det var i øvrigt en diskussion og en debat, som foregik hen over en lang periode. Der var stor grundighed omkring det her, og det var også en beslutning, der blev bakket op af Sundhedsstyrelsens daværende vejledning. Jeg mener ikke, at vi nu her skal begynde at ændre WHO's klassifikationssystem og sige, at så laver vi vores eget klassifikationssystem. Det har jeg i øvrigt heller ikke hørt Dansk Folkeparti mene tidligere.

Kl. 13:21

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Spørgeren for det sidste opfølgende spørgsmål.

Kl. 13:21

Mette Thiesen (DF):

Men i Danmark ændrede vi det netop i 2017, og WHO ændrede det først i 2019, så det har vi jo sådan set gjort før, bare den anden vej rundt. Så selvfølgelig kunne man rulle det tilbage den anden vej rundt. Jeg mangler stadig væk svar fra ministeren: Hvis man mener, at det hverken er en psykisk eller en somatisk lidelse, hvorfor skal det så betales over skattekrone? Det giver ikke nogen mening. Det er jo netop for at anerkende, at der altså er voksne mennesker,

der lider af kronisk kønsdysfori, som lider af noget, som de skal behandles resten af livet for, og hvis man skal kunne argumentere for, at det skal indeholdes i det offentlige sundhedsvæsen, så er man også nødt til at anerkende, at det er noget, som er en psykisk lidelse. Det handler jo netop om at imødekomme de mennesker, der lider af kronisk kønsdysfori.

Kl. 13:22

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 13:22

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Altså, hvor der er brugerbetaling, og hvad der er brugerbetaling for i det danske sundhedsvæsen, tager jeg meget gerne en diskussion om. Det har bare ikke relevans for hele spørgsmålet om, hvor noget skal være placeret i forhold til det internationale klassifikationssystem. Der noterer jeg mig, at alle i Folketinget var enige om, at det ikke skulle være klassificeret som en psykiatrisk lidelse. Det blev bakket op af Sundhedsstyrelsen, og det blev i øvrigt også bakket op i forhold til WHO's definition af kønsdysfori, der ikke er defineret som en psykiatrisk sygdom, og det har jeg ikke tænkt mig at lave om på.

Kl. 13:23

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Så siger vi tak. Spørgsmålet er besvaret. Tak til indenrigs- og sundhedsministeren og til fru Mette Thiesen.

Vi går videre i rækken. Spørgsmål nr. 4 (spm. nr. S 854) er som sagt trukket tilbage, og vi går videre til spørgsmål nr. 5 (spm. nr. S 896). Det er til justitsministeren af hr. Torsten Gejl fra Alternativet.

Kl. 13:23

Spm. nr. S 854 (omtrykt)

4) Til justitsministeren af:

Sascha Faxe (ALT):

Hvad er ministerens holdning til, at to tidligere medlemmer af Folketinget er blevet tilbudt orienteringsbriefing om kinesisk hacke-rangreb af deres computere af FBI og ikke af PET?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen »Det er en skandale: Natten til onsdag fik to danske ekspolitikere et brev fra FBI. Nu er de vrede« bragt på politiken.dk den 18. april.

(Spørgsmålet er udgået, da det er taget tilbage af spørgeren).

Kl. 13:23

Spm. nr. S 896

5) Til justitsministeren af:

Torsten Gejl (ALT):

Vil ministeren sikre, at der kommer tydeligere regler for, hvordan onlineauktioner skal forløbe, så der sikres gennemsigtighed og fair vilkår, og så man undgår, at medarbejderne i auktionshuse selv byder på varerne, som TV2 Østjylland har afsløret hos Campen Auktioner?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen »Dokumenter afslører: Stort auktionshus byder selv på varerne« bragt den 28. april 2024 på fra tv2.ostjylland.dk.

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand.

Vil ministeren sikre, at der kommer tydeligere regler for, hvordan onlineauktioner skal forløbe, så der sikres gennemsigtighed og fair vilkår, og så man undgår, at medarbejderne i auktionshuse selv byder på varerne, som TV2 Østjylland har afsløret hos Campen Auktioner?

Kl. 13:23

Kl. 13:23

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til justitsministeren.

Kl. 13:23

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for ordet, og tak også til hr. Torsten Gejl for spørgsmålet. Som det fremgår af den artikel, som spørgeren henviser til, gælder der i dag ikke særskilte regler for onlineauktioner. I 2019 blev der nedsat et sagkyndigt udvalg, som skulle se på en modernisering af lovgivningen om auktioner og handel med brugte genstande, herunder i relation til onlineauktioner. Udvalget afgav sin betænkning i 2022 og anbefalede i den forbindelse, at erhvervsdrivende, der afholder onlineauktioner, fremadrettet bør omfattes af reglerne i den såkaldte marskandiserlov, som regulerer erhvervsmæssig handel med brugte genstande. Det vil bl.a. indebære, at de erhvervsdrivende skal have en bevilling fra politiet, og at de skal give besked til politiet, hvis de får mistanke om, at varer, som bliver tilbudt, er stjålet. Udvalget anbefalede dermed *ikke*, at onlineauktioner blev omfattet af auktionsslederloven.

Udvalgets betænkning har efterfølgende været i offentlig høring, og der pågår nu et arbejde i ministeriet, med henblik på at der kan fremsættes et lovforslag i Folketinget. Selv om der ikke i dag gælder særskilte regler for onlineauktioner, er de stadig omfattet af forbrugerbeskyttelseslovgivningen. Det drejer sig f.eks. om forbrugeraftaleloven, som bl.a. fastsætter en 14-dages returret ved onlinekøb. Og der findes i markedsføringsloven regler om, at erhvervsdrivende skal udvise god erhvervsskik og ikke må vildlede forbrugerne, som man også er inde på i den pågældende artikel.

Markedsføringsloven hører imidlertid under erhvervsministerens ressort, og henset til rammerne for det her § 20-spørgsmål har jeg ikke fundet anledning til at indhente en udtalelse fra erhvervsministeren. Jeg forventer dog, at jeg inden udgangen af måneden kan besvare et lignende spørgsmål, som er stillet af Retsudvalget, og at det vil indeholde bidrag fra erhvervsministeren om forbrugerbeskyttelsen i markedsføringsloven. Tak for ordet.

Kl. 13:25

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:25

Torsten Gejl (ALT):

Tak for svaret. Jeg ved ikke, om ministeren nogen sinde har budt på en onlineauktion, men det er jo faktisk sådan, at man ikke ved, om man byder mod en anden byder, eller om man byder mod nogen, som sidder og er ansat i auktionshuset. Det kan lige så godt være en ansat i auktionshuset, der sidder og byder mod en, og som måske endda overbyder en. Men den ansatte køber aldrig varen. Den går videre til næste auktion. Hos Campen Auktioner siger de, at det foregår på den måde i hele branchen. Jeg ved ikke, hvordan ministeren ville have det med det, men jeg ville godt nok føle mig snydt, hvis jeg opdagede, at nogen havde vundet en auktion over mig, men i virkeligheden var ansat af auktionshuset og slet ikke endte med at købe varen.

Det her jo ikke nyt. Forbrugerrådet Tænk var ude for 24 år siden og spørge om, hvorvidt man ikke skulle lave rammer på området, fordi det var uden for kontrol. I 2022 blev der som sagt lavet en betænkning, der omhandler fysiske auktioner, og som ikke, som ministeren siger, skal gælde for onlineauktioner. Men hvorfor er der ikke lavet rammer for onlineauktioner endnu? Hvorfor kan auktionshuse sidde og byde priserne op på den måde og forhøje deres eget salær, som jo er en procentandel af salgsprisen, når vi har kendt fænomenet og kendt til de her manglende rammer i så mange år?

Kl. 13:26

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til justitsministeren.

Kl. 13:27

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for det. Jeg vil starte med at sige, at jeg efter min bedste erindring aldrig har forsøgt at byde på onlineauktioner. Generelt tilhører jeg nok den lidt mere forsigtige type, hvad angår alt det, der kan handles med på alle mulige onlineplatforme. På den måde er jeg nok miljøskadet fra min funktion som justitsminister.

Men til spørgsmålet: Det sagkyndige udvalg overvejede jo, om reglerne i auktionsslederloven bør udvides til også at omfatte onlineauktioner, og det fandt udvalget altså som bekendt ikke grundlag for.

Kl. 13:27

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:27

Torsten Gejl (ALT):

Nu skulle ministeren jo også trygt kunne byde på noget så almindeligt som onlineauktioner og i det hele taget have tillid til internettet generelt. Som ministeren selv har sagt eller antydnet, falder det her lovgivningsmæssigt mellem flere stole. Der findes ikke en lovgivning, der direkte sætter rammerne for, hvordan en onlineauktion skal forløbe, men hvis det skal løses – hvis vi skal have løst det her problem, så man ikke sidder og byder mod et eller andet spøgelse, som er ansat og byder mod en anden en, der også godt vil have varen – kunne ministeren så komme med et forslag til, hvordan det kan gøres?

Kl. 13:28

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 13:28

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Noget af det, som udvalget jo bl.a. anbefalede, var, at det skulle reguleres i marskandiserloven. Som jeg var inde på i den indledende besvarelse, er det jo så det, vi nu sidder og forbereder lovgivning om. Der blev i den forbindelse bl.a. peget på, at der i dag allerede gælder en relevant og også hensigtsmæssig forbrugerbeskyttelse ved onlineauktioner. F.eks. kan forbrugere udnytte deres 14 dages fortrydelsesret, hvis de efterfølgende synes, at prisen er blevet presset for højt op.

Jeg vil dog sige, at udvalget ikke ses at have forholdt sig direkte til, om lige præcis det forbud burde gælde for onlineauktioner. Justitsministeriet har dog i en redegørelse fra 2006 bl.a. påpeget, at et sådant forbud vil være vanskeligt at håndhæve ved onlineauktioner, hvor der typisk er en høj grad af anonymitet. Men jeg vil til gengæld sige, at jeg naturligvis gerne lytter til hr. Torsten Gejls synspunkter og vil tage dem med i de videre overvejelser om behovet for regulering.

Kl. 13:29

Kl. 13:31

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren for et sidste spørgsmål.

Kl. 13:29

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 13:31

Torsten Gejl (ALT):

F.eks. Jan Trzaskowski, der er ekspert i markedsføringsret på Copenhagen Business School, mener, det er på kant af markedsføringsloven, det her. Det er jo noget, som er lidt specielt, for auktionshusene har tjent penge på at byde varerne op, uden at kunderne vidste det, fordi auktionshusenes salærer udregnes som en procentdel af varenes pris. Det kan jo godt være, at det, hvis det er på kant med loven, faktisk ikke bare er økonomisk problematisk, men måske ulovligt. Kunne man forestille sig, at ministeren ville iværksætte en undersøgelse eller forsøge at skabe et overblik over problemets omfang, så vi også har et grundlag for eventuelt at lave regelændringer?

Kl. 13:29

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 13:29

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg vil starte med at sige, at med både den måde, artiklen, som spørgeren henviser til, og den måde, hr. Torsten Gejl selv fremstiller problemstillingen på, kan jeg sagtens forstå og sætte mig ind i, at der er et eller andet i folks almindelige retfærdighedssans, der bliver krænket. Markedsføringsloven stiller jo krav om, at erhvervsdrivende i deres handelspraksis over for forbrugerne skal udvise god erhvervsskik, og at de ikke må vildlede forbrugerne. Som jeg nævnte før, hører markedsføringsloven under erhvervsministerens ressort, og jeg kan ikke på erhvervsministerens vegne love bestemte ting, men sige, at i den kommende besvarelse på et udvalgs spørgsmål, som vi sidder og arbejder med lige nu i ministeriet, vil der også være et bidrag fra erhvervsministeren. Og det vil være nærliggende i den forbindelse selvfølgelig også at se på markedsføringsloven.

Kl. 13:30

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så er spørgsmål nr. 5 besvaret. Tak til justitsministeren og hr. Torsten Gejl.

Vi går videre i rækken til spørgsmål nr. 6, og det er til social- og boligministeren af fru Christina Olumeko fra Alternativet.

Kl. 13:30

Spm. nr. S 909

6) Til social- og boligministeren af:

Christina Olumeko (ALT):

Mener ministeren, at det er en hensigtsmæssig effekt af ghettoloven, at staten skal anlægge en vejbro, der indebærer en affredning af Vestvolden og kan medføre negative konsekvenser for biodiversiteten samt øget biltrafik i Tingbjerg?

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo at læse spørgsmålet op.

Kl. 13:30

Christina Olumeko (ALT):

Tak. Mener ministeren, at det er en hensigtsmæssig effekt af ghettoloven, at staten skal anlægge en vejbro, der indebærer en affredning af Vestvolden og kan medføre negative konsekvenser for biodiversiteten samt øget biltrafik i Tingbjerg?

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Det korte og lidt flabede svar ville jo være bare at sige ja, for ellers havde jeg ikke fremsat lovforslaget, som behandles i Folketingssalen om lige omkring en 2-3 timer, vil jeg tro, altså i eftermiddag. Derfor vil der jo være rigtig god anledning til at drøfte det der. Det er bare for at svare ja til det, og så er det jo altså ikke sådan, at vi affreder Vestvolden. Det kommer til at lyde, som om hele Vestvolden bliver affredet.

Vestvolden er 14 km lang og cirka 100 m bred, og i det lovforslag, som vi har på senere i dag, er det sådan, at man fraviger det på det areal, hvor den sydlige del af vejforbindelsen skal gå. Så det er bare sige, at det er en lille bid af Vestvolden, og derfor synes jeg også, man skal passe på med at overdrive, trods alt, effekten af det lovforslag. Selv hvis man er imod det, skal man nok passe på med at få det pustet op til noget, det ikke er. Fredningen af resten af Vestvolden fortsat være gældende.

Et anlægsprojekts konsekvenser for miljø, herunder natur og trafik, håndteres i en VVM-undersøgelse, og den beskriver og vurderer, hvordan vejforbindelsen bedst kan bygges under mest mulig hensyntagen, selvfølgelig, til miljøet og de øvrige omgivelser.

Vejdirektoratet har udarbejdet en VVM-undersøgelse, hvor projektets konsekvenser for natur og trafik er beskrevet og vurderet, og der er foreslået en række afværgeforanstaltninger, som skal håndtere projektets konsekvenser. Jeg skal bemærke, at de miljømæssige hensyn, der ligger bag de bestemmelser, som foreslås at blive fraveget, varetages i anlægsprojekter og af anlægsmyndighederne.

Så jeg vil bare sige, at jeg synes, vi er gået ret grundigt til værks. Jeg bor selv i området, og ja, der er rigtig meget brug for og behov for, at vi bliver en del af samme byområde, og en del af det er at lave en vejgennemføring. Tak.

Kl. 13:33

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:33

Christina Olumeko (ALT):

Tak til ministeren for besvarelsen. Som ministeren er inde på, er Vestvolden 14 km lang, og den bliver jo benyttet af rigtig mange til at cykle på arbejde og til at gå tur med hunden eller slappe i naturen og nyde de dyrearter, der er derude. Som ministeren er inde på, er det et stykke af Vestvolden, der bliver affredet, men som vi ser det i Alternativet, er det en tendens, man ser i dansk politik, hvor man tager stykke for stykke løbende til f.eks. at bygge vejanlæg, som man gør her.

Derfor er noget af det, jeg er bekymret for, og som jeg tror rigtig mange borgere deler, specielt i Tingbjerg, den tendens, hvor vi måske sætter barren meget, meget lavt for, hvornår det er, vi er villige til at bygge på vigtig beskyttet natur og fredede historiske monumenter. Mener ministeren ikke, at det her er en glidebane, i forhold til hvor lav barren skal være, før vi affreder og bygger vejanlæg?

Kl. 13:34

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Ministeren, værsgo.

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Nu kunne jeg være lige så kort og flabet og sige, at nej, det mener jeg ikke det er. Det er jo sådan, at Vestvolden i forvejen er gennemskåret af det, der hedder fingerplanen, og der er en historisk fredning. Det synes jeg faktisk man skal være ret omhyggelig omkring, og derfor skal man jo afveje de hensyn, der er. Det mener jeg vi har gjort, og her er der et byområde, som ligger ret isoleret fra alle os andre, der bor ude i området, og hvor det at lave en gennemført vej dels vil være det samme, man har gjort med fingerplanen i forhold til Vestvolden, og dels vil det være en lille del af Vestvolden. Vi har heldigvis ude i det område rigtig store grønne arealer, og det vil sige, at det at få integreret den her bydel vil være til gavn for hele lokalområdet, og det vil have en betydning, der har meget overskuelig karakter i forhold til de grønne arealer. Tak.

Kl. 13:34

langt færre gener, både for dyrearterne, men sådan set også i forhold til støj for mennesker, så det er jo noget, der er langt mere bæredygtigt.

Jeg kan undre mig over, at vi sidder og forhandler cykelstrategi med transportministeren, og at vi generelt i dansk politik taler om bæredygtig mobilitet, også fra regeringen, mens man samtidig stadig anser biler som det centrale for at forbinde f.eks. bydele. Så kan ministeren ikke komme ind på, om man ikke kunne have gjort det her smartere, f.eks. med en letbane?

Kl. 13:37

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Ministeren.

Kl. 13:37

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:34

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Jeg er åben over for forslag fra Alternativet. Mig bekendt er der ikke kommet et eneste forslag ind fra Alternativet til ministeriet, men hvis man har det, er man selvfølgelig velkommen til at fremsende det, og man er selvfølgelig også velkommen til at deltage i den formelle folketingsdebat, der er senere i dag. Man er altid velkommen til at sende gode forslag til byudvikling og projekter.

Det her er noget, der er blevet diskuteret i den aftalekreds, der ligger omkring aftalen om parallelsamfund, og det har været afgørende vigtigt, at det bliver en vej. Det kan godt være, Alternativet gerne vil have, at alle skal køre på cykel. Det gør alle ikke, kan jeg afsløre, i Brønshøj, Husum og Tingbjerg, hvor det her område ligger. Nogle kører i bus, og andre kører i bil, og sådan bliver det nok ved med at være et stykke tid endnu. Heldigvis bliver bilerne jo grønnere, så mon ikke det går.

Kl. 13:38

Christina Olumeko (ALT):

Ministeren har helt ret i, at Vestvolden i forvejen er blevet gennemskåret, men i Alternativet synes vi ikke, at det er et udtryk for, at man skal fortsætte med at lave fortidens fejl.

Jeg vil gerne tage fat i det her med, at Tingbjerg er en isoleret bydel. Det har ministeren jo helt ret i. For os at se er det også et udtryk for, at Tingbjerg er bebygget som en trafikø. Det vil sige et sted, hvor biltrafik skal fylde mindre. Kunne ministeren ikke forestille sig, at man kunne tænke videre i de baner og f.eks. anlægge flere cykelstier for at forbinde Tingbjerg med resten af København?

Kl. 13:35

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Spørgsmålet er besvaret. Vi siger tak til social- og boligministeren og til fru Christina Olumeku.

Vi går videre til spørgsmål nr. 7. på dagsordenen. Det er til beskæftigelsesministeren af fru Susie Jessen fra Danmarksdemokraterne. Her kommer der en medspørger med lidt senere.

Kl. 13:38

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 13:35

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Hvis der skal anlægges cykelstier, skal vi jo også gøre noget ved fredningen, og det troede jeg egentlig Alternativet var imod. De her ting står heldigvis sjældent i modsætning til hinanden, men hvis man har en principiel modstand over for at åbne Tingbjerg, som jo er isoleret, bl.a. pga. Vestvolden, mere op, så vil det jo være et spørgsmål om at foretage en affredning.

Jeg synes, det er en rigtig god idé, at man kan bevæge sig igennem på flere forskellige typer af transportmidler, herunder busser og deslige, hvilket vil betyde, at man kan bevæge sig til og fra området. Jeg synes, det rent boligpolitisk er en kæmpe katastrofe, at man engang ud fra alle gode hensigter – det ved jeg godt – fik skabt områder i Danmark, som er blevet ekstremt isoleret fra resten af samfundet. Det gælder Tingbjerg, men det gælder også nogle af de andre områder som Vollsmose i Odense, som er et andet eksempel, hvor man har skabt nogle byområder, der er isoleret fra alt andet. En af måderne at få lavet det om på er jo bl.a. ved at lave nye vejforinger, og derfor er det her faktisk noget af det, jeg synes er rigtig vigtigt i byudviklingen af det her lokalområde.

Kl. 13:36

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren for sidste spørgsmål.

Kl. 13:36

Christina Olumeko (ALT):

Det er jo rigtigt, at cykelstier, hvis man skulle bygge dem igennem Vestvolden, også vil betyde affredning. Men det vil trods alt medføre

Spm. nr. S 875

7) Til beskæftigelsesministeren af:

Susie Jessen (DD) (medspørger: **Helle Bonnesen** (KF)):

Er det ministerens opfattelse, at det var en fejl, at Folketinget i lovforslaget ikke blev gjort opmærksom på, at en adfærdseffekt hos befolkningen ville medføre en ekstraregning på 200 mio. kr., da Folketinget behandlede lovforslaget om konsekvenser ved afskaffelsen af store bededag som helligdag i starten af 2023?

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 13:38

Susie Jessen (DD):

Tak skal du have. Er det ministerens opfattelse, at det var en fejl, at Folketinget i lovforslaget ikke blev gjort opmærksom på, at en adfærdseffekt hos befolkningen ville medføre en ekstraregning på 200 mio. kr., da Folketinget behandlede lovforslaget om konsekvenser ved afskaffelsen af store bededag som helligdag i starten af 2023.

Kl. 13:38

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 13:38

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Mange tak for det. Med afskaffelsen af store bededag stiger årslønnen, fordi den årlige arbejdstid forøges med en dag. Det vil isoleret set føre til, at ydelserne stiger 2 år efter som følge af den automatiske satsregulering. Det er den adfærdsmæssige effekt af denne afledte ydelsesændring, som der spørges ind til. Det reducerede provenu eller ekstraregningen, som spørgeren kalder det, vil imidlertid kun have betydning i 2026, hvis virkningen på ydelserne neutraliseres, som regeringen har lagt op til. Det vedrører altså alene provenuet et enkelt år. Jeg skal for god ordens skyld understrege, at det, der spørges ind til, ikke vedrører selve lovforslaget, men alene drejer sig om fremstillingen af de økonomiske bemærkninger til lovforslaget. Det er ikke en minister, der laver den slags, hverken de fagligøkonomiske vurderinger eller de økonomiske bemærkninger til et lovforslag, det er der nogle andre der sidder gøre, og i det her tilfælde er det udarbejdet i samarbejde mellem embedsmænd i Finansministeriet og Beskæftigelsesministeriet.

Af mine embedsmænd er jeg blevet orienteret om, at der fra område til område er forskellig praksis for, hvordan de økonomiske konsekvenser præcis fremstilles – der er altså ikke en fast skabelon – og at de på Beskæftigelsesministeriets område normalvis fremstilles sådan, at der tages højde for både skat, tilbageløb og adfærd ved lovændringer, som har ydelsesmæssige konsekvenser. Jeg er også blevet oplyst, at der er en tabel i de økonomiske bemærkninger til lovforslaget, som alene angiver provenuet efter skat og tilbageløb og altså ikke adfærd, som man ellers for det meste gør. Tabellen oplyser ikke specifikt, hvad de økonomiske konsekvenser er, når der er taget højde for de adfærdsmæssige konsekvenser af den afledte ydelsesændring i 2023. De embedsfolk anerkender, at det ville have været mere retvisende og i overensstemmelse med det, man normalt gør på Beskæftigelsesministeriets område, hvis det i stedet for havde været virkning både efter skat, tilbageløb og adfærd, der var blevet præsenteret i den oprindelige tabel. Men det er så alene i den økonomiske tabel, og det er alene en 1-årig effekt, der ikke har betydning for de varige økonomiske konsekvenser, når vi gennemfører neutraliseringen senest i 2027, og – det er måske det vigtigste – de erhvervsmæssige konsekvenser fremgår tydeligt af de økonomiske bemærkninger til det efterfølgende lovforslag, hvor vi ændrer ydelserne for at neutralisere virkningen af afskaffelsen af store bededag.

Kl. 13:41

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:41

Susie Jessen (DD):

Tak for svaret. Det genser jeg lige senere, da der er mange teknikalteter i det her. Til at starte med vil jeg sige, at man jo fra regeringens side var enig om, at statskassen ville indhente 3,2 mia. kr. ved at afskaffe store bededag. Kommunerne vil så bl.a. have nogle udgifter, og de skulle have 180 mio. kr. til f.eks. at holde børnehaver åbne. Der var også 700 mio. kr., som gik til folkepensionisterne, når overførselsindkomsterne og lønningerne stiger.

Det, jeg i dag er interesseret i at vide, er selvfølgelig, at Folketinget, når der er sådan et lovforslag her, også bliver orienteret om alle de beløb, som har en potentiel indvirkning på det samlede lovforslag. Derfor synes jeg, det er utrolig vigtigt i dag, at vi får et svar fra ministeren på, om ministeren kendte til de her 2 mio. kr., der udhulede gevinsten, da ministeren fremlagde lovforslaget. Og hvis ministeren kendte til det beløb, hvordan kan det så være, at det ikke var en del af lovbehandlingen herinde? Hvorfor var det,

at Folketinget ikke blev orienteret om de her 2 mio. kr.? Det vil jeg gerne have et meget klart svar på. Tak.

Kl. 13:42

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 13:42

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jeg tænker, at spørgeren henviser til de 200 mio. kr. (Susie Jessen (DD): Ja.) Som sagt har vi fra regeringens side hele tiden været ærlige omkring, at det at afskaffe en helligdag og dermed bede folk om at arbejde en dag mere, ville hæve lønnen, og hvis man bare lod satsreguleringen køre, som den kører, vil ydelserne følge med op, når lønnen stiger. Det har vi hele tiden sagt vi ikke synes skulle være tilfældet i den her sammenhæng, for det er dem, der arbejder en dag mere, der også skal have løn en dag mere. Vi er også helt bevidst om, at det er forligsbelagt, og derfor var vi også helt bevidst om, at da vi først afskaffede store bededag som helligdag, var det, det handlede om, og at vi efterfølgende så skulle tilbage i forligskredsen og bede om forligskredsens opbakning til så at neutralisere ydelserne. Det fik vi ikke opbakning til, og derfor er vi nu i gang med anden runde af lovbehandlingen, hvor de her tal tydeligt fremgår.

Kl. 13:43

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:43

Susie Jessen (DD):

Tak. Ministeren har også uddybet til Jyllands-Posten, at der var tale om en faglig vurdering, der gjorde, at Folketinget blev forhindret i at blive oplyst om, at der lå en ekstraregning på 200 mio. kr. på afskaffelsen af store bededag, som jeg også sagde før. Jeg synes bare, at det er så vigtigt, at sådan nogle beløb, når man laver sådan et lovforslag her, er med, især når det drejer sig om 200 mio. kr. Det er jo en sjat, kan man sige. Så jeg har bare behov for at få spurgt igen, om ministeren kendte til det her beløb, inden lovforslaget blev lavet.

Kl. 13:44

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 13:44

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Som sagt er det ikke en politiker, der laver de økonomiske skøn eller de økonomiske tabeller. Der har været nogle embedsfolk, der har siddet og vurderet, og der er ikke en fast praksis for, hvad man tager med, og hvad man ikke tager med i det første lovforslag. Da vi så skulle have en runde mere på forligskredsens neutralisering af ydelserne, var vi helt nede i det, som det selvfølgelig handlede om, i anden runde, og derfor er det også det, der er blevet oplyst til Folketinget, i den sammenhæng, altså hvad det egentlig er, skat, tilbageløb og adfærd beløber sig til, når vi neutraliserer ydelserne, da vi bad om opbakning i forligskredsen. Den fik vi ikke, og derfor har vi nu et lovforslag på ryggen af at have opsagt det forlig, hvor tallene til fulde fremgår. Det er som sagt en faglig vurdering, hvordan man opgør den slags.

Kl. 13:44

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så har vi en medspørger, og det er fru Helle Bonnesen fra Det Konservative Folkeparti. Det er et spørgsmål af 1 minuts varighed.

Kl. 13:45 Skriftlig begrundelse

Helle Bonnesen (KF):

Tak. Jeg går ud fra, at ministeren gerne havde set, at man havde løst det med neutraliseringen i forligskredsen. Det lykkedes ikke, og derfor kom der et forslag. Hvad er argumentet for, at det var vigtigt at få det med i det forslag, der senest kom, men at beløbet på de 200 mio. kr. ikke skulle med i det oprindelige forslag?

Kl. 13:45

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 13:45

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Det er der ikke noget politisk svar på, for det er der ikke en politisk beslutning om.

Kl. 13:45

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren. Nej, medspørgeren afstår. Så går vi videre til hovedspørgeren. Værsgo.

Kl. 13:45

Susie Jessen (DD):

Jeg synes, at det her er lidt at tørre det af på embedsværket. Man sidder som minister med et ansvar for, at de her tal kommer frem i lyset over for Folketinget, og det har man sådan set et ansvar for som minister. Ja, en minister sidder jo ikke og laver de her tal og laver beregningerne, men en minister har ansvaret for, at Folketinget bliver orienteret om de her tal, når man skal behandle et lovforslag, som ovenikøbet var så vigtigt som afskaffelsen af store bededag. Kendte ministeren til de tal her, og hvorfor frembragte ministeren ikke de tal her for Folketinget?

Kl. 13:46

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 13:46

Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Da vi havde lovforslaget omkring neutralisering af ydelserne, er både skat, tilbageløb og adfærd med, og det er det lovforslag, vi er i gang med at vedtage nu. Jeg tror ikke, jeg på noget tidspunkt havde en formodning om, at det ville være et bredt flertal i Folketinget fra alle Folketingets partier, der ville bakke op om det, men derfor skal man selvfølgelig kende de økonomiske konsekvenser, og de fremgår tydeligt af lovforslaget.

Kl. 13:46

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så siger vi tak til beskæftigelsesministeren, til fru Susie Jessen og til medspørger fru Helle Bonnesen. Vi går videre til punkt 8, og det er til børne- og undervisningsministeren af fru Anne Hegelund fra Enhedslisten.

Kl. 13:47

Spm. nr. S 908 (omtrykt)

8) Til børne- og undervisningsministeren af:

Anne Hegelund (EL):

Mener ministeren, at de initiativer, som regeringen allerede har taget, er tilstrækkelige til at sikre flere pædagoger og pædagogiske assistenter i daginstitutionerne, og hvilke initiativer vil ministeren konkret igangsætte, hvis det ikke er tilfældet?

Ministerens udtalte på samrådet om mørklægning af minimumsnormeringer på institutionsniveau den 18. april 2024, at han mener, at der er for mange ansatte i dagtilbud, der ikke har nogen pædagogisk uddannelsesbaggrund. Ministeren omtalte desuden Danmarks Evalueringsinstituts kvalitetsundersøgelse blandt 0-2-årige børn, som viser, at der er en sammenhæng mellem, om der er en pædagog til stede det meste af dagen og kvaliteten i dagtilbuddene. Samtidig viser opgørelser, at andelen af pædagoger i daginstitutionerne er faldet de seneste år. Der henvises til artiklen »Der er blevet endnu længere mellem pædagoger i daginstitutionerne« bragt den 17. november 2023 på ritzaudk.dk.

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 13:47

Anne Hegelund (EL):

Tak. Mener ministeren, at de initiativer, som regeringen allerede har taget, er tilstrækkelige til at sikre flere pædagoger og pædagogiske assistenter i daginstitutionerne, og hvilke initiativer vil ministeren konkret igangsætte, hvis det ikke er tilfældet?

Kl. 13:47

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til børne- og undervisningsministeren.

Kl. 13:47

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Tak for spørgsmålet. Manglen på pædagoger kræver noget af alle aktører på området, men særligt af kommunerne som arbejdsgivere og af professionshøjskolerne, der uddanner dem. Vi har brug for mere uddannet pædagogisk personale i vores daginstitutioner, dagpleje, fritidshjem og på det specialiserede socialområde. Der er ikke nogen nemme eller hurtige løsninger, men det, vi arbejder med i regeringen, er at tænke hele vejen rundt om udfordringen. Det handler om bedre løn, flere kolleger, bedre mulighed for opkvalificering og styrket uddannelse.

Lønnen først. Her har vi gennemført en historisk trepartsaftale med arbejdsmarkedets parter i den offentlige sektor. Det er en aftale, der har afsat et milliardbeløb frem til 2026 til at forbedre rekruttering og fastholdelse på børneområdet. Ifølge BUPL, altså pædagogernes fagforening, vil trepartsaftalen sikre omkring 1.800 kr. om måneden – det kan man se på lønsedlen.

Derudover har vi med opkvalificeringspuljen afsat et par hundrede millioner kroner årligt i de kommende år til at opkvalificere pædagogisk personale i dagtilbud. Jeg håber bl.a., at det vil betyde, at flere pædagogmedhjælpere kan blive uddannet som pædagoger, som meritpædagoger, mens de fortsat er ansat i en kommunes dagtilbud. Jeg forventer, at bedre løn og bedre mulighed for opkvalificering og specialisering kan fastholde flere i faget og kan få flere af dem, der endnu ikke er uddannet inden for faget, til faktisk også at uddanne sig.

Derudover mener jeg, at det er vigtigt, at vi som politikere også husker at fremhæve de gode historier, der er på det pædagogiske område, fremhæve personalets store arbejde, og at der også siden 2019 er kommet flere kolleger til de ansatte i daginstitutionerne. Faktisk er der kommet 13 pct. flere pædagogisk ansatte siden 2019 som følge af aftalen om minimumsnormeringer.

Men vi er ikke færdige endnu, langt fra. Det næste store skridt bliver at se på at gøre pædagoguddannelsen mere attraktiv og måske også lidt mindre akademiseret, end den er i dag.

Kl. 13:49

Kl. 13:52

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Værsgo.

Kl. 13:49

Anne Hegelund (EL):

Tak for svaret. Ministeren udtalte på det samråd, vi havde indkaldt til om mørklægning af minimumsnormeringer på institutionsniveau den 19. april, at han mener, at der er for mange ansatte i dagtilbud, der ikke har nogen pædagogisk uddannelsesbaggrund. Samtidig er der rigtig mange pædagoger, som gerne vil gå op i tid, hvis vilkårene bliver bedre derude. I forhold til det her med, at der er kommet flere kolleger, kunne det jo være en idé at sørge for, at man som pædagog kunne følge med i, hvor god normeringen er i forskellige daginstitutioner, hvis det var noget, der kunne få en til enten at komme tilbage til faget eller gå op i tid. Måske kunne det også være at sørge for, at kommunerne faktisk havde råd til at sørge for, at minimumsnormeringer reelt var minimum og ikke et gennemsnit på kommuneniveau. Hvad tænker ministeren om det?

Kl. 13:50

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Værsgo til ministeren.

Kl. 13:50

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Den bagvedliggende intention er jeg egentlig enig i, nemlig at dem, der har en pædagogisk uddannelse, og som måske har forladt faget og laver noget andet, er mere end velkomne tilbage i vuggestuer og børnehaver og fritidstilbud. Jeg tror ikke, at det, der får dem tilbage, er en specifik opgørelse af normeringen i de enkelte institutioner. Jeg tror faktisk mere, at det, der kan få folk tilbage, er en tiltro til, at politikerne ikke bygger et unødigt bureaukrati op og bruger ressourcerne på at registrere og indberette, men at vi frigør flest mulige ressourcer til at være sammen med børnene. Det var det, der lå bag min besvarelse på det samråd, der henvises til.

Kl. 13:51

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:51

Anne Hegelund (EL):

Nu siger pædagogerne derude jo, at det her med at opgøre normeringerne på institutionsniveau ikke er noget, der tager tid væk fra børnene, og ministeren foreslog selv, at man som forældre kunne tage en snak med lederen om det – lederen, som jo også tæller med i normeringen. Jeg kan virkelig ikke se, hvordan den her øvelse, som er en lillebitte opgave ude i kommunerne, er det, der skulle sørge for, at pædagogerne fik mere tid sammen med børnene, eller at man virkelig kunne se, at loven om minimumsnormeringer faktisk gjorde en forskel derude. Og en del af aftalen omkring minimumsnormeringer var jo, at pædagogandelen ikke måtte falde, men den er jo faldet.

Så gør regeringen nok og hurtigt nok for at løse det her problem? Altså, der er jo også rigtig mange derude, der egentlig står klar til at tage meritpædagoguddannelsen. Kunne man ikke gøre mere for, at det var muligt for flere?

Kl. 13:52

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Tak. Værsgo til ministeren.

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Det første, jeg vil sige, er, at det godt kan være, at der ikke er meget bureaukrati på den enkelte institution, der opgør normeringer på institutionsniveau, men det kan der godt være i forvaltningen. Vi har i det hele taget ansat alt for mange djøfere i det her samfund, alt for mange høvdinge og for få indianere. Vi skal bruge en større del af vores velfærdssamfunds økonomi tæt på borgerne og færre inde ved hæve-sænke-bordene. Den regel, vi diskuterer nu, er 1 ud af 55 regler, vi har fjernet for at forhindre bureaukrati og frigøre ressourcer i kommunerne, så vi kan bruge økonomien tæt på borgerne. Og jeg ved godt, at den enkelte regel måske ikke irriterer så meget, men samlet set har vi et regelmonster i det her samfund, og derfor er vi i gang med at fjerne dem, og det her er bare 1 ud af 55, som vi i første omgang har fjernet.

Kl. 13:53

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Tak. Værsgo for det sidste spørgsmål.

Kl. 13:53

Anne Hegelund (EL):

Kunne det ikke have været en idé at spørge pædagogerne, hvilke regler de godt kunne tænke sig at blive fri for – hvilke regler der faktisk står i vejen for, at de kan bruge mere tid sammen med børnene? Kunne det være noget med, at man ikke skulle tælle den ekstra støtte til børn med særlige behov med i minimumsnormeringen, eller at lederen ikke skulle tælles med i normeringen? Og kunne der være nogle andre, man skulle kigge på at få tilbage i daginstitutionerne – alle de seniorer, der har brug for bedre forhold for at kunne få lyst til at bruge mere tid sammen med børnene i daginstitutionerne, f.eks. ikke at blive trukket i efterlønnen?

Kl. 13:54

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 13:54

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Nu var der faktisk en stribe af de 55 regler, vi har fjernet, som handler om daginstitutionsområdet, og vi diskuterer kun én, så jeg formoder, at det er, fordi der egentlig er rimelig bred opbakning til de andre, som vi foreslår fjernet.

Så vil jeg også sige til Enhedslisten: Hvor skal de politiske ressourcer bruges henne? Skal det være på en teknisk diskussion af, hvor vi skal opgøre normeringer? Hvad med at kaste blikket hen på diskussionerne omkring en ny pædagoguddannelse, som man i en misforstået, snobbet tilgang har gjort alt for akademisk? Hvad med, at vi diskuterer, hvordan vi kan få den gjort mindre teoretisk, mere professionsrettet, mere interessant og med mere kvalitet og mindre frafald? Det er da det, der er den interessante politiske diskussion, med hensyn til hvordan vi kan få kvalitet ind i daginstitutionerne, og ikke en teknisk opgørelse af, hvordan vi registrerer normeringerne. Det er der, vi har brug for al Enhedslistens energi og kærlighed til børnene og til dagtilbuddene.

Kl. 13:54

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Spørgsmålet er sluttet. Vi siger tak til børne- og undervisningsministeren og til fru Anne Hegelund og kan gå videre i rækken af spørgsmål.

Men med formandens fleksibilitet og det samarbejdende folkestyre bytter vi rundt på spørgsmål nr. 9 og spørgsmål nr. 10, så vi går

over til spørgsmål nr. 10, som er til udlændinge- og integrationsministeren af hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 13:55

Spm. nr. S 870

10) Til udlændinge- og integrationsministeren af:

Kim Edberg Andersen (DD):

Når briterne kan gå enegang med at oprette et modtagecenter i Rwanda, hvorfor mener ministeren så, at Danmark skal vente på en eventuel fælles EU-løsning i stedet for at gøre det samme som briterne?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen »Storbritanniens parlament vedtager omstridt Rwanda-lovgivning« fra den 23. april 2024 på tv2.dk.

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 13:55

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Så regner jeg med at kunne stille dobbelt så mange spørgsmål, så det bliver jo fantastisk.

Når briterne kan gå enegang med at oprette et modtagecenter i Rwanda, hvorfor mener ministeren så, at Danmark skal vente på en eventuel fælles EU-løsning i stedet for at gøre det samme som briterne?

Kl. 13:55

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 13:55

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Tak for det, formand. Vi har det på den måde, at vi, som vi også skrev i Socialdemokratiets program fra 2018, og som vi sagde, da vi diskuterede det så sent som i går eftermiddags her i salen, helst vil have et europæisk system for tredjelandsoverførsler, altså det, som populært bliver kaldt rwandamodellen, fordi det løser flere problemer. Hvis Danmark laver en model alene for Danmark, eller Storbritannien laver en model alene for Storbritannien, løser det jo et konkret problem i det konkrete land, men hvis man laver det samlet for det europæiske kontinent, vil man jo også løse problemet med menneskesmuglere, som tjener milliarder på at fragte folk over, hvilket har betydet, at tusindvis af mennesker er døde.

Derfor mener vi, at en europæisk løsning er bedre, og den vil vi hellere lave. Men vi afviser ikke at lave en rent dansk løsning på et tidspunkt.

Kl. 13:56

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:56

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Som ministeren sikkert husker fra den debat om det her center i Rwanda, som vi havde i går, er ministeren blevet citeret for, at han i januar 2023 mente, at en bilateral løsning, hvor Danmark gik enegang, var udgangspunktet – det var det i hvert fald før valget. Hvorfor har ministeren skiftet holdning?

Kl. 13:57

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jeg har konkret skiftet holdning, fordi jeg har oplevet, at der på det europæiske kontinent er en række lande, som har interesse for at lave et modtagecenter uden for EU, og det har flyttet sig med enorm stor hastighed. Da jeg startede som minister i foråret 2022, var vi jo det eneste land, der mente det her, men vi kan se, at der langsomt er flere og flere lande, som tilslutter sig den idé. Så det, det handler om for mig, er, at når vi har et europæisk system, som kan håndtere det her, og når der er interesse for det, er det en bedre løsning end at lave det alene for Danmark.

Kl. 13:57

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:57

Kim Edberg Andersen (DD):

Jeg tror, ministeren skal gå tilbage og genlæse det interview, men lad det nu ligge. I forhold til det her danske center i Rwanda, som både Venstre og Socialdemokraterne før sidste folketingsvalg var ude at sige var løsningen, må jeg nu forstå, at der er et eller andet, der er ændret.

Er virkeligheden så ikke, at det eneste, der har ændret sig – det eneste, der har ændret sig – er, at regeringen nu også tæller Moderaterne, så det, der er ændret, er, at udlændingeministeren og Moderaterne nu ligesom er dukkeførere for S og V og for, hvad de må mene på udlændingeområdet?

Kl. 13:58

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 13:58

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jamen jeg har bemærket, at hr. Kim Edberg Andersen meget gerne vil lave den politiske analyse, altså sidde ligesom i en Mogensens og Kristiansen-udsendelse tirsdag aften og analysere: Hvad er der sket med regeringen? Hvorfor har man gjort det ene? Hvorfor har man gjort det andet?

Jeg prøver sådan set bare at svare på det, der er det politiske indhold i det, som er, at vi grundlæggende mener, at det er bedre med en europæisk løsning. Det tror jeg faktisk også at Danmarksdemokraterne synes, hvis man fangede dem i et ærligt øjeblik, for det, der er risikoen ved at lave en rent dansk løsning, er jo, at der fortsat vil være en meget stor tilstrømning til Europa af folk, der med tiden vil få opholdstilladelse og derfor jo også vil have adgang til Danmark alligevel.

Kl. 13:58

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for et sidste spørgsmål.

Kl. 13:58

Kim Edberg Andersen (DD):

Jeg kunne jo, hvis det havde været en Venstreminister, uden den mindste tvivl have sagt, at det her bare var endnu et i rækken af løftebrud, og nu, da det er en socialdemokratisk minister, kan jeg jo egentlig bare konstatere, at det her er det sædvanlige spil for galleriet med at være stram og så alligevel ikke gøre noget uden lempelser.

Men jeg er glad for ministeren – det er jeg – så hvordan har ministeren det egentlig med blot at fungere som en eller anden form for forlænget arm for udenrigsministeren, Moderaterne og så Stine Bosse, sagt pænt? For det er jo en noget alternativ tilgang til at føre nogen form for reel, handlekraftig politik på et område, der er så

vigtigt, der *var* så vigtigt for partierne inden valget, nemlig at oprette et dansk center i Rwanda.

Kl. 14:01

Kl. 13:59

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 13:59

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jeg holder også meget af hr. Kim Edberg Andersen. Det skal være sagt. Men jeg tror egentlig, at hvis man spurgte udenrigsministeren eller andre, har de ikke opfattelsen af, at jeg sådan er deres forlængede arm. Jeg står på regeringsgrundlaget, ligesom jeg synes en regerings minister skal, og det siger jo klart og tydeligt, at vi arbejder for en europæisk løsning, men at vi på et tidspunkt også kan være nødt til at lave det selv, hvis ikke der er fremdrift på det europæiske niveau.

Kl. 14:00

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så er spørgsmål nr. 10 besvaret. Vi siger tak til udlændinge- og integrationsministeren og hr. Kim Edberg Andersen.

Vi har jo byttet rundt på spørgsmålene, og jeg skal lige indskærpe her, at det er vigtigt, at man overholder tiden, og at det kun er med accept fra ministeren, at vi kan gøre det på den her måde.

Jeg byder nu velkommen til hr. Mikkel Bjørn med spørgsmål nr. 9.

Kl. 14:00

Spm. nr. S 800 (omtrykt)

9) Til udlændinge- og integrationsministeren af:

Mikkel Bjørn (DF):

Er ministeren bekendt med den svenske rapport, der afslører banders og kriminelles omfattende infiltration af svenske myndigheder, og anser ministeren det for nødvendigt at igangsætte en tilsvarende undersøgelse i Danmark for at afdække, om også danske offentlige myndigheder er udsat for infiltration af kriminelle eller religiøse netværk?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen »De har infiltreret myndighederne i Sverige. Nu frygter DF det samme herhjemme og kræver undersøgelse« på berlingske.dk den 15. marts 2024.

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for at oplæse spørgsmålet.

Kl. 14:00

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det, og tak til ministeren for lige at vente et øjeblik. Jeg er løbet herhen, så jeg er lidt forpustet.

Vi vil spørge ministeren, om han er bekendt med den svenske rapport, der afslører banders og kriminelles omfattende infiltration af svenske myndigheder, og om ministeren anser det for nødvendigt at igangsætte en tilsvarende undersøgelse i Danmark for at afdække, om også danske offentlige myndigheder er udsat for infiltration af kriminelle eller religiøse netværk. Tak.

Kl. 14:01

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Tak for spørgsmålet. Det er jo velkendt her i salen, at der i de sidste par uger har været en debat omkring den her situation og de svenske tilstande, og jeg tror bare, det er vigtigt at sige som indledning, at der er forskel på Danmark og Sverige. Vi er i to forskellige situationer, og jeg mener, at der er nogle ting, som sker i Sverige, og som jeg ikke tror sker i Danmark, men der er ingen tvivl om, at man kan finde spor af det samme.

Vi har en mere sparsom dokumentation, men hvis man f.eks. lytter til direktøren for RED Center mod æresrelaterede konflikter, får man i hvert fald indtrykket af, at der er mørke lommer, hvor offentligt ansatte bruger deres position til at opretholde nogle gammeldags og forældede værdier. Det er jo ikke det store flertal af folk, der har minoritetsbaggrund, som gør det, men det er selvfølgelig stadig et alvorligt samfundsproblem. Derfor har jeg bedt Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter om at igangsætte en kvalitativ forundersøgelse, der skal gøre os klogere på den her problemstilling, og for så vidt angår den svenske rapport, har jeg bedt ministeriet om at se nærmere på undersøgelsen, og hvordan de svenske myndigheder vil adressere problemstillingen.

Så vi er gået i gang med de første skridt, men det er klart, at vi nu i første omgang skal se på, hvor dybt det stikker, og så må vi tage stilling til det videre forløb.

Kl. 14:02

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 14:02

Mikkel Bjørn (DF):

Det er jo fuldstændig rigtigt, at vi skal have fundet ud af, hvor dybt det stikker. Det er jo derfor, vi skal have lavet sådan en undersøgelse, som man har fået lavet i Sverige, og jeg tror også, det vil være naivt at forestille sig, når vi har et land som Sverige, der godt nok har fået flere indvandrere, end Danmark har, men hvor problemet er så tydeligt, at det samme fænomen ikke også eksisterer i Danmark, dog selvfølgelig formentlig i et mindre omfang, end det gør i Sverige. Så jeg vil spørge ministeren, hvorfor det ikke bare er sådan, at han med afsæt i den svenske undersøgelse igangsætter en lignende undersøgelse herhjemme. For det handler jo i Sverige om meget mere end bare social kontrol, for det handler simpelt hen også om politiet, myndighederne og sagsbehandlingerne i alle dele af det offentlige system, hvor man har set, at der er folk, der udnytter deres position til at fremme religiøse eller parallelsamfundsinteresser for andre end det offentlige.

Så vi forstår ikke helt, hvorfor ministeren ikke bare lader sig inspirere af de erfaringer, de har gjort sig i Sverige, og man så med afsæt i det samme fundament, som de igangsatte den svenske undersøgelse, igangsætter en lignende undersøgelse herhjemme. Jeg kan forstå, at næsten samtlige partier øjensynlig bakker op om en sådan undersøgelse, og at det faktisk underligt nok kun er Socialdemokratiet, der i hvert fald inden for regeringen har været ude og været lidt mere tilbageholdende i forhold til at lave sådan en undersøgelse her. Nu er det jo ellers hr. Frederik Vad, der selv fra Folketingets talerstol har været med til at starte debatten om infiltration, og derfor ville vi måske også forvente, at man fra Socialdemokratiets side var nogle af de første og de forreste, der gik ind i den kamp for at få lavet en lignende undersøgelse herhjemme. Tak.

Kl. 14:04

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:04

Kl. 14:07

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jeg er jo sådan set enig med hr. Mikkel Bjørn i, at der også findes de folk i vigtige positioner. Jeg hørte også så sent som i dag en historie her fra Christiansborg om en repræsentant fra en vidensinstitution, der var på besøg, og som ikke ville give hånd til et folketingsmedlem, fordi vedkommende havde et andet køn, og det viser jo noget om, at man, hvis det er de folk, der skal sidde og lave det vidensmateriale, som man skal bruge i andre sammenhænge, så godt nok lige skal kigge efter i fodnoterne, før man sådan godkender det.

Jeg tror jo bare også, det er vigtigt at sige, at vi har et etableret system med infohuse, repræsentanter og sikkerhedskonsulenter i kommunerne, som samler de indberetninger, der er i forhold til en række af de her spørgsmål, og det er bl.a. det, som Styrelsen for Integration kommer til at tage udgangspunkt i, og det synes jeg egentlig er centralt. For vi havde jo for nogle år siden en situation, hvor fru Inger Støjberg lavede et udbud på en rapport om social kontrol, og hvor der så var nogle forskere, der sagde, at der slet ikke findes social kontrol i Danmark. Og der er jo desværre forskere i Danmark, som ikke har nogen som helst forståelse for, at den her problemstilling findes, og de forskere vil jeg gerne fra starten af have skåret fra. For jeg er ikke interesseret i at bruge skatteydernes penge på, at der er nogle, der kan sige, at der faktisk slet ikke er et problem, når alle, der arbejder med det, kan se, at der er et problem, og derfor synes jeg, det er vigtigt, at der er et ordentligt forarbejde, før man træffer en beslutning om, hvad for en undersøgelse man vil have.

Kl. 14:05

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 14:05

Mikkel Bjørn (DF):

De bekymringer deler jeg sådan set fuldstændig, og jeg forstår godt, at ministeren ikke vil sætte en række venstreorienterede forskere til at lave en rapport, som vi så ikke kan bruge til noget efterfølgende. Men man kunne jo eksempelvis sætte Center for Terroranalyse eller nogle andre til at lave den her undersøgelse, så man ved, at det er kompetente folk, som har indblik i de fænomener, som sidder og arbejder med de her ting, og som laver den rapport og dokumenterer de problemer, der er, og så de enkelte forskere ikke kan blive udsat for kritik eller repressalier med afsæt i, at de er med til at lave den her rapport.

Kl. 14:06

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:06

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jeg deler fuldstændig den opfattelse, der er af, at de forskere, som tør stille sig frem og sige, at der er et problem, de praktikere og undervisere, som tør stille sig frem, er i en ekstremt udsat position. De bliver frosset ud, og de bliver hånet – man har så sent som her i de sidste par dage kunnet læse om det i Berlingske – og det er en udfordring, at man ikke tør tage det på sig, at der i nogle miljøer, heldigvis ikke i alle, hersker en konsensus, hvor man siger, at man ikke må anerkende, at det her er et problem. Og det er det klart at vi som regering bliver nødt til at tænke meget grundigt over, før vi bruger skatteydernes penge på at sætte undersøgelser i gang, som ikke fører nogen steder hen, men som tværtimod er med til at holde liv i et forskningsmiljø, som jeg mener ikke anerkender problemet.

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Spørgeren for sit sidste spørgsmål.

Kl. 14:07

Mikkel Bjørn (DF):

Jeg er glad for, at ministeren tilsyneladende deler intentionen om at få lavet den her undersøgelse, og selvfølgelig skal det være de rigtige mennesker, der sidder og laver undersøgelsen, så vi får noget brugbart ud af den. Men jeg håber også, at ministeren vil lægge sig i selen for, at undersøgelsen bliver lavet, og at den ikke bare kommer til at handle snævert om social kontrol, men også om det brede fænomen med infiltration, som vi har set i Sverige, hvor stort set alle væsentlige offentlige sektorer er infiltreret af bander eller religiøse netværk. For ser vi et lignende fænomen herhjemme, så vil jeg mene, at det er dybt, dybt problematisk og bekymrende og selvfølgelig noget, vi skal have undersøgt og bekæmpet.

Kl. 14:07

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Ministeren.

Kl. 14:07

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Det er jeg sådan set enig i, og jeg kan jo arbejde inden for det felt, der er mit, som bl.a. er spørgsmålet om negativ social kontrol og loven om etnisk ligebehandling, som ligger på mit ressortområde. Men det er da også klart, at det her er en diskussion, der er flere steder. Vi har haft diskussionen på undervisningsområdet, spørgsmålet om, hvad for nogle ting man måtte undervise i, om man må vise Muhammedtegningerne, og alle de her ting, og på samme måde vil det selvfølgelig også i forhold til de mere konkrete trusler, f.eks. på det justitsmæssige område, være et spørgsmål, som er relevant. Men det vil jeg overlade til mine kollegaer.

Kl. 14:08

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så er spørgsmål 9 besvaret, og vi siger tak til udlændinge- og integrationsministeren, ikke mindst for fleksibiliteten, og hr. Mikkel Bjørn kan få pustet ud og få vejret.

Vi går videre i spørgerækken til spørgsmål 11, og det er til skatteministeren af hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 14:08

Spm. nr. S 878 (omtrykt)

11) Til skatteministeren af:

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Er ministeren enig i, at hævelsen af dieselfgiften er et klokkeklart brud på regeringsgrundlagets løfte om, at det ikke skal være dyrere at drive virksomhed, når det gælder busbranchen?

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 14:08

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak. Er ministeren enig i, at hævelsen af dieselfgiften er et klokkeklart brud på regeringsgrundlagets løfte om, at det ikke skal være dyrere at drive virksomhed, når det gælder busbranchen?

Kl. 14:09

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:09

Skatteministeren (Jeppe Bruus):

Tak for spørgsmålet. Nej, det er jeg ikke enig i. Med aftalen om delumøntning af den grønne fond hæver regeringen og aftalepartierne dieselaftgiften, samtidig med at vi reducerer udligningsafgiften og vejafgiften. Klimakrisen er jo som bekendt en af vores generations allerstørste udfordringer, og en forhøjelse af dieselaftgiften er et vigtigt instrument i den grønne omstilling. I transportsektoren er dieselaftgiften nemlig et af de billigste instrumenter for samfundet at skrue på. Som kompensation for forhøjelse af dieselaftgiften sætter vi samtidig udligningsafgiften ned. Den betales primært af person- og varebiler, men også af nogle busser og lastbiler. Derudover er der aftalt en kompensation via en længere indfasning med lavere satser for vejafgiften. Vejafgiften betales af lastbiler. De busser, der betaler udligningsafgiften, vil få glæde af nedsættelsen af udligningsafgiften, mens de busser, der ikke er omfattet af udligningsafgiften, af gode grunde ikke kan få en besparelse af en afgift, som de slet ikke betaler i første omgang.

Kl. 14:10

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 14:10

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak for svaret. Jeg vælger faktisk stadig væk at tro på det gode, at man har glemt, at der er busser, som ikke betaler en udligningsafgift, og at man jo ikke en til en kan bruge det faktum, at der er rigtig mange elbusser, der kører i de større byer i dag; det anerkender jeg til fulde. Men der er altså også rigtig mange busser, som kører på landet, også turistbusser og langdistanceturistbusser, som vil få en ekstraudgift på 50 øre pr. liter diesel, ifølge det her, og ikke opleve den udligning, der er. Vi har lige oplevet, at man i Holstebro har lukket nærmest alle sine bybusser. Det, man oplever derude, og det, jeg får henvendelser om, er, at der er den ene sparerunde efter den anden, og at man bliver mere og mere frustreret, når man, især i landdistrikterne, ser, at det er dem, der ofte bliver ramt.

Så altså, der bliver fra Christiansborg lavet lovgivning, der gør det svært for regioner og kommuner at opretholde den i forvejen sparsomme bustrafik, der i dag er tilbage i yderområderne, og som jeg sagde før, anerkender vi faktisk, at der er busser, der kan køre på el, især i de større byer, men der er nok en rum tid endnu, inden vi kan forestille os det vil ske på landet.

Det, jeg egentlig har lyst til at spørge om, er, om vi kan være det her bekendt, og om regeringen kan være det her bekendt. Mit forslag skal være, at man tænker landdistrikterne ind, hver gang man laver lovgivning, fordi det er et udsat område, især i forhold til den nye afgiftspolitik, regeringen fører frem.

Kl. 14:11

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:11

Skatteministeren (Jeppe Bruus):

Spørgsmålet er selvfølgelig helt fair, og vi tænker landdistrikterne ind. Det er også derfor, rutebusser ikke betaler udligningsafgift, og de betaler heller ikke vægtafgift, så de har lavere omkostninger end, nu bliver turistbusser nævnt. En turistbus vil jo skulle betale både udligningsafgift og vægtafgift, og dermed vil den også kunne kompenseres i udligningsafgift. Det gør en rutebus ikke. Men det er rigtigt, når vi sætter dieselaftgiften op og du så kører en dieslrutebil.

Jeg er helt bevidst om og også bekymret over det pres, der er på vores rutebusser rundt omkring, men mig bekendt er det i forhold til

de omkostninger, vi taler om i forbindelse med rutebusfarten, også i landdistrikterne, jo ikke den her lille ændring af dieselaftgiften, der er udslagsgivende i forhold til de diskussioner, der er både med regioner og kommuner, men en lang række andre ting i forhold til at sikre en busdrift, der også er rentabel. Det er også derfor, vi arbejder på transportområdet og alle mulige andre områder for at sikre os, at vi kan sørge for, at der er gode kollektive løsninger, også til de mennesker, der ikke bor i de store byer.

Kl. 14:12

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 14:12

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak. Ja, det er nemlig rigtigt, som ministeren siger, at rutebusserne ikke betaler det og derfor ikke har nogen kompensation i forhold til den her udgift. Jeg anerkender jo som sagt, at der er mulige løsninger i fremtiden. Udligningen er, som jeg har forstået det, sat til at skulle føres de efterfølgende 2 år, hvorefter den vil bortfalde igen for dem, der får glæde af den, og så vil de få fuld indfasning af de 50 øre derudover.

Det, der er vores udfordring, er, at vi ikke kan se, at de kan omstille sig hurtigt nok til at slippe for det her, og vi mener virkelig, at der er et problem i forhold til at bevare de ruter, der er derude nu.

Kl. 14:13

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:13

Skatteministeren (Jeppe Bruus):

Jeg deler bekymringen omkring trafikdækningen, også i vores landdistrikter. Og så tror jeg, at vi må anerkende, at vi har to forskellige politiske syn på, hvilke virkemidler vi skal tage i anvendelse i forhold til at nå vores klimamål. Det er ikke nogen hemmelighed, at det parti, som spørgeren repræsenterer, på den ene side siger, at man er tilhænger af klimaloven, men på den anden side siger nej, hver eneste gang vi laver en politisk aftale. Om det så er en CO₂-afgift på industrien, om det er en vejafgift, om det er en passagerafgift, eller om det er det, vi sidder og forhandler om med landbruget, så siger man nej, og derfor problematiserer man selvfølgelig også det her. Det er fair nok at have forskellige synspunkter på det.

Jeg tror bare, at i mit perspektiv er vi nødt til at gøre noget aktivt for at skabe den forandring, der gør, at vi lever i et land, hvor vi ikke forurener klimaet, så vi kan levere en ren planet og et rent land til vores børn og børnebørn osv. Hver gang, vi gør det, rører vi nogle balancer i det. Det er også udtryk for, at når vi så hæver dieselaftgiften, kompenserer vi andre steder. Vi er nødt til at kigge på, hvordan vi sikrer, at vi har en god rutedækning, også i vores landdistrikter – vi kan ikke være uenige om, at det er en vigtig prioritet.

Kl. 14:14

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så er det spørgeren for sidste spørgsmål.

Kl. 14:14

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Jamen jeg vil så bare kvittere for, at ministeren også har et fokus på, at vi sikrer, at vi ikke mister de ruter. Vi ved jo alle sammen, at vi på det her område går og venter på en ekspertgruppe, og jeg glæder mig ekstremt meget til at se, hvad den kommer med. Så er vi bare nødt til at kæmpe en kamp for, at vi kan bevare de ruter, der er derude nu. Når først de er lukket, så ved ministeren lige så godt som mig, at det

er meget, meget sjældent at vi kan få dem genetableret. Og så skal vi selvfølgelig have tilpasset dem, i forhold til at det giver mening derude.

Kl. 14:15

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til skatteministeren.

Kl. 14:15

Skatteministeren (Jeppe Bruus):

Nej, jeg synes, at det her var en fin runde, så tak for det.

Kl. 14:15

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så er spørgsmål 11 besvaret, og vi siger tak til skatteministeren og hr. Kenneth Fredslund Petersen.

Vi går videre i rækken til spørgsmål nr. 12, som er til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 14:15

Spm. nr. S 874

12) Til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af:

Kim Edberg Andersen (DD):

Er ministeren enig i sin partifælle Søren Smalbro's udtalelse »Det er klart, at hvis man kommer i mål med målsætningerne, så er en CO₂-afgift oveni jo til Klodshans. Jeg mener, så giver det jo ingen mening«, efter de nye tal på skoves CO₂-optag er udgivet?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen »V-borgmestre jubler over nye CO₂-tal: - Det er et straffespark« bragt på TV2.dk den 24. april 2024.

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 14:15

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Jeg skal lige et skridt tilbage, for jeg har ingen briller med.

Er ministeren enig i sin partifælle Søren Smalbro's udtalelse, og det er borgmesteren i Hjørring: »Det er klart, at hvis man kommer i mål med målsætningerne, så er en CO₂-afgift oveni jo til Klodshans. Jeg mener, så giver det jo ingen mening«? Det er, efter at de nye tal på skovens CO₂-optag er udgivet.

Kl. 14:16

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 14:16

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Tak for spørgsmålet. Som det sikkert også er spørgeren bekendt, ønsker regeringen at udvikle og ikke at afvikle dansk landbrugsproduktion, og jeg glæder mig derfor også over den teknologiske udvikling, som der sker i landbruget i de her år. Det er en udvikling, vi skal fortsætte med at understøtte, og dansk landbrugsproduktion skal være et eksempel til efterlevelse også for andre landes omstilling af landbruget.

Regeringen er godt på vej med indfrielse af 2030-målet, men vi er ikke i mål endnu, og vi har også et mål om at være klimaneutral i 2045. Derfor skal vi sikre en langsigtet, robust og bæredygtig regulering af landbrugets klimaudledninger, og derfor vil regeringen

indføre en klimaafgift, og afgiften skal udformes på en måde, hvor erhvervet understøttes, og så erhvervets konkurrenceevne ikke forringes, og der må derfor ikke flyttes arbejdspladser ud af landet samlet set. Det er derfor, at regeringen bl.a. vil tilbageføre provenuet fra afgiften direkte til landbruget krone til krone.

Vi tager som bekendt et ansvar for at udvikle landbruget, og derfor har regeringen også nedsat en grøn trepart, og jeg ser også frem til fortsatte drøftelser der, hvor vi netop gennem dialog sammen med landbruget og andre partnere kan samtænke og finde fælles forpligtelser i forhold til at skabe grundlaget for en samlet langsigtet løsning for fremtidens landbrug i Danmark.

Kl. 14:17

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 14:17

Kim Edberg Andersen (DD):

Så borgmesteren i Hjørring har ret. Det er jo ren klodshans, for hvis man nu lytter efter, hvad ministeren siger, vil man udvikle noget ved at sørge for, at man mister 8.000 arbejdspladser i et erhverv. For man laver en CO₂-afgift, vel vidende at man faktisk er i mål.

Det kan godt være, at jeg også lidt er en klodshans. Vil ministeren ikke bare lige være sød at forklare det for mig en gang til? Hvordan udvikler man et erhverv ved at tage nogle penge fra dem, som de mister 8.000 arbejdspladser på, køre det igennem et DJØF-lag – det er nok nogle af de her 11 mia. kr., man bruger på det – som jo skal have løn for at sidde og tilbagebetale til et erhverv, som faktisk er i mål af sig selv? Og så må man gerne kalde mig klodshans, men vil ministeren ikke lige forklare mig, hvordan det er at udvikle et erhverv?

Kl. 14:18

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 14:18

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

I modsætning til spørgerens parti vælger vi at tage et ansvar for at udvikle landbruget. Man kan jo godt blive en lille smule rundtosset af at køre rundt på rodeotyren, og det er åbenbart det, der er tilfældet her, for det, der ligger i det her, er, at der er et kæmpe flertal i Folketinget, der ønsker at indføre en CO₂-afgift. Vi har så sagt som en del af det, at det er en del af rammerne for, hvordan incitamenterne skal være rigtige til at ibrugtage nogle af de her nye teknologier. Det er jo klart, at teknologier bliver ibrugtaget, hvis det kan betale sig, og kun, hvis det kan betale sig.

Det er jo en del af den struktur, der skal være, for at man netop kan understøtte erhvervet, at vi ikke tager penge fra erhvervet. Så den præmis om, at det lige koster tusind arbejdspladser, er simpelt hen en præmis, som spørgeren her åbenbart selv konkluderer. For vi har netop sagt i vores regeringsprogram, at det netop ikke samlet set skal koste arbejdspladser, at det ikke skal koste erhvervet konkurrenceevne, men at pengene skal tilbage krone til krone for at understøtte en udvikling og ikke en afvikling.

Kl. 14:19

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 14:19

Kim Edberg Andersen (DD):

Det kan godt være, at jeg bliver rundtosset på rodeotyren, men til gengæld er jeg ikke ramt af lemmingeeffekten, hvor man, på trods af at man ved, at man er nået i mål, stadig væk kaster sig ud over

kanten, for det gør alle de andre. Når vi er i dyreverdenen, vil jeg hellere være en rodeotyr end lemmingen, for udkommet bliver jo lidt mere uheldigt for lemmingen. Det bliver vi bare nødt til at se i øjnene.

Virkeligheden er jo også, at vi ved, at vi kommer i mål. Vi ved også, at offentlig administration ikke er gratis. Så vil ministeren forsøge at forklare mig det på en anden måde? Hvis man får 1 kr. ind i afgift og man så skal give den krone tilbage, hvem skal så betale lønningen til den, der administrerer afgiften?

Kl. 14:19

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:19

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Hr. Kim Edberg Andersen, vi er ikke i mål! Vi er ikke i mål med det, som vi har aftalt at der skal leveres på lavere CO₂-udledning for vores fødevarerproduktion: 55-65 pct. i 2030 i forhold til det, der var niveauet i 1990. Det er det, der er aftalt. Det ved jeg godt at spørgerens parti så ikke er en del af og dermed heller ikke tager et ansvar for, men det er vi nu engang nogle andre der gør. Det er derfor, vi laver den her struktur, hvor vi også har fået forhandlet med i vores samlede regeringsprogram, at det netop ikke er et svar at sige, at måden, hvorpå vi kommer i mål, skal være en afvikling. For der er jo nogle partier, der ønsker at afvikle dele af danske landbrug; det ønsker vi ikke fra regeringens side. Vi ønsker at udvikle det og dermed også understøtte den miljøteknologi og klimateknologi, som skal være med til at bringe også CO₂-regnskabet i mål.

Kl. 14:20

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo for et sidste spørgsmål.

Kl. 14:20

Kim Edberg Andersen (DD):

Jeg tror, vi fik gjort det ret klart, at Danmarksdemokraterne ikke er lemminger. Vi er nærmest ugler, som sætter sig ned, og så bruger vi hjernen i stedet for mavsens. Vi maler os ikke op i kroen og siger, at vi laver noget tosset bare for at lave det. Det tror jeg vi fik slået ret godt fast. Det hørte de nok også ude i landområderne, hvor ministerens parti jo nu vil gennemføre en CO₂-afgift. Vi ved, det kommer til at koste arbejdspladser, og den skal bare gennemføres koste, hvad det koste vil.

Men jeg fik stadig væk ikke svar på, hvordan 1 kr. i afgift kører igennem et DJØF-lag i et offentligt system, hvor vi ved der bliver ansat offentligt ansatte i vildskab – 11 mia. kr. tror jeg statsministeren har været skyld i, siden hun blev statsminister – uden at nogle af pengene går til administration?

Kl. 14:21

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Ministeren for et afsluttende svar.

Kl. 14:21

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Jeg bliver simpelt hen nødt til at anholde præmissen om, at det lige koster en masse arbejdspladser og lige koster en hel masse, for vi har jo netop politisk aftalt, og det er det, som jeg forholder mig til, i regeringsgrundlaget, at den struktur, der skal være omkring indførelsen af en CO₂-afgift, skal være en incitamentsdrevet struktur, sådan at konkurrenceevnen bliver bevaret, at man understøtter erhvervet i at omstille sig, at det kan betale sig at omstille sig, og at vi netop dermed også kommer i mål med den omstilling, som vi politisk – i hvert fald nogle af os – har taget ansvar for at vi skal.

Så ved jeg godt, at det kan være sjovere at drikke slushice og puste balloner op, men vi er altså nu engang nogle, der bliver nødt til tage et ansvar for det her, og det har vi valgt at gøre.

Kl. 14:21

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Spørgsmålet 12 er besvaret. Tak til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og hr. Kim Edberg Andersen.

Vi går videre til spørgsmål 13. Det er også til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, og det er af fru Signe Munk fra SF.

Kl. 14:22

Spm. nr. S 893

13) Til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af:

Signe Munk (SF):

Når det fremgår af landbrugsaftalen fra 2021, at »Aftaleparterne har en fælles ambition om, at udledningen af drivhusgasser for land- og skovbrugssektoren skal reduceres med mindst 8 mio. t. CO₂e i 2030 under hensyntagen til principperne i klimaloven, herunder bæredygtig erhvervsudvikling og dansk konkurrencekraft, sunde offentlige finanser og beskæftigelse«, vil regeringen så holde fast i denne ambition og sikre den indfriet med en aftale om en CO₂-afgift for landbruget?

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 14:22

Signe Munk (SF):

Tak. Når det fremgår af landbrugsaftalen fra 2021, at »Aftaleparterne har en fælles ambition om, at udledningen af drivhusgasser for land- og skovbrugssektoren skal reduceres med mindst 8 mio. t. CO₂e i 2030 under hensyntagen til principperne i klimaloven, herunder bæredygtig erhvervsudvikling og dansk konkurrencekraft, sunde offentlige finanser og beskæftigelse«, vil regeringen så holde fast i denne ambition og sikre den indfriet med en aftale om en CO₂-afgift for landbruget?

Kl. 14:22

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:22

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Tak for spørgsmålet. Det ligger jo meget i forlængelse af det tidligere spørgsmål, nu bare med modsat fortegn, og det sætter måske det her meget godt i relief.

Men regeringen ønsker som sagt at udvikle og ikke afvikle dansk landbrugsproduktion, og jeg glæder mig derfor også fortsat over den teknologiske udvikling, som der sker inden for erhvervet i de her år. Det er en udvikling, som vi vil være med til at understøtte, og derfor også understøtte, at landbrugsproduktionen i Danmark også i fremtiden skal være et eksempel, som andre lande kan kigge til og lade sig inspirere af.

Vi har sat et ambitiøst og vigtigt mål med 2030-målet i landbrugsaftalen om at levere 55-65 pct. mindre CO₂ i 2030 målt i forhold til niveauet i 1990. Vi er godt på vej, men vi er ikke i mål endnu. Og vi har også et mål om, at vi skal være klimaneutrale i 2045, og derfor skal vi, som jeg også sagde til den tidligere spørger, sikre en langsigtet, robust og bæredygtig regulering af landbrugets klimaudledninger. Derfor vil regeringen, som det også fremgår af regeringsprogrammet, indføre en klimaafgift i landbruget, og den skal bidrage til, at landbruget opfylder reduktionsmålet. Men vi skal også sikre, at det er en udvikling og ikke en afvikling af landbruget,

som der kommer til at ske. Derfor vil regeringen bl.a. tilbageføre provenuet fra afgiften til at understøtte den omstilling i erhvervet.

Kl. 14:26

Det er vigtigt, at vi ser alle udfordringer i sammenhæng, og til det formål har vi jo netop nedsat en grøn trepart, hvor vi sammen med landbruget, sammen med Danmarks Naturfredningsforening, sammen med industrien, sammen med fagbevægelsen og sammen med kommunerne kigger ind i at lave brede og langsigtede løsninger for landbruget. Og det er også derfor, at vi, kan man sige, kigger ned i de anbefalinger, som det såkaldte Svarerudvalg, altså ekspertgruppen for en grøn skattereform, gav os nogle faglige indspark til, og det ser jeg enormt meget frem til at vi i den kommende tid kommer til at drøfte og forhåbentlig kommer i mål med en god plan for.

Kl. 14:24

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsø til spørgeren.

Kl. 14:24

Signe Munk (SF):

Tak for besvarelsen, men det var ikke rigtig et svar på spørgsmålet. Det er jo sådan, at der er indgået en landbrugsaftale tilbage i 2021. Ministerens egen partileder var forhandler af aftalen. Det er altså Troels Lund Poulsen, der har skrevet under på det her dokument. Og jeg forestiller mig, at når man er minister for fødevarer, landbrug og fiskeri, må det være et dokument, der er ret vigtigt for det politiske arbejde, der foregår i ministeriet, og for ministeren. Derfor går spørgsmålet jo sådan set på, at på side 1 i aftaleteksten står der netop, at der er en ambition om at reducere med 8 mio. t CO₂ i 2030 fra hele den her gruppe af partier, som har lavet aftalen. Og ministeren refererer til reduktionsmålet og det spænd, det er lavet på, og bare sådan til fælles oplysning vil jeg sige, at de 8 mio. t CO₂ betyder, at man skal nå 65 pct.s reduktion.

Så jeg tillader mig lige at spørge igen, og det er, fordi det er sådan med jer fra Venstre, at man skal trække oplysningerne ud af jer, når det kommer til den grønne omstilling af landbruget, og det samme gjaldt økonomiministeren, da jeg spurgte til reduktionsmålet. Så jeg spørger igen: Vil regeringen holde fast i den ambition, som ministerens egen formand har skrevet under på, om, at man skal reducere med 8 mio. t CO₂ i landbrugs- og skovbrugssektoren i 2030?

Kl. 14:25

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsø til ministeren.

Kl. 14:25

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Jeg kan bekræfte det, som spørgeren tænker er en sandhed, nemlig at det, som spørgeren henviser til, landbrugsaftalen, er et utrolig vigtigt dokument for mit politiske arbejde, og det er derfor, vi har en bred landbrugsforligskreds, som også løbende kommer til møde ovre ved mig, hvor vi netop sidder og kigger ned i de mange forskellige initiativer, som landbrugsaftalen indeholder. En af tingene er, hvordan vi så leverer på bl.a. de 55-65 pct., altså det spænd, som der bliver lagt op til, i CO₂-reduktioner. Og det er selvfølgelig en aftale, som vi kommer til at skulle levere på i samarbejde med den forligskreds, som spørgerens parti jo også er en væsentlig del af. Så det er svaret.

Kl. 14:26

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsø til spørgeren.

Signe Munk (SF):

Men det er jo ikke at svare på spørgsmålet om, om ministeren og regeringen arbejder for at indfri den ambition, som ministerens egen partiformand har skrevet under på, om, at der skal reduceres med 8 mio. t CO₂, altså en 65-procentsreduktion, i 2030 i landbruget.

Er det det, der er regeringens politik? Arbejder man efter det og på den måde arbejder efter at overholde den aftale, som ministeren selv siger er fuldstændig rammesættende for hans arbejde?

Kl. 14:26

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsø til ministeren.

Kl. 14:26

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Jeg kan bekræfte, at regeringen arbejder efter at overholde den aftale, som vi i fællesskab har indgået, ja.

Kl. 14:26

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsø til spørgeren.

Kl. 14:26

Signe Munk (SF):

Så langt, så godt. Så ambitionen er altså netop ikke bare at indfri reduktionsmålet, med faktisk at sørge for, at det bliver den høje del af spændet.

Så vil jeg bare sige, så alle kan følge med i debatten her, at det altså kræver, at der bliver reduceret med 3,5 mio. t CO₂ i landbruget, selv efter at klimafremskrivningerne har hjulpet gevaldigt på deres klimaudfordring. Men hvor meget skal en CO₂-afgift så levere af den her reduktionsmanko på 3,5 mio. t CO₂ ifølge ministeren?

Kl. 14:27

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsø til ministeren.

Kl. 14:27

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Jamen bare så der ikke er nogen misforståelser, vil jeg sige, at jeg svarer på præcis det, der bliver spurgt om, nemlig om vi vil leve op til den aftale, vi har lavet. Ja, selvfølgelig vil vi det, og deraf fremgår det jo også, at vi netop har aftalt, at vi skal levere 55-65 pct. færre CO₂-udledninger i 2030 i forhold til niveauet i 1990. Her bruger vi mange forskellige redskaber, men blandt mange andre et CO₂-afgiftsredskab. Og jeg står ikke her på forhånd og siger, hvor meget der så skal komme fra det ene redskab frem for fra det andet. Det vigtigste for mig er, at vi kommer i mål, og det tror jeg sådan set også klimaet har bedst af, altså at vi netop kommer i mål med brug af alle de virkemidler, som vi har aftalt, og som er teknologiske muligt, men herunder også et CO₂-afgiftsredskab, som vi jo også har indskrevet i vores regeringsprogram.

Kl. 14:28

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så er spørgsmål 13 besvaret, og vi siger tak til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og til fru Signe Munk.

Så går vi videre til spørgsmål 14, som også er til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, og spørgeren er hr. Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 14:28

Spm. nr. S 901

14) Til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af:

Kristian Bøgsted (DD):

Er ministeren enig i Stine Bosses udtalelse om, at den maksimale grænse for dyretransporter i EU bør være 8 timer?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til debatindlægget »Stine Bosse: Den maksimale grænse for dyretransporter i EU skal være otte timer« bragt i Altinget den 27. april 2024.

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 14:28

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. Er ministeren enig i Stine Bosses udtalelse om, at den maksimale grænse for dyretransporter i EU bør være 8 timer? Der henvises til debatindlægget »Stine Bosse: Den maksimale grænse for dyretransporter i EU skal være otte timer« bragt i Altinget den 27. april 2024.

Kl. 14:28

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:28

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Tak for spørgsmålet. Jeg vil starte med at sige, at hvad Stine Bosse måtte mene på et givent tidspunkt, vil jeg helst ikke redegøre for. Men jeg kan sige så meget, at i februar 2024 oversendte regeringen et udvidet grundnotat om Europa-Kommissionens forslag om transport af dyr til Folketingets Europaudvalg og Miljø- og Fødevareudvalg. Og på baggrund af notatet havde vi også en rigtig god drøftelse af forslagens elementer og regeringens foreløbige holdninger i Miljø- og Fødevareudvalget den 28. februar.

I notatet fremlægger regeringen sin foreløbige generelle holdning til forslaget, herunder til maksimal transporttid ved transport af dyr. Og det fremgår af notatet, som jeg er sikker på at spørgeren er opmærksom på, at regeringen vil arbejde for, at den maksimale transporttid for dyretransporter begrænses. Kommissionens forslag lægger op til, at slagtedyr maksimalt må transporteres i 9 timer. Her vil regeringen arbejde for, at grænsen sænkes til 8 timer. Ifølge forslaget må dyr til levebrug transporteres i 21 timer, hvorefter de skal hvile i 24 timer, inden de igen kan transporteres i 21 timer. Her vil regeringen i forhandlingerne arbejde for, at den maksimale transporttid for dyr til levebrug begrænses yderligere i forhold til Kommissionens forslag.

Det er også vigtigt for mig at bemærke, at regeringens endelige stillingtagen til de konkrete elementer i forslaget fortsat udestår og afventer en mere detaljeret analyse af forslagens konsekvenser. Forhandlingerne i Bruxelles er reelt heller ikke startet op endnu, og derfor er det også for tidligt at sige, hvor forhandlingerne i givet fald måtte ende henne. Senere vil regeringen efter den sædvanlige EU-proces fremlægge sit forhandlingsoplæg for Folketingets Europaudvalg.

Kl. 14:30

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 14:30

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. I dag, når man ser på dyretransporter, må man jo også bare sige, at der er mange forskellige teknologiske muligheder, man

kan bruge på sine transporter – ventilation, temperatur, strøelse og uddannelse af chaufførerne, så de er opmærksomme på, hvordan man kører med dyr.

Så i den forbindelse vil jeg egentlig bare høre, om ministeren anerkender, at det i dag faktisk *er* muligt at transportere dyr over længere distancer på en måde, hvor dyrene ikke lider overlast, såfremt man rent faktisk gør en masse af de her tiltag, der er mulige i dag teknologisk og uddannelsesmæssigt.

Kl. 14:31

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:31

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Jeg er fuldstændig enig med spørgeren i, at transporttid jo ikke er det eneste parameter, som er afgørende for, hvordan dyr kan transporteres på dyrevelfærdsmæssig betryggende vis. Det handler *også* om transporttid. Det handler også om, hvordan vejret er. Er det meget varmt? Er det meget koldt? Det handler selvfølgelig om, at der skal være adgang til foder, vand og strøelse og plads og ventilation og meget andet. Så jeg er enig i, at det handler om en række forskellige elementer, som man samlet set selvfølgelig skal vurdere på, i forhold til hvordan dyrene har det. Men at transporttid også betyder noget, tror jeg også er ret klart for de fleste.

Kl. 14:31

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 14:31

Kristian Bøgsted (DD):

Tak. Det er jeg glad for at høre. Jeg kender jo også ministerens baggrund fra før. Jeg går egentlig lidt ud fra, at ministeren er enig, når jeg her siger, at både landmænd, chauffører og vognmænd alle sammen har en klar interesse i, at dyrene rent faktisk når sikkert frem til deres destination uden at have lidt overlast.

Kl. 14:32

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ministeren.

Kl. 14:32

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Ja, det mener jeg er fuldstændig åbenlyst. Selvfølgelig har alle en interesse i, at dyrene når frem. Men man kan sige, at skønnet for, om de så har lidt overlast eller ej ud fra en dyrevelfærdsmæssige vurdering, er op til de regler, som vi politisk både fra EU's side og fra national, dansk side er med til at sætte rammerne for, og som jo igen baserer sig på bl.a. nogle faglige vurderinger af, hvad der skal til i forhold til forskellige dyretyper, forskellige størrelser af dyr, hvor robuste de er, hvor gamle de er, hvor langt de kan tåle at køre, hvad der skal være af strøelse, højdekrav og pladskrav osv. osv.

Så det er jo en samlet faglig vurdering af, hvordan dyrevelfærden skal være til stede, i forhold til hvor lang tid man i givet fald kan transportere et dyr på betryggende vilkår.

Kl. 14:32

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren for det sidste spørgsmål.

Kl. 14:32

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det, og tak for dialogen. Jeg er glad for, at ministeren også er enig i, at transporttid ikke er det eneste, det drejer sig om, når man snakker transport af dyr.

Til sidst skal jeg bare lige for min egen forståelse spørge: Skal jeg tage det sådan, at ministeren og regeringen egentlig har den indstilling, at det skal være muligt at eksportere levende dyr til andre EU-lande og tredjelande, også hvis transporttiden overstiger 8 timer, når vi f.eks. snakker avlsdyr eller noget?

Kl. 14:33

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Tak. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:33

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):
Som jeg startede med at sige i min indledning, er det, der er vores position, at vi gerne vil have, at transporttiden i forhold til slagtedyr maksimalt skal være 8 timer – i modsætning til Kommissionens forslag, der er 9 timer. Vi har også sagt, at vi gerne vil begrænse transporttiden yderligere i forhold til det, som Kommissionens forslag lægger op til, hvilket i øvrigt også er en stramning i forhold til de gældende regler.

Men vi har ikke på nuværende tidspunkt lagt os endeligt fast, og det vil vi selvfølgelig også gøre i samarbejde med Folketinget, dvs. i forhold til Europaudvalget og den mandatafgivning, vi normalt har i den her slags sager.

Kl. 14:33

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Tak. Så er spørgsmål nr. 14 besvaret. Tak til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og hr. Kristian Bøgsted.

Så går vi videre til spørgsmål nr. 15. Det er til transportministeren af hr. Sigurd Agersnap fra SF. Her kommer der også en medspørger lidt senere.

Kl. 14:34

Spm. nr. S 900

15) Til transportministeren af:

Sigurd Agersnap (SF) (medspørger: **Sofie Lippert** (SF)):
Hvad er ministerens holdning til, at indførelsen af nulmoms for indenrigsflyvning vil gøre det billigere at benytte sig af taxaflývning, og er ministeren bekymret for, om forslaget vil lede til flere taxaflývninger?

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Der kommer også en medspørger senere. Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 14:34

Sigurd Agersnap (SF):
Tak for det. Spørgsmålet lyder: Hvad er ministerens holdning til, at indførelsen af nulmoms for indenrigsflyvning vil gøre det billigere at benytte sig af taxaflývning, og er ministeren bekymret for, om forslaget vil lede til flere taxaflývninger?

Kl. 14:34

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Værsgo til ministeren for besvarelsen.

Kl. 14:34

Transportministeren (Thomas Danielsen):
Jeg har ikke rigtig noget grundlag for at sige, at det vil føre til mere flyvning. Jeg ved godt, at man teknisk har lavet en kalkule, hvor tallet er på 5 mio. kr. Men jeg er simpelt hen ikke bekendt med, at der er noget taxaflývning, som ikke undgår moms i dag. Det kan være, spørgeren har fundet noget, men jeg er ikke bekendt med det. Jeg troede faktisk, at spørgeren havde fået sådan rimelig dybdegående svar på samrådet, hvor vi faktisk gik i dybden med det

og ikke bare havde de her få sekunder til at svare i en pingpong i forhold til nulmoms, og hvad det reelt betyder.

Jeg tror, det gør en positiv forskel. Jeg håber, der kommer mere indenrigsflyvning, og jeg håber, vi får bundet Danmark bedre sammen, men at det sker med danske flyselskaber. I forhold til at du i dag kan få en udenlandsk licens og så flyve i Danmark på den og derved undgå moms, vil jeg sige, at jeg endnu ikke er stødt på et godt argument for at skulle bevare den model, altså den, vi har i dag. Det har jeg ikke hørt fra nogen, hverken fra spørgeren eller fra andre. Jeg har hørt andre holdninger om, at det skal være dyrere at flyve, men det, at man laver om i den her finte, er der simpelt hen ikke nogen gode argumenter for at man ikke skulle gøre. Så svaret er nej. Jeg håber, at det i fremtiden vil blive nemmere at være et lille flyselskab i Danmark, og at man ikke skal spekulere i udenlandske licenser, eller på, om man hovedsagelig flyver i udlandet osv. Det giver ikke mening. Så det er jo bare en fjollet regel, vi har fjernet.

Kl. 14:36

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 14:36

Sigurd Agersnap (SF):

Jeg hørte ministeren sige, at han ikke var bekendt med, at der var taxaflýselskaber, som kunne få fordel af nulmoms for indenrigsflyvninger. Det er for mig lidt overraskende. Det er ikke mere end et par dage siden, jeg fik et svar fra Skatteministeriet, hvori der netop var oplyst en række taxaflýselskaber, som vil få gevinst af den her nulmoms. Så når ministeren siger, at han ikke er bekendt med det, er det så, fordi ministeren ikke har læst det svar, der er fra Skatteministeriet? Er det, fordi man er uenig i det svar, der er fra Skatteministeriet? Hvad ligger til grund for ministerens svar her? Det må jeg simpelt hen sige at jeg er meget uforstående over for.

Det, der jo er mærkeligt, er, at vi i går i Folketingssalen behandlede en aftale, vi i SF faktisk har indgået med regeringen, om netop en passagerafgift. Den blev indgået i december sidste år. I marts kunne man så læse, at regeringen vil gøre det billigere at flyve indenrigsflyvninger ved at fjerne momsen, altså lave en nulmomsordning, ligesom man har for udenrigsflyselskaber. Så prøvede vi at undersøge, hvor mange indenrigsflyselskaber der får gavn af det. Der er vi jo kommet frem til, at der ikke er nogen, hvilket også var fremme i det samråd, vi havde med ministeren. Der findes ikke et indenrigsflyselskab, der vil få gevinst af det. Så det problem, som ministeren taler om man vil løse for indenrigsflyselskaber, er jo ikke et, der findes derude. Det er et, der måske kan opstå i fremtiden, men det er ikke et, der findes i dag. Derimod ved vi jo fra svaret fra Skatteministeriet, at der er en række taxaflýselskaber, der vil få gevinst af det.

Så mit spørgsmål må opsummeres til to spørgsmål. Det første er: Er ministeren ikke bekendt med det svar, der er kommet fra Skatteministeriet, om, at der er en række flyselskaber, der på taxaflývninger vil få gevinst af det her lovforslag? Det andet er: Er ministeren ikke enig i, at de 5 mio. kr., som provenutabet er beregnet til at være, må være beregnet af taxaflýselskaberne?

Kl. 14:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 14:38

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jeg svarede, at jeg ikke er bekendt med taxaflýselskaber, der i dag flyver taxaflývninger, som ikke er udenrigsselskaber; det er jo korrekt. Spørgeren spørger så: Vil der være nogle selskaber, som potentielt kan få gavn af det her? Det vil der jo være. Først og

fremmest kan jeg bare sige, at jeg ikke har set det svar, som skatteministeren har givet. Det har kørt i et helt andet ressource. Du har inviteret transportministeren i salen i dag, og jeg har ikke set, hvad skatteministeren har svaret. Men det er klart, at hvis du opretter et indenrigsflyselskab i morgen ...

Kl. 14:40

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Tak! Spørgeren.

Kl. 14:38

Kl. 14:38

Sigurd Agersnap (SF):

Det er jo transportministeren, som jeg har i salen i dag, der har været ude at sige, at nu indfører vi nulmoms for indenrigsflyselskaber. Transportministeren, som jeg står og spørger her, svarer, at man ikke er bekendt med, at der er en række taxaflyselskaber, som vil få gevinst af det her, fordi det er svaret oven fra Skatteministeriets side. Det har jeg meget sværere ved at forstå. Er det ikke transportministeren, der har været ude at sige, at man vil indføre nulmoms, men som nu siger, at man ikke er bekendt med, hvad for nogle selskaber det reelt hjælper, selv om der er kommet et svar fra samme regering, godt nok fra et andet ministerie, om, at det vil hjælpe en række taxaflyselskaber, bl.a. Blackbird Air?

Kl. 14:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 14:39

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jeg forstår slet ikke, at jeg skal udfrittes her, når skatteministeren har svaret på spørgsmålet, uden at ordføreren har henvist til det. Jeg ville da hellere end gerne have dykket ned i det, men ordføreren har allerede nu formuleret sig på to forskellige måder, i forhold til hvad der er svaret. Derfor synes jeg, det er på et lidt useriøst niveau. De økonomiske konsekvenser er ca. 5 mio. kr., ergo er det altså særdeles begrænset. Er der nogen, der potentielt vil kunne få gavn af det her? Ja, det vil alle, der opretter et selskab, inklusive ordføreren og mig selv, for vi behøver ikke at finde en udenlandsk licens eller andet. Jeg sagde bare, at jeg ikke er bekendt med nogen, som flyver indenrigs i Danmark, som betaler moms, altså hvor man ikke har en ...

Kl. 14:40

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ja tak! Til det spørgsmål er der anmeldt en medspørger, og derfor giver jeg nu ordet til fru Sofie Lippert, SF.

Kl. 14:40

Sofie Lippert (SF):

Tak for ordet. Jeg har taget det omtalte spørgsmål med, og det er jo et svar fra transportministeren, som der henholdes til. Jeg vil derfor gerne læse den liste op af taxaflyselskaber, som nævnes her. Der nævnes følgende taxaflyselskaber: Air Alsie, BLACKBIRD AIR, BlueWest Helicopters Greenland, Copenhagen AirTaxi, DAT, Flex-Flight, Global Reach Aviation, JoinJet, North Flying, SkyCopter, Starling Air og Sun-Air of Scandinavia.

Det er jo altså flyselskaber, som transportministeren må være bekendt med. Skal jeg forstå transportministeren sådan, at alle disse flyselskaber primært flyver udenrigs?

Kl. 14:40

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Ja, eller på en udenlandsk licens. Det er korrekt.

Kl. 14:41

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 14:41

Sofie Lippert (SF):

Okay. Grunden til, at vi stiller det her spørgsmål oven på det samråd, ministeren tidligere henviste til, er, at vi blev ret overrasket over, at det her også gælder taxaflvninger, altså det, der sådan i folkemunde nok betragtes som privatflvninger. Dengang prøvede vi at finde frem til, hvilke selskaber det her gjaldt. Vi lærte så, at det i hvert fald både er ruteflvninger og taxaflvninger. Man forventer jo en eller anden udvikling, det må man gøre. Forventer man en udvikling, der peger hen imod, at rutefly i højere grad vil nøjes med at flyve indenrigs, eller at taxaflvninger i højere grad vil?

Kl. 14:41

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 14:41

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jeg forventer, at selskaber i fremtiden ikke skal omgå dansk lovgivning og spekulere i den. Det var, ligesom jeg er refereret på det møde, hvor der blev refereret til selskaber, som spekulerer i ekstra flvninger, som de egentlig ikke havde tænkt sig at udføre, men de gør det for at følge reglen med de 55 pct. Eller også flyver de på en udenlandsk licens. Som jeg også nævnte, er selv et selskab som Nordic Seaplanes, der flyver med vandflyver mellem Aarhus og København, et udenrigsselskab eller har på anden måde registreret sig. Det er fuldt lovligt, så der er ikke noget galt i det, men jeg kan bare ikke se pointen i det. Og ingen af ordførerne har sagt, hvorfor det er en genial idé, at man skal omgå reglerne i dag i stedet for bare at lave det som et dansk selskab.

Kl. 14:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordet går nu tilbage til hovedspørgeren, hr. Sigurd Agersnap, SF.

Kl. 14:42

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for det. Mit opfølgende spørgsmål må så blive: Er ministeren ikke bekendt med, om der er nogle af de her flyselskaber, som i dag kan karakteriseres som rene indenrigs flyselskaber, som ikke er udenrigs flyselskaber, altså dem, som fru Sofie Lippert læste højt fra talerstolen før?

Kl. 14:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 14:42

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Nej, det er jeg ikke. Men som sagt kan det godt være. Jeg har bare svaret, hvad jeg er bekendt med, og jeg listede en række selskaber op, og visse af dem har jeg aldrig hørt om før. Visse af dem kender vi jo særdeles godt. Ordføreren kender jo DAT f.eks., som blev nævnt fra listen. Hvordan de har registreret sig, ved jeg ikke, men enten er det en udenlandsk licens, eller også er det hovedsagelig med udenrigsflvninger. Der er ikke noget af det, der er forkert, men der

er bare ikke noget til hinder for bare at oprette sig som et dansk selskab i stedet for og så have de samme flyvninger.

Kl. 14:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Det afslutter spørgsmålet. Tak til transportministeren, og tak til hr. Sigurd Agersnap og fru Sofie Lippert, begge SF.

Næste spørgsmål er også til transportministeren og er stillet af hr. Kenneth Fredslund Petersen, Danmarksdemokraterne, der nu får ordet til oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 14:43

Spm. nr. S 907

16) Til transportministeren af:

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Mener ministeren, at det er rimeligt, at flextrafikvognmænd er bundet af A++-energimærkekravene, hvis de har behov for at udskifte deres køretøj, selv om det ikke er muligt for vognmænd i landdistrikterne at finde en elbil, der kan køre langt nok på en ladning og samtidig leve op til kravene, der stilles til flextrafikvognmænd?

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Værsgo.

Kl. 14:43

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak for ordet. Og tak til ministeren for at møde op. Mener ministeren, at det er rimeligt, at flextrafikvognmænd er bundet af A++-energimærkekravene, hvis de har behov for at udskifte deres køretøj, selv om det ikke er muligt for vognmænd i landdistrikterne at finde en elbil, der kan køre langt nok på en ladning og samtidig leve op til kravene, der stilles til flextrafikvognmænd?

Kl. 14:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren til besvarelse.

Kl. 14:44

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jeg er faktisk lidt overrasket over, at der skulle være nogle særlig store udfordringer i forhold til flextrafikvognmænd og -biler, for jeg er kun bekendt med, at der er væsentlig lempeligere krav til dem, end der er til taxaer. Så det er faktisk ikke, fordi jeg ikke vil svare spørgeren, men det vil i virkeligheden nok egne sig bedre til, at vi over en kop kaffe snakker lidt om, hvad det er for nogle eksempler, spørgeren har fået ind på bordet. Der må jo være nogle flextrafikchauffører, som har kontaktet spørgeren, for jeg ved faktisk ikke, hvad problemstillingen skulle være. Altså, jeg kan ikke lige selv se, at der skulle være nogle særlige krav, som er vanskeligere at leve op til som flextrafikchauffør. Så jeg vil meget gerne drikke en kop kaffe med spørgeren og tage en snak om, hvilke udfordringer og muligheder der er.

Kl. 14:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Kaffe serveres i de tilstødende lokaler. Indtil videre giver jeg ordet til spørgeren.

Kl. 14:45

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak. Jeg har fra vognmænd fået henvendelser om – og det kan godt være, at det er det, der gør spørgsmålet lidt svært – at der er op til 3 års leveringstid på ladeinfrastrukturen bare til hjemmeadressen. Altså, de står over for at skulle skifte en bil ud nu, og de er tvunget til at købe en fossilbil eller en kategori to- eller kategori fire-bil – nu kan jeg ikke engang huske, hvilke der er lempelser på, men det er

ministeren sikkert bekendt med – så mit spørgsmål er: Er ministeren enig i – og det tror og håber jeg – at det skal være muligt at leve op til lovgivningen?

Kl. 14:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 14:45

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Ja, men igen tror jeg, vi skal tilbage til det med kaffekoppen, for vi oplever en meget hastigere udbygning af ladeinfrastrukturen, end nogen havde forudset. Altså, f.eks. er der bare på et år sket en udbygning af offentligt tilgængelige ladestandere på 90 pct. Så er der nogle, der bor steder, hvor det er meget svært at sikre en tilfredsstillende infrastruktur, især når det er så store kapaciteter, vi taler om, altså store biler, busser og lastbiler, men det her er ikke generelt problem. Men jeg skal jo ikke kunne sige, om der ikke kunne være en vognmand, som bor et sted, hvor han har svært ved at få hjemmeopladning.

Kl. 14:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 14:46

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Jeg er helt enig i, at der sker en hel masse, men der er faktisk mange steder i yderområderne, hvor en vognmand får at vide, at der på grund af, at alle naboerne i den lille landsby har valgt at få elbiler, så er der ikke plads til flere, før man får tilført en bedre infrastruktur. Vil ministeren ikke se på muligheden – så skal vi nok tage den over kaffen, hvis det er – for at give dispensation til de få flextrafikvognmænd, det eventuelt kunne være, så de kan leve op til kravene i landdistrikterne i særdeleshed?

Kl. 14:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 14:46

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jamen igen vil jeg sige, at jeg tror, vi skal tilbage til kaffekoppen. Altså, mig bekendt er A++ jo egentlig ikke et spørgsmål om elbiler, for det er jo noget, fossilbiler er reguleret under, som man så også har mulighed for. Men det er jo klart, at hvis du har en elbil, så lever du jo rigeligt op til det krav, så det egentlig ikke er en elbilsregulering. Men lad os se på, om der er et problem. Jeg kan høre, at der i hvert fald er én vognmand, der har et problem, så lad os forholde os til det og se, om det giver anledning til, at der skal laves noget om, eller om noget skal være anderledes.

Kl. 14:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 14:47

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Der er mere end én, der er faktisk nogle. I dag forsøger de på at løse problemet ved at købe en bil, de reelt set ikke ville have købt, fordi den har nogle lempelser af A++; det er jo elbiler. Det korte af det lange er, at ministeren vel er enig i, at vi så i givet fald skal prioritere midlerne til at få distributionsnettet gjort stærkere, især i de tyndt befolkede områder, hvor det også rammer privatbilismen helt lavpraktisk. Det er begrænset, hvor mange der på en vej kan få elbil, fordi naboerne har købt, og så er det slut.

Kl. 14:48

Kl. 14:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 14:48

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Det er jo en generel udfordring, at vi skal have hele vores elinfrastruktur vendt på hovedet. Vi skal have varmet vores huse op med el, bilen skal på el osv. osv., og samtidig producerer vi også nogle gange el decentralt og ikke fra et centralt kraftværk, enten via store vindmøller, der bliver sat op, eller via husstandssolceller eller husstandsvindmøller, hvad ved jeg. Hele vores infrastruktur er jo ikke bygget til det her, så det betyder, at det er en generel udfordring af hele vores elinfrastruktur.

Det ligger lidt uden for mit ressort, men det ændrer ikke på, at der er nogen, der har nogle udfordringer, som vi kigger på, hvordan vi kan hjælpe både med støttepuljer og andet. Lad os drikke en kop kaffe og se, hvad det er for nogle udfordringer, de her vognmænd har henvendt sig til dig om.

Kl. 14:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren kommer til at vente et øjeblik, for de næste par spørgsmål er nemlig også til transportministeren. Men derefter, kan jeg forstå, er der lagt op til kaffe. Tak til transportministeren, og tak til hr. Kenneth Fredslund Petersen, Danmarksdemokraterne.

Det næste spørgsmål er også til transportministeren og er stillet af fru Theresa Scavenius, uden for grupperne.

Kl. 14:49

Spm. nr. S 910

17) Til transportministeren af:

Theresa Scavenius (UFG):

Mener ministeren, at der skal være fuld åbenhed i anlægsbudgetter og deres detaljer, så Folketinget kan stemme på et fuldt oplyst grundlag, når det kommer til vejprojekter, som eksempelvis lovforslag nr. L 112?

Kl. 14:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Fru Theresa Scavenius for oplæsning af spørgsmålet.

Theresa Scavenius (UFG):

Tak skal du have. Mener ministeren, at der skal være fuld åbenhed i anlægsbudgetter og deres detaljer, så Folketinget kan stemme på et fuldt oplyst grundlag, når det kommer til vejprojekter som i eksempelvis lovforslag nr. L 112?

Kl. 14:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 14:49

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Ja, selvfølgelig skal vi have fuld åbenhed om vores anlægsbudgetter og vores anlægslov. Og vi bruger jo principperne i det, der hedder ny anlægsbudgettering, som netop også sigter mod den her gennemsigtighed i forhold til budgetterne. Men jeg går ud fra, at der ligger et eller andet bagvedliggende ønske om noget mere konkret end bare lige det spørgsmål.

Kl. 14:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Theresa Scavenius (UFG):

Vi har jo diskuteret det her L 112 mange gange nu, og ministeren ved, at jeg er meget interesseret i asbestdelen, og jeg har jo fundet frem til, at de miljørisici ønsker ministeren ikke at vi skal have inkorporeret i lovforslaget. Men den del, jeg er interesseret i i dag, er ligesom at forstå de økonomiske risici i forhold til de undersøgelser, vi ved skal laves. Jeg er bare som borger og politiker interesseret i, hvordan det er, vi lovgiver i det her land, i forhold til at have styr på økonomien. Vi ved, at der er masser af offentlige anlægsprojekter, som ofte bliver for dyre, de bliver forsinkede, og det jeg synes er interessant er at finde ud af, om noget af årsagen faktisk er, at der ligger nogle forundersøgelser, som man først senere hen kigger på, men som man ikke indregner fra starten.

Jeg synes, det er svært som folketingsmedlem at forstå og få indblik i det fulde budget. Jeg spurgte her i Folketinget, om jeg kunne få det detaljerede budget at se, altså hvad er de forskellige poster ud over det overslag, hvor der ligesom står, at det koster de her x antal milliarder, og det kunne jeg ikke lige umiddelbart få adgang til. Derfor handler spørgsmålet også om, hvordan ministeren mener, at vi som folketingsmedlemmer skal træffe beslutninger om et lovforslag, hvor vi ved, at der er masser af forskellige problematikker i det, herunder masser af ekstra undersøgelser, som vi ved ministeren også selv har sagt skal laves, men som vi faktisk ikke rigtig har et økonomisk overblik over.

Så det er det, det her spørgsmål handler om, altså hvordan jeg som folketingsmedlem skal kunne træffe beslutning om noget, jeg faktisk ikke kender i detaljen. Hvis ministeren er enig i, at folketingsmedlemmer bør have det fulde overblik, som jeg lige hørte svaret var før, vil ministeren så oversende det fulde, detaljerede anlægsbudget til Folketinget, sådan at vi ved, hvad vi træffer beslutning om?

Kl. 14:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 14:51

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jeg vil meget gerne oversende de budgetter, der er. Jeg kan ikke garantere, at man føler, man har et overblik over så omfangsrigt et projekt, som infrastrukturprojektet er, men det er jo ikke generelt, at vi har noget problem med overholdelse af budgetterne, netop fordi vi håndterer dem, som vi gør, i budgetteringsfasen. Der er jo ikke usikkerhed omkring asbest. Det er afsøgt, hvad de forventede konsekvenser er ved asbest. Det er også afsøgt, hvordan man forventer at skulle inddæmme den her dæmning, hvor man skal lave vejen osv. osv. Så opfølger jeg i næste omgang i forhold til resten.

Kl. 14:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 14:52

Theresa Scavenius (UFG):

Jeg er glad for, ministeren vil oversende det, og så håber jeg, det er den detaljerede version. Jeg undrer mig dog over svaret, altså at ministeren nu siger, at der er overblik over det. Jeg synes netop, at på alle de samråd, vi har haft, har ministeren svaret, at der var en masse undersøgelser, vi skal i gang med at lave. Der står bl.a. i miljøkonsekvensrapporten i forhold til bl.a. Mølholm, at der er nogle undersøgelser, der skal laves senere hen. Det, der interesserer mig i forhold til den økonomiske del, er her, om det ligger i budgettet, eller om det ligger i reserven, eller kommer det senere hen, altså de

udgifter, vi ved der er til undersøgelser specifikt, f.eks. i forhold til Mølholm?

Kl. 14:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 14:52

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jamen altså de undersøgelser, der kommer, kommer ikke som en overraskelse. Det er jo planlagte undersøgelser, der skal laves. Vi gør det med det, der hedder ny anlægsbudgettering – det er egentlig ikke en ny anlægsbudgettering, det er bare navnet på den – at man også har referencer til tidligere og lignende anlægsprojekter, hvor man simpelt hen ved en masse om de data, som indgår i det her projekt, altså beton, stål og alt muligt andet, og det kan man så overføre til andre projekter, sådan at man ikke har de her fejlskud.

Kl. 14:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 14:53

Theresa Scavenius (UFG):

Præcis. Så vi taler om de her planlagte undersøgelser, vi ved skal laves. Hvor ligger de i budgettet? Er de inklusive i anlægsomkostningerne, og hvad har man så beregnet i forhold til f.eks. risiko? Er der lavet en følsomhedsanalyse af, hvorvidt medarbejderne skal have asbestdragter på osv.? Er det indregnet i anlægsomkostningerne, eller ligger det i reserven? Grunden til, jeg spørger, er, at Susanne Zimmer tidligere har spurgt, og der blev refereret til reserven. Jeg er meget interesseret i at vide, om de her udgifter til de planlagte undersøgelser ligger i selve anlægsbudgettet, eller om de ligger i reserven.

Kl. 14:54

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 14:54

Transportministeren (Thomas Danielsen):

For det første egner det sig nok ikke til de her små hurtige besvarelser, der er ved de her mundtlige § 20-spørgsmål. Der er ingen af de her undersøgelser, som er en overraskelse. Man ved præcis, hvordan man skal håndtere asbest. Både høringer og alt mulig andet viser også, at det ikke er vanskeligt at håndtere asbest, når det er vådt, som tilfældet er her.

Så er svaret desværre bare ikke helt så simpelt, i forhold til hvad reserven er på sådan et anlægsbudget som for den tredje Limfjordsforbindelse, for det er ikke én reserve – det er faktisk lidt afhængigt af, om vi taler om det tracé, der går over fjorden, eller det tracé, der er på fastlandet osv. Men der er ikke noget hemmeligt i det her, og derfor må ordføreren meget gerne få et notat om det.

Kl. 14:54

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Det afslutter spørgsmålet.

Det næste spørgsmål er også til transportministeren og er også stillet af fru Theresa Scavenius, uden for grupperne.

Kl. 14:54

Spm. nr. S 911

18) Til transportministeren af:

Theresa Scavenius (UFG):

Hvad er ministerens holdning til, at der skal laves en række undersøgelser i forhold til asbestdeponiet i Dall, hvor der ikke er fuld

klarhed og åbenhed over proces, budget og tidsplan i relation til vvm-direktivets krav for proces og forundersøgelser?

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Fru Theresa Scavenius får nu ordet for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 14:54

Theresa Scavenius (UFG):

Det lyder, som følger: Hvad er ministerens holdning til, at der skal laves en række undersøgelser i forhold til asbestdeponiet i Dall, hvor der ikke er fuld klarhed og åbenhed over proces, budget og tidsplan i relation til vvm-direktivets krav for proces og forundersøgelser?

Kl. 14:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 14:55

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jeg skal lige se spørgsmålet. Undskyld, jeg fik ikke fat i det. Det var i forhold til asbestdeponiet i Dall, hvor der manglede klarhed og åbenhed, ikke?

Det er vi så ikke på nogen måde enige om. Ved førstebehandlingen og ved første samråd, andet samråd, tredje samråd og måske også fjerde og femte samråd har jeg jo beskrevet, hvordan vi håndterer det her asbestdeponi ved Dall, og der er også sendt skitsetegninger m.v. over om, hvordan man forventer, at det her projekt skal håndteres. Vi kan jo ikke gennemføre projektet og så bagefter sige: Nu laver vi en anlægslov. Man gør det jo i omvendt rækkefølge. Nu har man undersøgt det og screenet det efter alle kunstens regler og på et niveau, som gør, at der ikke er nogen myndigheder i Danmark, som har bemærkninger til projektet, og derfor er det klar til vedtagelse i Folketinget.

Så er jeg bevidst om, at der er to ordførere i Folketinget, altså Torsten Gejl og ordføreren selv, som synes, at man skulle lave flere undersøgelser. Men jeg er helt tryk ved alle vores myndigheder, Miljøstyrelsen m.v., som har sagt, at de ikke har bemærkninger på nærværende tidspunkt. Derfor vurderer vi, at man trykt og godt kan gå videre, og derfor betragter jeg det lidt som et holdningsspørgsmål om, hvad undersøgelsesniveauet skal være i anlægsprojekter.

Det her anlægsprojekt er undersøgt langt mere end andre lignende projekter, og der er ikke noget, som er kompliceret ved håndteringen af asbest ved Dall. Den er gravet ned, og vi forventer, at der bare skal lægges jord på med en dæmningsløsning, og det hele er beskrevet. Det vil sige, at vi ikke skal grave i asbestdepotet eller noget som helst. Der er asbest i og omkring Aalborg, det er utrolig ulykkeligt, men heldigvis er depotet ved Dall ikke vanskeligt at håndtere.

Kl. 14:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 14:57

Theresa Scavenius (UFG):

Altså, det her spørgsmål handler sådan set meget om den økonomiske del, for jeg er med på, at vi har meget forskellige vurderinger af, hvorvidt det her lovforslag juridisk er korrekt, og at vi har meget stærke forskellige politiske holdninger til det her lovforslag. Det er jeg helt med på, og det er faktisk ikke det, spørgsmålet handler om. Her handler det bare om, at jeg som folketingsmedlem prøver at forstå, hvordan jeg skal træffe beslutninger på et oplyst grundlag, hvis jeg ikke kender økonomien bag det her lovforslag. Der er pointen bare, at det, jeg har offentlig adgang til, er meget lidt. Det er kun en

skitse, det er få sider, hvor der står om det her, og når jeg så spørger, om jeg kan få detaljerne i det, kan jeg ikke få adgang til det.

Kl. 15:00

Derfor har jeg stillet spørgsmålet til ministeren, og ministeren har bekræftet, at han gerne give mig alle detaljer, og det er jo rigtig positivt, for der er masser af ting, som er interessante at spørge om. Det gælder f.eks. det her spørgsmål, for det handler specifikt om asbestdeponiet i Dall, og der ved vi jo fra miljøkonsekvensrapporten, at der skal laves en vurdering af de geotekniske egenskaber ved deponiet. Det handler om, hvordan jorden skal stabiliseres, og der skal laves nogle miljøtekniske undersøgelser af deponiet. Det er Sweco selv, der siger, at de her undersøgelser er nogle af de planlagte undersøgelser, der skal laves. Det, der er interessant er: Hvad koster de? Er de indregnet i budgettet? For det, som jeg som kontrollerende folketingsmedlem er interesseret i, er at sørge for, at det her projekt i det mindste har en god og stram økonomi, så vi ikke bare rutter med borgernes penge.

Så der er en lang række spørgsmål om de her undersøgelser, også netop det her med vurderingen af, om der skal laves en jordhåndteringsplan. Det koster også rigtig mange penge. Den her jord skal deponeres, den skal hen til et deponeringselskab osv. Så hvor bliver alle de her udgifter lagt i budgettet? Det er derfor, jeg er interesseret i detaljegraden i det: Hvor de ligger henne? Er det sådan, at man lægger alle de her undersøgelser i reserven, eller er det noget, der kommer senere hen? Grunden til, at jeg spørger, er jo også, at hvis man kigger i den vejledning, som ministeren også refererer til, fremgår det, at der ikke i reserven må ligge nogen planlagte undersøgelser. Der skal kun ligge det helt uforudsete.

Kl. 14:59

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 14:59

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Ja, men jeg kan i hvert fald berolige ordføreren med, at når vi taler om den asbest, der er ved Dall, så er det ikke vanskeligt at håndtere, og det er ikke en dyr løsning. Ordføreren kommer til at blande sediment fra fjorden sammen med det her, tror jeg, når det handler om deponiet. Her er forventningen, at man skal dække det til. Så jeg tror, at ordføreren forveksler det sediment, der kommer fra fjorden, som man kører til deponi, med det her. Her taler vi om en dæmningsløsning, hvor der ikke skal fjernes jord, men der skal køres jord på. Så der er ikke nogen forventning om, at man kommer til at skulle grave i deponiet ved Dall.

Kl. 15:00

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:00

Theresa Scavenius (UFG):

Jamen det er jo det, der er spørgsmålet, for der står i miljøkonsekvensrapporten, at det skal undersøges, for vi ved det ikke. Så man skal med nogle geotekniske undersøgelser finde ud af, hvorvidt jorden skal stabiliseres eller ej. Alt det har jeg forstået at ministeren ikke er så bekymret for, og ministeren siger, at det ikke er så dyrt. Så her er det økonomiske spørgsmål bare: Hvad kommer det til at koste, og er det puttet ind i budgettet? Det er sådan set bare det, der er mit spørgsmål. Kan vi være sikre på, at alle de her undersøgelser, der skal foretages, er en del af budgettet, og at vi derfor sikrer os, at budgettet ikke skrider?

Kl. 15:00

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Selvfølgelig har vi budgetteret med de undersøgelser, som skal være en del af miljøkonsekvensvurderingen. Så når miljøkonsekvensvurdering kommer, kan vi også danne os et økonomisk overblik over, hvad der kommer af forventede omkostninger til det her.

Der er det, jeg så siger, at jeg tror, ordføreren lidt blander nogle ting sammen. Man undersøger jo alt i det her; der er intet, der er overladt til tilfældighederne. Man laver en forholdsvis simpel løsning med den her dæmning, og så er det rigtigt, at man så har sagt, at det skal undersøges, om det er holdbart, eller om man skal ind og lave stabiliserende foranstaltninger. Men det betyder altså ikke, at man skal til at grave i det eller køre det væk på deponi osv. En stabilisering er en noget mere simpel øvelse.

Kl. 15:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:01

Theresa Scavenius (UFG):

Jeg er interesseret i, hvad undersøgelserne koster i øjeblikket. F.eks. kunne det være rigtig interessant at vide, om det er Sweco, der skal stå for de her undersøgelser også, og hvad de koster, og hvad I har budgetteret med. Men jeg vil så igen bare gerne have, at ministeren bekræfter, at alle detaljer om, hvad konsulenterne kommer til at koste, bliver oversendt, og hvor dyre de her forskellige undersøgelser er, som ministeren siger at man har en præcis vurdering af skal være der og hvad kommer til at koste. Det kunne jeg godt tænke mig at Folketinget bliver oplyst om.

Det sidste spørgsmål er – jeg har ikke noget ur, så det kan godt være, jeg får mere tid, bare så I ved det (*Tredje næstformand* (Karsten Hønge): Lige nogle sekunder mere.). Det er så fint. Ud over om vi ved det her med alle detaljerne, er der også blevet lavet en følsomhedsanalyse. For det sidste, der er at sige, er jo, at det her projekt økonomisk er meget usikkert. Så hvis det bliver for dyrt, skrider hele projektets rentabilitet.

Kl. 15:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 15:02

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jeg prøver at forstå ordførers ærinde, og jeg kan godt være lidt i tvivl om, om ordføreren virkelig ønsker at få at vide, hvad en konkret del af undersøgelsen til et lille projekt koster, for så er det nok lidt uhensigtsmæssigt ikke at skrive det i spørgsmålet, hvis det er det, man ønsker svar på.

Men det, som vi gør, når vi laver anlægsprojekter, er, at vi laver en tilgang efter det, som hedder ny budgetanalyse, og der analyserer man jo ikke præcis, hvad hver enkelt undersøgelse koster. Der siger man, at erfaringsmæssigt koster de her undersøgelser cirka det her, og så laver man nogle estimater. Det er selvfølgelig også den eneste fornuftige måde at gøre det på. Alt andet ville jo ikke kunne lade sig gøre. Så ville det jo være omvendt: at man skulle bygge det og så bagefter budgettere og sige, at nu ved vi præcis, hvad alt kostede.

Kl. 15:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Det afslutter spørgsmålet. Tak til transportministeren, og tak til fru Theresa Scavenius, uden for grupperne.

Det næste spørgsmål er til uddannelses- og forskningsministeren af fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

Kl. 15:03

Spm. nr. S 879

19) Til uddannelses- og forskningsministeren af:

Katrine Robsøe (RV):

Hvilke bekymringer har ministeren i forhold til sektordimensioneringen, hvor antallet af studiepladser på landets universiteter reduceres med 2.654 pladser?

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Katrine Robsøe får nu ordet til oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 15:03

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Hvilke bekymringer har ministeren i forhold til sektordimensioneringen, hvor antallet af studiepladser på landets universiteter reduceres med 2.654 pladser?

Kl. 15:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 15:03

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Først og fremmest tak for spørgsmålet. I dag er det sådan, at en fjerdedel af en ungdomsårgang bliver optaget på universitetet. Det er grundlæggende positivt, at så mange har lyst til at uddanne sig, også at tage en videregående uddannelse, men hvis vi i fremtiden skal have nok pædagoger, sygeplejersker og lærere, er der behov for en bedre balance på tværs af de videregående uddannelsesniveauer.

Regeringen har derfor sammen med et bredt flertal i Folketinget valgt at indføre en såkaldt sektordimensionering af universiteterne for at få en bedre balance i optaget på de videregående uddannelsesniveauer. Vi ved godt, at det ikke nødvendigvis passer ind i et regneark, for en pædagog får som bekendt ikke den samme månedsløn som en forsikringsmatematiker, men det siger meget lidt om, hvor vigtig pædagogen er for samfundet. Allerede i dag har vi endog meget svært ved at imødekomme behovet for uddannede lærere, pædagoger og sygeplejersker, og udfordringen bliver kun større i en årrække fremadrettet, hvor ungdomsårgangene bliver mindre.

Samtidig kan vi se, at søgningen til de professionsrettede uddannelser på velfærdsområdet er faldende, mens søgningen til de akademiske bacheloruddannelser er stigende. Det kræver, at vi fra politisk hold tager ansvar og skruer på flere forskellige håndtag. Vi skal investere i kvaliteten af de professionsrettede uddannelser på velfærdsområdet, men vi skal også have andre greb i brug. Det kræver også, at vi har mod til at træffe nogle valg, der ikke altid er lige populære. Det ansvar har vi i forligskredsen valgt at tage på os, og det har jeg det sådan set godt med, også selv om det ikke nødvendigvis er populært. For alternativet til at handle på de problemer, vi har, er jo at lade stå til, og det vil jeg i virkeligheden være mere bekymret for.

Kl. 15:05

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så er det spørgeren. Men jeg skal lige være helt sikker på, at teknikken virker. (Katrine Robsøe (RV): Der er i hvert fald ikke noget ur.) Lad os se, om det kommer nu. Er uret på nu? (Katrine Robsøe (RV): Det er det.) Så giver jeg ordet til spørgeren.

Kl. 15:05

Katrine Robsøe (RV):

Godt. Det er bare rart at vide, at jeg ikke taler for længe, for det her kan jeg nemlig tale rigtig lang tid om, hvis jeg kunne få lov.

Men jeg er faktisk oprigtigt lidt i tvivl om, om jeg fik svar på mit spørgsmål. For jeg spurgte, hvilke bekymringer ministeren ser ved at lave den her sektordimensionering. Hvis svaret, ministeren gav, skal

tages som det reelle svar, må det jo tages, som at ministeren ikke har nogen bekymringer overhovedet ved at lave den her øvelse, og det svar undrer mig sådan set helt oprigtigt.

For jeg synes, man kan have politiske uenigheder, hvor man prioriterer forskelligt og gør det med åbne øjne. Men jeg synes, det er underligt, hvis man bare fuldstændig affejer den kritik og den bekymring, der lyder fra vores erhvervsliv, i forhold til hvilke kompetencer de har adgang til. Har man slet ikke i regeringen lyttet til, at de bekymringer er der, i forbindelse med at man jo nu lukker studiepladser, hvor folk læser til ingeniør, eller it-uddannelser – alle mulige kompetencer, vi har brug for ude i vores erhvervsliv? Forholder man sig slet ikke til den bekymring, som unge mennesker rejser, for at det her kan øge karakterpresset for at komme ind på de videregående uddannelser på universitetet? Forholder man sig slet ikke til, at det her kan være dyrt for samfundet?

Jeg synes måske, det er en lille smule bare at affeje de bekymringer, der er. Jeg har hørt regeringens tale om det her. Det kan vi så også diskutere – om man tror, at det ryk mellem uddannelsesinstitutionerne rent faktisk kommer. Men jeg vil rigtig gerne høre, om regeringen simpelt hen slet ikke har nogen bekymringer.

Kl. 15:07

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 15:07

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Det er jo rigtigt, at spørgeren kan tale om det her rigtig længe, og det er også rigtig fint. Men nogle gange er det ikke nok at tale; nogle gange skal man også handle. Noget andet, vi har talt om i årevis, er den rekrutteringskrise, vi står i i forhold til vores velfærdssamfund. Det kan man også godt bare blive ved med at tale om, men det løser vi ikke problemerne af. Det er jo i den optik, man skal se sektordimensioneringen af universiteterne: som en helhed ind i samfundet og ikke som et isoleret greb.

Jo, jeg har hørt alle bekymringerne, og derfor har vi også gjort os umage med at sektordimensionere efter nogle samfundshensyn, som f.eks. er ledighed og hensynet til uddannelsers udbredelse i hele landet.

Kl. 15:08

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 15:08

Katrine Robsøe (RV):

Ja, man kan i hvert fald sige, at vi jo sådan set faktisk allerede har den ledighedsbaserede dimensionering. Det har vi haft i lang tid, og det er også det, der har været med til, at vi har haft et stort fald i optaget på universiteterne de sidste 10 år på 14 pct., fra 2013 til 2023. Derfor kan det også undre mig, at man tror, at det her bare vil føre til, at man vil rykke over på velfærdsuddannelserne, for det er jo ikke det, vi har set de unge har gjort. Men er man slet ikke bekymret for, at vi yderligere skubber til den mangel på kompetencer, som erhvervslivet efterspørger?

Kl. 15:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 15:09

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Jo, jeg er bekymret for den mangel på kompetencer, som vi oplever bredt set i hele samfundet. Det er jo derfor, der er behov for at gå ind og rette op på nogle balancer, også i vores uddannelsessektor. Vi er

også nødt til at tale om det her på en eller anden form for realistisk måde. Altså, vi mangler it-uddannede, vi mangler ingeniører, vi mangler faglærte, der kan bygge energier, vi mangler velfærdsudannede. Vi mangler sådan set medarbejdere i alle sektorer, og det er vi nødt til at tage til os og tage ansvar for og handle på og ikke bare tale om og håbe på, at det løser sig af sig selv.

Kl. 15:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:09

Katrine Robsøe (RV):

Det er jo også derfor, at vi i Radikale Venstre har forsøgt at få ministeren med til nogle af de ting, som vi synes kunne løse nogle af de her udfordringer, men vi er ikke enige i, at nedlukningen af uddannelsespladser er løsningen for at få flere kompetencer i vores samfund. Jeg skal bare høre: Hvad siger ministeren til den bekymring, der er hos de studerende og vores unge mennesker på vores ungdomsuddannelser, i forhold til at det her vil øge karakterpresset på nogle af de uddannelser, vi har på universitetet?

Kl. 15:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 15:10

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Nogle gange lyder det, som om vi lever i et status quo nu, hvor der bare er frit optag på universiteterne, og at alle, der har lyst til at gå der, bare kan komme ind, men det er jo ikke virkeligheden. Virkeligheden er jo, at man i dag skal søge ind, og så kan man enten søge ind på kvote 2, eller man kan via kvoterne kvalificere sig til at søge ind på universiteterne. Sådan er det også i dag, og det kommer da med mange bekymringer for unge, altså om de kan leve op til de krav, der bliver stillet. Det er virkeligheden i dag, og det er sådan set også virkeligheden, efter at vi sektordimensionerer; men jeg kunne da godt tænke mig at høre på et tidspunkt, hvordan det er, at Radikale Venstre har tænkt sig at løse rekrutteringskrisen i forhold til velfærdssamfundet.

Kl. 15:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Det afslutter spørgsmålet. Tak til ministeren, og tak til fru Katrine Robsøe.

Det næste spørgsmål er også til uddannelses- og forskningsministeren, og det er også stillet af fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

Kl. 15:10

Spm. nr. S 880

20) Til uddannelses- og forskningsministeren af:

Katrine Robsøe (RV):

Hvorfor ønsker ministeren sammen med resten af regeringen, SF, LA, Danmarksdemokraterne og Konservative at nedlægge 545 bachelorpladser på Aarhus Universitet, og hvilke uddannelser mener ministeren at pladserne bør lukkes på?

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Værsgo for oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 15:10

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Hvorfor ønsker ministeren sammen med resten af regeringen, SF, LA, Danmarksdemokraterne og Konservative at nedlægge 545 bachelorpladser på Aarhus Universitet, og hvilke uddannelser mener ministeren at pladserne bør lukkes på?

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 15:11

Kl. 15:11

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Det gør vi for at bidrage til at sikre, at vi i fremtiden også kan have nok pædagoger, sygeplejersker, lærere og andre, og hvis vi vil have det, bliver vi nødt til at have en bedre balance på tværs af uddannelsesniveauer. Derfor har regeringen sammen med et bredt flertal i Folketinget valgt at indføre den såkaldte sektordimensionering på universiteterne.

Vi har så i forligskredsen, og det er efter ønske fra universiteterne, besluttet den overordnede fordeling af sektordimensionering imellem universiteterne, og derudover har vi klart sagt, at det er universiteterne selv, som er de bedste til at træffe beslutninger om fordeling af sektordimensionering på deres egne uddannelser. Det har vi gjort, fordi vi helt grundlæggende har stor tillid til universiteterne, og fordi det er dem, som med deres kendskab til deres fag- og forskningsmiljøer er de mest kompetente til at balancere de forskellige hensyn. Sektordimensioneringen udmøntes derfor som en ramme på det enkelte universitet, hvorfor jeg som minister heller ikke kommer til at pege på, hvor det enkelte universitet skal reducere.

I fordelingen af sektordimensionering imellem universiteterne har vi i forligskredsen særlig lagt vægt på, at der tages hensyn til uddannelsernes dimittendledighed, og at der fortsat skal være et udbud af uddannelser i hele Danmark. Vi har også lagt vægt på, at der tages højde for, i hvilket omfang det enkelte universitet berøres af både sektordimensionering og omlægning til nye kandidatuddannelser. Det er egentlig et hensyn, som jeg hører at der er opbakning til, også blandt universiteterne. Tak.

Kl. 15:12

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:12

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Jeg går ud fra, at når man har siddet i forligskredsen og blevet enige om, præcis hvor mange procent der skal lukke på det enkelte universitet, så har man også gjort sig tanker om, hvilken betydning det vil have rundtomkring. Det siger ministeren jo sådan set også her: Der skal tages nogle hensyn, når man lukker tusindvis af studiepladser.

Men det undrer mig også, hvis ministeren slet ikke har gjort sig nogen overvejelser, i forhold til hvilke uddannelsespladser der rent faktisk så skal lukkes. Det må man da have gjort sig en eller anden overvejelse om inde i ministeriet. Der skal jo åbenbart tages hensyn til en yderligere ledighed efter dimission, og der skal tages hensyn til geografisk placering mellem universiteterne. Men man må vel have gjort sig nogle overvejelser, når der skal lukkes næsten 550 pladser i Aarhus.

Hvad er det så for nogle pladser, der ikke skal være der fremadrettet? Er det færre pladser på jura eller 20 færre pladser på ingeniøruddannelsen? Altså, hvor skal de her pladser tages fra, og hvilke kompetencer er det, at man ikke længere ønsker at folk skal uddannes til at få i lige så høj grad ved Aarhus Universitet? Er det x-, y- eller z-delen af universitetet, som ministeren tænker at det ville være mest oplagt at lukke pladser på?

Kl. 15:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 15:14

Kl. 15:16

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Nej, jeg har faktisk ikke gjort mig nogen overvejelser om at styre universiteternes udmøntning af det her i en så detaljeret grad, som spørgeren her lægger op til. Sådan kan man jo se forskelligt på politik. Jeg mener ikke, at os, der sidder på Slotsholmen og bedriver politik, nødvendigvis er de bedst egnede til at regulere ud i den aller-yderste detalje. Det er sådan set også et hensyn, som universiteterne selv har bedt os om at tage. Så vil jeg også bare for god ordens skyld sige, at det, som spørgeren kalder tusindvis af studiepladser, i næste år er 1.330 studiepladser.

Kl. 15:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:14

Katrine Robsøe (RV):

Ja, og det bliver jo så øget – 1330 studiepladser synes jeg nu også er en hel del, minister. Og jeg synes faktisk, det er fair, at vi er nogle, der sætter spørgsmålstegn ved, hvorfor man synes, det er en god idé.

Jeg kan faktisk ikke helt forstå det her. Jeg er med på, at man gerne vil have en armslængde ud til det, men jeg kan faktisk ikke forstå det, hvis ministeren ingen overvejelser har haft om, hvilke uddannelsespladser det konkret vil være. Hvad er det, der skal lukkes i Aarhus?

Kl. 15:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 15:15

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Jamen man kan jo godt fra Radikale Venstres side synes, at det allerbedste ville være, at vi sad og detailregulerede det i forligskredsen, men det er ikke min tilgang til politik. Hvis man vil detailregulere på det niveau, må man jo melde sig ind i nogle forlig og så udøve indflydelse ad den vej.

Jeg synes ikke, det er vores opgave at sidde at pege på den ene, den anden eller den tredje studieplads, og hvis vi gjorde det, ville vi i øvrigt overhøre et ret udtalt ønske fra universiteterne. Det synes jeg ikke vi skal.

Kl. 15:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:15

Katrine Robsøe (RV):

Nu er det jo sådan set styret, præcis hvor mange pladser de skal lukke, og derfor kan jeg bare ikke forstå det, hvis man i ministeriet slet ikke har overvejet, hvad det vil have af betydning på de enkelte institutter, og hvor stor en nedskalering det vil være rundtomkring. Det må ministeren vel have en holdning til.

Skal den del af dimensioneringen også være ledighedsbaseret, ligesom udmøntningen mellem universiteterne var det, eller må der godt tages andre hensyn ind der?

Kl. 15:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.**Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):**

Jeg tror sådan set grundlæggende på frihed til institutionerne til også at udøve det, som de er bedst til, og derfor har jeg ikke et eller andet indre hemmeligt, gemt regneark, hvor jeg peger på, at det er præcis så og så mange studiepladser forskellige steder, nej. Jeg mener ikke, det er min opgave, og universiteterne siger også, at det vil de hellere løse selv. Det ønske synes jeg at man skal honorere.

Jeg er optaget af, skal vi sige, balancerne i det her og at løse nogle af samfundets problemer. Og jeg er fuldstændig med på, at sektordimensionering isoleret set ikke er et, skal vi sige, populært indgreb – det forstår jeg sådan set også godt – men nogle gange, hvis man vil tage ansvar for de større samfundsudviklinger, er man også nødt til at turde at gøre noget, der ikke nødvendigvis er skrevet i en kampagnemanual.

Kl. 15:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Det afslutter spørgsmålet. Tak til uddannelses- og forskningsministeren, og tak til fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

Det næste spørgsmål er til ministeren for ligestilling og er stillet af fru Samira Nawa.

Kl. 15:17

Spm. nr. S 894

21) Til ministeren for ligestilling af:

Samira Nawa (RV):

Er ministeren enig med undervisningsministeren i, at folkeskolen vil blive gjort til en »kønspolitisk kampplads«, hvis et fokus på at modarbejde kønsstereotyper skrives ind i folkeskolens formålsparagraf?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen »Folkeskolen kan blive en »kønspolitisk kampplads«. Eksperter giver 21 bud på, hvorfor drenge er markant dårligere i skolen« fra Berlingske den 11. april 2024.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Værsgo til oplæsning af spørgsmålet.

Kl. 15:17

Samira Nawa (RV):

Tak. Er ministeren enig med undervisningsministeren i, at folkeskolen vil blive gjort til en »kønspolitisk kampplads«, hvis et fokus på at modarbejde kønsstereotyper skrives ind i folkeskolens formålsparagraf?

Kl. 15:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 15:17

Ministeren for ligestilling (Marie Bjerre):

Tak for spørgsmålet om folkeskolens formålsparagraf. Der har i flere år været et stigende pres på, at folkeskolen skulle tage sig af meget mere end at give børnene faglige kompetencer. Det mener jeg helt grundlæggende er et problem, for hvis folkeskolen omfatter flere opgaver, ja, så forsvinder opgaven og ansvaret fra civilsamfundet og familierne. Samtidig får folkeskolen sværere ved at fokusere på det, der er kerneopgaven, nemlig at lære eleverne basal viden og færdigheder. Derfor er jeg grundlæggende også rigtig glad for folkeskoleaftalen, som i højere grad sætter skolerne fri.

I dag har vi en meget bred formålsparagraf for folkeskolen. Grundlæggende er det min holdning, at hvis vi på et tidspunkt skulle

kigge på folkeskolens formål, ville jeg faktisk snarere være fortalende for, at den skulle slankes og forenkles, end at den skulle udvides, så lærere og ledere får endnu bedre mulighed for at fokusere på kerneopgaverne, og så der bliver stillet færre, men tydeligere krav til eleverne. Derfor går jeg heller ikke ind for at udvide folkeskolens formålsparagraf.

Tværtimod mener jeg, at vi på Christiansborg skal træde et skridt tilbage, og at forenkling, tillid og ansvar i det hele taget bør være en rød tråd, når det gælder reguleringen af folkeskolen. Derfor er jeg også glad for, at folkeskoleforligskredsen har igangsat en fornyelse af folkeskolens læreplaner, hvor ambitionen bl.a. er, at 90 pct. af målene i fagene skal væk, og at der skal være fokus på kernestoffet. Udviklingen af nye læreplaner skal sikre plads til mere ro og fordybelse, og at lærerne får frihed og et større råderum til at tilrettelægge undervisningen selv. Jeg mener, at det vil komme skolen til gavn og bidrage til et større fokus på fordybelse, ligesom det også vil give større fokus på, hvad der er den enkeltes, forældrenes og skolens ansvar. Tak.

Kl. 15:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:19

Samira Nawa (RV):

Tak. Når det er lige præcis ligestillingsministeren, jeg beder om at forholde sig til det her om kønsstereotyper, er det jo, fordi Børne- og Undervisningsministeriets ekspertgruppe i sidste uge kom med deres anbefalinger til, hvordan man kan nedbringe betydningen af køn i det danske uddannelsessystem. Det er jo noget, som ligestillingsministeren og jeg deler en fælles opfattelse af, altså at køn ikke må have betydning for, hvordan man klarer sig på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet i det hele taget. Det er i hvert fald den opfattelse, jeg har fået.

Så når der så er kommet en ekspertgruppe med en række anbefalinger på netop folkeskoleområdet, men undervisningsministeren hælder de anbefalinger ned af brættet, er jeg jo meget optaget af at høre, hvad ligestillingsministeren synes. Er det korrekt forstået, at ligestillingsministeren ikke mener, at ligestilling og det, at drenge og piger skal have lige muligheder for at udfolde sig i folkeskolen og fra folkeskole og dagtilbud, er en opgave for regeringen og bl.a. folkeskolen?

Kl. 15:20

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 15:20

Ministeren for ligestilling (Marie Bjerre):

Jeg kan bekræfte ordføreren i, at ordføreren har en rigtig forståelse omkring mine holdninger til kønsnormer og strukturer og kultur. Der er noget i vores samfund, der spænder ben for, at vi har frie udfoldelsesmuligheder, fordi vi har nogle fordomme omkring køn. Det mener jeg at jeg som ligestillingsminister har en opgave i at arbejde med, og derfor er jeg sådan set også glad for de 21 anbefalinger, der er kommet fra den her ekspertgruppe. Jeg noterer mig også, at børne- og undervisningsministeren siger, at nogle af de her anbefalinger har man allerede adresseret og arbejder man videre med i det arbejde, der er lavet med den nye aftale på folkeskoleområdet.

Kl. 15:21

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:21

Samira Nawa (RV):

Jeg synes altid, at vores dialog starter godt, fordi vi er så enige om problemet, men vi er desværre sjældent enige om løsningen. Men anerkender ministeren, at de strukturelle forskelle, som vi jo er enige om eksisterer for mænds og kvinders muligheder i samfundet, hænger sammen med, at børn behandles kønsstereotypet i barndommen, herunder i dagtilbud og folkeskolen?

Kl. 15:21

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 15:21

Ministeren for ligestilling (Marie Bjerre):

Ja, der er nogle kønnede normer og forventninger, som spænder ben for os. Nu er den her ekspertgruppe nedsat, med afsæt i at drengene falder bagud i vores uddannelsessystem. Eksempelvis kan vi også se, at der er nogle fordomme omkring drenge og unge mænd, der søger ind i velfærdsfag. Og det mener jeg er noget, vi skal arbejde på. Derfor er jeg også enormt glad for, at et af de initiativer, jeg har taget med den handlingsplan for mænd og drenge, vi er i gang med at lave, er »Boys' Day in Care«, hvor vi forhåbentlig får kigget på nogle af de her forventninger, der er. For selvfølgelig kan en ung mand også søge ind i de her velfærdsfag.

Kl. 15:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:22

Samira Nawa (RV):

Men hvis det så ikke hører hjemme i folkeskolen, men ministeren alligevel er glad for de her 21 anbefalinger, som ekspertgruppen er kommet med, hvordan skal vi så rykke det fra at være sådan, at vi kan have en debat og en dialog, hvor vi rent faktisk er enige om problemstillingen, til at komme et sted hen, hvor vi løser det? For det er jo en løsning, som jeg efterspørger, og som der er nogle eksperter der så har leveret på. Men der er en regering, der desværre ikke samler op på det.

Kl. 15:23

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 15:23

Ministeren for ligestilling (Marie Bjerre):

Vi skal have fokus på, hvor der er nogle af de her forventninger til køn, der spænder ben. Et af initiativerne arbejder jeg jo så videre med i den her handlingsplan om mænd og drenge. Jeg vil gerne lave sådan en »Boys' Day in Care«. Og andre af initiativerne er adresseret i den aftale, der er lavet om folkeskolen. Eksempelvis har man lavet juniormesterlære. Men det er ikke alle anbefalingerne, jeg synes er gode. Eksempelvis synes jeg ikke, at det er en god anbefaling at skulle udvide folkeskolens formålsparagraf, for det mener jeg vil være forkert.

Kl. 15:23

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Det afslutter spørgsmålet. Tak til ministeren for ligestilling, og tak til fru Samira Nawa, Radikale Venstre.

Hermed er spørgetiden afsluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 164:

Forslag til lov om ændring af SU-loven. (Reform af SU-systemet på det videregående uddannelsesområde).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund).
(Fremsættelse 24.04.2024).

Kl. 15:23

Forhandling

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Forhandlingen er åbnet. Første ordfører er hr. Rasmus Stoklund, Socialdemokratiet.

Kl. 15:24

(Ordfører)

Rasmus Stoklund (S):

Tak for ordet. I de fleste andre lande er det forbundet med risiko at søge ind på en universitetsuddannelse. Her er uddannelse ensbetydende med gæld. Så skal man være sikker på at få et vellønnet job bagefter. Sådan er det heldigvis ikke i Danmark. Her er uddannelse gratis, og man får ovenikøbet su, mens man læser. Risikoen for den enkelte er derfor mindre. Mig bekendt er der ikke andre steder i verden, hvor man både får en gratis uddannelse og su stillet til rådighed på så højt et niveau, som vi har herhjemme. Derfor er det vigtigt, at vi værner om balancerne, så vi både giver de unge gode muligheder for at tage uddannelse og samtidig sikrer, at der er en rimelighed i systemet. Derfor ønsker vi nu at ændre lovgivningen, så man har su til den tid, ens uddannelse tager. Til gengæld vil man i fremtiden ikke have et ekstra su-år.

SU-systemet skal være rimeligt over for de rengøringsassistenter, murere, pædagogmedhjælpere m.fl., der ikke trækker på det, men som over skatten er med til at finansiere su for unge på universitetsuddannelser og unge, der gennemsnitligt set har udsigt til en høj livsindkomst. Reglerne er i øjeblikket sådan, at nogle studerende har et ekstra års su, også kendt som det sjette su-år, mens andre ikke har. Hvorvidt man i dag har et ekstra su-år, afhænger af, hvor hurtigt man er gået i gang med en videregående uddannelse. Nogle vil forsøge at fremlægge det, som om den lovændring har en social slagside, men sagen er, at 40 pct. af dem, der i dag benytter sig af det sjette su-år, kommer fra hjem med en høj indkomst. Samtidig har dem, der benytter sig af det sjette su-år, udsigt til selv at få høje indkomster, og der er derfor lidt omvendt Robin Hood over su-systemets nuværende form.

Afslutningsvis vil jeg minde om, at der fortsat vil være særlig lempelige vilkår for enlige forsørgere og studerende med et handicap. Socialdemokratiet støtter lovforslaget.

Kl. 15:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Første korte bemærkning er til hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten.

Kl. 15:25

Pelle Dragsted (EL):

Det, jeg synes Socialdemokratiet, regeringen, Liberal Alliance og alle de andre partier, der står bag det her forslag, stadig væk skylder de unge studerende et svar på, er ganske enkelt: Hvorfor? Hvad er behovet for at skære i su'en og tage 80.000 kr. fra unge studerende, når man samtidig har råd til at uddele massive skattelettelser til folk, der tjener mere end 750.000 kr., 1 mio. kr. og 1,5 mio. kr., har råd til at give serrabatter på arveskatten til arvingerne fra Danmarks største og rigeste familiedynastier, har råd til at sænke skatten for ejendomsspekulanter og har råd til at give massive skattelettelser til dem, der ejer de største ejendomme i Danmark? Men de studerende,

en af de fattigste grupper i Danmark, dem, der har mindst at leve for, har man så udset sig skal gøres fattigere; dem skal der tages penge op af lommen på. Jeg savner simpelt hen grundlæggende et svar på hvorfor.

Kl. 15:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:27

Rasmus Stoklund (S):

Allerede i dag er det jo sådan, at der er relativt mange unge, der ikke har et sjette su-år, for det afhænger jo af, om man er startet hurtigt efter sin ungdomsuddannelse. Når vi nu synes, der er en mening i at fjerne det ekstra su-år, er det jo, fordi vi for det første synes, det er generøst og flot, at man får su til hele sin uddannelse på et højt niveau, det højeste niveau i hele verden. Derudover er det jo et spørgsmål om, og det er jeg ret overbevist om, at man kan få mere social mobilitet for pengene ved at bruge de her midler på børn og unge andre steder i samfundet end lige på su-systemet. Så nævner ordføreren så en lang række skattepolitiske spørgsmål, som jo ikke har noget med den her diskussion at gøre. Det er jo ikke sådan, at det her initiativ finansierer alle de forskellige skattepolitiske elementer, som ordføreren nævnte.

Kl. 15:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 15:28

Pelle Dragsted (EL):

Men statskassen er jo ligesom én kasse, og det, jeg bare har så svært ved at forstå, er, at man ikke mener, at vi har råd til, hvis der er nogle studerende, der f.eks. har valgt forkert. Det er jo det, der er tilfældet. De har valgt en uddannelse og finder ud af, det ikke er den rigtige, så skifter de, og så er det, de bliver forsinket, måske et år. Det er de studerende, man rammer. Det kan også være studerende, som har haft vanskeligheder, og som er dumpet en eksamen; der kan være ordblindhed og andre ting, som man heller ikke tager højde for med den her aftale. Jeg forstår simpelt hen bare ikke, hvorfor det er vigtigere at give skattelettelser til folk, der tjener 1,5 mio. kr., end at bruge de penge på at fastholde su'en.

Kl. 15:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:28

Rasmus Stoklund (S):

Hvis man eksempelvis er ordblind, har man jo mulighed for at få særlig støtte. Der har vi en SPS-ordning. Derudover nævner ordføreren jo igen alle mulige skattepolitiske elementer, som ikke har noget med det her forslag at gøre. De midler, vi nu får til rådighed, fordi vi ikke længere giver 1 års ekstra su ud over den tid, en normeret uddannelse tager på en lang videregående uddannelse i Danmark, skal jo bruges andre steder i samfundet, og det er steder, der kommer børn og unge til gavn på anden vis og ikke kun de mest velstillede børn, som er dem, der primært har gavn af det sjette su-år.

Kl. 15:29

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Sofie Lippert, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 15:29

Kl. 15:31

Sofie Lippert (SF):

Tak. Ordføreren nævner her til sidst de lange videregående uddannelser og taler i sin tale om universiteter, og det bliver sagt, at 40 pct. af dem, der bruger det sjette år – det er vist kun 40 pct. af dem, der bruger det sjette år ved at gå på en kandidatuddannelse – kommer fra akademiske hjem. Er ordføreren med på, at man ikke kun fjerner det sjette år med den her aftale, men også fjerner det ekstra su-år, altså det tredje år for en finansøkonom eller det femte år for en lærerstuderende? For det lyder ikke helt sådan på ordførerens tale, der udelukkende handler om universitetsstuderende.

Kl. 15:29

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:29

Rasmus Stoklund (S):

Nu er det jo typisk det sjette su-år år, der kommer i spil i den her debat, og det handler jo som hovedregel om folk, der tager lange videregående uddannelser. Men det, der jo er kernen i den ændring, vi laver nu, er, at man får su til normeret tid, og det er, uanset hvilken uddannelse man tager – om det er en kort videregående uddannelse eller det er en lang videregående uddannelse.

Kl. 15:30

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 15:30

Sofie Lippert (SF):

Jeg er med på, at når Socialdemokratiet diskuterer det her, er det ofte det sjette su-år, men noget af det, der bekymrer mig, er f.eks. det femte su-år for en lærerstuderende, der nu ikke kan tage en periode med lidt nedsat tid, hvis livet ramler, eller som kan få problemer, hvis vedkommende får et barn midt i semesteret og barslen derfor ikke matcher.

Anerkender ordføreren, at det her også bliver en forringelse, også for folk på professionsuddannelser, korte videregående uddannelser, som bliver forsinket af helt almindelige grunde, som at livet lige rammer dem?

Kl. 15:30

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:30

Rasmus Stoklund (S):

Ordføreren får det til at lyde, som om vi har et su-system målrettet folk, som bliver ramt af livet, men det har vi jo ikke. Hvis man bliver ramt af livet på en måde, som gør ondt, så er der jo heldigvis andre systemer, der står klar til at overtage. Så kan det jo være andre overførsler, der er relevante for en, hvis man kommer ud for en ulykke, eller hvad det nu er for nogen scenarier, ordføreren kan komme i tanke om. Men det er jo ikke derfor, vi har et su-system. Vi har et su-system for at give støtte, mens man er under uddannelse, og her får man i fremtiden så su til normeret tid. Det synes jeg er rimeligt. Det er sådan det er for langt de fleste unge allerede i dag.

Kl. 15:31

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Astrid Carøe, Socialistisk Folkeparti.

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Måske som en kort bemærkning til det, ordføreren lige sagde, vil jeg bare sige, at der jo er rigtig mange studerende, for hvem livet ramler, men hvor man heldigvis fortsat godt kan gå på sin uddannelse på deltid, og det, jeg hører ordføreren sige, er, at så kan det være, at man skal på sygedagpenge eller et eller andet i en periode, men forhåbentlig kan man jo studere en lille smule.

Ordføreren siger i sin tale, at det her er fair over for rengøringsassistenter, murere, pædagogmedhjælpere og en række andre fag, men det her drejer sig jo også om deres børn. Ordføreren har også ret i, at 40 pct., der benytter sig af det sjette su-år, kommer fra familier, hvor der primært er akademikere, men er ordføreren ikke bekymret for, at det med det her forslag vil være endnu flere, der tager en universitetsuddannelse, som kommer fra akademiske familier? For de unge, der har forældre, der har deres på det tørre og masser af penge, bliver jo ikke ramt af det her forslag; de kan sikkert låne af deres forældre eller finde andre muligheder. Det er jo de unge, der har forældre, der lige akkurat kan få tingene til at hænge sammen, som bliver ramt af det her, fordi de ikke længere kan få su, hvis livet ramler og man har behov for ekstra tid.

Kl. 15:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:32

Rasmus Stoklund (S):

Når jeg nævner andre typer ydelser, er det jo, fordi ordføreren og ordførerens partifælle forsøger at tegne et billede af, at der er en masse studerende, som har store problemer i tilværelsen og nu bliver ramt meget hårdt på grund af den her lovændring, og den præmis anerkender jeg bare ikke. Altså, langt de fleste studerende har det heldigvis godt, og i dag er det jo sådan, at masser af studerende ikke har et ekstra su-år, og de har det heldigvis for de flestes vedkommende også godt. Og nej, jeg anerkender ikke, at når man eksempelvis har taget en bacheloruddannelse og er godt i gang med en kandidatuddannelse, så er det afgørende for, om man får gjort sin uddannelse færdig, hvad ens forældre tjener. Det anerkender jeg sådan set ikke, og derfor anerkender jeg heller ikke det her billede af sociale massegrave, som ordføreren og ordførerens partifælle har forsøgt at tegne i den her debat.

Kl. 15:33

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 15:33

Astrid Carøe (SF):

Men igen får ordføreren det jo til at lyde, som om det kun er på kandidaten, men det er jo også, hvis man bliver forsinket på sin bachelor, at man ikke kan få ekstra su. Og jeg kan simpelt hen ikke forstå, at ordføreren ikke vil anerkende, at det har større betydning for de unge, der ikke kan gå hjem og spørge mor og far, om de kan få lov at låne nogle penge af dem i en periode, hvis man bliver forsinket, end det betyder for de unge, der godt kan det. Altså, de unge, der kommer fra ressourcetsvage hjem, vil da i højere grad have behov for, at vi hjælper dem igennem uddannelsessystemet, også hvis man dumper en eksamen, får et barn under sin bachelor, eller hvad der nu kan være årsagen til, at man har brug for lidt ekstra tid.

Kl. 15:33

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:33

Kl. 15:36

Rasmus Stoklund (S):

Jamen når ordføreren ikke kan forstå det, må det jo være, fordi vi ser forskelligt på mennesker og har forskellige forventninger til mennesker. Jeg har meget stor tillid til, at folk, der læser på videregående uddannelser i Danmark, er i stand til at tage vare på sig selv, og at det er de færreste, der mangler den her evne, som ordføreren er bekymret for, til at klare sig i en tid, hvor noget er trangt, ved enten at tage et su-lån eller tage nogle ekstra timer, eller hvad ved jeg. Altså, måske kunne man have lidt større tillid til studerende, end ordføreren har.

Kl. 15:34

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Mads Olsen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 15:34

Mads Olsen (SF):

Unge i min generation er pressede, og for hver gang vi måler på vores trivsel, ser det værre og værre ud – flere og flere mistrives simpelt hen. Så derfor lyder mit spørgsmål: Hvorfor vælger man i den her mistrivelseskrisen, eller hvad man ønsker at kalde det, at øge presset på unge og studerende, således at de nu ikke længere har mulighed for lige så let at vælge om, hvis man har valgt forkert i forbindelse med sin uddannelse? Hvorfor vælger man at gøre det? Hvorfor, ja, vælger man det?

Kl. 15:35

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:35

Rasmus Stoklund (S):

Jamen igen tegner endnu en SF-ordfører nu sådan et billede af, at det står helt galt til med den danske ungdom. Sådan er det heldigvis ikke i virkeligheden. Altså, de fleste unge har det heldigvis godt, og de fleste studerende på videregående uddannelser har det heldigvis også godt. Jeg anerkender slet ikke de præmisser, som ordføreren og ordførerens kolleger lægger ned over det her, og at det her skulle komme til at skabe en masse problemer for studerende. Tværtimod, hvis man i SF reelt var optaget af social mobilitet, tror jeg man ville have travlt med at prøve at finde ud af, hvordan man på en mere retfærdig måde kunne få brugt de midler, vi nu har brugt på det sjette su-år, som, når det gælder universitetsuddannelserne, primært kommer folk fra velstillede baggrunde til gode, og hvordan vi så kunne bruge dem på børn og unge i andre dele af samfundet, som kunne have mindst lige så meget gavn af at få en håndsrekning.

Kl. 15:36

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 15:36

Mads Olsen (SF):

Nu er vi forhåbentlig enige om, at det kun er 25 pct. af de midler, man får ved at afskaffe det sjette su-år, der går til investeringer i børn og unge. Langt størstedelen går til noget uspecificeret, som kan være skattelettelser eller noget helt tredje – det ved vi ikke. Men det går i hvert fald ikke kun til børn og unge. Men anerkender ordføreren overhovedet ikke, at det her kommer til at få en negativ påvirkning af unges trivsel? Det kan godt være, at ordføreren er uenig i, at det kommer til at skabe, som han siger, en masse problemer, men er han uenig i, at det overhovedet ikke kommer til at skabe nogen problemer?

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:36

Rasmus Stoklund (S):

Ja, det er jeg uenig. Altså, i dag er det sådan, at masser af unge ikke har et ekstra su-år, og det er jo ikke sådan, at du kan se, at vi har en gruppe af unge, som ligger og lider store afsavn ude på gaderne, mens en anden gruppe så stortrives. Det er jo heller ikke sådan, at når du ser rundtomkring i verden, hvor du kan finde eksempler på unge mennesker, der mistrives, at det så er, fordi de ikke har et sjette su-år.

Kl. 15:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er fra fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

Kl. 15:37

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Jeg synes måske til gengæld, det er ordføreren, der oppe fra talerstolen forsøger at negligere en lille smule, at det her faktisk for rigtig mange mennesker kommer til at være en rigtig, rigtig stor ting.

Jeg vil derfor godt bare spørge ordføreren: Hvis man nu har læst på universitetet – måske på humaniora – i 2 år og så finder ud af, at man faktisk vil læse til lærer i stedet for, tror ordføreren så slet ikke, det kan have nogle negative konsekvenser, at man kan se frem til at skulle finansiere det sidste år af sine egne studier selv?

Kl. 15:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:37

Rasmus Stoklund (S):

Nej, hvis man har en drøm om at blive lærer, og man har læst 2 år på en anden uddannelse og så beslutter sig for, at man vil gøre noget andet, så synes jeg da, man skal gøre det, og det har man jo så stadig væk rigtig gode muligheder for. Der er jo gode muligheder for at tage su-slutlån, man kan vælge at blive meritlærer, eller man kan benytte sig af nogle af de andre muligheder, der er.

Så nej, jeg deler ikke ordførerens opfattelse. Så må jeg også sige, at med den logik, man lægger for dagen i debatten i dag, skulle man jo nærmest have uendelige antal su-år, så man altid kunne beslutte sig for at gøre noget andet. Altså, hvad er egentlig argumentet for, at vi ikke skulle have tre ekstra su-år?

Kl. 15:38

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 15:38

Katrine Robsøe (RV):

Så lad os tage det med den incitamentsstruktur, der ligger i den ordning med det sjette su-år, som vi har på nuværende tidspunkt. Der får man jo det sjette su-år, hvis man starter inden for 2 år efter endt ungdomsuddannelse. Anerkender regeringen ikke, at der er en risiko for, at unge mennesker, når de ikke længere kan se den her guleroled ved at starte forholdsvis hurtigt på en videregående uddannelse efter endt ungdomsuddannelse, vil tænke: Så er jeg godt nok nødt til at lige at vente lidt længere, for jeg skal virkelig være sikker på at ramme rigtigt, for jeg kan ikke få lov til at skifte undervejs uden at blive ramt af det?

Kl. 15:39

Kl. 15:41

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 15:39

Rasmus Stoklund (S):

Nej, de fleste unge mennesker søger jo ind på en uddannelse, når de har fundet en uddannelse, de synes er interessant, og jeg tror ikke, de sidder og tæller su-klip, når de træffer deres beslutning. Det håber jeg i hvert fald ikke. Jeg synes, de skal lade sig drive af deres interesser, af det arbejde, de har et billede af at kunne få, og af, at det er noget, de har lyst til at engagere sig i. Så nej, jeg er ikke bekymret for, at vi nu vil se en ungdom, der mister lysten til at uddanne sig.

Kl. 15:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den første korte bemærkning er til fru Anne Hegelund, Enhedslisten.

Kl. 15:39

Anne Hegelund (EL):

Hvad med de 43.000 unge, der står uden for arbejdsmarked og uddannelsessystem? Skal der ikke være plads til dem i uddannelsessystemet og su-systemet?

Jeg tror, de tænker meget over: Er det her det rigtige tidspunkt for mig at starte på? Hvad, hvis jeg bliver forsinket? Hvad, hvis jeg ikke er sikker på, at jeg overhovedet kan gøre den her uddannelse færdig, og har jeg så mod på at skulle tage slutlån for at gøre det?

Der tror jeg virkelig, at det her ekstra år – i forhold til at blive forsinket, hvis man dumper en eksamen, eller hvis det hele bliver for meget, men man også synes, at det ville være voldsomt at skulle være fuldtidssygemeldt – er det år, der kan gøre forskellen, i forhold til at de ikke ender tilbage på jobcenteret med en næsten færdig uddannelse.

Det synes jeg godt nok er ærgerligt og spild af penge, fordi regeringen åbenbart ikke vil prioritere unges og børns trivsel over skattelettelser.

Kl. 15:40

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:40

Rasmus Stoklund (S):

De 43.000 unge, der står uden for både arbejdsmarked og uddannelsessystem, skal vi være meget optaget af at gøre alt, hvad vi kan, for at hjælpe, og det vil der jo være gode muligheder for med det provenu, vi får ved at fjerne det ekstra su-år. Men at forsøge at tegne et billede af, at det er den gruppe af unge, som trækker på det ekstra su-år i dag, synes jeg godt nok lyder temmelig misvisende, og derfor har jeg lidt svært ved at se, hvad det er for en kobling, man laver her.

Jeg vil egentlig også sige, at hvis man fra Enhedslistens side oprigtigt var interesseret i at gøre noget for social mobilitet og for at styrke folkeskolen osv., kunne man jo i sin tid, hvor eksempelvis Socialdemokratiet ad forskellige omgange har foreslået at justere på koblingsprocenten til privatskoler, have bakket op om det. Men det gør man ikke, og hvorfor gør man ikke det? Det gør man måske ikke, fordi mange af ens vælgere bor i dyre kvarterer og sender børnene på friskoler, mens man så har de rigtige holdninger nede ved fællesspisningen i kollektivet, eller hvor man nu bor henne.

Kl. 15:41

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ønsker spørgeren en anden kort bemærkning? Ja, spørgeren.

Anne Hegelund (EL):

Jeg kan sige, at den kobling kommer ude fra virkelighedens velfærd, hvor jeg selv i 7 år har arbejdet som socialrådgiver med netop de her 43.000 unge, og der er rigtig mange af dem, der gerne vil gå på en mellemlang videregående uddannelse og selv arbejde inden for velfærd, og der er også mange, der gerne vil på universitetet.

Jeg vil sige, at nu nævnte ordføreren selv det at have en funktionsnedsættelse, og at så kan man bare få SPS-støtte, men selv med SPS-støtte er der bare nogen, der, f.eks. fordi de skal vente alt for lang tid på at få SPS-støtten, kommer til at dumpe en eksamen og blive forsinket, men ikke skulle sygemeldes, og de kommer i klemme med de her nye regler.

Kl. 15:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak! Ordføreren.

Kl. 15:42

Rasmus Stoklund (S):

Nej, de kommer ikke i klemme med de her nye regler, for det ekstra su-år er i dag ikke fortrinsvis benyttet af den gruppe, som ordføreren taler om, og det er jo også derfor, Nina Smith har kaldt det her for en omvendt Robin Hood indimellem, når hun har talt om su-systemet. Det er, fordi dem, der primært trækker på det her, jo er ressourcestærke unge eller unge med ressourcestærk baggrund.

Derfor er det jo et misvisende billede at tegne, og hvis man reelt var optaget af social mobilitet og af at gøre noget for at støtte eksempelvis den gruppe af 43.000 unge, som ordføreren taler om, så skulle man jo engagere sig i, hvordan man bruger det provenu, der nu tilvejebringes ved at fjerne det ekstra su-år.

Kl. 15:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Christina Olumeko, Alternativet.

Kl. 15:43

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. Jeg har et lidt mere dybdegående spørgsmål til nogle af lovbemærkningerne. Det er sådan i Folketinget, at vi beder ministeriet vurdere FN's verdensmål og konsekvenserne af verdensmålene ved diverse lovforslag og også ved det her. Ministeriet skriver i lovbemærkningerne, at FN's verdensmål 4.5 bliver understøttet af det her lovforslag, fordi udsatte unge, herunder unge med handicap, får bedre adgang til uddannelser. Jeg vil bare lige bede ordføreren bekræfte, at unge, der modtager SPS-støtte, mister et års su, mens unge med handicaptillæg har præcis det samme antal su-klip som før det her lovforslag, og dermed er teksten misvisende.

Kl. 15:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:43

Rasmus Stoklund (S):

Jeg kommer ikke til at bekræfte, at teksten er misvisende. Og hvis ordføreren har et spørgsmål af teknisk karakter omkring verdensmål, må ordføreren stille spørgsmålet til ministeriet.

Kl. 15:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 15:44 at tage ansvar. Med de ord kan jeg meddele, at Venstre naturligvis bakker op om lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 15:47

Christina Olumeko (ALT):

Jeg har det sådan med forslag, vi behandler her i Folketinget, at både os, der fremsætter beslutningsforslag, men sådan set også regeringen, der kommer med lovforslag, skal tage vores konsekvensvurderinger dybt alvorligt og være ærlige omkring konsekvenserne af vores forslag. Jeg bliver nødt til at sige: Jeg mener, den tekst fra ministeriet er vildledende, og jeg synes, det er problematisk, at ordføreren ikke selv kan se det.

Kl. 15:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Rasmus Stoklund (S):

Det kommer vi ikke så meget nærmere. Jeg har ikke noget indtryk af, at den tekst, ministeriet har fremsat, på nogen måde er vildledende.

Kl. 15:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til hr. Rasmus Stoklund, Socialdemokratiet. Næste ordfører er fru Heidi Bank, Venstre. Velkommen.

Kl. 15:45

(Ordfører)

Heidi Bank (V):

Tak for det. I december blev vi i Venstre enige med resten af regeringen, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti om en su-reform for de videregående uddannelser, og det er det lovforslag, vi behandler i dag. Lad mig starte med at slå fast, at Venstre står fuldt og helt bag uddannelsesstøtten til de studerende, og at dagens lovforslag på ingen måde afskaffer su'en, som nogle partier ellers har fået det til at lyde som om.

I Venstre har vi dog længe haft et ønske om at reformere su-systemet. Lige nu bruger Danmark flere penge på studieunderstøttelse på de videregående uddannelser, end vi bruger på de videregående uddannelser i sig selv. Det er helt skævt, at vi altså bruger flere penge på at forsørge de studerende end på at uddanne dem. Den balance ændrer vi i dag. Det her forslag sikrer, at man får su i den periode, uddannelsen er normeret til, og det mener vi er rimeligt og fornuftigt. For med et af verdens mest generøse su-systemer har man i Danmark uanset baggrund rigtig gode muligheder for at få en uddannelse. Den nye su-reform bevarer det generøse su-system, som sikrer, at alle i Danmark kan få én uddannelse på su, uanset hvilken social og økonomisk baggrund man har. I Venstre synes vi, det er både fornuftigt og rimeligt, at su- og uddannelseslængde følges ad, og at der er gode muligheder for at låne, hvis man brug for mere økonomisk støtte for at gennemføre en uddannelse.

Skulle man som studerende alligevel blive forsinket i løbet af sit studie, er der mulighed for at optage et su-lån på fornuftige vilkår. Med det her lovforslag forbedrer vi nu målemulighederne for de studerende, hvor alle studerende får mulighed for at optage et slutlån i op til 2 år. Derudover tager vi også højde for, at studerende, som modtager su, handicaptillæg eller er enlige forsørgere i en periode kan have behov for at tilrettelægge uddannelsen lidt anderledes. Det skal vores uddannelsessystem selvfølgelig kunne rumme. Derfor vil de studerende med dette lovforslag fortsat have mulighed for 1 års ekstra su ud over den normerede studietid.

I Venstre glæder vi os over denne aftale, som sikrer et mere rimeligt og fornuftigt su-system, der er rustet til fremtiden. Tak til Liberal Alliance, til Det Konservative Folkeparti og til Dansk Folkeparti for

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den første korte bemærkning er til fru Sofie Lippert, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 15:47

Sofie Lippert (SF):

Ordføreren taler meget om det her med mulighederne for at låne, og jeg ved jo, at ordføreren har beskæftiget sig en del med ejendomme og boligpolitik og derfor nok er vant til at forholde sig til renteniveauer.

Jeg må indrømme, at jeg har nået den alder, hvor man af og til kigger lidt på, hvad renten er på et realkreditlån. Den er ca. 4 pct. lige nu, kan jeg fortælle folk, der ikke har kigget på bolig for nylig. På et su-lån er den 4,6 pct. Er det virkelig et attraktivt tilbud, vi giver de unge, som nu har færre su-klip at tage af, at de kan tage et lån, der er dyrere for dem at have end det realkreditlån, som vi, der er lidt ældre og tjener betydeligt mere, kan tage?

Kl. 15:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:48

Heidi Bank (V):

Nu er det jo ikke sådan, at vi plejer at henvise til den uddannelsesmæssige baggrund, man har som medlem i Folketinget, medmindre man selv har valgt at oplyse det. Men det er rigtigt, at jeg bl.a. har en baggrund i den finansielle sektor, og jeg synes måske, at det, der bliver sammenlignet her, måske sådan sker med lidt manglende fornemmelse for, hvad det er for nogle typer lån, der er tale om. Det, som ordføreren jo henviser til, er, når man ved en bolig finansierer den med en realkreditbelåning, og det er jo ikke det, der er tale om her. Så jeg synes, det rammer lidt ved siden af skiven.

Kl. 15:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 15:48

Sofie Lippert (SF):

Så lad os droppe sammenligningen med realkreditlånet, for det er jo et niveau, der minder meget om mange andre lånetyper. Jeg er ked af, jeg henviste til det. Jeg husker det, som om ordføreren også er boligordfører.

Så vil jeg i stedet spørge på en anden måde, uagtet hvad renten på andre ting måtte være. Når vi ved, at studerende fra mindre ressourcestærke baggrunde er dem, der tager størst lån, er det så virkelig rimeligt at sige, at det kan være nødvendigt for nogen at tage et lån til 4,6 pct. i rente for at kunne færdiggøre sin uddannelse?

Kl. 15:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:49

Heidi Bank (V):

Jeg hørte jo også de spørgsmål, der blev stillet til Socialdemokratiets ordfører, som om man ligesom går ud fra, at alt skal være lige for alle, og at alle skal have lige muligheder. Og det er jo på en eller anden måde et lidt falsk billede at sætte op, synes jeg, for der er også nogle, der går ind på en videregående uddannelse, som er ekstra godt begavet og på den måde kan komme hurtigere igennem. Set på den

måde får vi jo aldrig det der overlige samfund, som der tales om; der vil jeg jo være forskel på, hvad muligheder vi har. Det er ligesom det med, at der er nogle forældre, som kan have nogle principper om, at uagtet hvor høje indtægter de selv har, vil de ikke hjælpe deres børn, som selv må tjene nogle penge. Og der kan være nogle, hvor man ikke har så høje indtægter, men hvor man er vanvittig god til at hjælpe sine børn med alt muligt. Så det er måske sådan lidt søgt, synes jeg.

Kl. 15:50

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten.

Kl. 15:50

Pelle Dragsted (EL):

Ordføreren siger, at Venstre støtter su-systemet, men det må være lidt på samme måde, som rebet støtter den hængte, for det, man gør her, er jo, at man angriber su-systemet. Venstre har jo også tidligere været ude med overvejelser om at skære i su til kandidatdelen. Så Venstres opbakning til su-systemet er nok ikke det, man skal sætte sin lid til, hvis man er ung og er glad for su'en.

Som jeg også var inde på til den tidligere ordfører, så har jeg svært ved at forstå, hvorfor det hele tiden er almindelige mennesker med lave indkomster, der skal rammes. Først var det store bededag, man stjal fra danskerne; så var det seniorpensionen, man ville pille ved, men det blev man så presset væk fra; så handlede det om konstanthjælpen, hvor man gik ind og ramte de fattigste børnefamilier; og nu er det de studerende, som er hårdt ramt i forvejen, fordi inflationen har udhulet deres indtægter, og fordi renten på deres boliglån stiger. Hvorfor går regeringen hele tiden efter dem, der har mindst i vores samfund, mens pengene sidder løst, når det f.eks. kommer til skattelettelser til virksomhedsejere?

Kl. 15:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:51

Heidi Bank (V):

Jeg synes jo i den grad, at vi står bag su-systemet, og det synes jeg jo netop, vi gør, fordi vi er med til at fremtidssikre det her. Altså, det er jo ikke holdbart at have et system, hvor man bruger flere penge på at understøtte de leveomkostninger, de studerende har, end på selve uddannelsessystemet og andre ting. Nu kan jo høre, at det også det, hr. Pelle Dragsted har sagt til den socialdemokratiske ordfører. Altså, det handler jo mere om en fordelingspolitisk forargelse. Jeg tror så, at hr. Pelle Dragsted glemmer at nævne, at der jo også er indføjet noget i regeringsgrundlaget, som jeg personligt ikke nødvendigvis synes er det bedste, nemlig en toptopskat. Så det er måske også lige at plukke lidt der, hvor man synes, det er rart at plukke.

Kl. 15:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 15:51

Pelle Dragsted (EL):

Jeg synes, det bliver lidt orwellsk, når man snakker om, at når man skærer i noget, er det for at fremtidssikre det. Altså, man gør jo su-systemet ringere, og det synes jeg man skal være ærlig om. Og hvad angår det her med, at man bruger flere penge på, at de studerende har noget at leve for, end på selve uddannelsen, så skyldes det jo bl.a., at man i mange år kørte sådan nogle grønthøsternedskæringer ned over vores uddannelsessystem, hvilket betød, at man havde et stadig lavere taxameter. Så først skærer man i uddannelsessystemet, og så

siger man: Hov, nu bruger vi mere på su'en end på uddannelserne – så må vi også skære i su'en. Man kunne jo også gå den anden vej rundt, ordfører.

Kl. 15:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:52

Heidi Bank (V):

Jamen virkeligheden er jo, at der er rigtig mange ting, vi gerne vil bruge penge på, og spørger man nogle af de lidt ældre generationer, så tror jeg simpelt hen, de har enormt svært ved at forstå, at man fra Enhedslistens side kan kæmpe så hårdt for, at man skal fastholde, at man kan få mere su end en uddannelses længde i virkeligheden berettiger til. Så jeg tror også, den her luksudidé med, at der skal lægges mere og mere flødeskum på, kan være svær for rigtig at forstå for mange, som måske også sidder med lidt mindre indkomster, fordi de f.eks. er kommet på folkepension, og som er blevet overrasket over, at der måske ikke er helt så meget, når man er nået til den alder.

Kl. 15:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Astrid Carøe, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 15:53

Astrid Carøe (SF):

Det, ordføreren her siger med de ældre generationer, er enormt interessant, og jeg synes, der kommer mere og mere fløde på. For det er jo det modsatte, der er sket i vores uddannelsessystem. Da mine forældre gik på deres uddannelse, havde de mulighed for at få su i meget længere tid, end man har i dag, og de havde i øvrigt også mulighed for at uddanne sig i årevis, og jeg synes egentlig, det er ret fint, at vi har fået strammet lidt op, så man ikke kan være evighedsstudent. Det tror jeg ikke er sundt for nogen, men det med, at der er kommet mere og mere flødeskum på uddannelsessystemet, er simpelt hen ikke rigtigt. Altså, der er blevet skåret og skåret år efter år og nu også på su'en.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren, om det er de su-nedskæringer, vi kan forvente fra Venstres side, eller om Venstre drømmer om mere. Drømmer Venstre om at gøre hele su'en på kandidaten til lånebaseret, eller kan vi forvente, at det er det, og at man, hvad ordføreren også siger, så holder hånden under et generøst og et godt uddannelsessystem? Eller vil man skære endnu mere på de unges økonomi?

Kl. 15:54

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:54

Heidi Bank (V):

Hvis jeg skal starte med det sidste, så er svaret, at nej, vi har ikke nogen hede drømme om at skære mere i su-systemet. Vi er rigtig godt tilfredse med den aftale, der er lavet her, og vi synes, det er nogle fornuftige rammer, der bliver lagt, og som også sikrer, at de unge, skulle de blive forsinket, kan optage et slutlån og kan få færdiggjort deres uddannelse.

Så vil jeg i forhold til det her med, hvor mange penge vi bruger på uddannelsessystemet, bare sige, at jeg måske tror, det skal holdes op imod, at man i dag har betragtelig flere, der faktisk får en god uddannelse og også en lang uddannelse. Så det handler nok lidt om, hvad man måler det på.

Kl. 15:54

Kl. 15:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 15:54

Kl. 15:57

Astrid Carøe (SF):

Ja, er det ikke fantastisk, at flere og flere uddanner sig længere? Men det skal jo ikke gå ud over den enkelte studerende, at man så skal have færre penge pr. studerende. Men apropos det slår regeringen sig jo op på, at man bruger de penge, det provenu, man finder, på børn og uddannelse, og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre, om ordføreren som ordfører for et regeringsparti kan løfte sløret for, hvad man vil bruge de her 1,2 mia. kr. af provenuet for at fjerne det sjette su-år på. For det er jo kun 25 pct., der allerede er fordelt til børn og unge, og i forhold til resten ved vi ikke, hvad vi skal bruge det på, selv om regeringen bliver ved med at sige, at det skal bruges på børn og unge. Indtil videre er det jo bare kommet i statskassen.

Kl. 15:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 15:55

Heidi Bank (V):

Nej, de er jo ikke rigtig kommet ind i statskassen endnu. Men fred være med det. Jeg kan godt forstå, at der er en iver for at bruge penge. Det er jo ikke noget nyt i det politiske system, og det tror jeg gælder bredt og ikke kun på venstrefløjen. Men der kommer en plan, men det er nok noget, regeringspartierne skal drøfte mellem sig.

Kl. 15:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

Kl. 15:55

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Jeg bliver simpelt hen lidt i tvivl om, når jeg hører ordføreren her, om Venstre faktisk næsten synes, det lidt er et problem, at der er flere unge, der tager en uddannelse og derfor skal have su, og vi derfor er nødt til at skære i su'en. Der blev også sagt noget med, at det der med, at man tror, man kan skabe lige muligheder, er en illusion, men jeg synes da, vi skal gøre, hvad vi kan, for at give de unge lige muligheder for at kunne tage en uddannelse, uanset hvilken baggrund de nu kommer fra.

Så jeg vil egentlig bare høre Venstres ordfører: Mener Venstre, det er et problem, at vi har så mange unge i dag, der får su?

Kl. 15:56

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 15:56

Heidi Bank (V):

Altså, jeg hørte egentlig ret mange forskellige skud i forskellige retninger her, så jeg bliver næsten helt i tvivl om, hvad det var, ordføreren gerne ville have svar på. Men altså, det, jeg kan sige, er, at vi jo står hundrede procent bag den aftale, der er lavet her. Vi synes, det er godt, at unge uddanner sig – som i rigtig godt – og vi vil gerne have, at vi har en befolkning, der har et godt og solidt uddannelsesniveau, hvor de kommer ud til de jobmuligheder, der nu er, og de behov, der er i samfundet, for det tror vi er godt for samfundet, og vi tror, det skaber lykkelige mennesker.

Så jeg forstår ikke helt de præmisser, der bliver lagt ind, og jeg mener bestemt heller ikke, det er det, jeg har stået og sagt.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Katrine Robsøe (RV):

Det er jo altid rart, hvis man kan rette lidt op på noget, man kunne have fået formuleret lidt træls, når man står deroppe, og det håber jeg da at Venstres ordfører så føler man har gjort.

Jeg vil egentlig godt lige spørge helt specifikt ind til de her unge, der modtager SPS-støtte, og der håber jeg, at man anerkender, at der kan være nogle udfordringer, der gør, at de her unge har meget legitime grunde til at blive lidt forsinket på deres uddannelse. Er Venstre ikke bekymret for, ligesom organisationer har rejst den bekymring, at de her unge får markant sværere ved at kunne gennemføre en videregående uddannelse med de her su-forringelser?

Kl. 15:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 15:57

Heidi Bank (V):

Jamen det er jo klart, at man skal lytte til alt, hvad der kommer af bekymringer fra forskellige organisationer, der sidder og arbejder med de her områder, og det mener vi også at vi har gjort her.

I forhold til den del, der handler om SPS, så ligger der ikke i det, at de skulle stå i en situation, hvor deres uddannelsesforløb bliver forlænget, og derfor er det her rimeligt også for den gruppe. Men selvfølgelig er det noget, man skal følge politisk og prøve at sikre, at det ikke viser sig senere, at der er en uhensigtsmæssighed i aftalen

Kl. 15:58

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Anne Hegelund, Enhedslisten.

Kl. 15:58

Anne Hegelund (EL):

Jeg undrer mig lidt over det her med balancen mellem su-systemet, og hvad man bruger på det, og hvad man så bruger på uddannelsessystemet. For for mig går det ikke helt op, hvis man siger, at vi er nødt til at skære på su, for at vi kan bruge flere penge på uddannelse, når man så samtidig skærer på kandidatuddannelserne på universitetet. Og nu er det så pædagoguddannelsen eller flere professionsuddannelser, der skal have skærekniven næste gang. Det gør ikke noget ved den balance. Man kunne jo også vælge at bruge flere penge på uddannelserne, hvis man gerne ville have, at det skulle gå bedre op. Men så er der jo nogle partier, der prioriterer andre ting, såsom skattelettelser. Men jeg synes altså ikke, det virker, som om man fra midten og højre ud er ivrige efter at bruge penge på vores uddannelsessystem.

I forhold til det her med, at det måske er umuligt med lige muligheder, så giver regeringen jo faktisk dårligere muligheder til unge med en funktionsnedsættelse, der godt kan arbejde ved siden af studiet, men måske kommer til at dumpe en eksamen eller to, og dårligere muligheder for at få en kandidatuddannelse, hvis man finder ud af efter et år, at man ikke skulle på universitetet, men at man hellere vil på en professionshøjskole og have en velfærdsuddannelse.

Kl. 15:59

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 15:59

Kl. 16:02

Heidi Bank (V):

Jeg mener simpelt hen ikke, at det, ordføreren står og siger om det her med muligheder, er korrekt. Jeg synes jo netop, at vi sikrer et system her, hvor vi får skabt nogle rammer for, at alle kan tage én uddannelse. Det får de su til, og jeg mener simpelt hen, det er et fornuftigt system, vi har. Jeg mener også, det er rimeligt system i forhold til alle de andre ting, vi gerne vil have råd til i vores samfund, og ting, vi gerne vil finansiere.

Så siger ordføreren også, at når vi går ind og laver nogle aftaler her og de genererer noget provenu, så er det bare noget, der bliver taget. Sandheden om det her er jo, at det er nogle penge, vi kommer til at putte tilbage i børn- og ungeområdet. Så det skulle jo gerne være, for at vi får sikret, at vi får brugt pengene på en god og fornuftig måde.

Kl. 16:00

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 16:00

Anne Hegelund (EL):

Jeg glæder mig godt nok til at høre, hvordan det at presse unge studerende skulle være særlig smart, fordi man gerne vil bruge pengene på noget andet vedrørende børns og unges trivsel, som man ikke helt ved hvad er endnu.

Og så i forhold til det her med lige muligheder vil jeg sige: Jeg forstår bare ikke, at man tænker, at det godt kan være, at unge, der får handicaptillæg til deres su, fordi de har et handicap, ender med at blive et år forsinket. Men unge, der har en funktionsnedsættelse, så de har brug for SPS-støtte, men måske godt kan arbejde 5-10 timer om ugen ved siden af studiet, tænker man ikke kunne risikere at blive forsinket. Hvordan er det ikke forskellige muligheder?

Kl. 16:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 16:01

Heidi Bank (V):

Det er jo noget, der ligger i den vurdering, der er lavet: at når man får SPS, har man ikke behov for det. Der er jo noget andet, når du har en funktionsnedsættelse. Det er jo grunden til det.

Men som jeg også sagde til den radikale ordfører, er det da noget, man skal følge, for vi har da alle sammen en interesse i, at så mange som muligt, der tager en uddannelse, også får den gennemført. Men det er klart, at man jo også selv skal have så meget vilje til det, at kan man se, at man er blevet forsinket, lad os sige et halvt år, så også siger, at det måske er bedst for en selv, at man så låner til det sidste halve år.

Kl. 16:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Mads Olsen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 16:02

Mads Olsen (SF):

Jeg synes helt grundlæggende, man skylder de studerende, man stiller ringere, et svar. For hvorfor er det, at det kun er 25 pct. af de penge, man tjener på at fjerne det 6. su-år eller det fleksible su-år, man reinvesterer i børn og unge? Hvorfor er det ikke 100 pct.?

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:02

Heidi Bank (V):

Jeg synes egentlig, at det her plejer at være sådan de generelle regler, vi tit kører det her efter. Det kører altså, vil jeg så også anerkende, nogle gange på nogle lidt andre måder. Det har jeg også lyttet mig til. Men jeg synes, det, vi gør i den her aftale, virker fornuftigt, for det er de penge, vi har konkret. De andre er jo afledte.

Kl. 16:02

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det spørgeren for anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 16:02

Mads Olsen (SF):

Nu skal jeg bare lige helt forstå det. Hvis det er penge, vi ikke har konkret, hvordan kan man så bruge dem på noget andet? Det vil jeg gerne have et svar på. Det forstod jeg ikke helt.

Kl. 16:03

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:03

Heidi Bank (V):

Det, som ordføreren spørger til, er jo, hvad for nogle penge vi reinvesterer, og det er de penge, der er afledt direkte.

Kl. 16:03

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Næste spørger er fru Christina Olumeko fra Alternativet.

Kl. 16:03

Christina Olumeko (ALT):

Tak. Jeg lagde mærke til, at ordføreren i sit svar til fru Katrine Robsøe fra Radikale Venstre fik sagt, at Venstre jo gerne vil følge op på lovforslagets konsekvenser for studerende, der modtager SPS-støtte. Så jeg vil bare spørge til, om ordføreren ikke kan uddybe, hvordan Venstre ønsker at følge op på det. Hvornår vil det være – om et år? Hvad vil Venstre være indstillet på at kigge på? For kigger vi på den virkelighed, vi i dag har kendskab til, så er det jo sådan, at studerende, der modtager SPS-støtte, er længere tid om deres uddannelser, fordi de har brug for den ekstra tid. Så det ville være mærkeligt, hvis det ikke var tilfældet om et år f.eks. Så hvordan vil Venstre følge det op?

Kl. 16:03

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:03

Heidi Bank (V):

Nu tror jeg lige, det vil være tidligt nok om et år, for der vil vi ikke se effekterne. Men jeg forstår godt, hvad ordføreren mener, uden at jeg sådan skal gøre noget ud af den del.

Jeg synes sådan set, at uanset hvad vi vedtager af lovgivning her i Folketinget, så har man jo en pligt til som politiker at følge op og specielt, hvis der er nogle særlige opmærksomhedspunkter, hvor der er nogle, der i særlig grad har italesat, at de mener, at de bliver berørt af det. Her kan vi jo se, at der er nogle, der mener, at de bliver berørt af det, og at det vil have konsekvenser for dem, og så synes jeg, det er naturligt, at det er noget, man følger politisk. Bare

for mit eget vedkommende er det jo typisk, at jeg spørger ind som folketingsmedlem og kan følge det, hvis der er noget på et område, som jeg beder om at få en opdatering på. Så det er sådan den måde.

Kl. 16:04

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Christina Olumeko for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 16:04

Christina Olumeko (ALT):

Jeg vil også gerne spørge ordføreren om det samme, som jeg også spurgte ordføreren fra Socialdemokratiet om, nemlig det faktum, at ministeriet vurderer, at lovforslaget her understøtter verdensmålene, i forhold til at unge med handicap får bedre adgang til uddannelserne, end tilfældet er i dag. Er ordføreren enig i, at studerende med et handicaptillæg eller studerende, der modtager SPS-støtte, får bedre vilkår med lovforslaget her i dag?

Kl. 16:05

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:05

Heidi Bank (V):

Nu skal jeg svare lidt kortere end ordføreren for Socialdemokratiet, men jeg har ikke nogen grund til at betvivle det, som er kommet fra ministeriet. Men jeg vil da opfordre ordføreren til at lave et skriftligt spørgsmål til ministeriet, hvor det kan blive uddybet.

Kl. 16:05

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Med de ord fra ordføreren for Venstre er der ikke flere spørgsmål tegnet ind, og vi går videre i rækkefølgen af ordførere. Den næste ordfører er fra Danmarksdemokraterne. Fru Marlene Harpsøe.

Kl. 16:05

(Ordfører)

Marlene Harpsøe (DD):

Tak for det. Forslaget her udmønter jo dele af den su-reform, der blev indgået aftale om mellem regeringen, LA, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti. Nu nævner jeg ikke Danmarksdemokraterne, og det gør jeg ikke, fordi vi faktisk slet ikke blev inviteret med. Det havde vi meget gerne set. Vi vil gerne have en invitation en anden gang, for hvis vi havde fået den, havde der helt sikkert også i aftalepapiret stået Danmarksdemokraterne. For vi støtter den su-reform, og vi støtter også lovforslaget, som vi behandler her i dag.

Med forslaget her foreslås det, at den maksimale ramme for su-stipendier til videregående uddannelser fastsættes til 58 klip, dvs. normeret studietid. Derfor betyder det også, at det sjette su-år afskaffes. Herudover foreslås det, at muligheden for at modtage slutlån i op til 2 år udvides til at gælde for alle uddannelsessøgende. Det synes vi er positivt. Herudover får studerende, der modtager su-handicaptillæg, eller studerende, der er enlige forsørgere, 12 ekstra su-klip ud over den her ramme på 58 klip. Så bliver su-studieaktivitetskravet også fleksibelt, så det ikke gælder for studerende, der modtager handicaptillæg, samt enlige forsørgere. Og da den oprindelige su-forligskreds sådan set brød sammen i forhandlingerne, får initiativerne altså først virkning efter et folketingsvalg.

I Danmarksdemokraterne støtter vi forslaget, fordi det understøtter, at vi bruger pengene på uddannelsesområdet bedre, med fokus på mere kvalitet i undervisningen og på at uddanne studerende, der er efterspørgsel på rundtomkring i samfundet. I den forbindelse mener vi, det er fornuftigt, at studerende på videregående uddannelser

fremover modtager su til normeret studietid, ligesom rammerne for mennesker med handicap og enlige forsørgere bliver gode, så det bliver muligt for de grupper at gennemføre en videregående uddannelse på lige fod med andre.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har lavet en analyse, der viser, at su på universitetsuddannelserne i høj grad går til studerende fra de mest velstillede familier, der i forvejen har nogle gode forudsætninger for at gennemføre en videregående uddannelse, og det gælder altså også i forhold til det sjette su-år. Men det bemærkes selvfølgelig også, at det endnu er uklart, hvordan provenuet fra reformen helt præcis udmøntes, og det er ikke givet, at alle midlerne bliver på uddannelsesområdet, som vi kan læse os frem til, og som det jo faktisk også var tilfældet med kandidatreformen. Der blev alle midlerne på området.

Men i Danmarksdemokraterne er vi positive over for forslaget. Vi stemmer for det, bl.a. fordi det jo understøtter, at vi frigør ressourcer fra et su-system, der i høj grad i dag allerede er rigtig godt. De kan prioriteres bedre på et bredere løft af kvaliteten i uddannelseslandskabet, hvis der altså er politiske villighed til det. Så vi kan støtte forslaget.

Kl. 16:08

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Der er spørgsmål til ordføreren, og det første spørgsmål er fra hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten.

Kl. 16:09

Pelle Dragsted (EL):

Det synes jeg jo er rigtig ærgerligt. Jeg havde jo håbet på, at Danmarksdemokraterne ville stille sig sammen med de partier, som afviser det her forslag, også fordi det så var nemmere, om jeg så må sige, at rulle det tilbage igen efter et valg, og det undrer mig også lidt, at Danmarksdemokraterne stiller sig der. For jeg oplever i hvert fald Danmarksdemokraterne som nogle, der også har fokus på de mennesker i vores samfund med lidt små kår, og det er jo klart, at det, når man skærer i det her su-år, så ikke betyder noget for dem, som har rige forældre. For det er jo fuldstændig ligegyldigt, de kan bare få nogle penge derhjemme fra til at klare sig igennem det år.

Dem, der bliver ramt, er selvfølgelig dem, som ikke har den mulighed, og det kan vi også se af frafaldet i den her gruppe. De er, om jeg så må sige, mere bange for at forgælde sig, og frafaldet er ved den slags tiltag her større. Så nogle vil måske slet ikke få en uddannelse, og andre vil så blive mere forgældede end deres mere velstående studiecammerater. Så hvor ser ordføreren sådan der er det sociale perspektiv i det her, og hvorfor stiller Danmarksdemokraterne sig på den side?

Kl. 16:10

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:10

Marlene Harpsøe (DD):

Helt generelt synes jeg også, at der er rigtig mange sociale perspektiver i det med at tage en uddannelse, det må jeg jo sige. For vi kan jo se, at det på en lang række områder er positivt, at man tager en uddannelse, også for sundheden, og nu er jeg selv sygeplejerske, så derfor får jeg også lige lyst til at nævne det.

Der er jo her både tale om en politisk prioritering, men i forhold til de mennesker, som kommer fra små kår – og det er rigtigt, at dem kører vi os i Danmarksdemokraterne rigtig, rigtig meget om – synes jeg faktisk også, at den her su-reform og det her lovforslag er et udtryk for, at man tager hensyn til dem, bl.a. fordi man også udvider muligheden for, at de kan tage et su-slutlån, hvis de er i den situation, at de har behov for det, sådan at det ikke kun er nogle få

uddannelsessøgende, der i dag kan tage det, men at det faktisk er alle uddannelsessøgende, der kan tage det. Så må vi jo også sige, at man bagefter får en mulighed for at komme ud og tjene nogle penge, og at man dermed også kan være med til at betale det her su-lån tilbage igen. Det synes vi der er god musik i.

Kl. 16:11

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det hr. Pelle Dragsted.

Kl. 16:11

Pelle Dragsted (EL):

Når man bagefter kommer ud og tjener penge, betaler man jo også skat tilbage til samfundet. Anerkender ordføreren, at det her vil ramme de unge, som ikke har en familie, der kan hjælpe dem igennem, hårdere, når deres su løber ud, fordi man har skåret det sidste su-år væk?

Kl. 16:11

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 16:11

Marlene Harpsøe (DD):

Det er klart, at hvis man kommer fra en familie, hvor moren og faren f.eks. er førtidspensionister, skal man ikke forvente at kunne komme hjem til dem og få tilskud til nye studieböger; det er klart. Det er svært i sådan en familie. Men udover su har man altså mulighed for eventuelt at have et studiejob ved siden af. Man har også mulighed for at tage et lån ved siden af. Så der er nogle gode vilkår og muligheder for rent faktisk at kunne klare sig økonomisk godt igennem sådan et studieliv, hvis man f.eks. tager en universitetsuddannelse på 5 år.

Kl. 16:12

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Tak. Næste spørger er fru Sofie Lippert fra SF.

Kl. 16:12

Sofie Lippert (SF):

Tak. Noget af det, som ordføreren og jeg tit er fælles om at slås med ovre i Uddannelses- og Forskningsministeriet, er bedre vilkår for studerende med funktionsnedsættelse, altså de studerende, som modtager den såkaldte SPS, specialpædagogisk støtte. Ud af dem er det kun 25 pct., der også modtager handicaptillæg, og det vil sige, at det kun er 25 pct. af dem, der i det her lovforslag har en dispensationsordning. Samtidig ved vi fra en rapport fra 2022 fra Uddannelses- og Forskningsministeriet om uddannelsesveje for studerende med funktionsnedsættelse, at studerende med funktionsnedsættelse, især dem, der har psykiske funktionsnedsættelser, er længere tid om at tage deres uddannelse til hvad som helst, finansøkonom, sygeplejerske, universitetsuddannet. Så de bliver oftere forsinket.

Så jeg vil høre ordføreren, om det ikke bekymrer ordføreren, at de studerende, som vi ved har en større tendens til at blive forsinket, og som normalt er nogle, ordføreren går meget op i, ikke får en hjælpende hånd i det her lovforslag.

Kl. 16:13

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 16:13

Marlene Harpsøe (DD):

Jamen jeg synes, det er relevant at undersøge nærmere, bl.a. i forhold til de tal, som fru Sofie Lippert nævner her, og som jeg selvfølgelig også har bemærket. Det er i hvert fald en af de ting, som jeg

selv havde tænkt på jeg ville stille spørgsmål om i udvalgsprocessen, sådan at ministeren kan svare helt konkret på, hvad det her har af betydning, og om der er en målgruppe, som endnu ikke er helt inkluderet. Og det håber jeg selvfølgelig på at få et relevant svar på i udvalgsprocessen. Jeg har ikke siddet med til de her forhandlinger, så jeg ved ikke, hvad der er blevet sagt, og jeg ved ikke, hvilke papirer der er blevet udleveret frem og tilbage. Men det er klart, at jeg synes, det vil være fornuftigt at tage den dialog, men også stille relevante spørgsmål omkring det her i udvalgsprocessen. Så det er jeg i hvert fald klar til.

Kl. 16:14

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det fru Sofie Lippert.

Kl. 16:14

Sofie Lippert (SF):

Jeg har heller ikke siddet med. Fru Katrine Robsøe og jeg måtte gå meget hurtigt, fordi selve forringelsen af su'en ikke var til forhandling. Jeg har til gengæld stillet en masse skriftlige spørgsmål siden hen, og jeg kan bekræfte over for ordføreren, at de 75 pct. af de studerende med funktionsnedsættelse, der ikke modtager handicaptillæg, ingen yderligere dispensationsmuligheder får. De vil kun kunne få su til normeret tid, så hvis man f.eks. er ordblind og derfor læser langsommere og har brug for lidt ekstra tid, vil man skulle finansiere det sidste af sin uddannelse. Mener ordføreren, det er rimeligt?

Kl. 16:14

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Ordføreren.

Kl. 16:14

Marlene Harpsøe (DD):

Nu er SPS-støtten jo sådan set også etableret, sådan at hvis man f.eks. har problemer med ordblindhed og man f.eks. får en it-rygsæk eller et andet understøttende hjælpemiddel, skulle det jo gerne være lige præcis det, der gør, at man kan komme igennem studiet på normeret tid. Og så er jeg godt klar over, at livet for den enkelte kan vi herinde i Folketingssalen jo ikke putte i kasser, men vi taler gerne om det i udvalgsprocessen og stiller også gerne spørgsmål omkring det til ministeren under udvalgsprocessen.

Kl. 16:15

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det fru Astrid Carøe, SF.

Kl. 16:15

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Ordføreren nævner i sin tale, at pengene fra den her reform bliver brugt på børn og uddannelse, og det synes ordføreren er godt. Men samtidig ved vi jo fra den tidligere debat, også med Venstres ordfører, at der er de her afledte midler, som ikke bliver brugt. Det er 1,2 mia. kr. ud af de 1,6 mia. kr., så det er jo faktisk kun 25 pct., der bliver brugt i denne aftale.

Jeg har undret mig meget over, hvordan man som parti kan gå ind i en aftale og sige, at det er fint nok, at man ikke bruger alle pengene her, men at regeringen bare kan bruge dem på deres 2030-plan. Ordføreren var også med i kandidatreformen sidste sommer, hvor man jo netop brugte alle de afledte midler i den aftalekreds, så derfor kan det undre mig, at ordføreren godt kan bakke op om et forslag om besparelser på uddannelse, uden at alle pengene enten bliver brugt på noget andet, som ordføreren synes er godt, eller bliver brugt på uddannelse. Hvad synes ordføreren om det her med, at 75 pct. af de penge, der bliver fundet på det her forslag, bare uden videre

bliver givet til regeringens 2030-plan fra aftalepartierne og nu også Danmarksdemokraterne?

Kl. 16:18

Kl. 16:16

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det fru Anne Hegelund fra Enhedslisten.

Kl. 16:18

Kl. 16:16

Marlene Harpsøe (DD):

Nu er vi jo i Danmarksdemokraterne ikke med i den her aftale, for vi er ikke blevet inviteret med ind i den. Vi havde gerne siddet med ved bordet. Men vi har selvfølgelig bemærket, at der er dele af de her midler, som man altså vælger at reservere til temaet børn, unge og uddannelse. Det synes vi er positivt. Og så er der selvfølgelig også de afledte effekter, som vi ikke rigtig ved hvor ender henne. De ender i en kasse ovre i Finansministeriet, og så er det jo så regeringen, der på et tidspunkt tager den dialog internt i regeringen om, hvad de så skal bruges til. Men jeg synes, det havde klædt regeringen at tage den dialog i aftalekredsen, og hvis vi havde siddet med i den, er det klart, at vi også ville have påvirket den proces.

Vi står jo over for nogle rigtig vigtige forhandlinger, som vi snart skal i gang med, bl.a. i forhold til professionsbacheloruddannelserne. Vi har fået afsat penge af i forbindelse med kandidatreformen, altså universitetsreformen, men det kunne sikkert være godt med flere midler også til det her område.

Kl. 16:17

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det fru Astrid Carøe.

Kl. 16:17

Astrid Carøe (SF):

Ja, der er mange steder i vores uddannelsessystem, hvor der godt kunne bruges en saltvandsindsprøjtning. Vi har dog fået at vide fra regeringen, at de her 1,2 mia. kr., altså de 75 pct. af provenuet, som ikke bliver brugt på børn og uddannelse, bliver brugt på 2030-planen, så man har jo faktisk besluttet, hvad de skal bruges på, og det er, som vi har forstået det, i hvert fald ikke på børn af unge. Det var bare for lige at få den misforståelse af vejen.

Så glæder det mig selvfølgelig, at Danmarksdemokraterne, hvis de havde været med i forhandlingerne, havde sat fokus på det her, men giver man ikke også lidt carte blanche, når man stemmer for uden at være med til at fordele pengene, eller at pengene bare i det hele taget bliver brugt på noget helt andet end det, man egentlig synes er fornuftigt? For det kan godt være, at man ikke er med i aftalen, men nu ender man jo med at stemme for alligevel.

Kl. 16:18

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 16:18

Marlene Harpsøe (DD):

Vi har jo i Danmarksdemokraterne foretaget en samlet vurdering af det her lovforslag, og det har stået på Danmarksdemokraternes liste, at det sjette su-år var noget, vi godt kunne afskaffe, fordi pengene kan bruges bedre, anderledes og mere fornuftigt. Derfor har vi foretaget et samlet skøn af det, og så har vi valgt at tilslutte os det.

Så håber jeg selvfølgelig også, at Danmarksdemokraterne sammen med SF fortsat kan kæmpe for de unge, som gerne vil tage en uddannelse, men som på den ene eller anden måde er ramt af en funktionsnedsættelse eller lignende, for der har vi i hvert fald tidligere altid stået sammen, og det håber jeg at vi fortsat kan gøre.

Anne Hegelund (EL):

Tak. Nu nævner ordføreren selv, at hun er sygeplejerske og går meget op i uddannelserne på professionshøjskolerne. Vi har jo begge to gået på sådan en, og jeg spekulerer bare på, om man i den her samlede vurdering af forslaget slet ikke har været opmærksom på det, som jeg i hvert fald tænker er enormt ærgerligt, nemlig at man giver dårligere muligheder for alle dem, som starter på en universitetsuddannelse og så vælger at skifte over på en professionshøjskoleuddannelse, for, at de kan få en kandidat. Det er de færreste, som efter at have været ude og arbejde som socialrådgiver eller sygeplejerske, der i forvejen synes, det er særlig nemt økonomisk at skulle tilbage på su, og hvis man så endda på den kandidat skulle have slutlån til den sidste del, så tænker jeg bare, at der er rigtig mange, der vil synes, at det vil virke helt umuligt. Så er dårligere muligheder for videreuddannelse for velfærdsuddannede med i den vurdering af, at i samlet set kan støtte det her forslag?

Kl. 16:20

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 16:20

Marlene Harpsøe (DD):

Som jeg forstår fru Anne Hegelund, spørger ordføreren ind til det her med, hvis man nu starter på en universitetsuddannelse og så i løbet af den her uddannelse tænker: Det er ikke mig, jeg skal ind og være sygeplejerske – og jeg vil jo synes, det vil være dejligt, at der er nogen, der vil følge i mine fodspor der. Men hvad sker der så for dem i forhold til det her med at have su til normeret studietid. Det er rigtigt, at der kan der selvfølgelig komme nogle udfordringer, når man skifter midt i et forløb, hvis man har taget 2 år på universitetet og så bagefter skifter og skal bruge 3½ år på en professionsbacheloruddannelse. Men jeg vil sige, at der er der også de muligheder, at man altså kan arbejde ved siden af studiet i et studiejob. Men der er også mulighed for at tage noget lån ved siden af. Jeg synes, der er nogle gode muligheder i dag for at komme godt igennem.

Kl. 16:21

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Ønskes der anden korte bemærkning? Så skal man trykke sig ind, inden man får ordet. Værsgo.

Kl. 16:21

Anne Hegelund (EL):

Tak for svaret. Det er jo bare rigtig mange, der lige er en tur omkring universitetet et enkelt semester eller to, inden de finder ud af, at en professionshøjskole var et bedre match for dem, og at de hellere vil have en velfærdsuddannelse. Jeg tænker bare, at der er nogle, der, selv om det er det, de helst vil, vil vælge det fra, fordi den der mulighed for at få en kandidatuddannelse bagefter bare virker urealistisk, hvis halvdelen af den skal være på slutlån. Og sådan vil det jo være efter bare et år, hvis det her bliver den nye virkelighed.

Jeg kan bare ikke forstå, når ordføreren går så meget op i professionsuddannelserne og velfærdsuddannelserne og ville synes, at det var fedt, at der var flere, der efter et år på universitetet valgte det til, at man så vil være med til at gøre det sværere; at man kan få sig selv til at stemme for det.

Kl. 16:22

Kl. 16:24

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Jeg er nødt til at indskærpe, at når formanden rejser sig, er taletiden for længst løbet ud, og jeg har stået op længe. Ordføreren.

Kl. 16:22

Marlene Harpsøe (DD):

I Danmarksdemokraterne vil vi gerne være med til at understøtte et samfund, men også et uddannelsessystem, hvor man så vidt muligt er så oplyst, at man så at sige vælger rigtigt første gang.

Det kan være svært, og det anerkender jeg fuldt ud, for livet er jo fuld af muligheder, også på uddannelsesområdet. Men jeg vil meget gerne være med til sammen med et bredt flertal herinde i Folketinget at gøre, hvad jeg kan, for at vi får flere til at vælge professionsbacheloruddannelser og blive socialrådgiver, sygeplejerske, pædagog osv., for det er der brug for.

Kl. 16:22

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Næste spørger er fru Katrine Robsøe fra Radikale Venstre.

Kl. 16:22

Katrine Robsøe (RV):

Tusind tak for det. Jeg har simpelt hen brug for lige at spørge lidt mere ind til de her studerende på SPS-støtte. For der har jeg egentlig også oplevet, at vi tidligere har haft en fælles interesse i at prøve at se, om ikke vi kunne få gjort noget bedre for de studerende, og derfor undrer det mig bare en lille smule, at Danmarksdemokraterne jo står her og siger, at man stemmer for lovforslaget, men uden at have nogen som helst krav til, at de her studerende rent faktisk skulle gribes noget bedre.

Jeg hører egentlig, også fra ordføreren, anerkendelsen af, at den bekymring, handicaporganisationerne kommer med, er reel. Så hvorfor er det, at man bare er villige til at sige: Det er lige meget – det må lige ryge af i svinget, så vi kan stemme for det her lovforslag, vi alligevel ikke har været med til at forhandle?

Kl. 16:23

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:23

Marlene Harpsøe (DD):

Vi er i Danmarksdemokraterne meget optaget af, at der er et uddannelsessystem, der kan løfte mennesker med funktionsnedsættelser, mennesker med psykiske lidelser og også mennesker med mindre behov for hjælp – det kan, i hvert fald i forhold til at have en omfattende funktionsnedsættelse, f.eks. være mennesker med ordblindhed.

Jeg synes faktisk, vi helt overordnet har et system i dag, der er rigtig godt. Kan det blive bedre? Ja, det kan det da sandsynligvis. Det vil jeg på ingen måde afvise, og jeg synes faktisk, at der er kommet nogle tal frem, som vi bør kigge nærmere på i udvalgsbehandlingen, og det er også derfor, det bestemt er en fremstrakt hånd, både til fru Katrine Robsøe, men også til andre, der deler den her bekymring, i forhold til at det spørger vi ministeren ind til i udvalgsbehandlingen, og så ser vi på, om der kan findes en løsning, såfremt det er sådan, at vi finder frem til, at der er det behov.

Kl. 16:24

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Katrine Robsøe.

Katrine Robsøe (RV):

Tak. Jeg skal bare lige være helt sikker: Så ordføreren fra Danmarksdemokraterne anerkender, at hvis man stemmer for det her lovforslag, som det ligger her, vil det være en forringelse for de studerende på SPS og deres muligheder for at kunne tage en uddannelse?

Kl. 16:25

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:25

Marlene Harpsøe (DD):

Der er jo mulighed for, at man kan få SPS-støtte i dag, og det vil man også kunne fremadrettet, og det bakker vi i Danmarksdemokraterne op om. Derudover håber vi selvfølgelig, at vi generelt herinde i Folketinget kan være med til at løfte de unge mennesker, som har nogle udfordringer, som de har brug for støtte til, så vi sammen kan løfte dem, også fremadrettet. Det vil vi gerne medvirke til.

Kl. 16:25

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Næste spørger er hr. Mads Olsen fra SF.

Kl. 16:25

Mads Olsen (SF):

Ordføreren og jeg har jo noget tilfælles. Vi har begge et øje på landdistrikterne. Vi mener begge, at der ikke skal være så stor forskel på det at bo i en by og det at bo ude på landet. Man skal have gode uddannelsesmuligheder, og ens børn skal have gode uddannelsesmuligheder, uanset hvor man bor. Men vi har desværre også en problematik med, at man i nogle yderkommuner mangler lærere; f.eks. er knap 30 pct. af lærerstillinger i Lolland Kommune ikke besat med uddannede lærere.

Grunden til, at jeg nævner det, er, at mere end hver tredje lærerstuderende kommer fra en anden uddannelse. Jeg kan godt være bekymret for, at der, når det her bliver vedtaget, er mange studerende, som ellers ville være skiftet over til læreruddannelsen, som så ikke gør det. For så skal de gældsætte sig for mange, mange penge. Deler ordføreren min bekymring over, at det her kommer til at påvirke nogle yderkommuner, der i forvejen er hårdt presset på det her, fordi der måske kommer til at blive uddannet færre lærere i fremtiden som følge af den her reform?

Kl. 16:26

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:26

Marlene Harpsøe (DD):

Det, hr. Mads Olsen kan regne med, er, at det er noget, vi holder meget skarpt øje med i forhold til landdistrikterne, og i forhold til at der også skal være sygeplejersker, lærere og pædagoger i alle egne af landet. Der skal også være mulighed for at læse til bl.a. lærer. Det er noget af det, som vi er meget optaget af, at man skal kunne flere steder, end man kan i dag. Derfor er det et spørgsmål, som vi meget optaget af.

Jeg har også bidt mærke i, at i forhold til hele den her aftale omkring universitetsreformen og sektordimensioneringen har vi sådan set sagt, at fremadrettet skal vi have færre ind på universiteterne. Der kunne jo godt være nogle af dem, som vi altså fremadrettet siger nej til, i forhold til at de kan komme ind på universitetet, men som rent faktisk ville have haft læreruddannelsen som deres andet valg. Det tænker jeg vil være en mulighed for, at vi ikke få flere til

rent faktisk at gå professionsbachelorvejen og altså også sikre flere lærere i landdistrikterne.

Kl. 16:27

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ønskes der en anden kort bemærkning? Det gør der ikke. Vi siger tak til ordføreren fra Danmarksdemokraterne og går videre i rækken af ordførere. Den næste ordfører er fra Socialistisk Folkeparti, fru Sofie Lippert.

Kl. 16:27

(Ordfører)

Sofie Lippert (SF):

Tak for ordet. Det er ikke nogen hemmelighed, hvor SF står i det her, og derfor kunne jeg jo egentlig have holdt en ultrakort tale, men det har jeg valgt at lade være med og i stedet prøvet at proppe syv pointer ind på 5 minutter.

Der lægges op til at skære i su'en, så studerende fremover kun kan få su til normeret tid og maksimalt i 4 år og 10 måneder. Man kunne kalde det en to i en-forringelse. Aftalepartierne sælger det som ret og rimeligt. Det skulle sågar nærmest styrke den sociale retfærdighed, og der tales meget om privilegerede universitetsstuderende. Desværre ser jeg det som falsk markedsføring af en skæv politik.

For det første synes jeg, at det er fuldstændig vildt at skære i støtten til og fleksibiliteten for unge i en tid med massiv trivsels- og stresskrise, hvor der er flere rapporter om unges pressede økonomi og stigende boligpriser, og hvor unge er pligtopfyldende og kommer hurtigere igennem deres studie end nogen sinde før. Det forstår jeg simpelt hen ikke, og jeg forstår da slet ikke, at man gør det, samtidig med at man giver skattelettelser for 10 mia. kr.

For det andet slog man sig op på, at reformen netop var retfærdig, fordi man ville geninvestere det direkte provenu under overskriften: børn, unge og uddannelse. Men »direkte« viste sig at være nøgleordet her, for mens det direkte provenu er 380 mio. kr., er det samlede provenu på 1,6 mia. kr., og det er således under en fjerdedel af provenuet, man vil geninvestere i området. Resten går til regeringens 2030-plan, der som bekendt bl.a. indeholder skattelettelser i milliardklassen.

For det tredje bruges det ekstra su-år især af studieskiftere. Dem er der mange af på professionsuddannelserne på velfærdsområdet. Hele 35 pct. af de lærerstuderende, 28 pct. af de pædagogstuderende og 21 pct. af sygeplejerskerne har tidligere gået på en anden uddannelse, inden de fandt den rette hylde. Dette lovforslag gør det sværere for studerende at ændre frafald til omvalg, og man risikerer at forværre rekrutteringskrisen i velfærdssamfundet.

For det fjerde køber jeg ikke præmissen om, at reformen skulle være socialt retfærdig, fordi der går meget su til ressourcestærke universitetsstuderende. Det er rigtigt, at ser man på absolutte tal, er der flest unge fra ressourcestærke hjem, der bruger det ekstra su-år på kandidatuddannelser, men det er, fordi de er i overtal på kandidatuddannelserne, og det forhold ændrer sig i hvert fald ikke, ved at man forringer su'en, tværtimod. På kandidatuddannelserne er unge, hvis forældre har en lav indkomst eller er ufaglærte, blandt de hyppigste brugere af det sjette su-år. En større *andel* af unge fra hjem med lav indkomst bruger således det ekstra su-år på kandidaten. Man risikerer derfor at forringe den sociale mobilitet.

For det femte vil det i meget høj grad også ramme studerende med funktionsnedsættelser, f.eks. ordblindhed, autisme eller adhd. Det er de studerende, der modtager SPS og har brug for fleksibilitet. Studerende med funktionsnedsættelser bruger i gennemsnit længere end normeret tid på at komme igennem studiet, ligesom de også er i større risiko for frafald. Regeringen har så påpeget, at studerende med handicaptillæg får 12 ekstra klip, men det er kun 25 pct. af de studerende, som modtager SPS, der også modtager handicaptillæg,

og dermed er det 75 pct. af de studerende med funktionsnedsættelse og SPS-støtte, der ikke gør og altså nu får mindre fleksibilitet.

For det sjette vil jeg gerne anholde idéen om, at det er uproblematisk at skære i su'en, fordi de studerende kommer til at tjene mange penge senere. Sidst jeg tjekkede, kunne man hverken betale i Netto eller til sin udlejer med hypotetiske fremtidspenge, og der er desuden stor forskel på, hvad de studerende kommer til at tjene, når de er færdige. En børnehavepædagog, en bibliotekar og en børsrådgiver tjener som bekendt ikke det samme.

For det syvende og som det sidste i den her omgang er der implementeringen. Jeg begriber ikke, at man vælger at implementere den her reform med tilbagevirkende kraft, så den påvirker nuværende studerende. Hvis man påbegynder en kandidatuddannelse ved sommeroptaget i 2025 eller senere, men man inden da har brugt længere tid end normeret tid på sin bachelor, fordi man af den ene eller den anden grund er blevet forsinket, eller fordi man har skiftet studie, vil man ikke have su nok til hele sin kandidat.

Det vil sige, at nuværende bachelorstuderende, som er blevet forsinket eller har skiftet studie i den tro, at de stadig ville have su nok til hele deres kandidat, ikke kommer til at have det. Uagtet hvad man mener om de seks andre pointer, må vi da kunne blive enige om, at reformen ikke skal have konsekvenser for valg, der er truffet, før den træder i kraft, før den overhovedet var aftalt, og før regeringsgrundlaget af december 2022, hvor planerne om reformen for første gang blev nævnt, forelå. Det er retssikkerhedsmæssigt dybt problematisk. SF kan ikke støtte lovforslaget.

Kl. 16:32

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak for talen. Der er spørgsmål til ordføreren. Først er det fru Karin Liltorp fra Moderaterne.

Kl. 16:32

Karin Liltorp (M):

Tak for det, og tak for talen. Nu er mistrivlsen jo nogle gange blevet taget som gidsel i den her debat, og der kan jeg godt lide at forholde mig til fakta. Jeg håber, ordføreren er bevidst om, at mistrivsel er et stort globalt problem. Der er mistrivsel i alle lande, uanset om man skal betale for uddannelsen, og uanset om man får su eller ej. Har ordføreren nogen specielle data, der bekræfter, at mistrivlsen så på nuværende tidspunkt er lavere i Danmark, fordi vi netop har den her su, i forhold til i de andre lande, hvor man ikke har su?

Kl. 16:33

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:33

Sofie Lippert (SF):

Jeg tror, det er vigtigt at huske, når vi snakker mistrivsel, at der er mange faktorer alle steder, og at vi aldrig har påstået, at su'en er lyk-saliggørende og sikrer, at ingen mistrives. Men jeg tror heller ikke, at spørgeren selv vil stå og påstå, at ens økonomiske vilkår ingen virkning har på, hvordan man trives. Og det her er uomtvisteligt en forringelse af en række unge menneskers økonomiske vilkår. De vil enten blive presset på deres studier i tid, eller de vil få, ja en ringere økonomi, fordi de bliver nødt til at optage lån og skulle betale en gæld med en relativt høj rente.

Kl. 16:33

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Karin Liltorp (M):

Tak for det. Jeg prøvede bare at få bekræftet, at der faktisk ikke er en direkte forbindelse, for der er mistrivsel alle steder. Så at bruge su som gidsel i den debat synes jeg er uheldigt.

Så kunne jeg godt tænke mig at få ordføreren til at bekræfte, at dem, der får handicaptillæg, faktisk er bedre stillet med den nye aftale end tidligere. Og hvis ordføreren skulle være i tvivl, vil jeg bare gerne have ordføreren til at bekræfte, at vi faktisk med den her aftale har fået indført en lempelse af de aktivitetskrav, der har været i forhold til handicappede – en lempelse, som ikke var der i den tidligere aftale – og at det faktisk er blevet modtaget meget positivt af den berørte gruppe.

Kl. 16:33

og det var der ikke åbent for debat for. Hvis den debat ikke findes politisk, er det jo svært at tage den, og så kan jeg godt stå her og drømme, men det kommer vi jo ikke videre af.

Kl. 16:36

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 16:36

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Tak, og tak for svaret. Ordføreren nævner, at hun måske godt så, at su'en skulle være højere. Vi har jo allerede i Danmark verdens højeste su. Så når ordføreren siger, at hun godt kunne tænke sig, at su'en skulle være højere, bliver jeg simpelt hen nødt til at spørge ordføreren: Hvor meget højere mener ordføreren at vores su skal være?

Kl. 16:37

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:34

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:37

Sofie Lippert (SF):

I SF synes vi, det generelt er en rigtig god idé at lempe aktivitetskravene både for studerende, der modtager handicaptillæg, men egentlig også for rigtig mange andre studerende. Det er jo en gruppe, som vi altid gerne har villet støtte, men vi forringer det til gengæld markant for andre grupper.

Og så for at gå tilbage til det her med trivselskrisen vil jeg sige, at hvis vi kun må tale om trivsel, når vi har fundet den ene grund, der findes, til at unge mistrives, så kan vi jo aldrig tale om det, for der er ikke *en* grund. Der er mange grunde, og vi bliver nødt til at tale om dem alle sammen.

Kl. 16:34

Sofie Lippert (SF):

Jeg er ikke sikker på, at jeg mener, at su'en skal være højere. Når jeg siger, at en su-reform ikke nødvendigvis er en, som for SF ville være billigere, er det jo, f.eks. fordi vi gerne vil have de forbedringer, som fru Karin Liltorp nævnte tidligere, altså forbedringer af vilkårene for folk, der modtager handicaptillæg, så de ikke mister deres su, hvis de er inaktive i en periode. Den slags forbedringer vil vi gerne have. Forbedringer for unge på barsel er vi også meget interesseret i. Jeg står ikke og foreslår en revolution med hensyn til su'ens niveau.

Kl. 16:37

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Den næste spørger er fru Sandra Elisabeth Skalvig fra Liberal Alliance.

Kl. 16:35

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Med de ord ser der ikke ud til at være flere indtegnede til ordføreren fra SF, og vi går videre i rækken af ordførere. Den næste ordfører er fra Liberal Alliance, og det er fru Sandra Elisabeth Skalvig.

Kl. 16:38

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Tak for det, og tak til SF's ordfører for talen. Jeg kan jo forstå, at SF på ingen måde er tilfredse med det her lovforslag. SF har så remset en masse grunde op, som vi kan være relativt uenige om. Men jeg vil egentlig gerne spørge SF's ordfører, om SF slet ikke kan forestille sig et anderledes su-system end det, vi har i dag? Kan det slet ikke indrettes anderledes, sådan at vi bruger ressourcerne langt bedre, end vi gør i dag? Og hvis SF mener, at det kan indrettes anderledes, hvordan skulle det så se ud?

Kl. 16:35

(Ordfører)**Sandra Elisabeth Skalvig (LA):**

Tak for ordet. Det er for mig personligt en af de bedre dag på kontoret og for at være helt ærlig en dag, vi i Liberal Alliance længe har set frem til – dagen, hvor vi behandler et lovforslag, der omhandler en ny reform af vores su-system. Vi har i Danmark et meget generøst su-system – et system, hvor studerende på de videregående uddannelser modtager over 6.800 kr. om måneden for at tage en skatteyderbetalt videregående uddannelse, et system med verdens højeste su. Med dette lovforslag bliver en af Liberal Alliances vigtigste uddannelsespolitiske mærkesager til virkelighed. Vi afskaffer det sjette su-år og ændrer su-reglerne, så de studerende fremover kan få su til deres normerede studietid, sådan som vores su-system efter min optik burde være indrettet fra starten af, for det giver et mere retfærdigt su-system.

I Liberal Alliance mener vi nemlig ikke, at det er rimeligt over for de danske skatteydere, at de skal understøtte de studerende med su i længere tid end det, deres uddannelse er normeret til. Vi skal huske på, at ikke alle studerende har haft 6 års su, for de nuværende regler er indrettes således, at hvis de studerende påbegynder deres videregående uddannelse, senere end 2 år efter de har afsluttet deres adgangsgivende eksamen, har de ikke ret til det sjette su-år. Hvis det har kunnet fungere for denne gruppe af studerende, hvorfor skal det så ikke kunne fungere for alle andre? Jeg tror på, at de studerende godt kan være med til at tage et større ansvar over for deres økono-

Kl. 16:35

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Sofie Lippert (SF):

Langt hen ad vejen synes jeg der har været noget rigtig fint over, at su-systemet har været samlet i brede forlig, hvor vi har indgået kompromiser og vi på venstrefløj ikke sådan har stået og foreslået radikale ændringer. Jeg kunne helt klart godt forestille mig et anderledes su-system, men om det nødvendigvis er et, hvor der bliver brugt færre ressourcer på su, er jeg ikke sikker på. Men det er jo ikke, fordi vi ikke er villige til at diskutere. Grunden til, at SF meget hurtigt ikke tog del i de her forhandlinger, var jo, at den konkrete forringelse af su'en ikke var til diskussion. Det eneste, der var til diskussion, var, hvordan vi skulle bruge de her 380 mio. kr., som jeg så kan påstå at aftalepartierne ikke er blevet helt enige om endnu. Men i SF var vi faktisk interesseret i at diskutere selve su-systemet,

mi, og jeg tror også på, at de studerende godt kan håndtere, at nogle valg i livet kan have konsekvenser, og tage ansvar for de valg, de træffer.

Kl. 16:44

Samtidig synes jeg, at det til dette lovforslag er vigtigt, at vi minder hinanden om, hvorfor det er, vi i Danmark har et su-system, hvorfor vi i Danmark har skatteyderbetalte uddannelser, for det har vi ikke altid haft. Engang var det nærmest udelukkende de privilegerede, der havde råd til at tage en uddannelse, for uddannelserne var ikke betalt af skatteyderne, og der var ingen økonomisk støtte til de studerende. Så det var kun de velstillede, eller de rige så at sige, der kunne uddanne sig i Danmark. Heldigvis har vi fået indrettet vores samfund, så alle, uanset hvilken familie man er født ind i, kan tage en uddannelse i Danmark og samtidig også få økonomisk støtte under sin studietid. Det synes jeg godt vi kan være stolte af. Faktisk tror jeg, at det system, vi har fået indrettet, var meget mere, end vores tidligere generationer nogen sinde havde turdet drømme om, og måske også lidt for meget af det gode. For tror I, vores su-system var tiltænkt sådan, at de studerende kunne forlænge deres uddannelse, blot fordi de følte for det, eller var det tænkt som en støtte til de studerende, så de havde mulighed for at tage en uddannelse, men inden for den tid, som uddannelsen er normeret til. Jeg tror, at fortidens unge havde været tilfredse med langt mindre end det, vores su-system i dag tilbyder nutidens studerende.

Mange tror, at Liberal Alliance er et parti, der vil afskaffe su'en, men det er faktisk ikke tilfældet. Liberal Alliance vil gerne sikre, at alle uanset økonomisk baggrund fortsat har mulighed for at tage en uddannelse. Men når det er sagt, er det også vigtigt, at vi indretter vores su-system klogt. Vi tager nu et skridt i den rigtige retning, for vi har fundet en bedre social balance for det fremtidige su-system, hvor de studerende fortsat har rigtig gode vilkår, og vi har fortsat verdens højeste su på trods af en afskaffelse af det sjette su-år. I Liberal Alliance havde vi gerne set, at vi havde taget et skridt videre, at vi havde lavet en mere ambitiøs su-reform, at su-reformen også havde omfattet en hel eller delvis omlægning af su til lån på landets kandidatuddannelser. Det vil vi i Liberal Alliance fortsat kæmpe for. Vi kan i Liberal Alliance støtte lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 16:42

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak for talen. Der er spørgsmål til ordføreren. Det første er fra hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten.

Kl. 16:42

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak til ordføreren. Jamen det var jo en ærlig tale: Det er en af de bedre dage på kontoret, når man snupper 80.000 kr. fra nogle af de unge mennesker, der har mindst at leve for i forvejen i det her samfund. Det er en af Liberal Alliances vigtigste uddannelsespolitiske mærkesager at gøre studerende fattigere, så de skal forgælde sig, hvis de bliver forsinket i deres uddannelse. Men tak for ærligheden.

Det er ikke rimeligt over for skatteyderne, bliver der sagt, men det er sjovt, for jeg hører aldrig Liberal Alliance tale om, at det ikke er rimeligt over for skatteyderne, at vi bruger milliarder i statsstøtte til landbruget hvert år. Vi hører aldrig Liberal Alliance kritisere, at vi bruger milliarder på at betale hovedrige ejendommejeres renteudgifter gennem rentefradraget, og vi hører aldrig Liberal Alliances snakke om, at det er urimeligt over for skatteyderne, at vi samler 4 mia. kr. op i efterladte regninger for selskaber og virksomheder, som erklærer sig selv konkurs, men når det er til de studerende og til folkepensionisterne, og når det er til førtidspensionisterne, har man pludselig travlt, og så der ikke plads til at give en hjælpende hånd. Men igen vil jeg sige tak for ærligheden. Det er jo bare så tydeligt, hvem Liberal Alliance er sat i verden for at stå på side med.

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:44

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Jeg synes jo ikke, at vi ikke giver en hjælpende hånd til de studerende med det system, vi egentlig allerede har indrettet. Vi har i dag skatteyderbetalte uddannelser. Det havde vi altså ikke før i tiden. Vi har i dag økonomisk støtte til de studerende i form af su, og det har de stadig væk. De har stadig rigtig, rigtig gode vilkår, men jeg mener, at vi skal bruge vores ressourcer korrekt og mest hensigtsmæssigt, i forhold til at vi ikke skal tage mere fra skatteyderne, end hvad der er højst nødvendigt. Kan vi skære i noget herindefra, synes jeg da, vi skal gøre det og så give nogle flere penge tilbage til skatteyderne. Det er trods alt deres midler.

Kl. 16:44

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det hr. Pelle Dragsted.

Kl. 16:44

Pelle Dragsted (EL):

Det er bare altid kun, når det er skatteyderkroner, der går til dem med de lave indkomster, at der er nogle smalle steder hos Liberal Alliance. Når skatteyderkroner bliver brugt til dem oppe i toppen af samfundet, er der aldrig nogen smalle steder. Det var sådan set blot det, der var min pointe.

Så er der det her med, at man står bag su'en. Jamen altså, man vil også skære i kandidat-su'en, siger man nu. Hvis man er ung og studerende og ønsker et su-system, som er rimeligt, og hvor man ikke skal forgælde sig, skal man jo bare ikke stemme på Liberal Alliance. Så enkelt er det.

Kl. 16:45

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:45

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Man kan jo sige, at det ikke er, fordi vi i Liberal Alliance har lavet ny politik på det seneste på su-området. En afskaffelse af det sjette su-år har været vores politik længe, og det samme har det i forhold til at omlægge su'en til lån på kandidatuddannelserne. Så hvis folk har været uvidende omkring det, imens de har stemt på Liberal Alliance, kan de i hvert fald næste gang vide det med sikkerhed, for det er vores politik og har været det længe.

Kl. 16:45

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Sofie Lippert.

Kl. 16:45

Sofie Lippert (SF):

Tak. Jeg er jo ikke overrasket over, at ordføreren og jeg stiller os lidt forskelligt på det her område, men jeg vil alligevel spørge ordføreren ind til det, der var min syvende pointe. For det har undret mig meget, om man, selv hvis man synes det her en god idé, så virkelig synes, det er i orden at ændre vilkårene for nogle, der er i gang og har truffet nogle valg. Hvis man f.eks. er studerende nu, går på, hvad der så må være andet år af sin bachelor, men har læst noget andet før det, og så skal starte på en kandidatuddannelse i 2025, er det så okay, at man ikke kommer til at have nok su til hele sin uddannelse? Det er fair nok, at man kun har den normerede tid til kandidatuddannelsen, men er det okay, at man ender med måske at

mangle et halvt års su på kandidatuddannelsen for en beslutning, man har taget for halvandet år siden?

Kl. 16:46

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:46

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

For os har det været vigtigt, at vi sikrer, at vi orienterer de studerende i god nok tid. Det er jo bl.a. grunden til, at vi står her i dag og allerede nu førstebehandler lovforslaget om den nye su-aftale. Vi vil rigtig gerne i aftalekredsen sende information ud til de nuværende studerende, så snart lovforslaget er blevet tredjebehandlet, om, at de her regler træder i kraft efter næste folketingsvalg, bl.a. for at de studerende har mulighed for at tilrettelægge deres økonomi, i forhold til at de måske vil stå i en situation, hvor de kommer til at mangle su. Men samtidig har de jo mulighed for at tage et lån, hvis de eksempelvis mangler et halvt års su til deres kandidatuddannelse.

Kl. 16:47

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ønskes der en anden kort bemærkning? Så skal man huske at taste sig ind forud. Værsgo.

Kl. 16:47

Sofie Lippert (SF):

Tak. Jeg skal bare forstå det rigtigt. Ordføreren anerkender vel, at det kan være beslutninger, man allerede har taget, der kommer til at påvirke det her – beslutninger, man endda har taget, dengang Socialdemokratiet sagde, de ikke ville pille ved su'en. Hvad hjælper information, hvis det er beslutninger, man tog tilbage i 2022? Det forstår jeg ikke helt.

Kl. 16:47

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:47

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Jo hurtigere de nuværende studerende bliver orienteret om, at den her lov kommer til at træde i kraft på et bestemt tidspunkt, og at nogle valg, de har taget tidligere i livet, kan have konsekvenser for, hvor meget su de kommer til at have i fremtiden, jo bedre. Det synes jeg da vi skal informere dem om i god nok tid, sådan at de kan nå at overveje, om de i det hele taget ønsker at tage en kandidatuddannelse. Hvis de ønsker at tage en kandidatuddannelse, kan de tilrettelægge det, i forhold til at de ikke har su til det sidste halve år, og så kan de enten arbejde, tage et lån eller håndtere det på en anden måde.

Kl. 16:48

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Astrid Carøe, SF.

Kl. 16:48

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Jeg kunne godt tænke mig også at spørge ordføreren om det med de afledte midler, der ikke er brugt. For denne her aftale blev indgået på en måde, der for os og set udefra virkede som meget hurtigt. Det virker ikke, som om der var langstrakte forhandlinger om, hvad de penge, man får ud af provenuet fra at fjerne det fleksible su-år år, skulle bruges til.

Efterfølgende viser det sig så, at der er 1,2 milliard i afledte midler, der ikke bliver brugt. Hvad tænker ordføreren om det? Ordføreren har været med i forhandlingerne og er alligevel ikke med

til at fordele de her penge, men giver bare carte blanche til, at regeringen kan bruge dem på sin 2030-plan. Har Liberal Alliance simpelt hen så stort et ønske om at skære på su'en, at det er lige meget, hvad pengene så bliver brugt til, når man finder dem. Eller hvad skal man lægge i det?

Kl. 16:49

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ordføreren.

Kl. 16:49

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Når man indgår en politisk aftale imellem flere forskellige partier, vil der altid være noget i aftalen, man måske ikke er helt enig om. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at stod det til Liberal Alliance, var det aftalepartierne, der var med til at udmønte de her midler. Men samtidig har vi jo set på aftalen som en helhed og mener, at man i forhold til det, man alligevel gør, trækker i den rigtige retning. Derfor har vi på baggrund af det besluttet at være med i aftalen.

Kl. 16:50

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Astrid Carøe.

Kl. 16:50

Astrid Carøe (SF):

Kan ordføreren bare bekræfte, at det er normalt og fuldstændig almindeligt at bruge afledte midler, når man laver aftaler? Ordføreren har selv været med til at gøre det i forbindelse med kandidatreforment, hvor næsten alle pengene til alt andet end universiteterne er afledte midler. Jeg kan godt forstå det her med kompromiser, men jeg er alligevel en lille smule uforstående over for, at man ikke har stillet større krav om, at man gerne vil være med til at fordele pengene. Det må være, fordi Liberal Alliance virkelig har et stort ønske om at skære på su'en, og så er det nærmest lige meget, hvad pengene bliver brugt til, går jeg ud fra.

Kl. 16:50

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:50

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Jeg skulle til at sige, at jeg dårligt kan huske, hvad Astrid Carøe spurgte om. Det er et kompromis, vi har indgået, og for os har det trukket mere i den rigtige retning at være med frem for ikke at være med i aftalen.

Kl. 16:51

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Med de ord fra ordføreren er der ikke flere spørgsmål indtegnet til fru Sandra Elisabeth Skalvig fra Liberal Alliance. Vi går videre i ordførerrækken. Den næste er fra Moderaterne. Fru Karin Liltorp.

Kl. 16:51

(Ordfører)

Karin Liltorp (M):

Tak for ordet. Vi har jo allerede sagt det nogle gange: Med dette lovforslag får man i fremtiden kun til su til normeret tid. Det ændrer ikke på, at vi stadig har langt det mest generøse su-system i hele verden. Det ændrer heller ikke på, at vi har et fantastisk uddannelsessystem, der er gratis for de unge at benytte, med mange hundrede uddannelsesmuligheder. Vi er dog endt i en situation, hvor vi bruger flere penge på at understøtte med su end på selve uddannelserne, og denne balance er lovforslaget med til at lave om på.

Jeg ved jo godt, hvor den her debat ender, så jeg kan jo lige så godt starte den selv: Er det synd for de studerende, at vi nu indfører, at der ikke længere er su til mere end normeret studietid? Og mit klare svar er nej. Vi river ikke det økonomiske fundament væk under dem, for vi sørger for, at de kan låne penge til 2 år ud over de normerede. For nogle er det træls, men det er ikke synd. Så inden vi fortæber os i, hvorvidt det er synd for de studerende, vil jeg gerne sætte det hele lidt i perspektiv.

Vi har et velfærdssystem, der skal sikre, at dem, der ikke kan forsørge sig selv, får den fornødne hjælp. Og der er desværre rigtig mange i dette samfund, der har været mindre heldige i livets store lotteri. Vidste I f.eks., at andelen af danskere, der aldrig kommer ud på arbejdsmarkedet, har været konstant på ca. 20 pct. siden 1980? Vi har stadig væk ikke fået knækket koden til, hvorfor så stor en del af danskerne er uden for, og den gruppe mennesker lever derfor på overførselsindkomst. Grundene kan være mange, men psykisk sygdom har en stor del af skylden. Det synes jeg er trist.

Vi skal værne om vores system, der netop sørger for, at dem, der ikke har været så privilegerede, kan få den fornødne hjælp til at leve et værdigt liv. Det er selve essensen i vores velfærdssamfund. Desuden har vi så fundet ud af at fordele skattekrone, så vi også har penge til su. Derfor er det jo ikke forbeholdt overklassen at sende deres unger på universitetet. Det er rigtig dejligt. Vi sørger for at understøtte dem, der tager en lang uddannelse, for vi har brug for veluddannede unge, vel vidende at størstedelen af dem efterfølgende kommer ud i et velbetalt job.

Studerende – det er en vigtig pointe for mig – er ikke en gruppe udsatte. Hvis der er noget, jeg synes er synd for de unge, så er det, at vi snakker om dem som skrøbeligt porcelæn. Langt de fleste unge er ressourcestærke, målbevidste og ansvarsfulde. Når man allerede har klaret en ungdomsuddannelse og 5 år på en videregående uddannelse, mener jeg nok man har vist, at man tilhører gruppen af ressourcestærke.

Når I om lidt måske alligevel spørger mig om, hvordan jeg kan finde på at fratage de unge et su-år, når vi er i mistrivelskriser, kan jeg jo passende svare: Unges mistrivsel er et globalt problem og et problem, der skal tages meget alvorligt. Og det er et problem både i lande med dyre, selvbetalte uddannelser uden su og i lande som Danmark, der tilbyder verdens bedste su-system og gratis uddannelser. Så mistrivsel skal ikke tages som gidsel i debatten.

I Moderaterne tror vi på, at det er ultravigtigt at give unge troen på egne evner. De unge skal lære, at de har et medansvar for eget liv, og at valg har konsekvenser. Hvis denne læring bundfælder sig, tror vi på, at de har de bedste forudsætninger for at tackle de krav og udfordringer, de møder senere i livet. Derfor mener vi, at det er vigtigt at undgå overdreven beskyttelse af de unge, og vi skal gerne undgå at fremstille dem som ofre. Det styrker ikke deres modstandskraft – tværtimod. Unge, der går på universitetet skal se sig selv som stærke individer, og at fortælle dem noget andet er en stor fejl.

Kommer de unge til at klappe i deres hænder over, at de nu har mulighed for 1 års mindre su end tidligere? Nej, det gør de da ikke. Det er da møgirriterende, at man håbede på forsørgelse et ekstra år, og nu bliver man nødt til at låne. Men kan de forstå, at det er fair? Ja, det tror jeg faktisk langt størstedelen af dem godt kan, for de er som os andre bevidste om, at der er et samfund, der skal hænge sammen økonomisk. Og medmindre man er af den overbevisning, at statskassen er udtømmelig, kan de nok også godt se, at der er brug for prioriteringer. At vi nu tager penge fra su til at investere i børn, unge og uddannelse, synes jeg er ubetinget godt. 400 mio. kr. ekstra kan komme til at gøre enormt gavn. Jeg glæder mig til at sætte mig sammen med aftalepartierne og diskutere, hvordan vi bruger disse penge bedst til gavn for fremtidens børn og unge.

Moderaterne var selv tidligere i valgkampen indstillet på, at vi omlagde su til hele kandidatdelen til su-lån, men vi er godt tilfredse

med det kompromis, der er fundet, så naturligvis støtter vi op om forslaget.

Kl. 16:56

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak for talen. Der er spørgsmål til ordføreren. Det første er fra fru Sofie Lippert, SF.

Kl. 16:56

Sofie Lippert (SF):

Tak for ordet. Jeg oplever igen, at ordføreren ligesom tidligere ordførere kun taler om universitetsstuderende. Det undrer mig vældig meget, fordi det jo er en ret stor andel af de studerende på videregående uddannelser, der aldrig har sat deres fødder på universitetet – eller i hvert fald ikke til andet end kapsejls.

Jeg bliver nødt til at spørge om noget. Nej, studerende er ikke nogle stakler, og nej, rigtig mange unge mennesker har mange ressourcer, men vi ved også, at på f.eks. pædagoguddannelsen er der et rekordhøjt niveau af studerende med forskellige funktionsnedsættelser, som har brug for SPS. Vi ved også, at studerende, der har brug for SPS, oftere bliver forsinket end andre studerende. Det ved vi fra en rapport fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Så kan ordføreren ikke se, at det vil have negative konsekvenser for de unge, som vi har sindssygt meget brug for i vores velfærdssamfund, fordi de nu bliver presset af, at der ikke er su-klip nok til at blive en smule forsinket?

Kl. 16:57

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:57

Karin Liltorp (M):

Nu synes jeg, at det er blevet gentaget nogle gange i løbet af debatten, at når man får SPS-støtte, er det jo netop med udgangspunkt i, at man så kan klare uddannelsen på normeret tid. Vi skal heller ikke gøre ordblind til mere handicappede, end de er. De får faktisk støtte, og udgangspunktet er, at de kan klare sig. Det vigtige for mig er i virkeligheden, at vi med den her reform sørger for, at dem, der har reelle funktionsnedsættelser, og som får handicaptilæg, bliver stillet endnu bedre end tidligere, netop ved at vi har ophævet kravet om aktivitet, så de kan få lov til at tage studiet i deres eget tempo. Det synes jeg er en af de helt store gevinster ved det her.

Kl. 16:57

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 16:57

Sofie Lippert (SF):

Tak. Det kan godt være, at det er meningen med SPS, men en rapport fra 2022 fra Uddannelses- og Forskningsministeriet siger, at det ikke er virkeligheden. Den siger, at studerende, der modtager SPS, oftere bliver forsinket end studerende, der ikke gør. Anerkender ordføreren, at det er sådan, virkeligheden er, og at det derfor vil ramme hårdere blandt modtagere af SPS end blandt studerende uden funktionsnedsættelser?

Kl. 16:58

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:58

Karin Liltorp (M):

Jeg kunne aldrig finde på at modsige fakta. Hvis det er det, data viser, er jeg ikke i tvivl om, at der er nogle, der kommer til at bruge

lidt længere tid på deres uddannelse end normeret tid. Heldigvis er vi jo så i den situation, at de kan låne. Forhåbentlig er det så kun et par måneder mere. Efterfølgende kommer de stadig væk ud i et velbetalt job og vil være i stand til at betale den her gæld tilbage.

Kl. 16:58

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Næste spørger er hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 16:58

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak til ordføreren. Ordføreren kom med det udsagn, at vi andre syntes, det var synd for de studerende. Det synes jeg så-mænd ikke. Jeg synes, de studerende er stærke, og at de tager ansvar. Så det handler ikke om »synd for«. Men hvis jeg nu skal prøve at gå videre på den vej, kunne man jo spørge: Synes ordføreren, det er synd for de danskere, der tjener 1,5 til 2,5 mio. kr., og at det er derfor, regeringen hellere vil bruge penge på dem end på at sikre, at unge under uddannelse har noget at leve for, hvis de er blevet forsinket? Er det synd for Blackstone og de andre ejendomsspekulanter, som slap for at betale ejendomsskat af deres værdigevinst? Er det derfor, regeringen hellere vil bruge penge på dem end på de studerende? Er det synd for arvingerne i LEGO-familien, som nu kan spare omkring 12 mia. kr., fordi regeringen vil halvere skatten lige præcis for dem?

Vi kan også bare holde os ude af det der med, om det er synd for nogen. Jeg synes ikke, det er synd for nogen. Men jeg synes ikke om regeringens prioriteringer, hvor man prioriterer mennesker, som *intet* mangler – nogle af de rigeste familier i det her land kan man godt bruge penge på – men studerende, nogle af dem, der har allermindest, tager man så penge op af lommen på. Hvorfor er det retfærdigt?

Kl. 16:59

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ordføreren.

Kl. 16:59

Karin Liltorp (M):

Det synes jeg er retfærdigt. For det første kan jeg ikke lide, at ordføreren bliver ved med at omtale det, som at vi tager penge op af lommen på dem. Det gør vi ikke. Vi tilbyder dem et lån. Der er ingen, der tager penge op af lommen på nogen. Det er ikke nogle penge, de har fået, som vi beder dem om at betale tilbage igen.

Nej, jeg synes ikke, det er synd for de store virksomheder, men jeg tror ikke, der er nogen tvivl om, at vores to partier ligger meget forskelligt skattepolitisk. Og jeg synes, at når vi kommer tilbage til den her med, at det er studerende, som har allermindest, kan jeg så glæde ordføreren med at sige, at de her studerende, der har allermindest, får en videregående uddannelse og faktisk efterfølgende får glæde af de skattelettelser, vi også indfører. Det synes vi faktisk er en fin måde at køre samfundet på. Så det håber jeg kan berolige ordføreren: De får pengene tilbage gennem skattelettelserne.

Kl. 17:00

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det hr. Pelle Dragsted.

Kl. 17:00

Pelle Dragsted (EL):

Hvis jeg sagde til ordføreren, at ordføreren skulle have 80.000 kr. mindre i løn næste år, men at jeg til gengæld tilbød et lån, tror jeg også, at ordføreren ville opleve det, som om at jeg tog penge op af lommen på hende. Men lad nu det ligge.

Sagen er jo, at ja, nogle vil få rigtig meget i skattelettelser – dem, som har meget høje indkomster – men for dem, der ikke har høje

indkomster, er der ikke meget at hente i regeringens skattelettelser, for de er jo ekstremt skæve. Det er jo langt de største skattelettelser, der går til folk, der tjener over 1 mio. kr., 1,5 mio. kr., 2 mio. kr.

Kl. 17:01

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 17:01

Karin Liltorp (M):

Nu er jeg ikke er modstander af skattelettelser, så der bliver vi nok ikke enige overhovedet, og jeg synes heller ikke, det er det, det her handler om. Jeg vil også gerne minde ordføreren om, at vi investerer de penge – de her 400 mio. kr. – vi får ud af det her, direkte i uddannelserne igen. Nu tror jeg, ordføreren tidligere har fremført, at vi har sparet på uddannelserne, og det er jeg jo spændt på at se, for det har jeg ikke oplevet i vores regeringstid. Der har vi derimod investeret i uddannelserne, så jeg kan ikke genkende billedet.

Kl. 17:01

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Astrid Carøe.

Kl. 17:01

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Jeg kunne godt tænke mig vende tilbage til det her med SPS-støtten. Ordføreren slutter sit svar til min kollega, Sofie Lippert, med at sige, at de studerende jo kommer ud til velbetalte lønninger efter endt uddannelse. Det er der nogle der gør, hvis de har gået på DTU eller ITU eller noget i den stil. Men en af de uddannelser, hvor der er allerflest elever, der får SPS-støtte, og måske også en del elever, der har behov for lidt ekstra tid, fordi de er ordblinde, eller hvad det kan være, er pædagoguddannelsen. Så kunne jeg bare godt tænke mig at høre, om ordføreren virkelig mener, at pædagoger er nogle af de mest velbetalte medarbejdere i vores samfund. Jeg er med på, at man har lavet et lønloft, men at sige, at man sådan decideret er højt betalt som pædagog, er vist ikke helt rigtigt.

Kl. 17:02

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 17:02

Karin Liltorp (M):

Nej, jeg håber ikke, at nogen har hørt mig sige, at pædagoger er blandt de mest velbetalte i landet. Det er de bestemt ikke, men de er heller ikke de mindst privilegerede i landet. Det var derfor, jeg til at starte med prøvede at sætte det hele lidt i perspektiv og sige, at velfærdssystemet for mig at se er til, for at vi kan støtte dem, der ikke kan forsørge sig selv. Jeg nægter også at omtale pædagoger som en specielt svag gruppe. Det kan godt være, at der er flere ordblinde blandt pædagoger, det ved jeg ikke, men så kan jeg jo glæde ordføreren med at sige, at vi er ved at lave en reform, hvor vi prøver at gøre det mere professionsrettet. Så der er måske også hjælp at hente. Men jeg ser dem ikke som en udsat gruppe.

Kl. 17:03

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Astrid Carøe.

Kl. 17:03

Astrid Carøe (SF):

Ja, og på vandrørene hører vi, at det er ved at skære ½ år af deres uddannelse. Det ved jeg ikke om de selv synes gør den bedre.

Det er en af de uddannelser, hvor der er allerflest, der får SPS-støtte. Det er på pædagoguddannelsen. Heldigvis er der jo rigtig

mange, der gerne vil uddanne sig til pædagog. Jeg tror bare, det er vigtigt for den her debat, at den netop bliver en smule nuanceret. Når ordføreren og den socialdemokratiske ordfører også lægger rigtig meget vægt på universiteterne, skal man simpelt hen lige få understreget, at det drejer sig om alle videregående uddannelser, det her, og det drejer sig også om pædagogerne, og det drejer sig også om de pædagoger, der sagtens kan arbejde lidt ved siden af, men har en funktionsnedsættelse og derfor behov for SPS og måske ikke kan tage uddannelse på fuldtid. Og de kommer altså ikke ud og tjener meget høje lønninger bagefter.

Kl. 17:04

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Karin Liltorp (M):

Nej, det er ganske rigtigt. Og jeg er ked af, hvis jeg har givet udtryk for, at det kun var universitetsuddannelser, for det ved jeg godt at det bestemt ikke er. Det drejer sig også om diplomingeniører, og det drejer sig om alle mulige, og nogle får høje lønninger, og nogle får lave lønninger. Det er jeg fuldstændig med på. Jeg er også med på, at man altid kan komme med eksempler på, at der er nogle stykker, der bliver ramt skævt, og hvis der er nogle, der bliver ramt meget skævt, må vi jo kigge på det. Men udgangspunktet er, at det ikke skal stå i vejen for at lave en fornuftig justering af vores su-system.

Kl. 17:04

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

Kl. 17:04

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Jeg hørte ordføreren sige, at vi ikke skal have en over-drevet beskyttelse af de unge, at de – det er sådan husket i hovedet – skal rustes godt til at komme ud i samfundet, og at vi ikke skal passe for meget på dem. Jeg skal bare forstå, om ordføreren mener, at det er det, vi i dag gør med det nuværende su-system, altså at vi simpelt hen passer for godt på de unge, så de med de nuværende regler ikke er rustet godt nok til at komme ud i den verden, de skal ud i?

Kl. 17:05

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 17:05

Karin Liltorp (M):

Nej, det synes jeg ikke. For mit udgangspunkt er, uanset hvordan vi taler om det, at de unge ressourcestærke, og at de er ansvarsfulde, men at vi omtaler dem som en udsat gruppe, hvilket jeg får indtryk af at vi gør i den her debat, synes jeg er forfejlet. Nej, jeg tror ikke, at de ligefrem tager skade af at få su i et ekstra år ud over normeret tid, men jeg tror heller ikke, det er en nødvendighed. Så det er der, jeg er, og derfor synes jeg, at de her penge skal bruges anderledes.

Kl. 17:05

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 17:05

Katrine Robsøe (RV):

Det er da altid noget, at ordføreren ikke mener, at et ekstra su-år decideret skader de danske unge, og det er jeg trods alt glad for at vi kan være enige om. Jeg er jo sådan set også enig i, at de studerende ikke er en svag gruppe, men der er jo nogle gange nogle ting, der bare helt fair gør, at man bliver forsinket, og så har vi jo nogle

politiske uenigheder om, hvad der er fair træder i kraft, og jeg skal bare forstå det.

Mener man virkelig, at det er den mest optimale måde, at hende, der står og drømmer om at komme over på læreruddannelsen i stedet for at fortsætte med at læse dansk i 2 år på universitetet, så rent faktisk skal begynde at optage gæld for at gøre det?

Kl. 17:06

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 17:06

Karin Liltorp (M):

Jeg tror, at de fleste anerkender, at når man tager et valg, så kan det også have konsekvenser, og nogle gange også nogle lidt trølse konsekvenser. Og jeg ved jo, at Radikale tidligere har haft en helt anden holdning til det her, og at man selv er gået ind for, at vi ikke skulle have su over normeret tid. Så jeg ved jo, at man som ordfører – og det er måske ikke ordføreren selv, fordi hun er for ung til det – har ændret holdning i de år, der er gået. For tidligere var det faktisk radikal politik, at man kun skulle have su til normeret tid.

Kl. 17:06

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det hr. Mads Olsen fra SF.

Kl. 17:06

Mads Olsen (SF):

Ordførerens formand har jo tidligere udtalt, at su på ungdomsuddannelser er cafépenge, og jeg vil bare høre, om ordføreren også mener det, og om Moderaterne sådan helt generelt mener – nu har vi en god snak om su'en – at su'en på ungdomsuddannelser også skal afskaffes, fordi det bare er cafépenge.

Kl. 17:07

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Ordføreren.

Kl. 17:07

Karin Liltorp (M):

Nej, det har vi overhovedet ingen planer om.

Kl. 17:07

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det hr. Mads Olsen.

Kl. 17:07

Mads Olsen (SF):

Nu nævner ordføreren jo også, at en af grundene til, at hun er glad for den her su-reform, er, at – hvad skal man sige – forskellen mellem, hvad vi bruger på uddannelse og su bliver mindsket. Men ordførerens formand har jo tidligere været med til at lægge en grønthøster af besparelser ned over uddannelsesområdet, hvilket så har gjort, at vi har brugt mere på su end uddannelse, altså indtil den her reform bliver vedtaget. Hvis ordførerens formand igen får den samme idé med at spare på uddannelsen med en grønthøster, skal vi så igen ud at spare på su'en?

Kl. 17:07

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 17:07

Karin Liltorp (M):

Nu vil jeg helst ikke holdes ansvarlig for alt, hvad min gruppeformand har gjort i tidens løb. Jeg kan bare sige, at denne regering prio-

riterer uddannelse højt, og at der er blevet investeret i uddannelse. Og i forhold til snakken om en grønthøster i tidligere tider kan jeg jo måske også begrunde, at jeg er i Moderaterne, og at det bestemt ikke er vores politik at spare på uddannelsen.

Kl. 17:08

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Fru Anne Hegelund, Enhedsliste. Værsgo.

Kl. 17:08

Anne Hegelund (EL):

Jeg synes bare, det virker, som om regeringen i hvert fald også skærer på uddannelser. Altså, det er jo ikke, fordi det bare drysser ned med penge over de forskellige uddannelser, men det er meget at fodre hunden med sin egen hale at skære på kandidatuddannelserne og skære på su'en, og nu skal der også skæres på pædagoguddannelsen, som skal kortes ned.

Man behøver jo ikke at synes, at de unge er svage, for at man kan mene, at det er lige lovlig meget af et pres at putte på de unge mennesker, at der skal være sådan en nulfejlskultur med, at du har begået fejl, og at du så også må tage konsekvenserne, i stedet for, at det handler om, at du er blevet klogere, og at det var fedt, at du lærte noget om dig selv og fandt ud af, at der var en anden uddannelse, der passede bedre til dig. Jeg kan bare høre, at der er meget stor forskel på, hvordan vi ser på velfærd. Kunne det ikke være, at det var godt for os alle sammen, hvis vi havde et mere rummeligt uddannelsessystem?

Kl. 17:09

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordførerens tur. Værsgo.

Kl. 17:09

Karin Liltorp (M):

Tak for det. Nu har fru Anne Hegelund flere gange fremført, at der er blevet sparet på uddannelserne, og det skal jeg jo nok selv spørge ordføreren til, når ordføreren står på talerstolen. For det er simpelt hen ikke korrekt. Man kan godt tro og synes noget. Men nu er vi et parti, der går meget ind for fakta, og jeg kan så bare sige, at det ganske enkelt ikke er korrekt. Vi har investeret i uddannelse, uanset om man synes eller føler noget andet.

Kl. 17:09

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det fru Anne Hegelund for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 17:10

Anne Hegelund (EL):

Nu handler det måske ikke så meget om, hvad jeg synes og føler, man mere om, hvordan det føles for de unge, når man skærer et år af deres su, når man skærer et år fra kandidatuddannelser, og hvis man korter pædagoguddannelsen ned. Så kan det godt være, at der er andre steder, man har tilført penge, men der er i hvert fald nogle unge, der bliver enormt presset over det.

I forhold til det der med at se på uddannelse som fælles velfærd er det jo ikke noget med, at det er synd for nogen, hvis alle unge og alle studerende skal have et mere fleksibelt uddannelsesforløb.

Kl. 17:10

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 17:10

Karin Liltorp (M):

Jeg kan kun bekræfte igen, at uddannelse ligger meget højt på regeringens prioriteringsliste, også Moderaternes. Det er derfor, vi investerer i uddannelse, og det er bare fakta, at vi har investeret massivt i uddannelsen. At vi så synes, at det ikke er rimeligt, at man får det sjette su-år, er en anden historie. Det er ganske enkelt, fordi det er vores position og vi synes, at de penge kan bruges bedre, bl.a. på at investere dem direkte i uddannelserne.

Kl. 17:11

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Der er ikke flere, der har ønsket at få ordet til ordføreren for Moderaterne. Vi går videre i rækken af ordførere, og den næste ordfører er fra Det Konservative Folkeparti, og det er fru Lise Bertelsen, der er lige på trapperne. Værsgo.

Kl. 17:11

(Ordfører)

Lise Bertelsen (KF):

Tak for ordet, formand. Som det også er blevet nævnt af utallige andre før mig, skal vi huske på, at vi faktisk har verdens bedste uddannelsessystem, og at der er fri og lige adgang. Uanset hvem man er, har man mulighed for at tage en videregående uddannelse. Tilmed har vi også den mest generøse su-ordning, det er faktisk verdens bedste, for ingen andre lande giver så stort et tilskud til unge i form af su, som vi gør.

Regeringen, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti blev den 18. december 2023 enige om en su-reform for de videregående uddannelser. Hensigten med reformen er at skabe et fornuftigt og et rimeligt su-system, hvor su'en og uddannelseslængden følges ad, og hvor der er mulighed for at optage lån, hvis man som uddannelsessøgende har brug for mere økonomisk støtte for at gennemføre sin uddannelse. Det foreslås, at den maksimale ramme for su-stipendier til videregående og private uddannelser fastsættes til 58 klip. Det giver de uddannelsessøgende mulighed for at modtage stipendier i op til 5 studieår til videregående eller private uddannelser. Samtidig foreslås det, at der til den enkelte videregående eller private uddannelse gives su-stipendie til den normerede uddannelsesetid. Det vil altså sige, at man får su til det, hvis man eksempelvis uddanner sig til læge, hvilket tager mere end de 5 studieår. Det bliver endvidere muligt at modtage et slutlån på op til 2 år, altså svarende til 24 måneder.

Samtidig har det været vigtigt, at der blev taget hensyn til uddannelsessøgende med særlige behov. Derfor foreslås det, at rammen på de 58 klip udvides med 12 klip for uddannelsessøgende, der modtager stipendium som tillæg, fordi de på grund af en varig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har en betydelig begrænset evne til at påtage sig erhvervsuddannelse, eller stipendium som tillæg som enlig forsøger. Tilsvarende udvides støttetiden til den enkelte uddannelse, hvortil der modtages stipendium som tillæg, med 12 klip. Modtagere af su-handicaptillæg får derudover mulighed for en mere fleksibel tilrettelæggelse af deres uddannelsesforløb, idet det foreslås, at de 12 klip, som tillægges støttetiden, ikke medregnes i opgørelsen af klipforbruget i forbindelse med su-studieaktivitetskrevet.

Alt i alt synes Det Konservative Folkeparti, at vi med de foreslåede initiativer sikrer et mere lige og retfærdigt su-system, og vi ser frem til, at reglerne kan træde i kraft efter næste valg. Jeg skulle ud over det hilse fra SF eller – jeg beklager – fra DF og sige, at de ligeledes stemmer for lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 17:14

Kl. 17:17

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak til ordføreren. Der er spørgsmål til ordføreren. Det er fra fru Sofie Lippert, SF.

Kl. 17:14

Sofie Lippert (SF):

Det var lige ved at gå galt der, for der er vist ikke nogen tvivl om, at ordføreren og jeg er meget uenige om den her aftale. Jeg vil derfor gerne stille et spørgsmål, der minder om det, jeg stillede til Liberal Alliances ordfører, fordi jeg aldrig har været tvivl om, at selv om vi tre kan blive enige om mange ting, er der også nogle ting, vi er meget uenige om, og det her er en af dem.

Men mener ordføreren og Konservative virkelig, at det er i orden, at den her reform kommer til at få konsekvenser for beslutninger, der er taget, ikke bare før i dag, ikke bare, før aftalen blev indgået, men før folketingsvalget, og før nogen overhovedet talte om at forringe su'en, i en sådan grad, at man ikke bare kan blive yderligere forsinket, men faktisk ikke har su nok til sin uddannelse på normeret tid?

Kl. 17:15

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 17:15

Lise Bertelsen (KF):

Jeg står fuldstændig på mål for den her aftale, og det er jo ingen hemmelighed, at vi er politisk uenige, i hvert fald om det her, og at den konservative politik har været før og nu, at vi faktisk rigtig gerne vil kigge på det her su-system, fordi vi mener, at det kan laves anderledes, og det her er i hvert et skridt i retning af, hvad vi tænker er ret og rimeligt.

Kl. 17:16

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Hvis man ønsker ordet for en anden kort bemærkning, skal man huske at taste sig ind. Værsgo.

Kl. 17:16

Sofie Lippert (SF):

Hvis man nu startede på en bacheloruddannelse i 2021 inden folketingsvalget i 2022 og vurderede, at det ikke var det rigtige for en og skiftede studium, og så starter på en kandidatuddannelse i 2025 og dermed kommer til at mangle su til det sidste halve år, hvad mener Konservative så at man skal stille op?

Kl. 17:16

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ordføreren.

Kl. 17:16

Lise Bertelsen (KF):

Så mener Det Konservative Folkeparti, at man skal gå ud og tage nogle ekstra timer på arbejdsmarkedet, så man kan så supplere sin indkomst den vej rundt, eller også kan man tage et lån.

Kl. 17:16

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Der ser ikke ud til være flere, der har ønsket at stille spørgsmål til ordføreren for Det Konservative Folkeparti, så vi siger tak og går videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er hr. Pelle Dragsted fra Enhedslisten.

(Ordfører)

Pelle Dragsted (EL):

Tak for ordet, formand. I dag er en trist dag for unge i Danmark, for i dag behandler vi regeringens lovforslag om su-nedskæringer, som fjerner 1 su-år, det såkaldte fleksible su-år, og dermed jo reelt tager omkring 80.000 kr. op af lommen på de unge, der bliver forsinket i deres uddannelse. Det har regeringen besluttet sammen med hr. Alex Vanopslagh og Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. Og vi kunne så høre, at Danmarksdemokraterne siden også har tilsluttet sig det her angreb på de unges levevilkår og indkomst.

Det rammer jo ikke kun, som der blev sagt, dem, der tager en lang videregående uddannelse. Det rammer også dem, der tager korte og mellemlange uddannelser, f.eks. sygeplejersken, der bliver forsinket, fordi hun dumper en eksamen, eller de mange unge, som måske har rundet universitetet, før de finder deres rette hylde som lærer- eller pædagogstuderende. Og for at det ikke skal være løgn, rammer de her nedskæringer også bagudrettet, så hvis man er startet på en uddannelse og man måske er blevet forsinket på sin bachelor, fordi man regnede med, at der var den her fleksibilitet, jamen så står man og mangler noget at leve af det sidste år af sin tid som studerende, og det synes jeg egentlig er ret uheldigt at man gør.

Som jeg også har sagt tidligere i dag, står det store ubesvarede spørgsmål stadig tilbage for mig: Hvorfor? Og jeg har ikke fået noget godt svar på det »hvorfor«. Hvad er det for et problem, man forsøger at løse ved at skære i su'en? Siden 1988 har vi – og det var endda under en konservativ regering – haft et su-system, som har givet unge frihed til at fordybe sig i deres uddannelse uden at skulle gældsætte sig, og hvor man ikke behøvede at have velhavende forældre for at kunne klare sig igennem, hvis man blev lidt forsinket. Det er jo en kæmpe succeshistorie. Hvorfor pille ved det? Er det, fordi de unge er blevet sådan mere dovne og længere om at tage deres uddannelse? Nej, tværtimod, de unge er blevet hurtigere og hurtigere til at gennemføre deres uddannelse. Er det så, fordi der mangler penge i statskassen til at have råd til det her, som folk har kaldt et meget generøst su-system? Nej, overhovedet ikke, der er masser af penge, og regeringen og flertallet herinde har ingen kvaler, når det kommer til at dele skattelettelser for milliarder ud til mennesker, som absolut intet mangler – til ejendomsspekulanter, til arvinger, til hovedrige familiedynastier, til mennesker, der tjener over 1,5 mio. kr. om året. Dem kan man godt prioritere at bruge penge på, men de studerende – nej, det går ikke; der skal der skæres ned.

Så vi har ikke fået noget svar på, hvorfor man gør det. Til gengæld ved vi, at den her aftale skaber en række store problemer. Flere unge vil blive gældsats. Lige nu er renterne højere, end de har været længe. Det kan puste til den her mistriivsel, den her perfektionskultur og til de unges frygt for at vælge forkert, fordi man fremover kun har ét skud i bøssen. Og så rammer det her jo hamrende skævt. For det er jo helt logisk, at hvis du har forældre derhjemme, som kan hjælpe dig igennem det sidste år af din uddannelse, er det her ikke noget problem, men hvis du ikke har, bliver du ramt af hammeren. Og det er jo det, der er med vores velfærdssamfund – det er jo en lighedsskaber. Når man sætter pensionsalderen op, er det da ligegyldigt for direktøren i Tryk; han kan gå på pension som 55-årig – det var det, han gjorde for kort tid siden. Det er det samme med su'en. Når man skærer i su'en, rammer det ikke dem, der er velstående; det rammer almindelige mennesker og deres børn og unge.

Så jeg kan godt forstå, at de unge er vrede over det her. Vi står i en situation, hvor su'en jo allerede er presset af inflationen. Su'en er slet ikke fulgt med de stigende priser, og der går lang tid, før den efterregulering kommer. Vi har også set en firdobling af su-renten siden 2022, så lige nu ser vi gælden blandt studerende vokse og flere

og flere, der har svært ved at betale su-lånet tilbage. Og den situation bliver jo bare forværret med det her.

Derfor er det her jo bare pilskævt, og jeg vil egentlig gerne her til sidst sige til de unge, der sidder derhjemme og ser med: I Enhedslisten giver vi ikke op, og det er vi heldigvis ikke de eneste der ikke gør. Sammen med det, man kunne kalde den rød-grønne opposition, SF, Radikale og Alternativet, har vi i den her uge givet et fælles løfte til jer, ikke bare om, at vi ikke stemmer for lovforslaget i dag, men også om, at vi vil kæmpe med næb og kløer for at få annulleret regeringens og Liberal Alliances og resten af højrefløjens ungefjendske su-nedskæringer efter næste valg. I kan regne med os; vi står på jeres side.

Kl. 17:22

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak for talen. Der er spørgsmål til ordføreren. Fru Karin Liltorp, Moderaterne.

Kl. 17:22

Karin Liltorp (M):

Tak for det. Nu har ordføreren flere gange fremhævet det der med, at det er børn af fattige forældre, der kommer til at tabe på det. Kan ordføreren ikke se, at det er sådan en lidt karikeret fremstilling af, hvordan befolkningen ser ud, altså at vi er delt op i nogle rige og nogle fattige, og at der er nogle rige forældre, der bare poster penge i deres børn, og så er der nogle fattige forældre, der ikke gør det? Altså, med mit kendskab til det er nogle af dem, der er mest rigide, i forhold til at børnene skal klare sig selv, faktisk de meget velbærgede, mens dem, der er villige til at ofre hvad som helst for deres børn, har mindre på kistebunden. Jeg synes bare, at det er en lidt uheldig fortælling om, hvordan samfundet hænger sammen, og den kan jeg ikke genkende.

Kl. 17:22

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 17:22

Pelle Dragsted (EL):

Det ville være dejligt, hvis det var sådan, som ordføreren beskriver det. Men situationen er jo, at det handler om, hvem det er, der gerne vil hjælpe deres børn. Det, det handler om, er, hvem der har muligheden for at hjælpe deres børn og unge, og Danmark er bare blevet et mere og mere ulige samfund de sidste årtier – pudsigt nok, for når man spørger danskerne, siger de, at de ikke ønsker mere ulighed. Men skiftende regeringer øger uligheden helt bevidst gennem den lovgivning, der bliver lavet, og det betyder, at forskellene vokser, og at de sociale skel i vores samfund vokser, og det synes jeg også er ærgerligt. Jeg ville ønske, at vi gik den modsatte vej. Jeg ville ønske, at vi fik et samfund, hvor de sociale og økonomiske skel mellem mennesker var mindre, men det er bare ikke den politik, som den regering, ordførerens parti selv er del af, fører. Så det er desværre sådan, det er. Skellene bliver større, og det er en konsekvens af den politik, som bl.a. den her regering fører.

Kl. 17:23

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Karin Liltorp for anden runde.

Kl. 17:23

Karin Liltorp (M):

Tak for det. Jeg vil bare gerne væk fra den fortælling, for jeg ved, at nogle af dem, der har meget få midler at gøre med, godt kan understøtte deres unger, hvis de gerne vil det, og det er så uendelig smukt. Nu har ordføreren flere gange nævnt, at der er blevet skåret

og skåret. Jeg kunne godt tænke mig, at ordføreren redegjorde for, hvornår der i indeværende regeringsperiode er blevet skåret ned på uddannelser, for det billede kan jeg ikke genkende. Jeg synes derimod, at vi har investeret i det. Så det kunne være, at ordføreren har noget viden på det her område, jeg ikke har.

Kl. 17:24

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 17:24

Pelle Dragsted (EL):

Når jeg taler om, at der er blevet skåret end på uddannelser, så er det over de sidste årtier. Vi havde i mange år sådan en grønthøster kørende ned over uddannelsessystemet. Der er blevet skåret i taxameteret rundtomkring. Der har været perioder, hvor man har givet tilskud, som er løbet ud. Den her regering har i højere grad bare fodret hunden med sin egen hale, om man så må sige, altså f.eks. ved at skære i kandidatuddannelserne for så bruge nogle penge på noget andet, og nu skal man så også skære i pædagoguddannelsen, for at de kan få en bedre uddannelse. Det kunne også være, at man kunne finde nogle af de penge, man altid har, når man gerne vil give skattelettelser i toppen, og bruge nogle af dem på de unge studerende.

Kl. 17:24

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Heidi Bank, Venstre.

Kl. 17:24

Heidi Bank (V):

Tak for det. Nu nævner ordføreren her i slutningen af sin tale, at der er indgået sådan en rød-grøn alliance, må jeg forstå, hvor man vil genindføre det her, hvis man får flertal. Det er i hvert fald sådan, jeg opfatter det. Hvordan har de fire partier så besluttet at det skal finansieres, når det skal genindføres? For om lidt bruger vi jo pengene på noget andet, bl.a. børn og unge andre steder.

Kl. 17:25

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 17:25

Pelle Dragsted (EL):

Det er så heller ikke helt rigtigt, hvad ordføreren siger, for man bruger jo kun en lille del af pengene. Resten ryger vist bare tilbage i regeringens råderum. Det forstår jeg i øvrigt slet ikke at de andre aftalepartier accepterer. De er jo virkelig blevet snydt af regeringen i de forhandlinger. Det synes jeg i sig selv er lidt bemærkelsesværdigt.

I forhold til hvordan man skal finansiere en genindførelse, er det klart, at det er noget, man må forhandle. Lad os sige, at de partier fik et flertal og kunne danne en regering. Så måtte man jo sætte sig ned og forhandle om det, når der skulle forhandles et regeringsgrundlag. Jeg kan se masser af steder, hvor man kunne bruge skatteydernes penge bedre end i dag.

Kl. 17:25

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ønskes der anden korte bemærkning? Ja.

Kl. 17:26

Heidi Bank (V):

Tak for det svar. Det er jo et ærligt svar om, at man sådan set ikke har fundet finansiering til den alliance, man har lavet. Men det gør I jo nok i fremtiden, hvis det skulle vise sig at ske. Men lige nu

er det jo så et løfte, hvor man sådan set ikke har rygdækning for finansieringen.

Kl. 17:26

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 17:26

Pelle Dragsted (EL):

Nu tror jeg også, at ordførerens eget parti en del gange, også i alliance med andre partier, har været ude at fortælle om den politik, man ønsker at gennemføre efter et valg, som kan ligge et par år ude i fremtiden, uden at anvise finansiering i fællesskab. Vi skal nok finde den finansiering til at genindføre det her studieår. I øvrigt kan man jo spørge sig selv, hvis man kigger både samfundsøkonomisk, men sådan set også på statskassen, om de her nedskæringer på uddannelse overhovedet vil skabe det provenu, som regeringen forventer. Det kunne også være, at man svækker folks uddannelsestilbehøjelighed og dermed faktisk svækker både samfundsøkonomien og statens finanser.

Kl. 17:26

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Med de ord fra ordføreren for Enhedslisten siger vi tak og går videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er fra Radikale Venstre. Fru Katrine Robsøe.

Kl. 17:27

(Ordfører)

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Er det her lovforslag rimeligt? Jeg hører ofte regeringspartierne og aftalepartierne omtale forringelserne på su som rimelige og som noget, alle bare burde kunne forstå jo er fremtidssikring. Jeg beklager, men jeg er absolut ikke enig. I Radikale Venstre synes vi ikke, at det her er rimeligt. Vi synes tværtimod, at det er at forringe alle unges muligheder for at kunne tage den uddannelse, som de drømmer om, og som de gerne vil have lov til at tage, for at de rent faktisk kan få lov til at bidrage til vores fælles samfund.

Jeg synes, at det er ærgerligt, at man forsøger at dække sig ind under, at fordi vi nu har nogle forholdsmæssig højere udgifter til su end til uddannelse, så skal man skære i su'en. Ja, undskyld, men det var altså, da Lars Løkke Rasmussen var statsminister, at man sparede 2 pct. hvert eneste år på vores uddannelser. Nu kommer man så og bruger de besparelser som begrundelse for, hvorfor man skal gøre kandidatuddannelser kortere, og hvorfor man skal skære i su'en. Det synes jeg på ingen måde er rimeligt, og jeg tror faktisk, at mens nogle i regeringen synes, at det må de unge bare også kunne forstå rimeligheden i, så ved vi, at der heldigvis også er både rigtig mange unge, men også rigtig mange ældre, der godt kan se, at det er en god investering i vores unge mennesker at have det fleksible su-år.

Det her er en forringelse. Det synes jeg at man skal stå ved fra aftalepartiernes side. Det er en politisk uenighed. Det er sådan set fair nok. Vi vil forskellige ting. Det er derfor, at vi er forskellige partier og folk sætter kryds forskellige steder, når der er valg. Det er helt i orden. Men man skal stå ved, at det er en forringelse, og at det ikke er en ligegyldig ting, man er i gang med at ændre her. Det er derimod noget, der kommer til at have konsekvenser. Det vil nemlig skabe en større usikkerhed blandt de unge, når de skal til at vælge uddannelse, fordi et forkert valg i langt højere grad kan komme til at have konsekvenser for dem rent økonomisk.

Det er jo helt korrekt, at vi indtil videre har haft det sådan, at hvis du startede inden for 2 år efter din ungdomsuddannelse, kunne du få lov at have den form for økonomiske sikkerhedsnet, at du kunne have 1 ekstra su-år, hvis du fandt ud af, at du havde valgt forkert. Det økonomiske sikkerhedsnet fjerner vi nu, og jeg er dybt bekymret

for, hvilke konsekvenser det vil have, i forhold til om unge bare lige tør at kaste sig ud i den store beslutning, det er at starte på en uddannelse. Jeg er også dybt bekymret for, hvilke konsekvenser det her vil have, hvis du dumper en eksamen og det medfører, at du bliver forsinket; hvis der er nogle komplikationer, i forbindelse med at tingene ikke altid på uddannelserne lige er til at få til at gå op; eller hvis du gerne vil på udveksling og have lov til at komme ud og prøve det. Tingene skal jo passe sammen, og det er ikke altid, at det lige lader sig gøre. Der gav det her en frihed til at få det til at hænge sammen.

Jeg har også flere gange i mine spørgsmål gjort opmærksom på, at jeg er dybt bekymret for de unge, der modtager SPS. Det er dygtige unge mennesker, som også fortjener at have en ordentlig mulighed for at komme igennem deres uddannelser, og jeg er bekymret for, at vi her kommer til at svække deres muligheder. Så deler jeg den bekymring, som også SF rejste, om de nuværende studerende, der aldrig havde en chance for at indrette sig efter den her aftale, og som nu bare kastes ud i usikkerhed. Det synes jeg er rigtig, rigtig ærgerligt. I Radikale Venstre er der nok ikke nogen tvivl om, hvor vi står, heller ikke hos jer andre. Vi synes ikke, at det her er en god aftale. Vi er imod forringelserne på su, og vi stemmer imod forslaget. Tak for ordet.

Kl. 17:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er et par korte bemærkninger. Den første er til fru Karin Liltorp.

Kl. 17:31

Karin Liltorp (M):

Tak for det. Nu kan jeg jo ikke lade være med at drille ordføreren. Nu kom jeg til at nævne ordførerens alder tidligere, og det var bestemt ikke for at nedgøre ordføreren for sin alder. Det var faktisk bare for at sige, at før ordføreren kom i Folketinget, var det Radikale Venstres politik, at der kun skulle være su til normeret tid, og at der virkelig skulle være en god grund, hvis man skulle have til mere end normeret tid. Er ordføreren bekendt med, hvad der er sket i Radikale Venstre siden dengang? Hvad er det for nogle overvejelser, der har gjort, at man har ændret holdning?

Kl. 17:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:32

Katrine Robsøe (RV):

Ud over at de studerende har mig og os i Radikale Venstre til at tale deres sag – det mener jeg er godt for dem – så er der jo sket det, at vi også har haft en udvikling på andre uddannelsespolitiske ting, der har været med til at sørge for, at unge faktisk kommer enormt hurtigt igennem deres uddannelser. Derfor bruger rigtig mange jo det sjette su-år, hvis det er, de laver studieskift, eller hvis de har helt legitime grunde til at blive forsinkede. Så er det jo sådan, at alle de unge – nu er de jo heldige – trods alt har haft mig herinde i faktisk snart 5 år. Og jeg giver ikke op med at kæmpe for dem. Det er heldigt for dem.

Kl. 17:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 17:33

Karin Liltorp (M):

Det er utrolig smukt, og jeg er ikke i tvivl om, at de ved, at ordføreren kæmper for dem. Men jeg kan ikke lade være med at tænke på, at der er utrolig mange bekymringer oppe fra den der talerstol. Der

bliver sagt, at ordføreren er bange for, at de unge ikke tør kaste sig ud i det. Så helt grundlæggende vil jeg gerne vide, om ordføreren ser studerende på videregående uddannelser som en slags udsat gruppe, der bare har brug for lidt ekstra beskyttelse.

Kl. 17:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:33

Katrine Robsøe (RV):

Det var spørgeren selv, der sagde det der med, at hun ikke mente, at der skulle være overdreven beskyttelse af de unge. Jeg tror lidt, at ordføreren taler ind i et eller andet lidt opfundet scenario om, hvad andre folk omtaler studerende som. Jeg synes egentlig ikke, at det er særlig passende. Jeg har ikke hørt nogen tale samlet om studerende som en gruppe af svage mennesker. Det mener jeg absolut ikke at de er, men jeg mener, de fortjener rent faktisk at have de bedste forudsætninger for at kunne komme til at tage deres uddannelse, for at kunne komme til at leve op til det potentiale, de har, og for at leve de liv, de gerne vil. Og der mener jeg, at det her lovforslag går i den helt forkerte retning.

Kl. 17:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Rasmus Stoklund.

Kl. 17:34

Rasmus Stoklund (S):

Tak. Jeg ved ikke, om der er blevet skruet op for lyden herinde; lyden går i hvert fald meget fint igennem. Jeg ville bare spørge. Jeg forstår ikke, hvad det er, der sådan grundlæggende har ændret sig hos De Radikale, siden man gik ind for at fjerne det sjette su-år. Vil ordføreren alligevel ikke bare lige for mig og prins Knud prøve at forklare, hvorfor man for få år siden gerne ville fjerne det sjette su-år og verden nu falder sammen for danske studerende, hvis man fjerner det sjette su-år? Hvad er det, der har forandret sig?

Kl. 17:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:34

Katrine Robsøe (RV):

Det er jo rigtigt, at vi har været med i su-forligskredsen, og der har vi indgået nogle forliger sammen med S, og der har vi også været med til at indgå en aftale om, at det sjette su-år ikke skulle være for alle, men for dem, der startede inden for 2 år. Det er det, vi gerne vil holde fast i. Vi går ikke og lover, at vi skulle hæve su'en helt vildt meget eller alt muligt andet. Men der er jo sket det i Radikale Venstre, at man før valget siger det, som man også gør efter. Og vi sagde før valget, at vi ikke ønskede at lave om i su-aftalen. Det mener vi stadig i modsætning til f.eks. spørgerens parti.

Kl. 17:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:35

Rasmus Stoklund (S):

Jeg er stadig væk bare nysgerrig efter at høre, hvad det var, der gjorde, at det var et godt forslag at fjerne det sjette su-år for få år siden, hvor Radikale mente det, men ikke er et godt forslag i dag, hvor Radikale så vil stå uden for aftalen. Hvordan kan det være, at Radikale tidligere har argumenteret for, at vi skal fjerne det sjette su-

år, som Radikale gjorde; jeg ved ikke, hvornår man skiftede position. Hvad er det, der grundlæggende har ændret sig for De Radikale?

Kl. 17:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:35

Katrine Robsøe (RV):

Det, der jo er blevet lavet en aftale om tidligere, som vi fuldt står på mål for, er, at det sjette su-år kun gælder, hvis du starter inden for 2 år efter endt ungdomsuddannelse. Det er rigtigt, at den aftale har vi været med til at lave. Den står jeg stadig på mål for. Den vil vi stadig gerne opretholde den dag i dag.

Kl. 17:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Sandra Elisabeth Skalvig.

Kl. 17:36

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Tak for det, og tak til Radikales ordfører for talen. Vi er desværre ikke enige på det her område. Radikale Venstre er jo et reformparti ligesom Liberal Alliance, og vi har på mange andre områder indgået alliancer, hvor vi bl.a. laver reformer og skaffer arbejdsudbud, men desværre ikke på uddannelsesområdet. Der er vi ikke helt lige så enige. Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ordføreren for Radikale Venstre, om De Radikale slet ikke har nogen ambitioner om en ny su-reform.

Kl. 17:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:37

Katrine Robsøe (RV):

Man kan jo sige, at efter i dag får vi det jo. For der vedtager I jo en su-reform, vi er lodret imod. Så lad os endelig komme i gang med at lave en ny reform igen. Jeg må bare gentage det, min kollega fra SF også sagde: Vi ville jo gerne have forhandlet.

Nu kan jeg bare sige, hvad jeg i hvert fald selv har givet udtryk for: Vi ønskede at forhandle og se, om der var noget som helst at forhandle om. Det var ikke min opfattelse, at der på nogen måde var noget som helst at forhandle om i det her, og jeg kan for at være ærlig heller ikke se, hvad filan det er, LA har fået ændret i den aftale.

Kl. 17:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:37

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Jeg synes ikke rigtig, at jeg helt fik svar. Altså, Radikale Venstre kunne godt have tænkt sig, at de havde været inviteret med ind til forhandlingsbordet, men jeg fik ikke rigtig svar på, hvad det er, Radikale Venstre har af ambitioner i forhold til su-området. Skal det stå stille, eller har de rent faktisk ambitioner, og kan vi måske snakke om at lave nogle ændringer og bl.a. lave arbejdsudbud, som vi gør på så mange andre områder?

Kl. 17:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Katrine Robsøe (RV):

Der var jo ikke nogen forhandlinger. Det her var bare det, der var lagt frem fra regeringens side, og derfor kan man da heller ikke stå og sige, at man har altså har fået forhandlet et eller andet stort hjem. Man har bare tilsluttet sig det, regeringen kom med. Jeg synes simpelt hen ikke, at det er et vanvittig imponerende forhandlingsresultat. Beklager.

Kl. 17:38

vi ser en tendens til, at uddannelsespolitik er blevet reduceret til et nulsumsspil, hvor de forskellige uddannelsessektoren er hinandens konkurrenter, og hvor man helt skal tage den hurtige og lige vej igennem uddannelsessystemet. Det er et udtryk for, at dansk politik har fået én bundlinje, og det er arbejdsudbud. Jeg synes, det er trist, og jeg synes, det er visionsløst. Alternativet kommer til at stemme imod det her lovforslag. Tak for ordet.

Kl. 17:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Vi går videre til den næste, og det er fru Christina Olumeko fra Alternativet. Velkommen.

Kl. 17:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning. Fru Karin Liltorp.

Kl. 17:42

(Ordfører)

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. Det er sjældent, at vi behandler et så dårligt lovfor-slag som det, vi behandler nu, men det her er et lovforslag, hvor aftalepartierne vil fjerne 1 års su fra studerende på videregående uddannelser, og det er bare et eklatant dårligt forslag. Det er der rigtig mange grunde til.

Kl. 17:38

Karin Liltorp (M):

Tak for det, og tak for talen. Nu har ordføreren et par gange nævnt det her med bekymringen for verdensmålene, og at der ikke bliver bedre forhold for de handicappede. Det vil jeg gerne være med til at opklare. I virkeligheden bliver det med den her reform indført, at dem, der har handicaptillæg, får mere fleksible vilkår. De får netop mulighed for, at kravet til studieaktivitet bliver sat ned, og det har faktisk været et kæmpestort ønske for dem. Så det er der, vi faktisk ser en forbedring, og det vil jeg gerne være med til at opklare.

Derudover vil jeg gerne høre ordføreren, om ordføreren mener, at man, fordi man lider af ordblindhed, som udgangspunkt har behov for 1 års ekstra su.

Kl. 17:43

For det første presser vi unge endnu mere ved at fjerne 1 års su. Valg af uddannelse kan virke meget livsafgørende for rigtig mange unge, og når man fjerner 12 su-klip, skaber det et endnu større pres, for at unge skal vælge rigtigt i første hug. Det her er en markant forringelse af de unge studerendes sikkerhedsnet, og det er også en forringelse af trygheden i at fordybe sig i sit studie.

For det andet er vi i Alternativet meget bekymrede for, at aftalen vil forringe vilkårene for unge med et handicap. Det skyldes, at SPS-modtagere, altså studerende med en funktionsnedsættelse, der modtager støtte for at kunne gennemføre deres uddannelse på lige fod med andre studerende, også mister 1 års su-klip. Det er jo netop i allerhøjeste grad de unge, som har brug for at kunne tilrettelægge deres studie mere fleksibelt og med mere tid. Det kan eksempelvis være studerende med ordblindhed, der har brug for et ekstra su-år, fordi de skifter uddannelse undervejs, fordi den første uddannelse måske har vist sig at være for teksttung, eller simpelt hen fordi det har taget for lang tid at få den SPS-støtte, som de har ansøgt om efter studiestart. Med lovforslaget her risikerer vi, at færre mennesker med handicap får en videregående uddannelse, og det er en enorm social slagside.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:43

Christina Olumeko (ALT):

Tak til ordføreren for Moderaterne for gode spørgsmål. I forhold til det første vil det jo forudsætte, at ministeriet mener, at det, at der bliver lempet på studieaktivitetskravet, på en eller anden måde kan, hvad siger man, ligesom opveje, at SPS-modtagere mister 1 års su-klip. Det vil jeg sige var et ret vildt regnestykke, og jeg mener, ministeren må forklare, hvordan det hænger sammen. Jeg synes, det er forkert brug af konsekvensvurderingerne i Folketinget. Og jeg synes generelt, jeg har set i mange lovforslag, at man fra ministeriets side måske har lidt svært ved bare sige, hvad der er af ulemper ved et lovforslag. Det kan man da godt bare sige ærligt. Men jeg synes, det er et meget positivt regnestykke, man laver fra ministeriets side. Der synes jeg man skulle være mere ærlig.

I forhold til studerende med ordblindhed, og om de som udgangs-punkt har brug for mere tid, vil jeg sige, at jeg ikke tror, nogen mennesker er ens. Det vil være forskelligt. Men det, vi kan se af data, er, at mennesker med funktionsnedsættelse, herunder ordblind-hed, i gennemsnit bruger mere tid på uddannelsen end andre.

Kl. 17:44

Så bliver jeg nødt til at sige, hvilket jeg også har også spurgt til tidligere, at jeg synes, det er decideret misvisende og vildleden-de, at ministeriet skriver i lovbemærkningerne, at lovforslaget vil understøtte FN's verdensmål 4.5 om, at de mest udsatte grupper, her- under unge med handicap, vil få bedre adgang til uddannelser. Altså, helt ærligt – jeg mener simpelt hen det er forkert. Når ministeren kommer på talerstolen her til sidst, vil jeg gerne bede ministeren bekræfte, at studerende, der modtager SPS-støtte, mister 1 års su, og studerende, der modtager handicaptillæg, har det samme antal su-klip som før. Jeg mener, det er meget vildledende at sige, at unge med handicap får bedre vilkår, end tilfældet var før.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Sporgeren.

Kl. 17:44

For det tredje er det meget problematisk, at su-forringelserne reelt får virkning med tilbagevirkende kraft for de nuværende bache-lorstuderende, der er påbegyndt deres uddannelse før sommeroptaget 2022. Det betyder, at studerende, der eksempelvis har skiftet uddan-nelse i god tro, kan komme til at stå i en meget vanskelig økono-misk situation. For mig at se er lovforslaget her en del af en større tendens i Folketinget, hvor et flertal i Folketinget har svært ved at se uddannelse som investering i mennesker. Det er megaærgeligt, for det var vi engang rigtig gode til i Danmark, og det har været med til at gøre Danmark til et fantastisk land. Men nu synes jeg

Karin Liltorp (M):

Tak for det. Ja, det her med, at der blev gjort op med studietiden og studieaktiviteten, har faktisk været et stort ønske fra dem, der lider af funktionsnedsættelse og får handicaptillæg, for de har behov for at tage det i deres eget tempo. Så jeg synes faktisk reelt, at det er en større forbedring, vi får ind her. Jeg anerkender selvfølgelig også, at der kan være nogle af dem, der lider af ordblindhed, der har problemer, men jeg synes bare ikke, at det er et problem for gruppen som sådan, netop på grund af at vi har SPS-støtten. Og det er jo

derfor, jeg prøver at efterlyse et svar på, om man faktisk synes, at ordblindhed som udgangspunkt burde berettigede til 1 års ekstra su.

Kl. 17:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:44

Christina Olumeko (ALT):

SPS-støtten fungerer jo ikke specielt godt i dag. Det tager meget, meget lang tid at få SPS-støtte. SPS-støtten følger ikke med gennem uddannelsessystemet. Det er forholdsvis tungt at søge som studerende. Så for mig at se er det ikke et godt system.

Jeg vil gerne gøre det klart, at jeg ikke som udgangspunkt mener, at man skal have mere su, bare fordi man har ordblindhed, men jeg mener, at systemet skal være meget mere fleksibelt, end det er i dag. Og jeg mener, at det her lovforslag, som regeringen har fremsat, i gennemsnit vil gøre det sværere at have ordblindhed.

Kl. 17:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Så går vi til uddannelses- og forskningsministeren. Velkommen.

Kl. 17:45

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Tak for det, og tak til Folketinget for en engageret debat. Tilbage i december måned, det var en regnfuld aften – det tror jeg nogle studerende kan huske – og jeg tror oven i købet det var en mandag, blev regeringen enig med Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti om en reform af su på området for videregående uddannelse. Meget enkelt sat op blev vi enige om et su-system, hvor su og uddannelseslængde følges ad, og hvor der er mulighed for at optage su-slutlån i op til 2 år. Det gælder jo så for alle på nær nogle grupper, som jeg kommer tilbage til. Men med det sker der jo så også det, at vi sidestiller alle studerende med hinanden. I dag er det sådan, at dem, der hurtigt efter en afsluttet ungdomsuddannelse starter på en videregående uddannelse, har bedre su-vilkår end dem, der er lidt længere om det. I det ligger der selvfølgelig et fremdriftselement fra tidligere tider.

Noget, der har været meget snak om i debatten i dag, er muligheden for at trække luften lidt ud af ungdomslivet og tage et sabbatår og sådan noget. Faktisk bliver man jo bedre stillet til det med den her reform, end man er i dag, fordi der ikke er det der pres på, med hensyn til at hvis man skynder sig at vælge en videregående uddannelse, er man bedre stillet. Nu ligestiller vi alle.

Samtidig vælger vi at stille de studerende, som modtager handicaptillæg, bedre, end de er i dag. Og det synes jeg egentlig isoleret set selvfølgelig er et udtryk for en rigtig god prioritering, men også en meget fornuftig balance.

Nu vi så er ved det med balancer, er det jo samlet set, synes jeg, et udtryk for en fornuftig balance med det snit, vi har lagt med reformen her. Altså, vi kan høre, at nogle, primært til venstre for regeringen, synes, at man går alt for langt, og så er der nogle andre, primært til højre for regeringen, som synes, at man sagtens kunne gå meget længere. Det er jo i sig selv et udtryk for en balance.

Nu er det så sådan, er det ikke var med alle de partier, der er i den nuværende su-forligskreds, vi kunne blive enige om den her reform, og derfor kan reformen også først træde i kraft, efter der har været afholdt et folketingsvalg. Det vil sige, at den træder i kraft den 1. januar 2027. Det betyder så også, at noget andet, som har været meget debatteret, nemlig hvad vi bruger pengene på, altså provenudiskussionen, jo sådan set selvfølgelig er aktuel, for det er mange penge, men der falder først et provenu, efter at reformen er trådt i kraft, dvs. fra 2027 og frem. Jeg vil da gerne love Folketinget

her, at vi i god tid, inden vi begynder at få pengene, også nok både skal fortælle aftalepartierne og nå til enighed med aftalepartierne om, hvad det er, vi vil bruge de penge på. Tak.

Kl. 17:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er et par korte bemærkninger. Den første er fra fru Sofie Lippert.

Kl. 17:48

Sofie Lippert (SF):

Tak. Der har været en del diskussion i dag om det her med, om det er synd for de studerende, og hvilke studerende det er synd for, og der har også været en del diskussion om, hvad SPS er, og hvad SPS skal, og måske også en smule forvirring. Så jeg har lyst til at spørge ministeren, om ministeren anerkender, at studerende med funktionsnedsættelse, som i dag ikke har ret til handicaptillæg – altså ca. 75 pct. af de studerende, der modtager SPS – bliver stillet ringere med den her reform, og at den vil ramme dem hårdere end studerende uden funktionsnedsættelse, med henvisning til den rapport, der kommer fra ministerens eget ministerium, om, at studerende med funktionsnedsættelse netop i højere grad er forsinkede end studerende uden funktionsnedsættelse?

Kl. 17:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 17:49

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Det er jo rigtigt, at studerende, som er en del af SPS-ordningen, her ligestilles med andre studerende, som studerer på normale vilkår. Og det er jo sådan set et udtryk for det, der er intentionen med SPS-ordningen, nemlig at de unge, som har et eller andet, som gør, at de har brug for hjælp – der er mange, der taler om ordblinde, og det er jo en stor del af den gruppe – har mulighed for at få støtte, som gør dem i stand til at studere på lige vilkår med andre. Det er sådan set det, vi honorerer med det her.

Så er det jo klart, at jeg er helt med på, at hvis det her også skal holde i den virkelige verden, kræver det en SPS-ordning, der fungerer. Og det synes jeg at vi sammen skal sætte ind over for.

Kl. 17:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 17:50

Sofie Lippert (SF):

Så jeg hører lidt, at ministeren så mener, at SPS-ordningen ikke er tilstrækkelig, siden vi ser de her markante forskelle på, hvor forsinket man bliver, alt efter om man har en funktionsnedsættelse og modtager SPS eller ej. Burde man så ikke vente med at lave den her reform, til man havde fikset SPS-systemet, sådan at det ikke kommer til at gå ekstra hårdt ud over studerende med funktionsnedsættelse i relation til studerende uden funktionsnedsættelse?

Kl. 17:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 17:50

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Nu har der jo været, og det ved spørgeren også godt, nogle problemer med SPS-ordningen i den forgangne vinter, og de er ved at blive fikset. Så det er der sådan set, håber jeg, sat et punktum for. Så siger jeg bare ud over det, at hvis der er et problem med SPS-ordningen,

altså hvis den ikke fungerer og giver de studerende det løft, som egentlig var meningen, mener jeg, at man skal løse det med et løft af SPS-ordningen og ikke med su-systemet. Jeg synes sådan set, det er vigtigt, at SPS-ordningen fungerer, og at den lever op til det, som er formålet med den, nemlig at gøre unge med en funktionsnedsættelse i stand til at gennemføre et studie på lige fod med alle mulige andre.

Kl. 17:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 17:51

Pelle Dragsted (EL):

Mange tak for det, og tak til ministeren. Ministeren snakker om en fornuftig balance og prøver ligesom at tegne et billede af, at der er nogle partier til venstre og nogle partier til højre. Hvis vi nu kigger på aftalen, kan vi se, at det er en aftale, der er indgået mellem en såkaldt midterregering – jeg vil nok kalde det en centrum-højre-regering – og så kun partier til højre. Det er jo nok ikke helt tilfældigt, at det er med de partier, der måske aldrig rigtig har haft den store kærlighed til vores velfærd og su, at man indgår den her aftale.

Men i forhold til det mere grundlæggende om det her med en fornuftig balance mener ministeren så, at det er en fornuftig balance at tage penge fra unge studerende, som er blevet forsinket på deres uddannelse, samtidig med at man har råd til f.eks. at give LEGO-familiens arvinger eller andre meget store virksomhedsdynastiers arvinger milliardskattelettelser? Er det en fornuftig balance?

Kl. 17:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 17:52

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Der bliver jo påstået spændende ting her, altså det, at reformen er vedtaget af partier, der ikke har den store kærlighed til velfærd og su, tror jeg der blev sagt. Hvis det var rigtigt, ville vi jo formentlig have lavet en helt anden su-reform end den, vi har lavet, og lavet velfærdsbesparelser. Og det er jo ikke det, den her regering står for. Så man skal passe på med at slynge om sig med ting, bare fordi det jo lyder fint i Folketingssalen.

I forhold til det her med skattelettelser vil jeg sige, at jeg også har hørt andre partier end hr. Pelle Dragsteds påstå, at provenuet for su-reformen går til skattelettelser. Helt ærligt, der blev lavet en aftale om en skattereform, før der blev lavet en su-reform; jeg kan ikke huske, hvor mange dage det var, men det var i hvert fald før. Det er også, som om den her diskussion om provenu er sådan lidt underlig, for ting bliver sådan mistænkeliggjort i forhold til at sige, at så er der nogle penge, der ryger ned i regeringens kasse, som skulle være sådan et onskabsfuldt sted. Den kasse er jo samfundets kasse, vores alle sammens klasse, hvorfra vi bedriver politik, laver forsvarsforlig, bedriver klimapolitik, velfærds politik, og det gælder alle mulige politiske prioriteter, som bliver behandlet på kryds og tværs i Folketinget.

Kl. 17:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 17:53

Pelle Dragsted (EL):

Hvis man elsker su-systemet, er det i hvert fald lidt en den, man tugter, elsker man-tilgang, som den her regering har, for det er jo en nedskæring på su. Det kommer vi jo ikke uden om. Det her er en forringelse for de studerende. Så hvis man virkelig holdt meget

af su-systemet, var det nok ikke der, man valgte at finde penge i en situation, hvor man samtidig har råd til at dele skattelettelser ud til mennesker, der absolut intet mangler i vores samfund.

Det er rigtigt, at pengene går tilbage til den store fælles kasse. Det, jeg reagerer imod, og det, jeg har svært ved at forstå, er prioriteringen af, at man på den ene side f.eks. giver en målrettet lempelse af arveskatten, ikke til alle danskere, men til arvingerne af nogle af Danmarks største selskaber, samtidig med at man på den anden side skærer i su'en.

Kl. 17:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 17:54

Forhandling

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Jeg tror, jeg kender spørgeren godt nok til at vide, hvad afslutningen af spørgsmålet var. Det er jo en spændende sammenkobling her: Skattelettelser til nogle af dem, der har rigtig meget, mens man så skærer i su'en. Jeg vil vove den påstand, at spørgeren også isoleret set ville være imod begge dele, altså imod skattelettelser og imod reformen af su, og derfor er koblingen jo sådan set bare dobbelt op i forhold til spørgerens egen politik.

Jeg synes, det er en fornuftig balance, at vi på den her måde fremtidssikrer vores su-system og sørger for, at vi stadig væk har et af de mest generøse su-systemer i verden, som åbner døre for unge, uanset hvilken social baggrund de har.

Kl. 17:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Christina Olumeko.

Kl. 17:55

Christina Olumeko (ALT):

Tak til ministeren. Ministeren kan næsten gætte, at jeg nok vil spørge lidt ind til det her med konsekvensvurderingen af lovforslaget i forhold til studerende med handicap. Kigger man i lovbemærkningerne, skriver ministeriet, at det er positivt, at studerende, der modtager su med handicaptillæg, får en udvidet støttetid på 12 klip – det er jo sådan set bare status quo – og at det er positivt, at de her 12 ekstra klip ikke vil tælle med i studieaktivitetskravet. Det er nyt – det er rigtigt nok.

Til gengæld står der ikke noget i regnestykket fra ministeriet om, at SPS-modtagere netop mister 1 år. Vi ved fra data fra ministeriet selv, at studerende med generelle funktionsnedsættelser bruger 3,7 måneder længere på kandidatuddannelsen, mens studerende med psykiske funktionsnedsættelser bruger 7 måneder længere på kandidatuddannelsen i gennemsnit.

Mener ministeren, at det er et retvisende regnestykke for Folketinget, at man ikke i konsekvensvurderingen her skriver, at SPS-modtagere får ringere vilkår end det, der er tilfældet i dag?

Kl. 17:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 17:56

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Men når spørgeren siger, at det her med det ekstra su-år til handicaptillægsmottagere bare er det samme som i dag, er det jo ikke rigtigt. I dag er det dem, der modtager handicaptillæg, og som inden for 2 år efter afsluttet ungdomsuddannelse starter på en videregående uddannelse, der har adgang til det sjette su-år. Med den her reform

vil modtagere af handicaptillæg, uanset hvornår de starter den videre uddannelse, have mulighed for et sjette su-år. Det er en nettoforbedring af deres vilkår. Det håber jeg også at fru Christina Olumeko anerkender.

Kl. 17:58

Kl. 17:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:56

Christina Olumeko (ALT):

Det vil jeg gerne anerkende. Men det ændrer jo ikke ved, at ministeriet ikke skriver i konsekvensvurderingen, at der *er* studerende med funktionsnedsættelser, der får ringere vilkår. Det står ikke i konsekvensvurderingen, når man skriver, at lovforslaget her vil understøtte, at unge med handicap får bedre adgang til uddannelser. Det synes jeg simpelt hen ikke er en ærlig fremlæggelse af lovforslagets konsekvenser for Folketinget.

Kl. 17:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 17:57

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Jeg er glad for, at det bliver anerkendt, at vi med den her reform de facto stiller modtagere af handicaptillæg bedre. I forhold til de mere tekniske beregninger og det, der ligger under det, der står i bemærkningerne om opfyldelse af verdensmålene, vil jeg meget gerne svare på det, også på teknikken bag beregningerne af det. Der vil jeg bare opfordre til, at man sender et skriftligt spørgsmål til ministeriet. Så svarer vi selvfølgelig gerne på det.

Kl. 17:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Katrine Robsøe.

Kl. 17:57

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Det er jo ingen hemmelighed, at vi har stor politisk uenighed her. Det er sådan set helt fair. Det er jo det, politik er. Men jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke ministeren anerkender, at det her er en forringelse af su'en.

Kl. 17:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 17:57

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Jamen jeg anerkender, at man her fjerner det sjette su-år, som man har i dag. Og når man fjerner det, er det jo så ikke længere. Det er klart. Når man skal gøre det, synes jeg at man er nødt til at overveje, hvad der så er de konkrete eller livsnære konsekvenser for de mennesker, vi taler om. Det, det jo betyder for studerende, er, at dem, der mest gør brug af det sjette su-år – studerende på kandidatuddannelserne – så kan blive nødt til for de sidste måneder af deres studietid at finansiere deres livsgrundlag med su-lån. Med det er de så sidestillet med det regime, som f.eks. studerende i Norge bliver budt fra dag et. Det synes jeg godt at jeg kan stå på mål for. Det er fuldstændig rigtigt, som spørgeren siger, at det er en politisk uenighed. Og den har vi så.

Kl. 17:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Katrine Robsøe (RV):

Tak. Det er nemlig fair nok. Vi er bare meget uenige her om, hvad der er rimeligt. Det er derfor, at jeg simpelt hen har brug for at høre, om ministeren helt konkret anerkender, at det er en forringelse af su'en, man laver med det her lovforslag. Det er jo fair at ville lave den. Vi er uenige, og det er sådan, det er. Det er fair, at man vil lave en ændring i tingene, også en, som jeg er uenig i. Men det er jo en forringelse, og anerkender ministeren det?

Kl. 17:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 17:59

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Det er det for nogle, og for andre er det en forbedring. Altså, politik kan også blive rigelig polemisk, hvis man bare piller det ud, som lige passer til ens egen agenda. Nu har vi lige brugt en hel del tid på at tale om de studerende, som modtager handicaptillæg. Jeg fornemmer, at det også bliver anerkendt her i Folketingssalen, at den gruppe bliver stillet bedre. Og i forhold til andre er det da klart, at hvis man mister noget, man har, bliver man ringere stillet. Det er jeg fuldstændig med på. Og så står jeg gerne på mål for, at jeg synes, at det er rimeligt, at man har su til hver eneste dag, som ens studie er normeret til, uanset hvor langt det er – men ikke til mere end det.

Kl. 17:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Anne Hegelund.

Kl. 17:59

Anne Hegelund (EL):

Jeg synes, regeringen har en lidt underlig måde at vise sin kærlighed til su-systemet på. Men altså, det kan være, det er det samme, der er undervejs i forhold til pædagoguddannelsen, som man åbenbart holder så meget af, at man også vil korte den ned.

I forhold til det her med handicaptillæg handler det jo ikke om, om man har et handicap eller ej, om man har en funktionsnedsættelse eller ej, når man får handicaptillæg. Det handler om, om man kan arbejde ved siden af sin uddannelse, og der er der jo tænkt, at man ikke skulle presses økonomisk, ved at man skal tage su-lån, for at det kan køre rundt, og have det som eneste mulighed, men at man skulle have et tillæg.

Hvis man så har en funktionsnedsættelse, der ikke er så grell, at man ikke kan arbejde ved siden af, kunne det være, at man havde samme risiko for at blive forsinket, men der skal man så åbenbart rammes af økonomisk pres i form af at skulle ud i at tage et slutlån. Det synes jeg er en underlig prioritering, og jeg kan ikke forstå, at man ikke har givet de samme vilkår til studerende med handicaptillæg og studerende, der får SPS-støtte.

Kl. 18:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:00

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Men det er jo, fordi der er forskel på de to ordningers formål. Det ene formål, altså der, hvor det handler om handicaptillæg, er jo at understøtte dem, som ikke har mulighed for at have et arbejde, enten i sommerferien eller i perioder undervejs sammen med studiet, og på den måde gøre sig i stand til at studere. Det er det, handicaptillægget handler om. SPS handler om at understøtte studerende, som har en eller anden funktionsnedsættelse, som gør, at de har brug for støtte

til at kunne komme igennem studierne, og det er med det formål, at de skal kunne studere på lige vilkår med andre. Derfor er der den sondring.

Kl. 18:03

Må jeg så ikke bare sige noget andet, for nu er det også blevet sagt nogle gange i løbet af debatten i dag, at regeringen vil skære markant i pædagoguddannelsen. Jeg synes ikke, og det er bare en helt stilfærdig opfordring, vi skal diskutere i Folketingssalen på baggrund af rygter. Altså, jeg synes, vi skal diskutere politik, som findes, som er lagt frem, og så kan man stå på mål for de holdninger, man har eller ikke har. Jeg synes, det er en usik at debattere på baggrund af rygter.

Kl. 18:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 18:01

Anne Hegelund (EL):

Det beklager jeg. Vi behøver ikke at diskutere ud fra rygter. Det var bare, fordi undervisningsministeren også nævnte, at pædagoguddannelsen ...

Kl. 18:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Undskyld! Det er den forkerte mikrofon, så spørgeren får lige sin tid forfra. Værsgo.

Kl. 18:02

Anne Hegelund (EL):

Undskyld. Jeg beklager – vi behøver ikke at diskutere på baggrund af rygter. Det var bare, fordi undervisningsministeren nævnte, at pædagoguddannelsen skulle være mindre overakademiseret, i salen i dag. Men lad os bare lade det ligge.

Så vil jeg bare sige i forhold til de unge, der får SPS-støtte: Det er rigtig godt, hvis SPS-støtten er så god, at man kan studere på lige vilkår med alle andre studerende, men derfor kunne det jo alligevel godt være, at man stadig havde en lidt større risiko for at blive forsinket end alle mulige andre studerende.

Der er jo også andre studerende, der bliver forsinket, fordi livet rammer dem og de dumper en eksamen, og de vil jo så også blive ramt af at skulle ud i at tage lån, og det synes jeg er lige så ærgerligt.

Kl. 18:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:02

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Jamen så er vi jo så politisk uenige om det. Altså, hvis SPS-ordningen har fejl og mangler og ikke lever op til det, som ligesom er formålet med SPS-ordningen, synes jeg, vi skal reparere det problem ved at forbedre SPS-ordningen.

Kl. 18:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Mads Olsen.

Kl. 18:03

Mads Olsen (SF):

Der har været meget debat omkring det her su-lovforslag. Det, jeg gerne vil vide, er, om ministeren anerkender, at det her kommer til at øge presset på studerende. For i praksis vil det her jo betyde, at de studerende i fremtiden ikke må begå den fejl at blive forsinket på deres uddannelse eller vælge en forkert uddannelse, for så skal de lige pludselig gældsætte sig, allerede før de er færdiguddannede. Så anerkender ministeren, at det kommer til at øge presset på unge?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:03

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Altså, det er jo ikke rigtigt, når det her bliver påstået, at reformen her betyder, at man ikke må begå fejl eller vælge om. Som jeg også sagde i min tale, ligestiller vi nu alle unge, forud for at man vælger sin uddannelse, altså så det i sig selv kan være med til at tage noget pres af i forhold til studievalgssituationen. Og så er det jo ikke rigtigt, at man ikke må vælge om. Altså, inden for rammerne af den her reform vil det stadig væk være sådan, at man kan starte på universitetet og vælge om – lad os sige, at man starter med at studere engelsk og så finder ud af i løbet af det år, at det alligevel ikke var det, man ville, man ville hellere være folkeskolelærer, så kan man stadig væk nå at skifte om og tage en professionsbacheloruddannelse med fuld su. Og hvis man så tager det modsatte valg, er det klart, at så kommer man i bekneb til sidst og må låne sig frem i slutningen. Sådan er det i øvrigt også i dag.

Kl. 18:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 18:04

Mads Olsen (SF):

Jamen jeg er med på, at vi stadig tillader, at folk vælger om, men med det forrige system sagde vi jo, at hvis du bliver lidt forsinket undervejs, eller hvis du vælger forkert, så er der en mulighed for et sjette su-år, der netop er der for at gribe dig og gøre det muligt for dig med mere ro i maven at vælge om med den begrundelse, at du hellere vil gå på det studie, du så går på, og ikke fortsætte på dit nuværende studie, fordi det er det, der er lettest for dig økonomisk.

Så vil ministeren ikke anerkende, at det her kommer til at øge presset på unge studerende?

Kl. 18:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:05

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Det ville jeg måske have nemmere ved at anerkende, hvis det var, at man så endte i den sidste ende af sit studie efter et muligt omvalg uden forsørgelse. For – og nu skulle jeg lige til at sige noget, man ikke må, for man må jo ikke påberåbe sig de højere magter her – nogen skal vide, at jeg også har foretaget mange omvalg i mit liv, så jeg har fuld forståelse for, at det kan man blive udsat for kan være nødvendigt. Men hvis man endte i en situation, hvor der var nul forsørgelse, ville jeg være bekymret. Men det gør man jo ikke – det gør man ikke.

Kl. 18:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Astrid Carøe.

Kl. 18:05

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Endnu en gang er ministeren ligesom tidligere talere meget optaget af kandidatstuderende og universitetsstuderende i forhold til det, som ender med også at blive kaldt det sjette su-år. Men vi har været inde på et par gange i løbet af debatten, at det jo også drejer sig om unge, der starter på en bachelor på universitetet, vælger, at de hellere vil læse til pædagog eller socialrådgiver, starter på

socialrådgiveruddannelsen og så ikke har nok su til at blive færdige. De er altså på en professionsbachelor og har ikke nok su. Så jeg tror måske bare, at et ønske herfra er, at ministeren anerkender, at det jo ikke kun drejer sig om kandidatstuderende, som jeg synes det tit kommer til, og for den sags skyld universitetsstuderende, som jeg synes det tit kommer til i debatten.

Kl. 18:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:06

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):
Det vil jeg meget gerne anerkende, og jeg synes også, det er vigtigt at tale om studerende på alle dele af uddannelsesspektret. Lige præcis den retning, som spørgeren nævner her, altså at man kan starte på en akademisk bachelor og finde ud af, at man hellere vil have en professionsbachelor, vil der jo inden for rammerne være god mulighed for, også uden at man rammer loftet, selvfølgelig afhængig af hvor lang tid man er på den akademiske bachelor. Altså hvis man f.eks. bruger et år på en akademisk bachelor, har man stadig væk 4 års su tilbage til at tage en professionsbachelor. Det er den ene ting.

Den anden ting er: Jeg synes også, vi skal kigge på bedre mulighed for merit, sådan at det, man så har med sig, i spørgerens eksempel fra universitetet og over til f.eks. en socialrådgiveruddannelse, kan man bedre meritere i en ny uddannelse.

Kl. 18:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 18:07

Astrid Carøe (SF):

Det synes jeg egentlig er nogle interessante overvejelser, så længe det ikke bliver sådan noget tvangsmerit, hvor de studerende egentlig ikke rigtig synes, at det, de har lært, er det, de får merit for. Men det kan vi snakke om en anden gang.

Der er rigtig, rigtig mange af de studerende, der går på vores professionsuddannelser – socialrådgiver, lærer og pædagog – som faktisk har været en tur inde forbi universitetet eller en anden uddannelse inden. Nu, hvor vi har stor mangel på arbejdskraft netop i de her fag, er ministeren så ikke bekymret for, at nogen vil være tilbageholdende med faktisk at skifte spor, fordi man ender med at skulle være uden su i slutningen af sin uddannelse, hvis man nu f.eks. har brugt 2 år eller 2½ år på sin bachelor, før man fandt ud af, at man måske hellere ville være socialrådgiver?

Kl. 18:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:08

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):
Jeg er enig i, at vi har et gigantisk problem i forhold til særlig de fire velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser, som har svagt optag, som har stort frafald osv. osv. Derfor skal vi også reformere og lave en bedre kvalitet i de uddannelser, så flere studerende har det som deres førstevalg. Det tror jeg ville være rigtig godt. Og det jo klart, at hvis man først har gået mange år på universitetet og så kommer i tanker om, at man hellere ville være f.eks. socialrådgiver, så er det jo også sådan i dag, at så rammer man på et tidspunkt su-loftet. Nu rammer det så med den her reform et år tidligere, end det gør i dag, men så kan man låne sig frem til slutningen. Men det er jo bare ikke sådan i dag, at man bare kan vælge om og vælge om og vælge om, og at man aldrig rammer loftet, for det er der jo.

Kl. 18:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ministeren. Der er ikke flere spørgsmål. Tak.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelses- og Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Så foreslår jeg 15 minutters pause. Vi åbner mødet igen kl. 18.23. Mødet er udsat. (Kl. 18:09).

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 166:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en arbejdsgruppe om su som udeboende for studerende på ungdomsuddannelser.

Af Mads Olsen (SF) m.fl.

(Fremsættelse 01.03.2024).

Kl. 18:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Mødet er genoptaget.

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Mads Olsen fra SF, ønsker at give en begrundelse for forslaget. Velkommen.

Kl. 18:23

Begrundelse

Mads Olsen (SF):

Tak for ordet. I dag behandler vi SF's beslutningsforslag om at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal kigge på reglerne for su til udeboende på ungdomsuddannelserne. Det har vi SF fremsat, fordi der i det nuværende system er nogle uretfærdigheder. For der er unge, som har brug for su til udeboende, men som ikke kan få det, mens der er andre unge, der får su til udeboende, som ikke i lige så høj grad har brug for det. Det virker måske lidt nichet, og det er det måske også, men det har stor betydning for de her unge, der ikke kan få su til udeboende med de nuværende regler. De er tvunget til at arbejde mange timer om ugen ved siden af deres studie for at kunne have råd til husleje, mad og transport. Derfor lægger vi op til at nedsætte en arbejdsgruppe, der kan kigge på, om vi kan skabe et mere retfærdigt su-system. Tak for ordet. Jeg glæder mig til debatten.

Kl. 18:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Forhandlingen er hermed åbnet, og den første, der får ordet, er uddannelses- og forskningsministeren. Velkommen.

Kl. 18:24

Forhandling

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Tak for det, og tak for ordet. Forslagsstilleren sagde i sin motivation, at det måske er lidt nicheagtigt, men jeg synes faktisk, det er meget befriende. Jeg synes, at vi i Folketinget skal kunne diskutere de

ting, der optager folketingsmedlemmer. Jeg ved, at det her spørgsmål er noget, der optager forslagsstilleren meget, og det vil jeg gerne anerkende, og jeg synes ikke, det er for nicheagtigt, til at vi kan diskutere det her.

Med forslaget ønsker forslagsstillerne at pålægge regeringen at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal undersøge, hvorvidt reglerne for at kunne modtage su som udeboende studerende, når man er 18 og 19 år og studerer på en ungdomsuddannelse, er hensigtsmæssige, herunder hvordan systemet kan forbedres.

Jeg vil helt overordnet begynde med at sige, at regeringen grundlæggende finder de nuværende regler for su til 18-19-årige elever på ungdomsuddannelserne fornuftige. Reglerne indebærer, at eleverne som udgangspunkt kan få su med satsen for hjemmeboende. Elever kan dog få su med satsen for udeboende, hvis de opfylder mindst en af de fire betingelser, som gælder for det. Regeringen ser derfor heller ikke et behov for at nedsætte en ministeriel arbejdsgruppe, som kan se på ordningen, og på den baggrund kan regeringen ikke støtte beslutningsforslaget. Regeringen mener, det er rimeligt, at 18-19-årige elever på ungdomsuddannelser som udgangspunkt tildeles su med satsen for hjemmeboende. Samtidig er det også godt, at der i nogle tilfælde kan gives su med satsen for udeboende. Det kan eksempelvis være i situationer, hvor eleven har brug for at flytte hjemmefra grundet særlige forhold i hjemmet, eller hvor eleven har lang transporttid til uddannelsesinstitutionen. Jeg kan derfor heller ikke genkende et billede af, at de nugældende regler skulle medføre, at elever kommer i klemme, sådan som forslagsstillerne har anført i beslutningsforslaget.

Det følger af reglerne, at uddannelsesinstitutionerne skal indhente dokumentation for, at betingelserne for at godkende en elev til su med satsen for udeboende er opfyldt. Den relevante dokumentation afhænger helt af den konkrete sag og af omstændighederne i sagen. I de tilfælde, hvor en elev søger om su med satsen for udeboende på grund af ganske særlige forhold i hjemmet, vil uddannelsesinstitutionen f.eks. kunne indhente dokumentation fra de sociale myndigheder om de sociale forhold for elevens forældre. Og i forhold til det konkrete eksempel vedrørende forældreunderskrift er der hverken i reglerne eller i den vejledning, der gives til uddannelsesinstitutioner, lagt op til, at der skal indhentes en forældreunderskrift.

I relation til klageadgangen mener regeringen grundlæggende, at uddannelsesinstitutionerne er mest kompetente til at vurdere, hvorvidt en elev kan blive godkendt til at få su med satsen for udeboende. Uddannelsesinstitutionerne har nemlig et langt mere indgående kendskab til elevernes baggrund og situation og er i løbende dialog med dem. Derfor mener jeg også, at de har de bedste forudsætninger for at kunne træffe afgørelser i hver enkelt sag. Selvfølgelig kan der være situationer, hvor uddannelsesinstitutionerne kan finde det udfordrende at anvende de forskellige regler for dispensation. Netop derfor afholder Uddannelses- og Forskningsstyrelsen løbende kurser og deltager i workshops med uddannelsesinstitutionerne. Her vejledes institutionerne i styrelsens retningslinjer på området, og derudover fører styrelsen også løbende tilsyn med området. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen er altså opmærksomme på løbende at vejlede og understøtte uddannelsesinstitutionerne i forbindelse med deres administration af reglerne.

Endelig vil jeg bemærke, at regeringen som bekendt vil igangsætte en samlet analyse af su-systemet, som bl.a. skal undersøge det danske su-system i internationalt konkurrenceperspektiv og i forhold til spørgsmålet om social mobilitet, og der vil det jo være helt naturligt, at su til elever på ungdomsuddannelserne også vil kunne indgå i den kontekst. Men det nærmere indhold af analysen taler jeg videre med de partier, som bakker op om su-reformen, om.

Opsummerende er det således regeringens vurdering, at de nuværende regler for su til 18-19-årige elever på ungdomsuddannelserne er både rimelige og fornuftige, og derfor ser regeringen heller ikke

behov for at nedsætte en arbejdsgruppe til at se på det specifikke område, og derfor kan vi heller ikke støtte beslutningsforslaget.

Kl. 18:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er indtil videre en enkelt kort bemærkning, og det er til hr. Mads Olsen.

Kl. 18:29

Mads Olsen (SF):

Nu siger ministeren, at ministeren mener, reglerne er rimelige, men mener ministeren, at det er rimeligt, at man kan risikere ikke at få su for udeboende på baggrund af det, der er citeret, nemlig at det er på grund af ganske særlige forhold i hjemmet. Altså, ganske særlige forhold i hjemmet kan jo for mange studerende lyde, ja, særligt. Samtidig kan de jo se, at deres venner, der måske går på en kostskole som Herlufsholm, godt kan få su for udeboende, mens de ikke kan, fordi de ikke er ramt af den her særlige formulering om særlige forhold i hjemmet.

Altså, mener ministeren, at det er en rimelig balance, at vi har nogle elever, som kan få su for udeboende, selv om de egentlig ikke har nogen omkostninger forbundet med at bo ude, altså husleje, transport osv., mens der er andre, som er tvunget til at bo ude, fordi de måske har en dårlig relation til deres forældre, eller fordi deres forældre bare ikke har råd til at have dem boende hjemme?

Kl. 18:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 18:30

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Det ligger jo i reglerne, at hvis der er nogle særlige forhold i hjemmet, som gør sig gældende, som der jo ganske rigtigt står, kan man få dispensation og få su for udeboende, og der kan jo være mange ting, som spiller ind i det her med særlige forhold i hjemmet. Jeg deler så ikke det billede af, at fordi man er ung og går på kostskolen Herlufsholm, er det nødvendigvis et billede på, at alt er godt, altså at der ikke kan være særlige forhold i hjemmet, som gør sig gældende dér. Hvis det sådan er den underliggende præmis i den kommentar, at man på en eller anden måde skal diskriminere mod nogle særlige skoler, som man har en eller anden antagelse om nok er børn, der kommer fra nogle særlige vilkår, som går på, er det ikke et syn, jeg deler. Jeg synes, det rigtige er, at de regler, der gælder for su, også for 18-19-årige, er de samme regler, uanset hvilken skole man går på.

Kl. 18:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 18:31

Mads Olsen (SF):

Jeg kan godt høre, at jeg ikke kan få ministeren overbevist om at mene, at det her er en god idé. Men kunne vi i SF måske få ministeren overbevist om at oplyse lidt mere om, hvad den her formulering ganske særlige forhold i hjemmet, dækker over. Man nævner så bagefter »meget trange boligforhold eller langvarig sygdom«, og det er ligesom de eneste to eksempler, man giver på, hvad der kunne være ganske særlige forhold i hjemmet. Kunne man ikke lave en lidt mere udtømmende liste over, hvad særlige forhold i hjemmet er, så elever, der overvejer at flytte hjemmefra, har den bedste forudsætning for at se, om de kan få su for udeboende?

Kl. 18:31

Kl. 18:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:31

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Det er jeg helt sikker på ministeriet godt kan hjælpe med at beskrive mere detaljeret. Når det så er sagt, beror det jo på en individuel vurdering; det er i forhold til det der med at lave sådan meget firkantede beskrivelser af, hvad det vil sige at have særlige vilkår i hjemmet. Men lad os se, om ikke vi på skrift kan beskrive lidt nærmere, hvad der ligesom ligger i det begreb.

Kl. 18:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ministeren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger, og vi går i gang med ordførerrække. Den første er hr. Rasmus Stoklund fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 18:32

(Ordfører)

Rasmus Stoklund (S):

Tak, formand. SF foreslår, at vi i løbet af 2024 nedsætter en arbejdsgruppe, som skal undersøge, om reglerne for at modtage SU som udeboende er hensigtsmæssige, hvis man går på en ungdomsuddannelse. Det er i dag i uddannelsesstederne, som vurderer, om en elev kan godkendes til at få su med satsen som udeboende, hvilket jeg vil mene er fornuftigt, da det er på uddannelsesstederne, man kender de studerende. Vi har for nylig besluttet at iværksætte en analyse af su-systemet, og i forbindelse med det arbejde er det en mulighed også at se på, om reglerne er, som de skal være. Jeg har fået oplyst af Uddannelses- og Forskningsministeriet, at man ikke er bekendt med, at der i dag er studerende, som kommer i klemme på grund af de gældende regler vedrørende sats for udeboende. Socialdemokratiet kan derfor ikke støtte forslaget, og jeg skal hilse fra Dansk Folkeparti og sige, at de heller ikke kan støtte forslaget.

Kl. 18:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Mads Olsen.

Kl. 18:33

Mads Olsen (SF):

I den forrige su-debat om, om der skal være et sjette su-år, var der meget fokus på det her med, at su-systemet skulle gælde dem, der havde mest brug for det. Men vi har jo at gøre med en gruppe unge, som ikke kan få su som udeboende på grund af det nuværende regler, selv om de måske har brug for det. Samtidig kan vi jo bare se, at der er andre unge i det her land, der godt kan få su som udeboende, selv om man umiddelbart ikke skulle vurdere, de har brug for det. For når de går på en meget dyr kostskole, er huslejen betalt, for man kan jo ikke betale 14.000 kr. for en måneds kostskoleophold med en su på 4.500 kr. Maden er også inkludere deri, og det samme er transporten jo. Ville det ikke være et udtryk for et mere socialt lige uddannelsessystem, hvis man nedsatte en arbejdsgruppe, der kiggede på de her regler? For det virker da socialt skævt på mig at der er nogle unge, der ikke kan få, mens de kan se, at andre unge, som ikke har brug for det, godt kan få.

Kl. 18:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Rasmus Stoklund (S):

Jeg bliver forvirret over, hvad det egentlig er, der er formålet her. Er formålet reelt en arbejdsgruppe, hvor man ønsker noget undersøgt? Eller er formålet en form for kampagne mod kostskoler, som man ikke bryder sig om på venstrefløjen? Jeg tror ikke det står helt klart for mig, hvad det er, der sådan er dagsordenen. Derudover vil jeg også sige, at jeg synes, det da er trist, at man i SF ikke har tillid til ledelserne ude på de ungdomsuddannelser, som jo foretager de her vurderinger. Den tillid synes jeg da at man burde vise uddannelsesstederne, og det er uklart for mig, hvad det er, der gør, at SF ikke har tillid til, at uddannelsesstederne er i stand til det. Det er jo trods alt uddannelsesstederne, der kender de studerende.

Kl. 18:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 18:35

Mads Olsen (SF):

I SF har vi tillid til uddannelsesstederne. Men det handler jo om, at der er en meget stram formulering om, at det kun kan gives på grund af ganske særlige forhold i hjemmet, og så nævner man meget trange boligforhold eller langvarig sygdom. Man nævner ikke noget om, at det kan være, fordi man har en dårlig relation til sine forældre, hvilket gør, at man mistrives derhjemme. Når jeg snakker med unge, og jeg gik selv i gymnasiet for 2 år siden, var der unge, der kom i klemme af det her, fordi de flyttede ud, fordi de mistrivedes hos deres forældre derhjemme, men som ikke kunne få su som udeboende, fordi den her sætning blev tolket så stramt. Skal vi ikke hjælpe dem, når vi nu snakker om at løfte dem, der har allermest brug for det?

Kl. 18:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 18:35

Rasmus Stoklund (S):

Så forstår jeg ikke, hvorfor SF taler så meget om kostskoler. Hvis man er opmærksom på, at der er et problem her – det lyder jo, som om man har identificeret problemet, selv om man siger, man vil nedsætte en arbejdsgruppe – så synes jeg, det er et unødvendigt forslag at nedsætte sådan en arbejdsgruppe her. For vi har vedtaget en su-reform, som rummer en række gode elementer, som vi havde lejlighed til at drøfte i sidste halvdel, og den indeholder så også, at vi skal lave en analyse af su-systemet. Her er det muligt at se på su-systemet bredt, herunder i forhold til ungdomsuddannelserne, så det afventer vi.

Kl. 18:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Anne Hegelund.

Kl. 18:36

Anne Hegelund (EL):

Kunne det være, at ordføreren kunne se, at det f.eks. kunne være den her præcise formulering, der kunne ændres på? Jeg tænker ikke at skulle stå her og komme med forslag til, hvad den skulle være i stedet for. Det tænker jeg en arbejdsgruppe nok ville være bedre til, men det kunne være, at det var bedre for den unge ikke at bo derhjemme. For her står der jo kun, hvis der er helt særlige forhold, derhjemme, og hvis man er nødt til det. Jeg tænker også, at man kunne se på, hvem der flytter ud og bor de der 12 måneder ude, før de så af den grund kan få udeboende su. Jeg tænker, at den formulering nok er der, fordi der er nogle, der gør det alligevel. Og

er det så kun dem, hvor deres forældre vil betale for, at det kan løbe rundt i de 12 måneder, eller nogle, der arbejder rigtig meget ved siden af deres ungdomsuddannelse? Jeg tænker i hvert fald, at der vil være forskel på, hvor gode muligheder man har for at træffe det valg.

Kl. 18:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 18:37

Rasmus Stoklund (S):

Beslutningsforslaget handler om, at der skal laves en arbejdsgruppe, men debatten efterlader et indtryk af, at der er kæmpe grupper af unge, som lider under den gældende ordning, og det er jeg ikke bekendt med. Jeg har ikke fået oplyst nogen steder, at der er en masse unge mennesker, som må gå for lud og koldt vand, fordi den her ordning ikke fungerer, og jeg har tillid til, at uddannelsesstederne er i stand til at benytte den her ordning og vurdere, hvem der har brug for den.

Jeg kan godt fornemme at der er nogle her, der i stedet for nu forsøger at gøre det sådan en lidt mere Oliver Twist-agtig debat, hvor det skal handle om de unge og nogle kostskoler og sådan noget. Men bundlinjen er jo bare, at man har en ordning, som tilsyneladende fungerer udmærket, og nu har vi sat ressourcer af til at få lavet en analyse af hele su-systemet. Hvis man tog medansvar for den slags, kunne man jo komme og foreslå det her, men jeg synes da det udmærket, hvis vi også ser på de her elementer, altså ungdomsuddannelserne, og ser på, om tingene fungerer, som de skal der.

Kl. 18:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 18:38

Anne Hegelund (EL):

Bliver ordføreren ikke nysgerrig på, hvor mange unge det kunne handle om, og hvad det er, der står i vejen i forhold til de formuleringer, der er nu, for at de kunne få su som udeboende, hvis man tænker, det var bedre for dem at flytte hjemmefra? Det kunne være at spørge skolerne, det kunne være at spørge lærerne, det kunne også være at spørge elevorganisationerne. Er det ikke noget, hvor ordføreren tænker, hov, det var jeg ikke lige bekendt med, men I har åbenbart hørt noget, jeg ikke har hørt?

Kl. 18:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 18:39

Rasmus Stoklund (S):

Præmissen for de her spørgsmål er jo hele tiden, at vi har stort problem, og man forsøger så også at skabe en debat herinde om, at der er et stort problem. Men samtidig er det, man er kommet med, et beslutningsforslag om at lave en arbejdsgruppe. Hvis man mener, verden er ved at vælte for en masse unge mennesker, så er det vel ikke en arbejdsgruppe, der skulle til. Så skulle man da have lavet et andet beslutningsforslag. Nu er der en su-analyse på vej, og det har vi efterhånden talt om mange gange. Der er det muligt at se på hele uddannelsessystemet og på, hvordan su'en fungerer, og så bliver vi klogere til den tid.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger, og vi går videre til den næste. Det er fru Heidi Bank fra Venstre.

Kl. 18:39

(Ordfører)

Heidi Bank (V):

Tak for det. Vi er enige med forslagsstillerne i, at reglerne for uddannelsesstøtte skal være hensigtsmæssige for alle studerende på ungdomsuddannelse, uanset om man bor hos sine forældre eller ej. I Venstre mener vi dog, at de nuværende regler for 18-19-årige på en ungdomsuddannelse er rimelige og fornuftige. Vi finder det fornuftigt, at unge under 20 år som udgangspunkt tildeles su med satsen som hjemmeboende, men at de har mulighed for at få su som udeboende, hvis de opfylder visse betingelser. Nogle unge har langt til deres uddannelse eller oplever vanskelige forhold i hjemmet og flytter derfor hjemmefra. De skal selvfølgelig have mulighed for at modtage su som udeboende, men det mener vi at der allerede er fornuftige muligheder for inden for de nuværende regler. Vi ser derfor ikke behov for at nedsætte en arbejdsgruppe. Venstre kan derfor ikke bakke op om SF's beslutningsforslag. Tak for ordet.

Kl. 18:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Mads Olsen.

Kl. 18:40

Mads Olsen (SF):

Nu har det lydt flere gange i den her debat, at man ikke ser behov for det, men den her formulering med ganske særlige forhold i hjemmet såsom meget trange boligforhold eller langvarig sygdom gælder jo én gruppe elever, og så er der flertallet, der bor hjemme, og har det helt fint med det, men er der måske ikke en gruppe mellem dem, som ikke har meget trange forhold i hjemmet, og som heller ikke har en mor med en langvarig sygdom, men som alligevel har brug for at bo ude, fordi de bare mistrives med deres forældre, fordi de har en konflikt med dem, og hvor de dermed ville have bedre af at bo ude, eller som måske bor 19 km væk i stedet for 20 km væk? Jeg synes lidt, man fremstiller det her, som om der slet ikke er noget problem, men der er vel et problem, siden der er relativt mange unge, der vælger at flytte hjemmefra. Det er næppe noget, man gør for sjov. Der er 200 unge, der bor ude, som ikke får udeboende su. Det ville de næppe gøre, hvis der ikke var en grund til det.

Kl. 18:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 18:41

Heidi Bank (V):

Jeg hører jo også, at ordføreren selv har oplevet det konkret fra sit eget gymnasium, sådan som jeg forstod det. Man kan jo sige, det er et godt udgangspunkt, når man gerne vil gøre noget politisk, at prøve at tage udgangspunkt i noget af det, vi hver især møder i vores virkelighed. Så nej, jeg kan jo ikke afvise, at der er nogen, der ikke bliver lyttet til på deres lokale gymnasier fuldstændig, eller som måske ikke skulle have haft det. Men jeg synes egentlig, at ministeren gav et ret godt svar, i forhold til at man kan få en mere udtømmende liste fra ministeriet, og det vil ministeriet gerne være behjælpelig med. Og så synes jeg i hvert fald, at det er et godt udgangspunkt.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere bemærkninger. Vi går videre til den næste ordfører, og det er fru Marlene Harpsøe fra Danmarksdemokraterne. Velkommen.

Kl. 18:42

på baggrund af en enkeltsag, der er blevet håndteret forkert, og det mener vi ikke er tilstrækkeligt at lade en undersøgelse bero på. Vi kan i Liberal Alliance derfor ikke bakke op om forslaget. Tak for ordet.

Kl. 18:46

Kl. 18:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Jo, der kom søreme en der. Fru Anne Hegelund, værsgo.

Kl. 18:46

(Ordfører)

Marlene Harpsøe (DD):

Tak. Først tak til SF for at fremsætte dette beslutningsforslag om nedsættelse af en arbejdsgruppe om su for udeboende studerende på ungdomsuddannelser. Det, der foreslås, er jo at pålægge regeringen inden udgangen af 2024 at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge, hvorvidt reglerne på området for at kunne modtage su som udeboende studerende, når man 18 og 19 år og studerer på en ungdomsuddannelse, er hensigtsmæssige, herunder hvordan systemet kan forbedres.

I Danmarksdemokraterne støtter vi forslaget om at se på reglerne for at få su som udeboende, når man er 18-19 år, fordi det jo potentielt kan være med til at fremme, at flere vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse, hvis de økonomiske forhold for de unge er til stede. Så vi ser positivt frem til udvalgsbehandlingen og håber da også, at der kan findes et flertal her i Folketinget for det, men nu må vi se, hvordan det lander. Som sagt stemmer vi for. Det er jo fornuftigt, at der ses på, om su-systemet i dag bedre kan understøtte, at flere unge lander på erhvervsuddannelserne, og at de rent faktisk fastholdes på deres uddannelser, indtil de har fundet en læreplads og kan få løn.

Kl. 18:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning. Hr. Mads Olsen.

Kl. 18:44

Mads Olsen (SF):

Jeg vil også bare sige tak for at støtte det her forslag. Jeg tænker, man aldrig kan blive for klog, når man sidder herinde i Folketinget og skal træffe beslutninger om andre menneskers liv. Så tak for at støtte forslaget.

Kl. 18:44

Marlene Harpsøe (DD):

Selv tak.

Kl. 18:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 18:47

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Jeg mener faktisk, at de unge med det system, vi har, har frihed til at vælge, om de vil bo ude eller hjemme. Det er de færreste 18-19-årige, vi har, der rent faktisk bor ude eller har overvejelser om det i en så tidlig alder. Så vi har opsat nogle rammer, som vi egentlig synes er rigtig gode rammer, særlig den, der siger, at unge, der bor hos nogle familier, fordi der er nogle problemer i hjemmet, har særlig mulighed for at kunne søge om dispensation til at få su for udeboende. Vi er egentlig ikke utilfredse med de regler, der er på området, og vi ser heller ikke, at der er udfordringer, i forhold til at vi så skal gå ind og ændre dem.

Kl. 18:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 18:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren, og så går vi videre til den næste, og det er fru Sandra Elisabeth Skalvig fra Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 18:44

(Ordfører)

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Tak for det. I Liberal Alliance mener vi, at vi har et meget generøst su-system. Vi mener, det er ret unikt, at vi ligefrem betaler unge for at tage en skatteyderbetalt uddannelse. Vores system gør det muligt for alle uanset økonomisk baggrund at tage en uddannelse, og sådan skal det selvfølgelig også være. SF har fremsat et beslutningsforslag om at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge, om reglerne for at kunne modtage su som udeboende på ungdomsuddannelser er hensigtsmæssige. Undersøgelsen skal særlig se på dispensationsmuligheden, samt om reglerne er tilstrækkelig klare. Det er i Liberal Alliance ikke vores opfattelse, at reglerne er uklare for hverken elever eller medarbejderne på ungdomsuddannelserne, og det er heller ikke vores opfattelse, at dispensationsmulighederne ikke virker efter hensigten. Det virker for mig, som om at dette forslag er fremsat

Anne Hegelund (EL):

Jamen så kunne det jo også være et spørgsmål om bureaukrati. Det går jeres parti jo normalt meget op i. Ville det ikke være nemmere, hvis de unge bare – og nu siger du, det er meget få af dem, det handler om, der overhovedet tænker på at flytte hjemmefra – selv vurderede, at det ville være det bedste for dem, og at de bedst ville kunne passe deres uddannelse, hvis de boede for sig selv, og at det ville være det, der gav dem de bedste muligheder for at gennemføre deres uddannelse? Skulle de så ikke have lov til selv at vælge det, uden at der skulle alt muligt ind over med at indhente oplysninger fra kommunen og de skulle ned og spørge hos studievejlederen?

Kl. 18:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:48

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Inden man begynder at snakke om at skulle skære ned på bureaukratiet, skulle man måske have set på, hvor meget man skal øge

su'en med, i forhold til det bureaukrati, der eventuelt spares. Som jeg sagde tidligere, mener jeg, at unge mennesker har rigtig gode muligheder for at kunne flytte hjemmefra også i en tidlig alder, og også selv om de er studerende. Vi har ikke til hensigt at ændre på de regler på nuværende tidspunkt.

Kl. 18:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Så går vi til næste ordfører, og det er fru Karin Liltorp fra Moderaterne. Velkommen.

Kl. 18:49

(Ordfører)

Karin Liltorp (M):

Tak for ordet. Som jeg forstår det, er forslagsstillerne primært bekymret for, om nogle kommer i klemme, fordi de reelt bliver nødt til at bo ude og derfor ikke kan få su til at dække udgifterne. Af den grund ser forslagsstillerne et behov for at nedsætte en arbejdsgruppe.

I Moderaterne ser vi ikke helt samme behov for at nedsætte en gruppe. Man har allerede i de nuværende regler taget højde for, at nogle ikke kan bo hjemme på grund af specielle omstændigheder. Og hvis man kan dokumentere dette i form af en udtalelse fra en offentlig myndighed – det kan være en læge, en misbrugskonsulent, en sagsbehandler, en UU-vejleder eller en psykolog – kan man få dispensation. Der kan være enkelte eksempler, hvor det er gået galt, men jeg har ikke fundet eksempler, hvor der kræves forældres underskrift på at påvise, at der er problemer i hjemmet.

Jeg synes, at det er meget positivt, at der er dispensationsmuligheder, for selvfølgelig er der brug for fleksibilitet. Men vi mener ikke, at der er behov for en arbejdsgruppe, slet ikke når der allerede er planer om en samlet analyse af su-systemet. Derfor støtter vi ikke op om forslaget.

Kl. 18:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til fru Anne Hegelund.

Kl. 18:50

Anne Hegelund (EL):

Jeg vil bare spørge, om ordføreren ikke kunne forestille sig, at noget af det, man også kunne kigge på, var, hvem de unge er, der måske kommer i klemme, fordi de er nødt til at flytte hjemmefra og så ikke kan få su som udeboende. Hvad med dem, hvor det bare vil være bedre for dem at flytte hjemmefra, men hvor de tænker, at det vil være lidt svært inden for de regler, eller hvor studievejlederen siger, at det ikke lige passer ind under de regler? Hvad, hvis man kunne give nogle unge en bedre forudsætning for at få sig en uddannelse og for at gennemføre den ved at nedsætte en arbejdsgruppe, som kunne kigge på, om de her regler er skruet sammen på den mest hensigtsmæssige måde?

Kl. 18:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 18:50

Karin Liltorp (M):

Den holdning må man jo gerne have. Der tror jeg bare, at vi stiller os forskelligt. Vi synes faktisk, at su-reglerne er fine, som de er i dag. Man har mulighed for at få su, men ikke som udeboende. Det er muligt, at der er nogle, der kunne ønske sig mere, men vi synes ikke, at der er nogen grund til at investere mere i su til personer under 20 år.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 18:51

Kl. 18:51

Anne Hegelund (EL):

Jeg er bare nysgerrig efter at høre, om det ikke også virker lidt tilfældigt, at det lige præcis er de 20 km eller 75 minutter eller alderen 20 år, der skal afgøre, om man kan få su som udeboende uden at skulle igennem hele den her mølle med at skulle snakke med f.eks. studievejledere om, om der er særlige vilkår derhjemme, der gør, at man er nødt til at flytte hjemmefra, når man faktisk er myndig.

Kl. 18:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 18:51

Karin Liltorp (M):

Jeg er faktisk meget glad for, at der er helt klare regler for, hvornår man som udgangspunkt kan få su som udeboende, og hvornår man ikke kan. Det synes jeg faktisk er noget af det, der er med til at lette bureaukratiet. Jeg synes, at det er fair nok at sige, at dem, der så har specielle udfordringer, selvfølgelig lige har en opgave med at snakke med nogen om, hvorfor de har deres specielle behov. Og så kan de søge om det, og forhåbentlig går sagen så igennem. Jeg forestiller mig også, at de fleste uddannelsesinstitutioner er forstående, hvis man har specielle vanskeligheder.

Kl. 18:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Den næste er fru Lise Bertelsen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 18:52

(Ordfører)

Lise Bertelsen (KF):

Tak for det. Tak til SF for at fremsætte beslutningsforslaget om nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge, hvorvidt reglerne for at kunne modtage su som udeboende studerende, når man er 18-19 år og studerer på en ungdomsuddannelse, er hensigtsmæssig, og herunder om systemet kan forbedres.

I Det Konservative Folkeparti er vi ligesom SF og, kan jeg høre, de øvrige partier, interesseret i at gøre det godt for vores unge studerende – det fortjener de. Derfor er forslaget også sympatisk, og jeg har været nysgerrig på at høre argumenterne for forslaget. Men jeg har også en række spørgsmål, i forhold til hvor mange unge der reelt er tale om, og om det er så omfattende et problem, at det er nødvendigt at nedsætte en forholdsvis omfattende arbejdsgruppe.

Jeg ser frem til udvalgsbehandlingen, men støtter med denne begrundelse i udgangspunktet ikke forslaget. Tak for ordet.

Kl. 18:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Vi går videre til den næste, og det er fru Anne Hegelund fra Enhedslisten.

Kl. 18:53

(Ordfører)

Anne Hegelund (EL):

Tak for ordet. For os i Enhedslisten hænger frihed og lighed sammen, og det gælder også f.eks. friheden til at flytte hjemmefra, hvilket også hænger tæt sammen med muligheden for at kunne klare

sig selv økonomisk og måske også for at kunne gennemføre sin ungdomsuddannelse.

Det kan være svært nok for nogle unge på 20 år at få su'en til at række til husleje og mad, og det må være nærmest helt umuligt at få budgettet til at hænge sammen på den meget lavere su for hjemmeboende, hvis man vil eller er nødt til at flytte hjemmefra, når man er 18 år eller 19 år, og ens forældre bor mindre end 20 km eller 75 minutter i bus væk fra ens ungdomsuddannelse.

Så vi synes, det er en rigtig god idé med sådan en arbejdsgruppe, der skal se på de her regler, men vi er selvfølgelig i forvejen heller ikke fans af 20/20-reglen. Vi er helt med på at skabe et mere retfærdigt su-system, og der kunne man jo også kigge på det her med, at hvis man er nødt til at flytte hjemmefra, så betyder ens forældres indtægt noget for, hvilken su-sats man får, både som hjemmeboende og udeboende, uanset om de vil eller kan hjælpe en økonomisk.

Det handler også bare meget om friheden til selv at kunne vælge, hvilket liv man gerne vil leve, hvilken uddannelse man vil have og alle mulige andre ting, der kan hænge sammen med, hvor nemt eller svært det er at flytte hjemmefra, hvis ikke man trives derhjemme. Og jeg tænker, at der med de her regler også kan være noget lidt skævt i at flytte hjemmefra som 18-årig eller 19-årig, uden at ens forældre måske tænker, at der er nogle, der ser skævt til, at man får lov til at få su for udeboende, og det kunne måske også holde nogle tilbage fra overhovedet at spørge til muligheden.

Så vi håber i hvert fald på, at man kan finde en ny model, som giver mere frihed og mere lige muligheder for alle unge på ungdomsuddannelser.

Kl. 18:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Så er det fru Katrine Robsøe fra Radikale Venstre.

Kl. 18:56

(Ordfører)

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Og tak for ordet. Også tak til SF for at fremsætte beslutningsforslaget. Jeg er faktisk enig med ministeren her, for jeg synes nemlig, det er rigtig fint, vi også godt kan diskutere nogle af de mere nicheprægede ting i Folketingssalen, også selv om vi måske er ved at have fået diskuteret su en hel del nu. Men det skal absolut ikke lægges det her beslutningsforslag til last.

Vi ser i Radikale også positivt på beslutningsforslaget. Jeg tror egentlig, at nogle af de ting, som jeg har bidt lidt mærke i, når jeg har kigget på det, var, at man med det her jo ville skulle se bredt på de rammer, der er for tilkendegivelsen. Vi synes egentlig, at det, at der er nogle rammer for det, giver god mening, men der er f.eks. sådan noget, som at der lige nu er skrevet de der 75 minutters transporttid til ungdomsuddannelsen ind. Altså, vi har faktisk på ungdomsuddannelsesområdet diskuteret, om der skulle være en grænse på 60 minutters transporttid på andre områder, og derfor synes jeg måske egentlig, det ville være fair nok at diskutere, om transporttiden også burde blive sat ned på det her område. Og jeg vil da håbe, at regeringen og de forligspartier, der er med i den nye aftale, vil tage det med i en analyse, men ellers støtter vi jo naturligvis beslutningsforslaget.

Kl. 18:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Vi går til fru Christina Olumeko fra Alternativet. Velkommen.

(Ordfører)

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. Jeg kommer til at holde en meget kort tale. Vi synes, at SF fremsætter et fint beslutningsforslag. Det handler om at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal undersøge, om reglerne for at kunne modtage su som udeboende studerende, når man er 18-19 år og studerer på en ungdomsuddannelse, er hensigtsmæssige. Jeg vil bare være ærlig at sige, at jeg ikke selv har været opmærksom på de problemstillinger, som SF fremfører her, men vi vil gerne i Alternativet blive klogere på det, og vi synes, det er en god idé at nedsætte en arbejdsgruppe for at blive klogere på det. Så vi kan støtte forslaget. Tak for ordet.

Kl. 18:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Og så går vi til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Mads Olsen fra SF. Velkommen.

Kl. 18:58

(Ordfører for forslagsstillerne)

Mads Olsen (SF):

Tak for ordet, og tak for den fine debat i dag. Du kan som udeboende elev på en ungdomsuddannelse kun få udeboende su efter fire kriterier: At der er over 20 km fra dine forældres bopæl til din uddannelse; at der er 75 minutter med offentlig transport; at du har boet ude i 12 måneder, før du fyldte 18 år, eller at det - og jeg citerer - på grund af ganske særlige forhold i hjemmet såsom meget trange boligforhold eller langvarig sygdom ikke med rimelighed kan kræves, at den studerende bor hjemme, indtil uddannelsen er afsluttet. Citat slut.

Hvad betyder det så i praksis? Det betyder, at hvis du som en ung person har konflikter med dine forældre og dermed har brug for at bo ude, er du ikke garanteret en udeboende su. Du skal i stedet måske klare huslejen, transport og madudgifter for en hjemmeboende su-sats, der er helt nede på 1.000 kr. før skat. Det er jo umuligt i praksis. Så du er tvunget til at finde et arbejde på ret mange timer ved siden af din uddannelse.

Jeg har ikke noget imod, at unge arbejder, når de går i gymnasiet eller går på grundforløbet. Det kan der være både dannede og godt, men hvis man som 18-19-årig arbejder over 15 timer om ugen ved siden af sin fuldtidsuddannelse, skal man jo gøre det, fordi det giver råd til nogle fede oplevelser, gør det muligt at pleje sine fritidsinteresser, at tage på Roskilde Festival, ud at rejse, og hvad ved jeg. Det skal ikke være for at få råd til basale fornødenheder som mad og husleje. Vi har altså en gruppe af unge, som ikke får hjælp, men som virkelig har brug for den, og som er tvunget til at arbejde og gå i skole i sammenlagt og 50 timer om ugen, hvis ikke mere.

Det står samtidig i en absurd kontrast til, at langt de fleste kostskoleelever på Herlufsholm faktisk får udeboende su. Det er altså, på trods af at de færreste har nogen som helst udgifter forbundet med husleje, transport og mad. Det er inkluderet i deres skoleophold, der koster 14.000 kr. om måneden, som jo på grund af beløbets størrelse bliver betalt af velhavende forældre. Men alligevel kan de få udeboende su, fordi de ofte opfylder kriteriet ved, at deres forældre bor over 20 km væk fra uddannelsesstedet.

Grunden til, at jeg valgte at gå så meget op i den her sag, er, at jeg så uretfærdigheden med mine egne øjne. Jeg kendte nemlig både unge, som boede ude, men som ikke kunne få udeboende su, og unge, der gik på Herlufsholm som kostskoleelever, og derfor godt kunne få udeboende su. Og lad mig nu lige fortælle deres historier.

Min veninde - lad os kalde hende for Christine - havde konflikter med sine forældre, der gjorde, at det var bedst, at hun boede ude. Men hun kunne alligevel ikke få udeboende su. Så hun blev nødt til

at tage to jobs ved siden af sin stx. Hun arbejdede og studerede sammenlagt 50-60 timer om ugen bare for at kunne få mad på bordet. Det var hårdt. Det gik ud over hendes sociale liv, hendes karakterer og hendes trivsel.

Så var der min anden veninde – lad os kalde hende for Amalie. Hun gik på Herlufsholm som kostskoleelev. Hendes forældre boede i Hellerup, og hun kunne godt få udeboende su, fordi hendes forældre dermed boede over 20 km væk fra uddannelsesstedet. Så hun fik 4.500 kr. om måneden. Men hendes husleje var jo betalt, det samme med hendes mad, og transport havde hun jo ikke nogen særlige udgifter til, fordi hun jo boede på skolen og derfor bare kunne gå i skole. Så hun gik ud med sine venner og spiste sushi et par gange om ugen for de penge, og de penge fik derfor øgenavnet sushi-su.

Den danske velfærdsstat er verdenskendt for dens evne til at hjælpe dem, som har brug for hjælp. Men her er der jo tale om et paradoks, hvor vi risikerer, at dem, der har mest brug for hjælp, bliver efterladt på perronen og må klare sig selv. Det skal vi ændre. Lad os tage det første skridt her i dag ved at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal kigge på reglerne og komme med nogle anbefalinger til et mere retfærdigt su-system. Tak for ordet.

Kl. 19:02

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Fru Sandra Elisabeth Skalvig fra Liberal Alliance, værsgo.

Kl. 19:02

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Tak for det, og tak til SF's ordfører for talen. Jeg trykkede mig egentlig ind, fordi jeg bed mærke i, at ordføreren i den motiverende indledning brugte termen, at der var nogen, der havde mindre brug for den udeboende su end andre. Jeg har måske i forbindelse med ordførerens sidste tale her fået svar på det, men jeg vil egentlig gerne have ordføreren til at bekræfte, at vi taler om, at det er udeboende studerende på kostskoler, der særlig er tale om, i forhold til om de har mindre brug for udeboende su, end andre har. Hvad er det, SF's ordfører bygger lige præcis det på? Hvad er det, det bygger på, ud over de to enkeltsager, som ordføreren lige har talt om?

Kl. 19:03

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 19:04

Mads Olsen (SF):

Det, jeg snakker om her, er jo, som jeg nævner i min tale, i forhold til min anden veninde. Altså, hvis du går på Herlufsholm som kostskoleelev og derfor bor ude og får udeboende su, har du jo ikke nogen reelle omkostninger til mad, husleje og transport, for det er jo inkluderet i dit skoleophold på 14.000 kr. om måneden. Sådan er det for langt, langt de fleste. Det vil jo resultere i, at det kun kan blive betalt af forældrene. Derfor er der i praksis ikke nogen omkostninger forbundet med mad, husleje og transport for f.eks. min veninde her. Så det er det, jeg bygger det på.

Kl. 19:04

Formanden (Søren Gade):

Fru Sandra Elisabeth Skalvig, værsgo.

Kl. 19:04

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Men hvor ved du fra, at der ikke er nogen af de elever, der går på Herlufsholm, der ikke har nogen udgifter ved at gå der? Hvem siger, at forældrene betaler hele det beløb, det koster at gå lige præcis der? Derudover vil jeg gerne spørge, om SF vil afskaffe udeboende su for

alle, der går på kostskole, eller om det udelukkende drejer sig om de studerende, der går på Herlufsholm.

Kl. 19:05

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 19:05

Mads Olsen (SF):

Jeg siger heller ikke i min tale, at det drejer sig om alle. Jeg anerkender sådan set, at der godt kan være tale om en enkelt eller to, for hvem det koster færre penge at gå på Herlufsholm, fordi Herlufsholm har besluttet det. Det skal jeg ikke kunne udelukke, men når det så er sagt, skal vi jo have arbejdsgruppen til undersøge det her.

Kan vi få det gjort på en måde, hvor det for langt de flestes vedkommende i praksis ikke vil komme til at betyde, at det vil gå ud over deres skolegang, så de fortsat vil kunne gøre det? Men det er klart, at hvis de siger, at der ikke er nogen, der vil kunne gå på Herlufsholm, hvis vi gør det her, fordi det er dem selv, der betaler langt størstedelen af det, så må vi jo kigge på det, når vi når dertil.

Kl. 19:05

Formanden (Søren Gade):

Inden fru Heidi Bank fra Venstre får ordet, skal vi lige minde hinanden om, at vi ikke bruger direkte tiltale.

Så giver jeg ordet til fru Heidi Bank. Værsgo.

Kl. 19:06

Heidi Bank (V):

Tak for det. Jeg synes, jeg faktisk under ordførerens tale blev lidt klogere på, hvad det egentlig er, ordføreren mener med det her forslag, men jeg vil stadig gerne lige have bekræftet: Er det, ordføreren italesætter, i virkeligheden, at det skal være afhængigt af forældrenes indkomst, om man kan få det som udeboende, altså at det kun er de udeboende, hvor forældrene har en indkomst under et vist niveau, og som lever op til nogle bestemte kriterier, der så skal have den højere sats?

Kl. 19:06

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 19:06

Mads Olsen (SF):

Nej, det, vi snakker om her, er jo at kigge på, om der er nogle uhen-sigtsmæssige regler, der gør, at der er en masse unge, der ikke kan få udeboende-su, altså på grund af nogle uigennemskuelige regler, men at der samtidig er nogle unge, der kan få udeboende-su, på trods af at de ikke har nogen udgifter forbundet med det. Det er jo det, jeg problematiserer her. Det har ikke noget at gøre med, at vi vil gøre det afhængigt af forældrenes indkomst.

Kl. 19:07

Formanden (Søren Gade):

Fru Heidi Bank.

Kl. 19:07

Heidi Bank (V):

Jamen er det ikke lige præcis det, ordføreren gør ved at sige, at i forhold til dem, der egentlig lever op til de kriterier, der er i dag, og som bor på en kostskole, som forældrene har betalt for at de kan gå på, og som jo ikke er nogle, som ligger staten til last på den del, siger ordføreren, at selv om de lever op til kriterierne, skal de ikke have det – altså, de er nogle forkælede børn; sådan hører jeg lidt ordføreren sige det – selv om de jo sådan set lever op til de kriterier, der er?

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 19:07 Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelses- og Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.
Det er vedtaget.

Kl. 19:07

Mads Olsen (SF):

Nej, jeg mener da bestemt ikke, at det bare er nogle forkælede børn. Jeg har selv haft venner, der gik på Herlufsholm, faktisk en hel del, og jeg vil da ikke betegne dem som forkælede.

Når jeg har snakket med unge, har jeg bemærket – det gælder i mit eget liv, men jeg har også bemærket det, når jeg har snakket med andre unge – at de kender unge, som er blevet nægtet at få udeboende-su, på grund af at de ikke levede op til den her regel om ganske særlige forhold i hjemmet. Og når man samtidig kan se, at der er nogle andre, der godt kan få den her hjælp, men som ikke har nogen udgifter forbundet med det, er det jo klart, at så bliver man lidt undrende over for det. Og det er det, vi kigger på her.

Formanden (Søren Gade):
Fru Anne Hegelund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 19:08 Den første, jeg byder velkommen til, er ordføreren for forslagsstillerne, fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti, og det er for at give en begrundelse for forslaget. Værsgo.

Kl. 19:08

Anne Hegelund (EL):

Jeg glemte at takke ordføreren for, at SF har fremsat det her forslag. Jeg synes, det er virkelig godt, at der kommer spot på, om der er et sted, hvor der er nogle unge, der mangler nogle rettigheder. For man kan jo godt lave nogle regler, som ligesom har den hensigt, at der ikke er nogen unge, der skal flytte hjemmefra, uden at de er nødt til det, men det er der altså en masse unge der er nødt til at gøre, og som ikke har ret til udeboende-su, mens der er andre unge, der har det. Så kan jeg godt forstå det, hvis der er nogle unge, der føler, at det er uretfærdigt. Og jeg tænker også, at det er en opgave for Folketinget at sætte spot på, om der er et sted, hvor unge mangler rettigheder, hvor unge mangler økonomisk tryghed, og om der er nogle steder, hvor der er nogle unge, der mistrives, og hvor man fra Christiansborg side skulle tage ansvar for at gribe dem og sørge for, at de ikke kommer til at komme i endnu dårligere trivsel eller måske droppe ud af deres ungdomsuddannelse.

Det er i hvert fald sådan, jeg hører intentionen med den her arbejdsgruppe, altså at der er spottet et problem, og om vi ikke som Folketing skulle interessere os for, om det var noget, der kunne løses.

Kl. 19:09

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 19:09

Mads Olsen (SF):

Det er helt rigtigt, at det er intentionen med det her forslag, altså netop at sikre den gruppe af unge, der er i risiko for mistrivsel, på grund af at de ikke trives derhjemme. Dem skal vi selvfølgelig også sikre. Hvordan kan vi tage hånd om dem? Det skal vi da have en arbejdsgruppe til at kigge på. Den synes jeg da bare vi skal få nedsat.

Kl. 19:10

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Mads Olsen fra Socialistisk Folkeparti.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og derfor er forhandlingen sluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 169:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en arbejdsgruppe til undersøgelse af renteniveauet på su-lån og -gæld.

Af Sofie Lippert (SF) m.fl.
(Fremsættelse 01.03.2024).

Kl. 19:10

Formanden (Søren Gade):

Den første, jeg byder velkommen til, er ordføreren for forslagsstillerne, fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti, og det er for at give en begrundelse for forslaget. Værsgo.

Kl. 19:10

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Sofie Lippert (SF):

Tak for ordet. Undskyld, at vi tager en tredje su-debat i streg i dag, men jeg synes, det er vigtigt, og det er nu engang ikke mig, der har lavet dagsordenen. Jeg synes, det er vigtigt, at vi tager en diskussion nu af su-lånet, for det er i løbet af dagen i dag blevet nævnt mange gange, hvor godt det danske su-system er, at vi er i verdensklasse, og nogle vil endda påstå, at det danske su-system er det bedste su-system. Men det er ret særegent for det danske su-system, at der er så høje renter på det lån, man så kan tage. I andre lande, hvor su'en består af en form for fordeling mellem stipendie og lån, er su-lånet ofte med meget lave renter, ofte endda rentefrit, om ikke hele vejen så i hvert fald under uddannelse.

I Danmark er det således, at su-lånet har en rente på 4 pct. under uddannelse og en rente på maksimalt 1 procentpoint over diskontoen efter endt uddannelse. Det vil sige, at renten lige nu er 4,6 pct. for studerende, der har færdiggjort deres uddannelse. Det mener jeg vi bliver nødt til at tage en diskussion af, og vi bliver nødt til at lave et arbejde med, hvordan vi sikrer et renteniveau, der er til at betale, og et renteniveau, som staten ikke bare tjener en masse penge på, når flere studerende i fremtiden ser ud til desværre at være nødsaget til at tage et lån. Derfor har jeg fremsat dette beslutningsforslag.

Kl. 19:12

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Vi siger foreløbig tak til ordføreren for forslagsstilleren, fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti. Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er uddannelses- og forskningsministeren.

Kl. 19:12

Forhandling

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Tak for det. Jeg vil bare indledningsvis sige til forslagsstillerne, at jeg ikke synes, at fru Sofie Lippert skal undskyldte for, at vi diskuterer su for nu tredje gang i dag. Vi gør det ikke så tit i Folketingssalen, og derfor er det meget godt at have nogle debatter, hvor vi også kommer ned i nogle forskellige nuancer af spørgsmålet omkring su. Forslagsstillerne ønsker med det her at pålægge regeringen at

nedsætte en arbejdsgruppe, som skal undersøge renteniveauet for su-lån og su-gæld.

Helt grundlæggende finder regeringen de nuværende regler for rentetilskrivning på su-lån og su-gæld både rimelige og fornuftige. Regeringen har med su-reformen fremlagt de tiltag, som vi mener er nødvendige for at fremtidssikre su-systemet, og regeringen ser derfor ikke noget aktuelt behov for at nedsætte en særskilt arbejdsgruppe, som skal undersøge renten på su-lån og su-gæld nærmere. Regeringen anerkender til fulde, at det naturligvis har økonomiske konsekvenser for den enkelte at optage et su-lån og derved stifte gæld, som på sigt jo skal betales tilbage, og at der naturligvis løber renter på. Derfor er det selvfølgelig vigtigt, inden man optager et lån, at man orienterer sig i reglerne, sætter sig ind i dem, så man kender de vilkår, som man optager et lån på.

Men med det sagt mener regeringen, at de studerende kan betragte et su-lån som en mulighed, som man meget trygt kan benytte sig af, hvis man har mulighed for at supplere sit øvrige indkomstgrundlag. Renten på su-lån er på 4 pct. om året, mens man er under uddannelse, og efter endt uddannelse forrentes gælden med diskontoen med et procenttillæg eller et fradrag på 1 pct. Procenttillægget kan ikke være højere end 1, og konkret betyder det, at renten på su-lån efter endt uddannelse p.t. er på 4,6 pct. Tilbagebetalingen af su-lånet skal først påbegyndes i januar 1 år efter udgangen af det år, hvor man har afsluttet sin uddannelse, og det betyder, at der altså er god mulighed for at nå at etablere sig på arbejdsmarkedet og skabe et indkomstgrundlag, som gør det muligt at påbegynde tilbagebetalingen.

Samlet set mener regeringen derfor, at der fortsat er gode vilkår i forhold til tilbagebetaling af su-lån og ser som nævnt derfor ikke, at der er behov for en ministeriel arbejdsgruppe til at undersøge den her ordning specifikt, og på den baggrund kan regeringen ikke støtte forslaget. Tak.

Kl. 19:15

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en enkelt kort bemærkning. Fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 19:15

Sofie Lippert (SF):

Tak. Jeg kan jo forstå, at regeringen generelt ikke er interesseret i at se på renten af hensyn til de studerende. Derfor vil jeg gerne høre, hvordan ministeren forholder sig til de stigende renteindtægter, altså det faktum, at staten lige nu tjener penge på, at studerende forgælder sig. Helt konkret er renteindtægterne steget med 100 pct., altså en fordobling, siden 2022. Der var renteindtægterne fra su-lån 800 mio. kr. I 2024 er de 1,6 mia. kr. Hvordan forholder ministeren sig til det?

Kl. 19:15

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 19:15

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Jeg tror ikke, jeg fik sagt, at vi afviser beslutningsforslaget af hensyn til de studerende. Jeg tror, jeg fik sagt, at regeringen synes, at ordningen, som den er, i forhold til renten på su-lån er rimelig. Derfor synes vi ikke, der er nogen grund til at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal kigge på de her ordninger, som jo har været gældende på den måde, de er, i rigtig mange år. Det er jo rigtigt, at staten selvfølgelig har indtægter fra de renter, som tilskrives su-lån. Staten har også udgifter, når den skal finansiere udbetaling af su-lån. Der er også nogle su-lån, der aldrig betales tilbage. Balancerne på det er jo forskellige år til år afhængig af konjunkturerne. Så samlet set synes

jeg, at statens rolle i forhold til at stå som långiver til studerende er meget fornuftig.

Kl. 19:16

Formanden (Søren Gade):

Fru Sofie Lippert.

Kl. 19:16

Sofie Lippert (SF):

Mener ministeren, det er rimeligt, at når nu man kommer til at bede flere studerende optage mere gæld, som det er blevet diskuteret her i salen ved et tidligere forslag, sker det på nogle vilkår, hvor man faktisk ikke kan fravælge en variabel rente? Altså, når vi optager lån i andre situationer, kan man ofte, f.eks. ved et realkreditlån, vælge en fastforrentet model. Her kan man ikke fravælge det, og man kan altså ikke forsikre sig mod, at det på et tidspunkt kan blive et meget dyrt lån.

Kl. 19:17

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 19:17

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Ja, det synes jeg det er. Altså, man kender jo vilkårene, når man optager lånet, og de bliver fastsat for 1 år ad gangen i forbindelse med indgåelse af finansloven. Det har fungeret fint, jeg tror, det er siden 1989, og så var der en justering i 1997. På den måde kender man selvfølgelig renteudgifterne. Det er klart, at sker der pludselig en meget voldsom rentestigning, forandrer vilkårene sig også, og så har man jo mulighed for at frasige sig lån, hvis man vil det. Ellers er det sådan, at vi giver su-lån til studerende, som får en uddannelse med henblik på jo selvfølgelig efter det at kunne få et arbejde, begynde at tjene penge og have gode muligheder for at betale sit lån tilbage.

Kl. 19:18

Formanden (Søren Gade):

Fru Anne Hegelund fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 19:18

Anne Hegelund (EL):

Jeg tænker, om ministeren ikke kunne se det, som om den her balance er tippet, når man nu tvinger flere studerende ud i at skulle tage slutlån og måske også flere studerende ud i at skulle tage su-lån i stedet for at arbejde for ikke at ende med at skulle tage et slutlån. Virker det ikke som en lige lovlig god forretning for regeringen at skære på su'en, hvis man samtidig tjener penge på at låne de studerende penge?

Kl. 19:18

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Jeg giver lige spørgeren mulighed for at spørge igen. Jeg tror, at det før var ved den forkerte mikrofon. Så jeg giver igen ordet til fru Anne Hegelund fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 19:18

Anne Hegelund (EL):

Undskyld, jeg skal nok bruge den rigtige mikrofon.

Tænker ministeren ikke, at det kunne tippe den balance, som ministeren nævner, at flere studerende nu vil være tvunget til at tage et slutlån – og måske er der også flere, der ville føle sig nødsaget til at tage et su-lån – i stedet for at arbejde helt så meget, så de ikke bliver forsinkede og nødt til at tage et su-lån, når nu regeringen skærer på su'en og fjerner det fleksible su-år? Virker det ikke som en

lige lovlig god forretning for regeringen, hvis de samtidig kommer til at tjene penge på det?

Kl. 19:21

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 19:19 (Ordfører)

Rasmus Stoklund (S):

Tak, formand. SF foreslår, at der nedsættes en arbejdsgruppe til undersøgelse renteniveau på su-lån og su-gæld. Når man optager et su-lån, har det den naturlige konsekvens, at man siden skal tilbagebetale lånet. Undervejs vil man i den forbindelse få en renteudgift. Det følger af bestemmelsen om forrentning af su-lån i su-loven, og procenttillægget fastsættes årligt på finansloven, som vedtages i Folketinget. Den bestemmelse har været gældende siden 1989 – tillægget til diskontoen har været 1 pct. siden 1997.

Jeg har tillid til, at studerende på landets videregående uddannelser sætter sig ind i reglerne for deres su-lån og derfor er bekendt med vilkårene. På den baggrund kan jeg ikke se behovet for at nedsætte en arbejdsgruppe. Og som vi drøftede i forbindelse med også det sidste beslutningsforslag, er der gode muligheder for at få belyst alle mulige aspekter af su-systemet, når den store su-analyse skal sættes i gang som aftalt i forbindelse med su-reformen. Socialdemokratiet støtter ikke beslutningsforslaget, og jeg skal hilse fra Dansk Folkeparti og sige, at de heller ikke støtter beslutningsforslaget.

Kl. 19:22

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Nu ved jeg godt, at jeg før gjorde mig skyldig i at sammenblende statens finanser og regeringens finanser, og så god er verden desværre ikke. Så det er jo ikke regeringens penge.

Jeg synes, at det interessante i diskussionen om su-lån er de muligheder, som det giver de studerende. Det er jo sådan set derfor, det findes, og det er det, der må være omdrejningspunktet for diskussionen om su-lån. Samlet set synes jeg, at balancen mellem, hvad der er i rent stipendium, og hvad der er af su-lånemuligheder, alt andet lige stiller danske studerende virkelig, virkelig godt sammenlignet med studerende i andre lande. Sådan synes jeg også det skal være. Det er kendetegnende for det danske su-system, at det er sådan, det er, og det danske su-lånesystem er også lukrativt for de studerende. Så er det klart, at dem, der er långivere, også har nogle renteindtægter. Sådan er det jo i alle lånesituationer, og det synes jeg også er rimeligt nok.

Kl. 19:19

Kl. 19:20

Formanden (Søren Gade):

Fru Anne Hegelund for sin anden korte bemærkning.

Kl. 19:20

Anne Hegelund (EL):

Ville det ikke være fair i det mindst at lade en arbejdsgruppe og kigge på det her? Ministeren nævner, at der er nogle udgifter forbundet med det. Okay, hvis det er den indstilling, der er, at det ikke må være en udgift for staten, så kunne man jo kigge på, hvordan man får det til at gå i nul, uden at staten tjener for mange penge på, at de studerende bliver nødt til at låne.

Kl. 19:20

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 19:21

Uddannelses- og forskningsministeren (Christina Egelund):

Når vi snakker om at nedsætte en arbejdsgruppe, synes jeg nogle gange, vi snakker lidt, som om det er noget, der bare er der, og som ikke koster noget. Altså, hvis vi skal nedsætte en arbejdsgruppe om noget, skal det på en eller anden måde være, fordi der er en hensigt bag, som der også er et politisk flertal, som stiller sig bag. Det er der ikke i det her tilfælde. For når man nedsætter en arbejdsgruppe, er der også nogle mennesker, der skal sætte sig ned og lave et stykke arbejde, og det skal jo så være, fordi der på en eller anden måde vil være en realistisk politisk opfølgning på det her. Ellers er det jo en spildt arbejdsindsats for de mennesker, man beder om at lave noget.

Kl. 19:21

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til ministeren. Vi starter nu på ordførerrækken, og den første ordfører, jeg byder velkommen til, er hr. Rasmus Stoklund fra Socialdemokratiet.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning til fru Sofie Lippert, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 19:22

Sofie Lippert (SF):

Jeg tror ikke, at der er nogen, der har påstået, at de studerende ikke kender reglerne for su-lån. Det er ikke det, der interesserer mig. Spørgsmålet er, om det er nogle gode regler, og om det er godt, at vi i Danmark – modsat de lande, vi tit har lyst til at sammenligne os med – har valgt at have en relativt høj rente på vores su-lån, hvilket jo gør, at de her sammenligninger er ret svære at lave, fordi der er ret stor forskel på det rentefrie lån, man får i Tyskland, og de 4 pct., man betaler på et su-lån under et studie i Danmark. Så mener Socialdemokratiet, at det er det rigtige niveau, renten ligger på, uagtet de studerende ved det eller ej? Det mener jeg ikke er den vigtige diskussion lige nu. Vi foreslår ikke en oplysningskampagne.

Kl. 19:23

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 19:23

Rasmus Stoklund (S):

Men det er jo pudsigt at begynde at drage sammenligninger til andre lande og så ikke nævne forskellen i størrelse på de stipendier, man udbetaler. Altså, jeg er ikke bekendt med nogen lande, hvor man får så høj en su, som man får i Danmark. Og hvis man så, ud over at man får su til eksempelvis 5 års universitetsuddannelse, har brug for endnu mere, og det kan der være gode grunde til at man har, så er der fine muligheder for at tage et su-lån, som man efterfølgende kan betale tilbage på nogle fine vilkår.

Kl. 19:23

Formanden (Søren Gade):

Fru Sofie Lippert.

Kl. 19:24

Sofie Lippert (SF):

Det tyske stipendie er vist sådan cirka halvdelen af det danske sådan plus/minus forældres indkomst, altså en faktor, der varierer med det. Så det er ikke, fordi jeg har tænkt mig at påstå, at det her er direkte sammenligneligt, men det er jo heller ikke direkte sammenligneligt,

når vi har den debat, vi havde tidligere i dag. Jeg synes ikke, jeg fik svar på, om man i Socialdemokratiet mener, at det nuværende renteniveau er det rigtige renteniveau for studerende, der føler sig nødsaget til at tage et su-lån.

Kl. 19:26

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 19:24

Rasmus Stoklund (S):

Vi synes, at det er helt naturligt, at når man tager et lån, skal man betale det tilbage, og så er der selvfølgelig en rente, der løber på. Og lige så vel som man jo heller ikke kan kompensere studerende for alle mulige andre ting, som de måtte støde på igennem livet – om det så er inflation eller en hudafskrabning, eller hvad ved jeg – så er det nu engang sådan, at renten kan bevæge sig en smule. Til gengæld kan det så være, at inflation og lønstigninger hjælper en, hvis man har et studiejob ved siden af. Der er meget fordelagtige muligheder for su-lån i Danmark. Man har god tid til at komme i gang med at finde et job og tilbagebetale efterfølgende, og derfor mener jeg det er, som det skal være.

Kl. 19:24

Formanden (Søren Gade):
Fru Anne Hegelund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 19:25

Anne Hegelund (EL):

Hvad med de studerende, der måske mister deres studiejob og er nødt til at tage et su-lån? Det er jo ikke, fordi det er bedre at gå hen i banken eller at tage et kviklån. Der er jo ikke så mange andre gode muligheder for at låne penge. Så jeg tænker også om det her med, om man ved, hvilke betingelser der er, at der måske er nogle studerende, der ikke sætter sig ind i det, men det er måske heller ikke så vigtigt, hvis man ved, det var den bedste mulighed, der var, og der ikke var så meget andet at gøre, hvis ikke man ville droppe ud af sit studie. For det er de færreste, der kan leve af deres su alene. Det tror jeg nærmest ingen kan. Man har jo brug for at arbejde ved siden af, fordi su'en er blevet udhulet så meget.

I forhold til det der med, at man kan finde job bagefter, vil jeg sige, at det jo ikke er alle, der gør det. Og hvis man så ikke kan betale af på sit su-lån og det ryger over til Gældsstyrelsen, kan der virkelig komme renters rente på. Så jeg kunne i hvert fald godt tænke mig at høre et svar på, om det virkelig er fair at ramme nogle af dem, der kommer til at stå i en rigtig svær økonomisk situation, når de er færdiguddannede, uden job og med alt for høje renter.

Kl. 19:26

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 19:26

Rasmus Stoklund (S):

Der er altid i su-debatter med venstrefløjen sådan en undertone af, at det jo dybest set er lidt synd for de studerende, og at de har det utrolig hårdt. Men virkeligheden er jo, at langt de fleste studerende heldigvis har det godt, og at de er ressourcestærke unge mennesker og nok skal klare sig. Vi behøver ikke at være så bekymrede for dem, som Enhedslisten åbenbart er.

Så kan der være nogle, der bliver ramt af livet på en uheldig måde, og dem skal vi gøre hvad vi kan for at gribe, men det har intet at gøre med, om man så nedsætter en arbejdsgruppe for at se på renteniveauet for su-lån.

Formanden (Søren Gade):

Fru Anne Hegelund for anden korte bemærkning.

Kl. 19:26

Anne Hegelund (EL):

For mig at se er det lidt mærkeligt, at man sådan rimelig bredt i Folketinget er meget bekymrede for børns og unges mistrivsel, men så snart de her unge så er nogle studerende og det handler om su, så er man ikke så bekymrede over økonomiske bekymringer og pres med hensyn til både at finde et studiejob, få økonomien til at hænge sammen og hurtigt finde et job bagefter og den nye, lave dimittendsats på dagpengene. Hvordan kan det være, at man ikke bekymrer sig for, om man gør det sådan med den su-politik, man fører, at færre studerende trives?

Kl. 19:27

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 19:27

Anne Hegelund (EL):

Jeg ved næsten ikke, hvor jeg skal starte, og jeg har 28 sekunder. Vi er jo grundlæggende uenige om alt, lader det til, for jeg er grundlæggende ikke bekymret for den danske ungdom på de lange videregående uddannelser og på de korte videregående uddannelser, for de har det heldigvis godt. Langt de fleste har det godt. De mistrives ikke.

Så er der *nogle*, der ikke trives. De skal have hjælp. Det er der forskellige muligheder for. Hvis man har brug for et hjælpemiddel, kan man benytte sig af SPS. Der er studenterrådgivning. Der er forskellige tilbud. Men grundlæggende har studerende det godt og er privilegerede unge mennesker med en lys fremtid foran sig.

Kl. 19:28

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Rasmus Stoklund fra Socialdemokratiet. Jeg byder nu velkommen til fru Heidi Bank fra Venstre.

Kl. 19:28

(Ordfører)

Heidi Bank (V):

Tak for det. Jeg vil også sige, at SF på ingen måde skal undskylde for, at vi har en ekstra su-debat her i Folketinget. Det tager vi gerne. Men lad mig starte med at slå fast, at vi i Venstre står fuldt og klart bag uddannelsesstøtten til studerende og med su-systemet også muligheden for at tage et su-lån, hvis der skulle være behov for det.

Vi mener i Venstre, at der er rimelige og gode lånebetingelser for su-lån og su-gæld. Vi ser ikke et behov for at nedsætte en særskilt arbejdsgruppe. I Venstre anerkender vi, at der er økonomiske konsekvenser for de unge ved at optage su-lån, men vi mener også, at der er fordelagtige vilkår for tilbagebetalingen af su-lån. Som studerende skal man først begynde tilbagebetalingen af su-lånet i januar et år efter udgangen af det år, man har afsluttet sin uddannelse. Der er altså god mulighed for at få etableret sig på arbejdsmarkedet og få skabt et indkomstgrundlag, inden man skal begynde at tilbagebetale sit lån.

Man skal som studerende selvfølgelig være bevidst om, at der er konsekvenser ved at optage et lån, og at man stifter en gæld, som på sigt skal betales tilbage. Derfor er det at optage et lån noget, man skal overveje grundigt om man har brug for. Det tror jeg på at voksne mennesker, der læser en videregående uddannelse, er ansvarlige

nok til at være bevidst om. I Venstre kan vi derfor ikke bakke op om SF's beslutningsforslag. Tak for ordet.

Kl. 19:30

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en enkelt kort bemærkning. Fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti, værsgo.

Kl. 19:30

Sofie Lippert (SF):

Jeg husker det, som om ordføreren tidligere i dag har sammenlignet det danske su-system med su-systemer i resten af verden og har været en af de mange, der bruger argumenter om, at fordi det er så godt i forhold til andre systemer, kan vi godt forringe det lidt. Men er det ikke lidt selektivt, når man sammenligner vores stipendier med resten af verden hele tiden, men aldrig vil sammenligne vores lånevilkår med resten af verdens? For når vi kigger på de lande, vi typisk sammenligner os med, og som også har forskellige typer studiestøtteordninger, så er det rigtigt, at vores stipendier er markant bedre end alle dem, vi sammenligner os med. Men der er andre steder, hvor vi ikke er markant bedre, og det er f.eks. på su-lånenes vilkår.

Så mit spørgsmål er: Er ordføreren ikke lidt selektiv, i forhold til hvornår det er relevant, hvad andre gør, og hvornår vi bare skal nøjes med at kigge på det danske system?

Kl. 19:31

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 19:31

Heidi Bank (V):

Nej, det synes jeg ikke, og jeg synes måske heller ikke, at man altid kan lave den sammenligning så direkte. Grunden til, at jeg siger det, er, at det, jeg synes, man skal være optaget af, er ikke at gøre det så attraktivt at låne, at der er nogle, der måske bliver fristet til at låne mere, end de har brug for. Det er den ene ting. Og det tror jeg faktisk man skal være bevidst om, for det er i hvert fald også noget, jeg får historier om, hvor nogle måske bruger pengene til at investere, fordi de tænker, at så kan de gamble sig til endnu flere penge, og hvor de måske ikke reelt har behovet for det i forhold til leveomkostninger. Så det er den ene ting.

Den anden ting, jeg synes, man skal være opmærksom på i forhold til det her, er jo, at ... Jeg mistede faktisk fuldstændig tråden der. Men jeg tror, jeg holder der. Det kan være, det næste spørgsmål gør, at jeg bliver mindet om det.

Kl. 19:31

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 19:32

Sofie Lippert (SF):

Jeg har bare lidt lyst til at fortsætte i den tråd. Altså skal dem, der har brug for lånet, bøde for, at nogle andre måske kunne tage det uden at have brug for det? For det er jo nogle ret høje renter, vi arbejder med, og nogle ret høje renter på et lån, som nogle studerende vil føle sig nødsaget til at tage, især studieskiftere efter den kommende ændring af su-loven.

Kl. 19:32

Heidi Bank (V):

Det, der lige blev sagt, var super, i forhold til at jeg kom tilbage på sporet. Det, det også handler om, er jo: Hvad kan du få lånene for her i Danmark? Altså, det er det, der er interessant i forhold til det. Hvad kan du låne til i øvrigt, hvis du er studerende, hvis du

det ikke var et su-lån? Det er også det, man er nødt til at se det i forhold til. Nu havde vi en debat tidligere i dag, hvor ordførerne gik ind og ligesom nævnte realkreditbelåning, hvilket jo ikke er den type lån, der er sammenlignelige her. Her ville det være en form for forbrugslån, man skulle sammenligne med, og det er jo nogle helt andre høje renteniveauer. Så på den måde synes jeg egentlig, at man godt kan se, at det måske ligger på et rimeligt og fornuftigt niveau.

Kl. 19:33

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Heidi Bank fra Venstre. Jeg byder nu velkommen til fru Marlene Harpsøe fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 19:33

(Ordfører)

Marlene Harpsøe (DD):

Det er det tredje su-forslag i rap – det skal ordføreren da slet ikke være ked af; det er da godt, at vi her i Folketingssalen i dag taler uddannelsespolitik, men også studerendes økonomiske vilkår, for det er selvfølgelig vigtigt at have et blik for deres vilkår. Og tak igen til SF for med B 169 her i Folketingssalen i dag at foreslå at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal se på renteniveauet for su-lån. Danmarksdemokraterne kan ikke støtte det, og det vil jeg gerne redegøre nærmere for om et øjeblik.

Først og fremmest vil jeg redegøre for noget af det, der står i beslutningsforslaget, altså at Folketinget skal pålægge regeringen inden udgangen af 2024 at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal undersøge renteniveauet for su-lån og -gæld. Formålet er så at afdække, om rentetillægget realiseres, og om reglerne om renter på su-gæld er skruet hensigtsmæssigt sammen, med henblik på at sikre de studerendes og nyuddannedes økonomiske situation på en samfundsøkonomisk ansvarlig måde. Forslaget er særlig foranlediget af su-reformen, der fjerner de studerendes sjette su-år og samtidig forbedrer mulighederne for lån på kandidatdelen af de videregående uddannelser.

Hvorfor stemmer vi så i Danmarksdemokraterne imod? Det gør vi, fordi vi ikke mener, der er behov for at se på renteniveauet for su-lån og -gæld. Det er, fordi vi i Danmark jo i forvejen har verdens bedste rammer for studerende for rent faktisk at tage en videregående uddannelse og samtidig nyde relativt god økonomisk stabilitet. Samtidig er akademikerne klart den befolkningsgruppe, der tjener mest over et livsforløb, og en analyse fra Dansk Erhverv viser f.eks., at en omlægning af su på kandidatdelen til lån blot vil udgøre ca. 5 % af en akademikers livsindkomst. Danske studerende modtager årligt omkring 65.000 kr. efter skat i studiestøtte. I sammenligning ligger studiestøtten i de nordiske nabolande i gennemsnit på 25.000 kr. efter skat. Danske studerende modtager altså over to en halv gang mere i studiestøtte fra staten sammenlignet med andre studerende i Norden.

Danmarksdemokraterne stemmer imod beslutningsforslaget om en arbejdsgruppe, der skal se på rentesatserne for su-lån og -gæld, og det gør vi som sagt, fordi danske studerende på videregående uddannelser har nogle rigtig gode muligheder for at optage relativt billige su-lån, varetage et studiejob og i øvrigt nyde et godt grundniveau for økonomisk stabilitet på baggrund af en stor studiestøtte, mens de samtidig kan se frem til en relativt god jobsikkerhed og økonomisk stabilitet efter studierne. Tak for ordet.

Kl. 19:36

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en enkelt kort bemærkning. Fru Sofie Lippert, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 19:36

Kl. 19:38

Sofie Lippert (SF):

Det er lidt et spørgsmål, jeg har stillet mange gange i dag. For endnu en gang kommer det en lille smule til at lyde, som om studerende på videregående uddannelser alle sammen går på universitetet, og det gør de jo ikke. Det ved ordføreren, og det ved jeg. Men det er jo ret vigtigt i sådan en debat som den her, for når argumentationen bl.a. bygger på, at studerende vil opnå en høj løn bagefter, er det en argumentation, der kun handler om visse grupper af studerende. For det er nok de færreste, der ligefrem vil påstå, at en pædagogs løn er høj, og det er også pædagoger, der tager studielån. Det vil i højere grad være pædagoger, der tager studielån, når vi ændrer su-loven, som ordføreren jo bakker op om.

Så jeg skal bare have ordføreren til at bekræfte, at det her ikke handler om akademikere; det handler om studerende, og dermed handler det om nyuddannede pædagoger, sygeplejersker, socialrådgivere og lærere, ligesom det handler om finansøkonomer og alle mulige andre med korte og mellemlange uddannelser.

Kl. 19:37

Kl. 19:39

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 19:37

Kl. 19:39

Marlene Harpsøe (DD):

Jeg kan fuldstændig bekræfte, at det ikke kun handler om personer, der læser til et job i den akademiske verden, men også andre uddannelsessøgende og studier.

Kl. 19:37

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 19:37

Sofie Lippert (SF):

Så får jeg lyst til at spørge, hvorfor det så er relevant at tale om akademikere, når det her forslag afvises. Hvorfor er det rimeligt, at pædagogstuderende, lærerstuderende, sygeplejerskestuderende betaler den her høje rente?

Kl. 19:37

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 19:37

Marlene Harpsøe (DD):

Helt generelt har vi et rigtig godt su-system i Danmark med mulighed for at tage lån på nogle faktisk meget favorable vilkår i forhold til mange andre forbrugslån, som du skal tage ude hos banker og realkreditinstitutter. Så vi kan bakke op om de gode muligheder, der er i dag, og vi ser ikke nogen grund til at se på renteniveauet.

Man må også bare sige, at det ikke er gratis at tage en uddannelse; det er også en investering, ikke kun i tid, men også af penge – studieböger og lignende – som gerne skulle komme en til gode. Og det er et ansvar, som vi tænker at voksne mennesker i det danske samfund godt kan løfte og også være med til at betale tilbage på ordentlige vilkår efterfølgende, hvis de har taget et su-lån.

Kl. 19:38

Formanden (Søren Gade):

Fru Anne Hegelund, Enhedslisten. Værsgo.

Anne Hegelund (EL):

Nu nævner ordføreren, at det er gode muligheder. Men der er jo rigtig mange, for hvem det også er en nødvendighed at tage et su-lån for at kunne gennemføre en uddannelse, og hvis vi godt kunne tænke os, at der var flere, der blev uddannet pædagog, lærer, sygeplejerske eller socialrådgiver, så tænker jeg faktisk, at det her også er et punkt, især hvis man er lidt nervøs for det her med at skulle stifte gæld – og det er der jo nogen der er, hvis de ikke er vokset op i økonomisk tryghed.

Der vil jeg bare sige, i hvert fald som socialrådgiver, at der er mange, der synes, det er rigtig svært ved siden af 37 timers praktik i et halvt år at skulle have et studiejob. Jeg tænker heller ikke, at det er en særlig god løsning, at man er nødt til det, fordi su'en er blevet udhulet så meget. Men så er man lidt tvunget ud i at tage su-lån, og når man så bagefter ikke får supermeget i løn og skal betale det af, tænker jeg at det også er rigtig mange med en velfærdsuddannelse, der bliver ramt af det her.

Kl. 19:39

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 19:39

Marlene Harpsøe (DD):

Uanset om man tager en velfærdsuddannelse eller en uddannelse på et erhvervsakademi eller et helt tredje sted, er det jo en investering af både tid og penge for at sikre, at man får den her uddannelse, og at man også har nogle gode muligheder for at få job efterfølgende. Vi har rigtig mange dygtige unge mennesker rundtomkring i landet, også voksne, som heldigvis vælger at tage en uddannelse og tage det ansvar på sig, fordi de også rigtig gerne vil have nogle gode forhold for sig selv og deres familie, når de færdiguddannet. Det synes jeg er rigtig dejligt, men jeg synes ikke, der er nogen grund til at gå ind og ændre på su-lånene eller de renteniveauer, der er for dem.

Kl. 19:40

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 19:40

Anne Hegelund (EL):

[Lydudfald] ... et rigtig presset arbejdsmarked, hvis man har en velfærdsuddannelse. Der er rigtig mange, der kommer ud og får et praksisshock. Der er alt for mange, der bliver stresssygemeldt, inden de har været særlig længe inden for sundhedsvæsenet eller på socialområderådet. Tænker du ikke, at det også er ekstra hårdt at stå derude som relativt nyuddannet, ikke have fået særlig meget i løn, stå med en ordentlig su-gæld og så ryge på sygedagpenge og ikke have særlig lang tid – hvad er det, 50 uger? – til man ryger på kontanthjælp?

Kl. 19:40

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 19:40

Marlene Harpsøe (DD):

Det er hårdt at tage en uddannelse. Der stilles krav til en, og sådan må og skal det være. Men ender man i den ulykkelige situation, at man er nødt til simpelt hen at sygemelde sig, er der jo også et velfærds-samfund i Danmark, som er med til at løfte en i den krisetid, man måtte være i.

Kl. 19:41

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Marlene Harpsøe fra Danmarksdemokraterne, og inden jeg giver ordet videre til næste ordfører, minder jeg om, at vi passer på ikke at bruge direkte tiltale. Med det byder jeg velkommen til fru Sandra Elisabeth Skalvig fra Liberal Alliance. Det var bare en generel bemærkning, det var ikke rettet mod ordføreren. Værsgo.

Kl. 19:41

(Ordfører)

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Tak for det. Ligesom mange af de andre ordførere vil jeg egentlig også gerne sige til SF's ordfører, at man i hvert fald ikke skal undskylde for, at vi nu omsider får lov til at diskutere su i Folketingssalen. Det har vi ikke gjort så meget tidligere i den her valgperiode, så jeg synes egentlig bare, det er rart, at vi også kan få nogle uddannelsesdebatter her i salen.

SF har foreslået at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal undersøge renteniveauet for su-lån og su-gæld. Forslagsstillerne ønsker samtidig en undersøgelse af, om rentetillægget bør justeres, og om reglerne om renter på su-gæld er skruet uhensigtsmæssigt sammen.

I Liberal Alliance mener vi ikke, at der på nuværende tidspunkt er et behov for at nedsætte en arbejdsgruppe eller udarbejde en undersøgelse af renteniveauet på su-lån og -gæld. Vi mener, at det nuværende renteniveau på su-lån og su-gæld er på et passende niveau i forhold til det su-system, vi har med den nye su-aftale. Vi kan af den årsag ikke støtte beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 19:42

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der var lige en enkelt kort bemærkning. Fru Sofie Lippert, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 19:42

Sofie Lippert (SF):

Det var lige det sidste, ordføreren nævnte, jeg gerne ville spørge til, hvor ordføreren lægger vægt på det nuværende system. For når organisationer som Dansk Erhverv foreslår at gøre hele su'en på kandidaten til et lån, er det ofte med en passus om, at det så under uddannelse skal være rentefrit. Er det også en del af Liberal Alliances politik? For jeg ved jo, at Liberal Alliance også ville synes, det var skønt, hvis vi gik videre i su-reformerne og bl.a. gjorde kandidat-su'en til lån.

Kl. 19:43

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 19:43

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Det er også Liberal Alliances politik, at hvis vi omlagde su'en til lån på kandidatuddannelser, så skulle det være med rentefri lån.

Kl. 19:43

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 19:43

Sofie Lippert (SF):

Hvad er det, der gør, at den ændring ville betyde 0 pct., men at 4 pct. nu er det rigtige tal? Der er lidt langt fra 0 pct. til 4 pct. i mine øjne.

Kl. 19:43

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 19:43

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Der er også langt fra på nuværende tidspunkt at have su-stipendier på kandidatuddannelserne til udelukkende at tage su-lån. Og det er den store forskel.

Kl. 19:44

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Sandra Elisabeth Skalvig fra Liberal Alliance. Jeg byder nu velkommen til fru Karin Liltorp fra Moderaterne.

Kl. 19:44

(Ordfører)

Karin Liltorp (M):

Tak for ordet, og tak til SF's ordfører for at fremsætte forslaget og sætte fokus på renterne på su-lånene. Jeg ser det som meget konstruktivt, at vi ligesom bliver nødt til at forholde os aktivt til, hvordan det ser ud i dag. Det har vi jo derfor gjort.

Moderaterne synes, at de nuværende regler er rimelige. Da vi samtidig synes, at tilbagebetalingsvilkårene er favorable, synes vi ikke, at det er tidspunktet at nedsætte en arbejdsgruppe for at kigge videre på det. Så vi støtter ikke op om forslaget.

Kl. 19:44

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Fru Sofie Lippert, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 19:44

Sofie Lippert (SF):

Nu har ordføreren jo tidligere i dag været glad for at sammenligne med andre lande, bl.a. når vi taler om trivselskrise. Hvorfor skal vi ikke sammenligne os med andre lande, når det kommer til vilkårene for su-lån?

Kl. 19:45

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 19:45

Karin Liltorp (M):

Jeg synes altså, det er en god idé at sammenligne sig med andre lande på alle mulige parametre. Vi kan lære noget, vi kan blive klogere af hinanden. Men når det kommer til su, synes jeg faktisk, at vi har et rigtig godt system i Danmark, og jeg synes som udgangspunkt, at det er fair nok, at der kommer rente på, når man låner penge.

Kl. 19:45

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 19:45

Sofie Lippert (SF):

Det tror jeg egentlig godt jeg kan dele med ordføreren, altså at det er fair nok, at der kommer renter på, når man låner penge. Men er det fair nok, at vi holder fast i en rentesats, som er bestemt for mange, mange år siden, og som med nutidige rentebriller med det renteniveau, vi har set de sidste mange år, faktisk er en ret høj rente under studiet, hvor den ellers var tænkt til at være lav?

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Karin Liltorp (M):

Jeg synes egentlig ikke, det nuværende renteniveau er dybt urimeligt. Jeg anerkender, at det er irriterende, at der kommer renter på et lån, men så kan jeg gentage, som flere andre også har sagt, at udgangspunktet jo også netop er, at man er i en situation, hvor man får sig et arbejde, man er færdig med sin uddannelse, og man er i stand til at betale lånet tilbage inden for en forhåbentlig ikke alt for lang årrække.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Karin Liltorp fra Moderaterne. Jeg byder nu velkommen til fru Lise Bertelsen fra Det Konservative Folkeparti.

(Ordfører)

Lise Bertelsen (KF):

Tak for ordet, formand. Formålet med beslutningsforslaget er at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge, om rentetilægget bør justeres, og om reglerne om renten på su-lån og -gæld er skruet uhensigtsmæssigt sammen. Det Konservative Folkeparti har sympati for forslaget og er egentlig enig i problematikken om, at staten ikke skal tjene penge på su-lån. Vi ønsker, at de studerende har gode lånebetingelser, men samtidig har vi også i su-forligskredsen afsat penge til en analyse. Derfor vil vi gerne afvente udvalgsbehandlingen, før vi tager endelig stilling til, hvor vi står. Tak for ordet.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Lise Bertelsen fra Det Konservative Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til fru Anne Hegelund fra Enhedslisten.

(Ordfører)

Anne Hegelund (EL):

I Enhedslisten synes vi, det er en god idé med en arbejdsgruppe, der skal se på, om ikke renten på su-lån er for høj, så tak til SF for at have fremsat det her forslag. Vi mener jo, at renten er for høj, og hvis det stod til os, skulle staten slet ikke tjene penge på at tvinge studerende ud i at låne penge fra statskassen for at få studiebudgettet til at hænge sammen på en udhulet su, der ikke er til at leve af, og slet ikke med stigende priser på mad og husleje. Det duer heller ikke, at studerende kommer i klemme og er nødt til at låne en hel masse for at kunne gøre deres uddannelse færdig, fordi regeringen nu vil stjæle et helt års su fra dem – også dem, som havde regnet med, at de stadig ville have det fleksible su-år til gode. Det må ikke være en god forretning at presse flere studerende til at ende med en kæmpe gæld til staten, og det her regnskab skal helst bare gå i nul.

For 2 år siden, da renten var noget lavere, fremsatte vi faktisk et forslag om, at den rente, man betalte til staten, selvfølgelig også skulle være lavere, men stadig med et loft, og nu er situationen jo noget anderledes, fordi renterne bare er steget og steget og bliver ved med at stige. Der er bare nogle unge, særlig de nyuddannede, der kommer til at ende med at være i klemme i det her. Hvis man så ikke lige får tjekket sin e-Boks eller man simpelt hen ikke kan betale i nogle måneder, kan det virkelig løbe op. Dengang vi selv stillede forslag om, at noget skulle ændres, var det også sådan, at man ikke

Kl. 19:45

skulle ende med at kunne betale mere end det dobbelte af, hvad man havde lånt, fordi man havde svært ved at betale tilbage til staten. Så jeg tænker, der er mange ting, sådan en arbejdsgruppe kunne kigge på.

Kl. 19:45

Det allervigtigste er i hvert fald at tænke i, hvordan vi sikrer, at studerende har økonomisk tryghed, og at det ikke skal være bekymringer omkring økonomi, der spænder ben, hvis man allerede ikke trives, eller presser en ekstra, hvis man allerede er presset på studiet eller som nyuddannet og jobsøgende. Så vi bakker op.

Kl. 19:50

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Anne Hegelund fra Enhedslisten. Jeg byder nu velkommen til fru Katrine Robsøe fra Radikale Venstre.

Kl. 19:50

(Ordfører)

Katrine Robsøe (RV):

Tak. I Radikale Venstre er vi også positive over for dette beslutningsforslag. Det kunne godt være, at man, hvis man sådan skulle nedsætte nogle af de her arbejdsgrupper i virkeligheden, så kunne prøve at tænke dem lidt sammen, bare sådan i al fairness, i forhold til at det måske ville være det mest fornuftige, hvis det var, men lige meget med det nu.

Jeg vil dog sige: Vi vil gerne være med til at støtte det her forslag, men for Radikale Venstre er det vigtigt, at man anerkender, at der er nogle udgifter forbundet med at have de her lån, også for staten. Derfor skal vi jo se på, at der er en fair balance i det, og at det heller ikke bliver en kæmpe underskudsforretning for os at have muligheden for su-lån, for det ville jeg i hvert fald heller ikke synes var den rigtige balance at finde i det, men altså at gå ind at se på, om der rent faktisk er noget, vi kunne rette op på her, i forhold til at vi jo heller ikke ønsker, at de studerende betaler for meget tilbage i renter.

Vi ønsker hverken, at det skal være en underskudsforretning eller en kæmpe overskudsforretning for staten, men vi ønsker, at der er stabilitet og ordentlige rammer, også for su-lånene. Og jeg synes da egentlig, at når vi med det lovforslag, vi lige har førstebehandlet i dag, har lavet om i, hvor mange unge der bliver afhængige af at skulle tage nogle af de her lån, så ligger det her beslutningsforslag meget fint i forlængelse af det. Så i Radikale støtter vi det.

Kl. 19:51

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Katrine Robsøe fra Radikale Venstre. Jeg byder nu velkommen til fru Christina Olumeko fra Alternativet.

Kl. 19:52

(Ordfører)

Christina Olumeko (ALT):

Mange tak for ordet, og tak til SF for et rigtig fint forslag. I Alternativet er vi lige nu ikke overbeviste om, at reglerne om renter på su-gæld er skruet hensigtsmæssigt sammen, og derfor kan vi godt støtte at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge reglerne på området. Vi mener lige nu, at der er grund til at tro, at renterne i nogle tilfælde er for høje. Så vil vi gerne støtte forslaget, og jeg vil også gerne tilslutte mig det, som fru Katrine Robsøe sagde på vegne af Radikale Venstre i forhold til at sammentænke de her arbejdsgrupper, hvis vi når så langt. Så tak til SF for et fint forslag, og tak for ordet.

Kl. 19:52

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Christina Olumeko fra Alternativet, og jeg giver nu ordet til ordføreren for forslagsstillerne, fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 19:52

(Ordfører for forslagsstillerne)

Sofie Lippert (SF):

Tak for ordet. Jeg har allerede fortalt, hvorfor vi har fremsat det her forslag, så det vil jeg i hvert fald ikke starte med. Jeg må indrømme, at jeg er en lille smule overrasket over, at der er så bred en afvisning af det her forslag. Jeg sætter selvfølgelig pris på, at Radikale, Enhedslisten og Alternativet støtter det her, og jeg skal nok også komme ind på Konservatives kommentar senere, men jeg må indrømme, at jeg er overrasket. Det er jeg, primært fordi det faktisk var min opfattelse, at partier, der mener, at en større andel af su'en skal fungere som lån, også mener, at rentevilkårene skal være anderledes. Det er det, som organisationer, som jeg typisk er uenig med om su, ofte mener, eksempelvis Dansk Erhverv, der foreslår, at når en markant større del af su'en skal være lån, skal renten under studie være 0 pct.

Så er diskussionen jo så, om de partier, der blankt afviser det her forslag, mener, at en markant større del skal være lån, og om en markant større del bliver lån med det forslag, vi har førstebehandlet tidligere i dag. Det er klart min opfattelse, og det er også klart min opfattelse ud fra regeringens kommunikation omkring det, da ministeren i flere samråd har ytret, at su er en samling af lån og stipendier, og at vi blot ændrer det på balancerne mellem, hvad der er stipendier og lån, og altså forventer mere lån og mindre stipendier. Så kunne man jo overveje, og det håber jeg da at partierne vil, om renten på slutlån under uddannelse trods alt skal være 0 pct. For det er netop den forskel, som fru Sandra Elisabeth Skalvig nævnte. Der er en stor forskel på, om man tager et supplerende lån til sit stipendie, eller om hele ens indtægt pludselig er blevet til lån. Så jeg håber da, at renten på slutlån måske kan komme til debat i su-aftalekredsen.

Jeg havde håbet, at flere ville sige som Konservative. Jeg havde håbet, at flere ville være åbne for, at det system, vi har indrettet i dag, måske ikke er perfekt, og det er det bl.a. ikke, fordi det er et meget gammelt system. Jeg er ikke gift med idéen om en arbejdsgruppe. Det er ikke, fordi SF bare drømmer om, at der skal sidde en masse arbejdsgrupper, men det er, fordi jeg faktisk mener, at det er afgørende, at vi gør noget ved det her, når langt flere studerende i fremtiden skal optage lån og skal optage langt mere reelle lån. Mange bruger det netop det nu som et lille supplement, men flere vil i fremtiden skulle bruge det som decideret levestandard. Så jeg havde håbet, at vi kunne mødes om en beretning, for jeg havde faktisk regnet med, at partierne i en eller anden grad ville dele min opfattelse af, at de regler, der har været de gældende siden 1988, var en smule forældede. Så tak til Konservative for den imødekommelse. Jeg tror desværre ikke, at der er meget spændende at nå i udvalgsarbejdet, når alle de andre aftalepartier og resten af højrefløjen så blankt afviser forslaget.

Det har været sådan siden 1988, at renten på su-lånet under studie var 4 pct. Da jeg gik på studie, var renten på su-lån efter studie 1 pct., og vi troede derfor, at su-lånet bevidst var indrettet sådan, at renten var høj, mens du læste, og lav bagefter. Det ville have været en mærkelig indretning, men vi troede, at det var sådan, at det var indrettet. Det er det dog ikke. Da man i 1988 valgte 4 pct. som rente, var diskontoen dengang på ca. 10 pct. Jeg har ikke helt tallene for 1988, men jeg har dem for 1992, og der var den på 10 pct., og jeg tvivler på, at de steg 10 pct. på de 4 år.

Dengang var idéen, at det var en meget lav rente, man havde under studiet – jeg har fået tal fra ministeriet, men de har ikke sendt mig tallene for 1988 – fordi det ikke var her, man skulle opbygge gælden. Men i dag lever vi jo i en helt anden virkelighed. Det gør vi alle sammen. Det er nogle andre lån, man tager. Det er nogle andre renter, man betaler på alle sine lån. Derfor er renten under studiet ikke længere en lav rente. Det er heller ikke en vanvittig høj rente. Det vil jeg godt anerkende. Den har været relativt høj sammenlignet med mange af de lån, man kunne have taget de seneste år, men den er selvfølgelig lavere sammenlignet med de lån, man kan tage i dag. Det giver sig selv.

Idéen bag aftalen fra 1988 er altså ikke tilbage i det her rentesystem omkring su'en, og derfor synes jeg faktisk, at det var på tide, at vi satte os ned og kiggede på det. For jeg deler fru Katrine Robsøes opfattelse af, at staten ikke skal tjene kassen på det her. Selvfølgelig skal det løbe rundt. Jeg har aldrig påstået, at vi skal fjerne renterne på hele lånet, selv om man godt kunne få den opfattelse fra Moderaternes ordfører. Det er faktisk bare min intention at skabe et system, som stemmer mere med de intentioner, man havde, da man skabte det oprindelige system, og som sikrer, at studerende ikke oparbejder en unødvendig stor gæld, mens de er under uddannelse.

Derfor er jeg ærgerlig og overrasket over, at det var så blank en afvisning, vi fik i dag. Jeg havde håbet, at vi skulle have en spændende udvalgsbehandling om, hvordan vi gør det her på en rimelig og fornuftig måde – det skal ikke nødvendigvis være en guldregn til de studerende. Men jeg kan godt se, at det håb må jeg vente med. Tak for ordet.

Kl. 19:58

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Sofie Lippert, som er ordfører for forslagsstillerne.

Der er ikke flere, der bedt om ordet, og derfor er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelses- og Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 174:

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger. (Fritagelse for genansøgning om boligstøtte efter bortfald på grund af Landsbyggefondens tilskud til midlertidige huslejenedsættelser).

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).
(Fremsættelse 25.04.2024).

Kl. 19:58

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører, jeg byder velkommen til, er hr. Thomas Monberg fra Socialdemokratiet.

Kl. 19:59

Kl. 20:02

(Ordfører)

Thomas Monberg (S):

Tak for ordet. Som boligordfører for Socialdemokratiet er jeg rigtig glad for at præsentere vores holdning til L 174 om ændring af lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger. Lovforslaget er et resultat af en høringsproces, hvor der har været input fra flere interessenter på området. Der er blevet lyttet og lavet ændringer ud fra flere af deres input. Vi behandlede for et år siden L 108, som skulle hjælpe beboere i almene boliger igennem den utrolig høje inflation, Danmark var ramt af. Desværre var der udfordringer med, at de sværest stillede borgere kunne opleve en modregning af deres ydelser ved at få inflationshjælp, og det var jo bestemt ikke meningen med forslaget. Vi ønsker netop derfor at målrette støtten der, hvor nødvendigheden er størst. Derfor fremsætter vi i dag dette nye lovforslag, som skal sikre netop dette.

Fra flere sider kan jeg stadig mærke et stort behov for denne hjælp. Derfor er jeg glad for, at vi kan sætte gang i denne lovproces hurtigt, for pengene er længe ventet. Jeg håber klart, at rigtig mange partier i Folketinget vil være med til at hjælpe denne gruppe beboere, som stadig er mærket af de høje udgifter, inflationen forårsagede. Jeg skulle hilse fra Radikale Venstre og Dansk Folkeparti og sige, at de støtter lovforslaget. Socialdemokratiet stemmer selvfølgelig også for lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 20:00

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Thomas Monberg fra Socialdemokratiet. Jeg byder nu velkommen til fru Heidi Bank fra Venstre.

Kl. 20:01

(Ordfører)

Heidi Bank (V):

Tak for det. I dag behandler vi et lovforslag om, at personer, der får boligstøtte, men som på grund af Landsbyggefondens tilskud til midlertidig huslejenedsættelse til visse almene boligafdelinger mister deres boligstøtte i den pågældende måned, ikke skal indgive en ny ansøgning om boligstøtte. I stedet vil Udbetaling Danmark selv afgøre, om borgeren fortsat har ret til boligstøtte. Det betyder, at Udbetaling Danmark selv vil finde frem til de berørte boligstøttemodtagere og sørge for, at de ikke behøver at genansøge for at generhverve deres ret til boligstøtte. Vi finder det rimeligt, at man på grund af midlertidige huslejenedsættelser ikke fuldt ud skal miste sin ret til boligstøtte. Samtidig letter vi med lovforslaget for administrationen og sagsbehandlingen for de berørte borgere, som ikke behøver at bekymre sig om nye ansøgninger. Venstre kan støtte forslaget, og med det siger jeg tak for ordet.

Kl. 20:02

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Heidi Bank fra Venstre. Jeg byder nu velkommen til hr. Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 20:02

(Ordfører)

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for ordet. Jeg skal også gøre det forholdsvis kort og sige, at vi synes, at det er en rigtig god idé, at vi på den her måde går ind og hjælper dem, der får en huslejenedsættelse, og rent faktisk sørger for, at de ikke skal stå med det bureaukratiske bøvls med at genansøge om deres boligstøtte. Så Danmarksdemokraterne støtter selvfølgelig lovforslaget her. Tak for ordet.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne. Jeg byder nu velkommen til hr. Sigurd Agersnap fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 20:02

(Ordfører)

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for ordet, formand. SF er jo en del af aftalen om inflationshjælp, og vi er også glade for, at der nu ser ud til at komme inflationshjælp ud til de borgere, der bor i boliger med høje huslejer. De kan få en huslejenedsættelse i de almene boliger. Men jeg synes ikke, at man kan kigge på den her sag og så ikke også samtidig sige, at det jo desværre er meget forsinket. Det er voldsomt forsinket. Det tidspunkt, hvor vi skulle have givet den nødvendige inflationshjælp, ligger nok i hvert fald et år tilbage.

Den model for inflationshjælpen, man har valgt, er en model, vi har været kritiske over for i SF hele vejen igennem. Nu viser et af problemerne sig jo så: Man kan risikere at blive modregnet i boligstøtte. Vi mener, at den model, man skulle have taget, var, at man skulle have uddelt en inflationshjælp gennem boligstøtten. Det foreslog vi også dengang. Vi nævnte det også, da vi behandlede forslaget første gang. Vi har også nævnt problemet med, at man faktisk bruger Landsbyggefondens midler, ikke kun til at kompensere beboerne, men faktisk også til at have et mindre forbrug af boligstøtten, og de penge går faktisk direkte eller i kommune- eller statskassen.

Når det er sagt, er det en beslutning, der er truffet, og det lovforslag, vi behandler her, er jo det muliges kunst for at få det til at blive til virkelighed. Man må sige, at nu skal der laves et system, der koster 13-17 mio. kr., i stedet for at bruge boligstøttesystemet til almene boliger. Det er vi noget uforstående over for, men vi ser ingen anden udvej end at stemme for det her, også selv om vi mener, at vi kunne have stået et helt andet sted og formentlig også fået huslejenedsættelsen ud hurtigere, hvis vi havde gjort det igennem boligstøtten.

Med det sagt vil vi støtte forslaget. Jeg vil dog spørge i den videre behandling, om de penge, der nu tages fra HOI-midlerne, som det vist hedder, ikke i stedet kunne gå fra den modregning, der er i boligstøtten, som staten tjener på. Men det er ikke et springende punkt for os, og vi støtter det samlede lovforslag.

Kl. 20:04

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Sigurd Agersnap fra Socialistisk Folkeparti, og jeg byder nu velkommen til fru Helena Artmann Andresen fra Liberal Alliance.

Kl. 20:05

(Ordfører)

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak for det. Med dette lovforslag foreslås det, at boligstøttemodtagere, der på grund af Landsbyggefondens tilskud til midlertidige huslejenedsættelser til visse almene boligafdelinger mister boligstøtten i den pågældende måned, ikke skal indgive en ny ansøgning om boligstøtte. Det bakker vi op om i Liberal Alliance, selv om jeg gerne vil understrege, at vi ikke bryder os om at udskrive checks til udvalgte befolkningsgrupper. For vi mener grundlæggende ikke, at det er sådan, vi løser de økonomiske problemer, som nogle danskere oplever.

Selv om vi er imod denne form for inflationshjælp, mener vi, at dette forslag giver god mening, for selvfølgelig skal lejere ikke ansøge igen. Det vil blot skabe unødvendigt bureaukrati. Liberal Alliance støtter forslaget. Tak for ordet.

Kl. 20:05

Kl. 20:08

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Helena Artmann Andresen fra Liberal Alliance, og jeg byder nu velkommen til fru Nanna W. Gotfredsen fra Moderaterne.

Kl. 20:05

(Ordfører)

Nanna W. Gotfredsen (M):

Tak for ordet, formand. Mine gode kolleger herinde har allerede redegjort for, hvad det her går ud på. Det er et godt forslag og et nødvendigt forslag, for at inflationshjælpen faktisk kommer til at fungere efter den oprindelige hensigt, der i hvert fald ikke var noget i vejen med. Det er som bekendt aldrig nok med gode intentioner. Det afgørende er altid det faktiske udkomme, og jeg vil gerne sige til ordføreren fra LA, at jeg kender nogle af dem, der nu får gavn af det her, og når man kender dem, ved man, at det falder på et tørt sted. Så Moderaterne støtter forslaget.

Kl. 20:06

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Nanna W. Gotfredsen fra Moderaterne. Jeg byder nu velkommen til hr. Per Larsen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 20:07

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det, formand. Vi behandler L 174, forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger, om fritagelse for genansøgning om boligstøtte efter bortfald på grund af Landsbyggefondens tilskud til midlertidig huslejenedsættelse. I Det Konservative Folkeparti er vi jo glade for at reducere i bureaukratiet, og derfor er vi også enige med ministeren i, at det ikke er hensigtsmæssigt, at beboere skal genansøge om boligstøtte grundet et tilskud til midlertidig huslejenedsættelse. Det skyldes selvfølgelig, at der nok vil være en række, som ikke får søgt på ny, og det vil selvfølgelig gå voldsomt kraftigt ud over deres økonomi. Vi støtter forslaget.

Kl. 20:07

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Per Larsen fra Det Konservative Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til hr. Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten.

Kl. 20:08

(Ordfører)

Søren Egge Rasmussen (EL):

Der er jo nogle mennesker, der får boligstøtte, og så har vi en periode, hvor de så er berettiget til at kunne få en huslejenedsættelse. Så er det jo fornuftigt, at man har edb-systemer, som kan gøre, at de igen kommer tilbage til at kunne få boligstøtte uden at skulle udfylde en ansøgning. Hvis ikke man kan bruge edb-systemer til det her, kan man ikke bruge edb-systemer til noget som helst. Det er jo et lille forslag, og vi støtter det.

Kl. 20:08

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten. Jeg byder nu velkommen til fru Christina Olumeko fra Alternativet.

(Ordfører)

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. Jeg er vikar for vores boligordfører, Sascha Faxe, som ikke kunne være her i dag, så jeg har lige taget nogle noter med fra hende. Alternativet er med i den pågældende inflationspakke, og forslaget her er, som flere af mine ordførerkollegaer har været inde på, et forslag om, at boligstøttemodtagere, som modtager det midlertidige tilskud til en huslejenedsættelse, ikke skal søge om boligstøtte igen for at undgå at miste boligstøtten. Det er smart, det er godt, og for mig at se er det også et eksempel på, at vi måske er lidt hurtige til at lave politik nogle gange, og at vi har svært ved at tænke implementeringen ind. Det synes jeg som sådan hverken er regeringens skyld eller Folketingets skyld, men jeg synes, det er noget, vi alle sammen bør påtage os et ansvar for at blive bedre til i fremtiden. Tak for ordet.

Kl. 20:09

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Christina Olumeko fra Alternativet. Det sluttede ordførerrækken, og derfor byder jeg nu velkommen til social- og boligministeren.

Kl. 20:09

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Tak for ordet. Jeg vil gerne sige tak for modtagelsen af lovforslaget og for den debat, der har været her i salen i dag. Jeg vil sige i forhold til det spørgsmål, der blev rejst af SF omkring HOI-midlerne, at det er uforbrugte midler, og derfor har vi tænkt, at det måske var den mest fredssommelige måde at finde pengene på. Det kan være, der er yderligere spørgsmål til det, og vi kan også vende tilbage til det i udvalgsarbejdet, men det er bare lige for at afklare det. Vi har udskudt HOI-lovgivningen, fordi der sidder en ekspertgruppe og arbejder på beskæftigelsesområdet, hvor der er stort overlap til de elementer, der ligger i HOI-lovgivningen, og derfor er lovbehandlingen af HOI-lovgivningen udskudt, selv om der er sat penge af til det. Deraf den finansiering.

Så vil jeg sige, at for knap et år siden vedtog Folketinget jo en lov, som gav Landsbyggefonden hjemmel til at yde tilskud til midlertidige huslejenedsættelser i almene boligafdelinger. Det var på grund af den inflationshjælp og den aftale, der blev landet i februar 2023. Heldigvis var det sådan, at et bredt flertal i Folketinget gav mulighed for at yde tilskud til midlertidige huslejenedsættelser på 350 mio. kr. Det er klart, at inflationen særlig ramte boligafdelinger med mange lejere, der har lave indkomster. Det kan jo være pensionister, eller det kan være enlige med små børn. Der var mange økonomisk pressede lejere, som frygtede ikke at være i stand til at betale deres husleje. Vi ville derfor skabe en økonomisk ramme, som den almene boligsektor selv kunne udmønte, og Landsbyggefonden har fået opgaven i forhold til at fastsætte kriterier og identificere de mest pressede boligafdelinger.

Tilskuddet blev så udbetalt i efteråret 2023 – det var planen. Det var ikke planen, at jeg skulle stå her i dag og fremsætte et nyt lovforslag, som vedrører Landsbyggefondens bevilling. Det gør jeg, fordi det har vist sig sværere end som så at implementere ordningen, hvis man gerne vil undgå, at der er nogle, der mister penge. Det var jo sådan set det stik modsatte, der var hensigten. Det var forudsat, at Landsbyggefondens tilskud skulle ydes i op til 12 måneder, f.eks. 6.000 kr. pr. bolig, altså 500 kr. om måneden i et tilskud, der blev fordelt over 12 måneder. I nogle tilfælde ville det betyde, at nogle boligstøttemodtagere så ville få et reduceret rådighedsbeløb, og den går jo ikke. Vi var klar over, at nogle af boligstøttemodtagerne ville opleve en reduktion i deres boligstøtte; det er normalt. For når ens boligudgift falder, falder støtten også. Men en reduktion af

rådighedsbeløbet er jo til gengæld ikke noget, nogen havde regnet med, og det kan vi selvfølgelig ikke acceptere, for det var det stik modsatte, der var hensigten med lovgivningen.

Derfor har vi med det forslag, der er her, skabt en løsning, som sikrer, at ordningens utilsigtede effekt undgås. Det har betydet, at pengene ikke kunne udbetales og komme lejerne til gode på det planlagte tidspunkt, og det er vi selvfølgelig ærgerlige over. Omvendt giver det næsten også sig selv, at vi ikke kan stå i en situation, hvor der er nogen, der får et lavere rådighedsbeløb. Kort sagt handler det om boligstøttelovens regler om beregning af boligstøtte og minimumsbeløb for boligydelse og boligsikring. Det er jo, fordi ens boligstøtte falder under det beløb, og at så bortfalder hele støtten. Men den gode nyhed er, at der er fundet en model, som vil sikre, at lejerne oplever præcis det, der var meningen, nemlig at de ikke får et reduceret rådighedsbeløb, men helst det modsatte. Derfor er jeg rigtig glad for, at der er opbakning til det her, og så kan vi jo i øvrigt glæde os over, at inflationen ikke længere er lige så høj, som den var i 2023. Tak for ordet.

Kl. 20:13

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Sigurd Agersnap, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 20:13

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for det, og tak til ministeren for også at uddybe det i forhold til HOI-midlerne.

Jeg har et spørgsmål, og det egner sig i virkeligheden nok også til at blive stillet skriftligt. Men da vi sidste år vedtog L 108, fremgik det af forslaget, at der ville være en besparelse for stat og kommune på 80 mio. kr. til boligstøtten. Når man nu så har fundet en ny model for, hvordan man kompenserer det i forhold til boligstøtten, og hvordan man giver huslejenedsættelsen, overrasker det mig lidt, at der ikke skulle være en mindre statslig eller kommunal besparelse på boligstøtten. Så mit spørgsmål er netop, om de der 80 mio. kr. stadig væk står til troende, eller om det er et lavere beløb, og om det i så fald ville kunne finansiere det. Men vi også tage det skriftligt.

Kl. 20:14

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 20:14

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Det vil jeg gerne være ekstremt præcis på, og derfor synes jeg, det er rigtigt at tage et skriftligt spørgsmål, for der synes også, at beløbene skal være ret præcise.

Man kan sige, at uanset om beløbet er præcis det samme eller noget mindre, vil det jo stadig være sådan, at begge beløb er nogle, der tilfalder kassen, uden at vi havde forventet det, og derfor er det egentlig principielt lidt ligegyldigt, om man tager pengene det ene eller det andet sted. Men jeg er godt opmærksom på, at ordføreren var optaget af spørgsmålet om de 80 mio. kr. i forbindelse med behandlingen af lovgivningen, og jeg vil selvfølgelig gerne levere et præcist svar på, hvad beløbets størrelse er, inden tredjebehandlingen.

Kl. 20:15

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til social- og boligministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 175:

Forslag til lov om anlæg af ny vejforbindelse mellem Tingbjerg og Husum i Københavns Kommune.

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).

(Fremsættelse 25.04.2024).

Sammen med dette punkt foretages:

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 176:

Forslag til lov om fravigelse af begrænsninger for anvendelsen af dele af arealerne i det almene boligområde Tingbjerg/Utterslev-huse i Københavns Kommune.

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).

(Fremsættelse 25.04.2024).

Kl. 20:15

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører, jeg byder velkommen til, er hr. Thomas Monberg fra Socialdemokratiet.

Kl. 20:16

(Ordfører)

Thomas Monberg (S):

Tak, formand. Tak for ordet. Jeg havde sådan regnet med, at vi skulle behandle forslagene hver for sig, så jeg har lavet to taler, og jeg vil sådan bruge dem begge to nu.

Som boligordfører for Socialdemokratiet er jeg rigtig glad for at stå her i dag og præsentere vores holdning til denne lov om en ny vejforbindelse mellem Tingbjerg og Husum. Dette lovforslag er resultatet af en lang og omfattende høringsproces, hvor der er kommet input fra en bred vifte af interessenter, herunder mange af de lokale boligforeninger, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Rådet for bæredygtig trafik plus en masse andre.

Det er et rigtig godt stykke arbejde, som er resulteret i dette lovforslag, og som i min optik kan være med til at skabe en fysisk sammenhæng mellem Husum og Tingbjerg, og som skal være med til at fortsætte den rigtig gode udvikling, der allerede er i gang i området. Integration handler for mig om, at vi bl.a. bor blandet i områderne, men også om, at de boligområder, vi har, er åbne mod omverdenen.

Jeg var på besøg i Tingbjerg for nogle uger siden. Her var de mennesker, jeg mødte, rigtig positive over for denne vej, da den vil bringe områderne tættere sammen med omkringliggende områder, men også styrke den udvikling af detailhandelen, som bl.a. er i gang i Tingbjerg.

Med dette lovforslag foreslås det at bemyndige transportministeren til at anlægge en vejforbindelse over Vestvolden, som vil forbinde vejene Ruten og Langhusvej i Tingbjerg med vejen Bystævnet i Husum. Vejforbindelsen vil have et kørspej i hver retning samt fortov og enkeltrettet cykelsti i begge sider. Vejforbindelsen vil være cirka 350 m lang og krydse Vestvoldens voldgrav, Fæstningskanalen, via en trefags sten-/betonbro på ca. 36 m. Vejforbindelsen vil forbinde områderne Tingbjerg og Bystævneparken i Husum.

Dette lovforslag er en vigtig del af ønsket om at nedbryde parallelsamfund i Danmark. Her er det for at fjerne en fysisk barriere og

give lettere adgang til bibliotek, skole, indkøb m.m. Dette er et greb i den store værktøjskasse. Flere andre greb er sat i værk og giver resultater, så vi kan skabe velintegrerede områder i hele Danmark, hvor det er trygt at bo for ung som gammel. Jeg skulle hilse fra De Radikale og Dansk Folkeparti og sige, at de støtter lovforslaget. Socialdemokratiet stemmer selvfølgelig også for L 175.

Så til L 176. Som boligordfører er jeg også rigtig glad for det her, hvor vi skal tage stilling til en arealfredning i netop samme område ude i Tingbjerg, som vi allerede lige har talt om. Det her er faktisk også en del af ønsket om, at det skal være trygt at bo i dette boligområde, så de børn og unge, der vokser op herude i de her udsatte områder, også skal have samme muligheder og tryghed som børn, der vokser op alle andre steder i vores land. Det skal vi skabe rammerne og mulighederne for, og det synes jeg vi gør her som en del af det. Dette lovforslag er også resultatet af et rigtig langt og rigtig tykt høringsnotat. Jeg synes, at det er imødekommet rigtig godt af Boligministeriet, så det er jeg virkelig tryk ved.

De her udviklingsplaner har været undervejs i Tingbjerg i en del år, og man gik faktisk i gang før selve planen, som blev vedtaget herinde i 2019. Så jeg synes faktisk, at det er en rigtig god ting, at Tingbjerg har været i gang, og det viser også den progression, der har været. I området er der bygget ejerboliger, et ældrecenter, dagligvarebutikker plus mange andre ting, og alt dette er for at skabe et mere trygt boligområde, hvor børn og deres familier kan bo blandet, og det er jo netop intentionerne i parallelsamfunds aftalen. For at vi kan fravige de her begrænsninger, og for at vi netop kan få flere ejerboliger, synes jeg det er vigtigt, at Folketinget hjælper Københavns Kommune og Tingbjergområdet med netop at komme videre og få bygget de boliger, der skal til, for at det her område bliver endnu bedre.

Jeg skulle hilse fra Dansk Folkeparti og De Radikale og sige, at de også stemmer for dette forslag, og det gør Socialdemokratiet selvfølgelig også. Tak for ordet.

Kl. 20:20

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig to korte bemærkninger. Først er det fra fru Christina Olumeko fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 20:20

Christina Olumeko (ALT):

Tak for talen til ordføreren. Noget af det, der undrer mig ved det her lovforslag, er, hvorfor det absolut skal være en vejforbindelse, der skal forbinde Tingbjerg med Bystævneparken. Så vidt jeg kan forstå på Københavns Kommune, har man egentlig været i dialog med den daværende regering om f.eks. at lave en letbaneforbindelse, som kunne binde Tingbjerg bedre sammen med resten af København, så man kunne undgå at bygge den her vejbro, som der foreslås her. Kan ordføreren ikke komme lidt ind på, hvorfor der er det her fokus på bilisme som værende det, der binder bydele sammen – og ikke f.eks. en letbane?

Kl. 20:21

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:21

Thomas Monberg (S):

Tak for spørgsmålet fra ordføreren. Jeg må indrømme, at jeg ikke var i Folketinget på det tidspunkt. Der sad jeg i byrådet i Horsens Kommune. Men jeg kan da svare, at sådan som jeg ser det – og som vi ser det i Socialdemokratiet – er en forbindelse af den her slags, hvor der både er cykelsti, gangbro og biler, alsidig. Den gør, at mange forskellige kører ind og handler. Man kan gå, man kan transportere sig på cykel, og man kan transportere sig i bil. Det

synes jeg er meget bredt. Og hvis man på et senere tidspunkt synes i Københavns Kommune, at der skal være en letbane, må man jo tage stilling til det. Det har jeg ikke hørt at der har været tale om. Det har jeg ikke deltaget i. Jeg synes, at det her er rigtig godt. Det synes vi fra Socialdemokratiets side, fordi det netop giver en alsidighed, i forhold til hvordan man kan komme ind i området.

Kl. 20:22

Formanden (Søren Gade):

Så giver jeg ordet til hr. Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 20:22

Søren Egge Rasmussen (EL):

Det her lovforslag er jo en udløber af de her ghettoplaner, hvor man i Tingbjerg så har haft en boligsocial indsats, man har haft en udvikling, og man er sådan set kommet af de her ghettolister. Alligevel skal man så gennemføre den afviklingsplan, eller udviklingsplan, som den officielt kaldes. Jeg synes, det er temmelig absurd, at vi oplever boligområder i Danmark, hvor de mennesker, der bor der, gør en ihærdig indsats og opnår en fremdrift, men hvor man så alligevel skal ud i det her med at afvikle gode almene familieboliger eller være kreativ i forhold til at finde frem til, at der skal bygges lidt nyt, og at nogle boliger skal konverteres til ældreboliger osv.

Jeg synes, de her sager viser, at den her parallelsamfundslovgivning har slået fejl. For det er jo ikke de almene familieboliger, der er problemet. Eller er det det for Socialdemokratiet? Vil man ikke have de her store almene familieboliger? Er det noget, der ikke kan rummes i en blandet bebyggelse? Kan ordføreren ikke se, at der altså er knaster i den her parallelsamfundslovgivning, og at den ikke dur?

Kl. 20:23

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:23

Thomas Monberg (S):

Mange tak for spørgsmålet fra Enhedslistens ordfører. Jeg må indrømme, at jeg ikke deler den opfattelse, at ghettolovgivningen, som den hed, da den blev vedtaget, eller parallelsamfundslovgivningen ikke virker. Jeg synes faktisk, at den virker rigtig mange steder, og jeg synes faktisk også, at nogle af de tiltag, som man har taget i Tingbjerg, men også andre steder, hvor det har været udsatte boligområder, virker. Der er flere og flere mennesker, der bor i de her områder, som i dag har en tryggere hverdag, end de havde tidligere. Det synes jeg er rigtig, rigtig godt, og det er derfor, vi skal fortsætte den udvikling, altså for at lave endnu tryggere områder, så vi netop ikke ser, at mennesker, der bor i de her områder, er mindre trygge, har dårligere liv, dårligere uddannelser, dårligere sociale netværk og en dårligere fremtid. Derfor synes jeg faktisk også, at det her er en god idé.

Kl. 20:24

Formanden (Søren Gade):

Hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 20:24

Søren Egge Rasmussen (EL):

Men nu må man bare konstatere, at Tingbjerg er kommet videre, og de er jo kommet videre, før man har bygget de her nye boliger ude på nogle af deres grønne arealer. De er kommet videre, de er kommet af listerne, og så skal så straffes, fordi de i et bestemt år havde en beboersammensætning, som gjorde, at man ifølge lovgivningen skulle lave en afviklingsplan for nogle af boligerne. Jeg synes, det

her dokumenterer, at lovgivningen ikke virker. Men den boligsociale indsats virker helt sikkert.

Kl. 20:27

Kl. 20:24

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:27

Kl. 20:24

Heidi Bank (V):

Thomas Monberg (S):

Da jeg var derude for 14 dage siden, gik vi rundt i de her grønne områder og var ude at se dem. Jeg så ikke et eneste menneske derude, for der var lukket af på grund af den karrébygning, som der var på en del af dem. Man glædede sig til at få slået hul igennem til de her grønne områder. Man glædede sig til, at der kom bygninger der, f.eks. ejerboliger, så man også kunne møde nogle andre mennesker end dem, der bor der i dag, så der netop kommer et åbent samfund. For integration handler jo netop ikke kun om, at dem, der bor inde i de her områder, skal ud derindefra. Nej, det handler også om, at det omkringliggende samfund skal ind og være en integreret del af det her område. Integration går i min verden begge veje.

Kl. 20:25

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Thomas Monberg fra Socialdemokratiet. Jeg byder nu velkommen til fru Heidi Bank fra Venstre.

Kl. 20:25

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 20:28

Kl. 20:28

(Ordfører)

Heidi Bank (V):

Tak for det. Nærværende lovforslag skal som led i udmøntningen af parallelsamfunds aftalen skabe en bedre vejforbindelse mellem Tingbjerg og Husum i Københavns Kommune. Det bør bemærkes, at lovforslaget på nogle punkter har fravigelse af procedurer og myndighedskompetencer i museumslovgivningen og plan- og naturlovgivningen. Hensynet til det nævnte uanset fravigelse vil fortsat blive varetaget under anlæggets anlægsprojekt. Det bør også bemærkes, at det er Københavns Kommune, der afholder alle omkostninger forbundet med det anlægsprojekt, som er en del af L 175.

Så til L 176: Nærværende lovforslag skal som forrige lovforslag, L 175, ses som et led i parallelsamfundslovgivningen. Med lovforslaget skabes forudsætninger for, at der kan opføres 260 familieboliger. Derfor giver vi med nærværende lovforslag mulighed for, at områder ved Tingbjerg, der i dag er omfattet af fredning og naturbeskyttelse, skal anvendes til boligformål. Det sker, forudsat at Københavns Kommune ved førstkomende revision af fingerplanen 2019 indskyder erstatningsplaner beliggende i Nordhavnstippen. Venstre kan tilslutte sig begge forslag. Tak for ordet.

Kl. 20:27

Formanden (Søren Gade):

Tak. Der var lige en enkelt kort bemærkning. Fru Christina Olumeko, Alternativet. Værsgo.

Kl. 20:27

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. Jeg vil også gerne lige tage noget af det op, som min kollega fra Enhedslisten sagde før, nemlig det her med, at det faktisk går godt i Tingbjerg, at udviklingen virkelig er vendt, og at man har lavet en meget, meget stærk indsats. Noget af det, jeg savner vi bliver bedre til i Folketinget, er måske lige at stoppe op og tænke os om og se, om nogle af de aftaler, vi har indgået før i tiden, stadig er relevante og aktuelle. Mener ordføreren virkelig, at den her vejforbindelse tværs over Vestvolden stadig er nødvendig?

Christina Olumeko (ALT):

Jeg vil sige, at rent principielt mener jeg, at lovgivningen omkring parallelsamfundsloven har rigtig mange problematikker. Men noget af det, jeg også synes kunne være et argument for lige at trække vejret og tage en pause, er, at vi har en verserende sag ved EU-Domstolen, hvor man lige nu sidder i Domstolen og tager stilling til, om loven er i overensstemmelse med EU's racelighedsdirektiv. Er der ikke en form for rettidig omhu, som man i Venstre ser vi måske ikke overholder med den her lov?

Kl. 20:29

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:29

Heidi Bank (V):

Til det her med, at man lader stå til og lader børn vokse op der, og at mennesker skal bo steder, der er dybt, dybt utryghedsskabende, som vi jo ved er tilfældet fra undersøgelser, vil jeg sige, at vi jo ved, hvor store problemerne har været, at vi ved, at mennesker går og føler, at det ikke er trygt at gå på gaden om aftenen i sådan et boligområde, som de bor i. Og det er altså mennesker, der går dér, som ikke er særlig bange af karakter, men helt almindelige mennesker. Jeg synes ikke bare, man kan sige, at vi skal vente på det, og så kan man lave den næste ansøgning eller komme med den næste kritik af noget, og så skal man vente igen. Vi er da nødt til at gøre noget for de mennesker.

Kl. 20:30

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Heidi Bank fra Venstre. Jeg byder nu velkommen til hr. Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 20:30

(Ordfører)

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for ordet, formand. Med lovforslagene, som vi her sambehandler, vil man bemyndige transportministeren til at anlægge en vejforbindelse over Vestvolden samt fravige begrænsninger for anvendelsen af dele af arealerne ved boligområdet Tingbjerg/Utterslevhuse.

I Danmarksdemokraterne støtter vi, at man arbejder videre med planerne for omdannelsen af boligområdet, som det tidligere er aftalt, netop for at sikre, at man fortsætter en god udvikling i området, så man sikrer gode vilkår og gode boligområder. Vi er dog meget bekymrede over udsigten til, at vi med det, der foreligger på nuværende tidspunkt, går ind og ændrer på et historisk monument, som Vestvolden er. Det er for os i Danmarksdemokraterne vigtigt, at vi bevarer historiske monumenter som Vestvolden. Så denne del af lovforslaget kan Danmarksdemokraterne ikke støtte. Tak for ordet.

Kl. 20:31

Formanden (Søren Gade):

Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne. Jeg byder nu velkommen til hr. Sigurd Agersnap fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 20:31

(Ordfører)

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for ordet, formand. Lovforslagene her handler jo om muligheden for anlæg af en ny vejforbindelse mellem Tingbjerg og Husum i København, og så handler de om at fravige begrænsningerne af anvendelse af arealerne i det almene boligområde i Tingbjerg/Utterslevhuse i Københavns Kommune.

Det er jo samlet i en udviklingsplan for området, som har været besluttet lokalt, som har været besluttet i borgerrepræsentationen af et bredt flertal, og som vi i Folketinget nu skal give mulighed for. Det mener vi i SF at vi skal. Vi mener, det er fornuftigt, at man laver en udviklingsplan for området. Det ligger jo i parallelsamfunds aftalen. Men vi mener også, det er fornuftigt, at man skaber bedre trafikale forbindelser på tværs af boligområdet, og at man samtidig laver en betydelig investering i familieboliger i området. Det er godt med blandede boligområder med plads til forskellige mennesker med forskellige baggrunde, både kulturelt og økonomisk, det er godt for sammenhængskraften, og det er godt, at der også er trafik igennem et boligområde, ikke nødvendigvis trafik i form af biler, men at der er en bevægelse igennem boligområdet.

Det er det, man gør ude i Tingbjerg, og jeg har også noteret mig, at lokaludvalget også bakker op om det her som den bedste løsning. Det er den mindst indgribende løsning, hvor man river forholdsvis få boliger ned, og i forhold til parallelsamfunds aftalens krav mener vi, at det her er den bedste model. Så vi støtter lovforslagene. Tak for ordet.

Kl. 20:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ingen korte bemærkninger. Tak til hr. Sigurd Agersnap, SF. Den næste ordfører er fru Helena Artmann Andresen, Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 20:33

(Ordfører)

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak for det. I aften behandler vi to forslag, der begge har til formål at gøre op med parallelsamfundene. I Liberal Alliance mener vi, at det er afgørende, at vi får sat ind med tiltag, der gør op med parallelsamfundene rundtomkring i Danmark. Der er nemlig tale om

samfund med en høj grad af kriminalitet, arbejdsløshed og en generel isolation fra resten af samfundet. Det betyder desværre, at der er mange med ikke-vestlig baggrund, der isolerer sig i disse områder.

Det er selvfølgelig ikke holdbart for integrationen, at disse parallelle samfund eksisterer, og derfor er det også afgørende, at vi får sat ind med politiske tiltag. Derfor synes vi i Liberal Alliance, at det er en god idé, at Tingbjerg bliver bedre bundet sammen med resten af byen via en vej mellem Tingbjerg og Husum, og at der bliver bygget flere private boliger. Liberal Alliance støtter forslaget. Tak for ordet.

Kl. 20:34

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ingen korte bemærkninger. Tak til fru Helena Artmann Andresen, Liberal Alliance. Den næste ordfører er fru Nanna W. Gotfredsen, Moderaterne. Velkommen.

Kl. 20:34

(Ordfører)

Nanna W. Gotfredsen (M):

Tak, og tak for ordet, formand, og jeg gentager mig selv, for det er vi tilbøjelige til at gøre herinde, og det må være virkelig, virkelig kedeligt at følge det derude og få det at vide så mange gange. Mine gode kolleger af alle mulige farver har allerede beskrevet, hvad L 175 og L 176 går ud på, som er to lovforslag, som indeholder ændringer, som er efterspurgt af Københavns Kommune. Det er både et stærkt ønske og et bredt ønske fra kommunens side, at vi giver en mulighed for at tage de her skridt. Der er forskellige hensyn at tage – ingen tvivl om det – vi mangler i den grad boliger i København, vi mangler betalbare boliger til hjemløse.

I dag havde vi herinde en høring i forhold til tidligere anbragte, hvor det netop var hjerteskræende at lytte til boligproblemstillingen. Når man har så beskeden et netværk, og man har så meget brug for at kunne blive boende her i hovedstaden, og vi så ikke kan imødekomme det, er det nærmest ikke til at holde ud. Vi har også brug for boliger til andre svært udsatte mennesker, til studerende, ufaglærte og faglærte, og det er blevet sagt mange gange før, til sygeplejersker, sosu'er og politibetjente, og det er ikke kun, fordi vi skal have en blandet by, men det er også, fordi vi på alle mulige andre områder har brug for, at dem, der arbejder i vores by, og dem, som har svære og komplekse problemstillinger, også kan bo i den by, de arbejder i. Og det kræver flere boliger af alle mulige slags, og vi skal måske også finde helt nye boligformer, og det kræver, at vi tager det her mindre skridt og lytter til dem lokalt, hvor jeg derude også lytter mig til, at man gerne vil det her, lokaludvalget er med på det, og Moderaterne støtter forslaget.

Kl. 20:36

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er en enkelt kort bemærkning til fru Christina Olumeko, Alternativet.

Kl. 20:36

Christina Olumeko (ALT):

Tak for talen til ordføreren for Moderaterne. Noget af det, som Moderaterne har slået sig op på, er jo at ville fjerne tidslerne fra udlændingepolitikken i Danmark, og det er jo noget, som jeg synes er modigt og vigtigt. For mig at se er ghettoloven og også de lovforslag, vi behandler her i dag, et godt eksempel på, at der er nogle tilbageværende tidsler i udlændingebatten.

Vi har at gøre med et boligområde, som, siden de kom på listen, har haft en meget, meget positiv udvikling, og som blev kaldt et omdannelsesområde, og de er jo i bydelen så heldige, at de ikke skal rive boliger ned, ligesom det har været i så mange andre bydele i landet. Til gengæld har man så den her gang sagt, at det, i stedet for at det skal gå ud over menneskeliv, skal gå ud over naturen

ved at bygge en vejforbindelse, og det er ret gakket, og det er alt sammen en skrivebordsøvelse, så de kan tælle nogle boliger med i et byområde ved siden af.

Jeg vil egentlig bare spørge, om det her for Moderaterne ikke er et eksempel på, at der er en tidsel i udlændingebatten.

Kl. 20:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:37

Nanna W. Gotfredsen (M):

Der er folk i lilla blok, der har mere at sige om det emne. Jeg er helt på holdet. Jeg mener bestemt også, at der er nogle tidsler, og jeg synes faktisk også, at vi i en god samtale på tværs og hen over midten har hentet lidt tidsler. Så på den måde tænker jeg jo vi er på vej. Tingene tager tid, og gode ting har det nogle gange med at tage sig god tid.

Kl. 20:38

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren ønsker ikke den anden korte bemærkning. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Nanna W. Gotfredsen, Moderaterne. Den næste ordfører er hr. Per Larsen, Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

Kl. 20:38

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det, formand. Lovforslaget her udspringer jo af parallelsamfundslovgivningen fra 2018, som indebærer, at den almene boligorganisation og kommunalbestyrelsen i fællesskab skal udarbejde en udviklingsplan for området, som opfylder betingelserne i almenboliglovens § 61 a, stk. 4. Den fælles udviklingsplan skal have som sit mål inden den 1. januar 2030 at nedbringe andelen af almene familieboliger til højst 40 pct. af alle boliger i det pågældende omdannelsesområde. Det var jo, sådan som jeg husker det, den borgerlige regering, der sammen med Socialdemokratiet, Radikale Venstre og SF lavede lovforslaget, og som fik det gennemført, og nu har vi så forslaget her, og det støtter vi selvfølgelig fra konservativ side.

Det er jo ikke, fordi jeg er så dybt inde i området og har tilknytning til det, men der er, når vi taler L 176, lige en enkelt problemstilling, som jeg godt vil rejse i forhold til fingerplanen fra 2019. For det er jo rent faktisk sådan, at det kommer ind at berøre nogle af de indre grønne kiler, og det synes jeg jo i allerhøjeste grad at man skal have opmærksomhed på i forhold til at sikre grønne områder i et stort omfang, og det vil vi selvfølgelig tage med ind i udvalgsbehandlingen. Tak for ordet.

Kl. 20:40

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ingen korte bemærkninger. Tak til hr. Per Larsen, Det Konservative Folkeparti. Næste ordfører er hr. Søren Egge Rasmussen, Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 20:40

(Ordfører)

Søren Egge Rasmussen (EL):

Vi har jo de her to lovforslag som udløbere af ghettolovgivningen, og det er jo vildt, at et boligområde, som har været på de her ghettolister på det forkerte tidspunkt, er blevet pålagt at lave sådan en afviklingsplan for almene familieboliger, så området kommer ned på 40 pct. almene familieboliger i 2030. På trods af at der er sket en udvikling i området, ja, så hænger de på den straf om, at de skal nå det. Og det kan man så gøre på flere måder.

Her har vi så et område, der bliver defineret som værende større end det, det var oprindeligt, og så placerer man nogle private familieboliger – og vupti, så har man levet op til den såkaldte udviklingsplan. Vi synes jo, det er godt, at det er begrænset, hvor mange boliger der bliver revet ned, når man gennemfører den her plan, for det er jo plussat ved det. Men jeg synes, at det her er en sag, som viser, at den der ghettolovgivning er forkert.

Så synes vi jo, at det er lidt spøjst at stå her som landspolitikere og skulle forholde sig til sådan noget, der egentlig mere egner sig til lokalpolitik. Altså, tænk, at vi skal bruge anlægsloven til at definere en tosporet vej på 360 m indbefattet en 36 m trefags betonbro, og at vi skal ned i det detaljeringsniveau. Det kan man altså godt håndtere ude i nogle byråd, når man laver lokalplaner.

Jeg synes, at det er lidt sådan flashback til, dengang jeg sad i byrådet i Aarhus, at skulle se på sådan nogle sager, hvor der er kortmateriale med, som definerer denne planlagte vej. Jeg synes også, det er lidt ærgerligt, at der ikke er en lidt mere åben proces om, at det måske kunne være en anden type vej, altså at man kunne tage det med i den videre proces.

Så har vi det her med at begrænse et grønt område. Jeg forstår godt, at man bør forsvare den fingerplan, man har, i København, og nu ender man så via L 76 med, at den her fingerplan på sådan en lille amputeret lillefingernegl ude i Nordtippem. Jeg ved ikke rigtig, hvor meget sådan natur der er. Altså, det er lidt spøjst at se sådan nogle ting, når man kommer fra områder, hvor der virkelig er natur, men jeg synes, det er vigtigt, at der er grønne områder, som mennesker kan komme ud i, og at der er rekreative værdier, også de steder, hvor naturindholdet måske er lidt mindre end de bedste steder i Jylland. Det tager vi med, men jeg synes virkelig, at man skal holde fast i, at den der fingerplan skal forsvares, for man kan jo forestille sig byggeri alle mulige steder på frimærker i København som en del af fingerplanen. Så det er jo noget principielt. Jeg har været inde og google det der kort. Og der er altså ikke meget natur lige i øjeblikket, men det så en del af den her pakke.

Vi har noteret os, at man har forholdt sig seriøst til det i Borgerrepræsentationen i København, og at man har været nødsaget til at lave den her plan. Vi vil ende med at stemme gult til de her lovforslag. Vi vil ikke modsætte os den planlægning. Det er der, hvor vi står nu.

Men hvis man fra ministerens side kommer med en bedre vejplan end den, der er skitseret her, så er vi helt åbne over for det. Vi kan måske rykke os så langt, at vi kunne være endnu mere positive over for det. Men jeg synes, at det er en af knasterne i det her. Er det sådan, at man altid kommer frem til, at et boligområde bliver væsentlig bedre af, at der kommer en tosporet vej med cykelsti i begge sider og fortov og så en 36 m lang bro. Det kan jeg godt tvivle på.

Kl. 20:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er en kort bemærkning til hr. Thomas Monberg, Socialdemokratiet.

Kl. 20:44

Thomas Monberg (S):

Tak for ordet, og tak for talen. Ordføreren kom vidt omkring, og det forvirrer mig en lille smule, for det virker lidt, som om der er meget malurt i bægeret, men alligevel vil man ikke stemme nej til det, fordi – ja, det ved jeg faktisk ikke helt hvorfor. Så mit spørgsmål går på, at ordføreren nævnte, at der var nogle, der blev straffet i de her område, eller at området blev straffet. Det kunne jeg godt tænke mig at få uddybet. Hvem mener ordføreren bliver straffet, og har man nogen statistik på det eller andet? For det er ikke lige de statistikker, jeg i hvert fald ser.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:44 nemlig en letbaneforbindelse, på længere sigt. Er det også noget, som undrer Enhedslisten?

Kl. 20:47

Kl. 20:44 **Tredje næstformand (Karsten Hønge):**
Ordføreren.

Kl. 20:47

Søren Egge Rasmussen (EL):

Der har jo været begrænsninger på, hvem der har måttet flytte ind i de her områder. Derfor kan man med rette sige, at der er nogle mennesker, der har stået på venteliste til bestemte boligområder, og som ikke har kunnet flytte ind. Det er mennesker, som har betalt kontingent i årevis til en bestemt boligforening, fordi de gerne vil bo i det område, og som så ikke kan flytte ind. Det er jo sådan set en form for begrænsning af den rettighed, man har som skrevet op til en almen bolig. Det er jo nogle gange sådan, at folk vælger at blive skrevet op til særlige boligområder, f.eks. fordi huslejen er lav, eller det kan være, de har familie i området. Så jeg mener sådan set, der er nogle, der er blevet frataget en rettighed, i forbindelse med at man er gået ind i at lave de her afviklingsplaner af almene boliger. Det mener jeg sådan set jeg har ret i.

Kl. 20:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Thomas Monberg (S):

Tak for svaret. Tidligere nævnte ordføreren – eller også var det en anden – noget om, at her var der heldigvis ikke væltet boliger eller andet, og så blev der også nævnt boligsociale indsatser. Kan ordføreren ikke anerkende, at det her indflytningsforbud har været med til at skabe en beboersammensætning, som er mere blandet, bedre integrationsmæssigt og bedre socialt? Har det ikke gavnet skolen, eller er der andre ting? Er der nogle signaler, der gør, at ordføreren kan vise, at det her ikke har virket?

Kl. 20:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:46

Søren Egge Rasmussen (EL):

Jeg har mest eksempler fra Aarhus, hvor der har været nogle helt absurde tilfælde, hvor folk, der f.eks. har deltidsarbejde, har haft så lav en indtægt, at de ikke har kunnet flytte ind. Det har f.eks. været par, som har været tæt på at være færdiguddannede, og som ikke har måttet flytte ind. Så lige hvordan det er i Tingbjerg – nu er det her jo en meget lokal sag – kender jeg ikke til, men vi er altså ude der, hvor man virkelig burde revurdere de her ghettolovgivning og komme frem til noget, hvor man ikke straffer områder, som er i en god udvikling, så hårdt. Altså, jeg synes, at det, man har vedtaget i de parallelsamfundslovgivninger, er alt for rigtigt.

Kl. 20:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Næste korte bemærkning er til fru Christina Olumeko, Alternativet.

Kl. 20:46

Christina Olumeko (ALT):

Tak til ordføreren for en fin tale. Noget af det, som vi i Alternativet undrer os over ved det her lovforslag og også den aftale, der blev indgået mellem Københavns Kommune og den daværende regering, er, at det lige skal være en vejbro, der skal forbinde Tingbjerg til resten af København, her Bystævneparken. Vi undrer os over, at man ikke tænker i cykelstier i højere grad eller tænker i det, som jeg kan forstå at Københavns Kommune selv godt gad have som forbindelse,

Søren Egge Rasmussen (EL):

Det har jeg godt hørt. Jeg har også læst nogle af de der høringsvar, som synes, at man skulle finde en anden trafikal løsning. Så er man åbenbart i Københavns Kommune stødt ind i noget med, at man i et ministerium har syntes, at man skulle have den vej, som i den her anlægslovskitsering er meget nøje beskrevet. Der er de her 360 m og dobbeltsporet asfaltvej med cykelstier på begge sider samt en trefaget bro på 36 m. Det har åbenbart været sådan en proces med take it or leave it. Jeg har ikke siddet på Københavns Rådhus og botaniseret i det her. Jeg synes, at det er noget uden for, hvad vi ellers skal bruge anlægsloven til. Altså, det er normalt ved de store vej- og broprojekter. Men det gælder åbenbart også i København for en 36 m lang bro med tre fag.

Kl. 20:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til hr. Søren Egge Rasmussen, Enhedslisten. Næste ordfører er fru Christina Olumeko, Alternativet.

Kl. 20:48

(Ordfører)

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. Lovforslaget her er en direkte konsekvens af den såkaldte ghettolov, som et flertal i Folketinget vedtog for en del år siden efterhånden. Som vi kan se her med lovforslagene, spørger ghettoloven jo stadig i dansk politik. Gode huse er blevet revet ned, mennesker er blevet tvangsforflyttet, og danskere med minoritetsbaggrund er blevet stempet. Nu skal vi så til noget helt nyt, nemlig til at affrede et stykke fredet natur og et historisk monument for at bygge en vejbro.

Hvis ikke man har fulgt med i hele fadæsen omkring ghettoloven, er man måske lidt forvirret lige nu. Jeg har også selv måttet læse lidt op på det for at forstå, hvordan en vejbro pludselig kan være en del af ghettolovens konsekvenser. Så her er lidt baggrundsinformation.

Tingbjerg er et boligområde og en bydel i Københavns Kommune, og Tingbjerg blev i 2018 udpeget som et såkaldt omdannelsesområde, og det betyder bl.a., at Tingbjerg skal nedbringe andelen af almene familieboliger til højst at udgøre 40 pct. af alle boliger i det pågældende omdannelsesområde. Så i 2018 var fremtidsudsigterne ret slemme for Tingbjerg.

Så skete der det i 2019, at den daværende regering indgik en aftale med Københavns Kommune om, at Tingbjerg kan få lov til bl.a. at tage nogle af de private boliger i naboboligområdet Bystævneparken med i deres boligmasse og dermed nemmere kunne opfylde kravet om den maksimale andel af almene boliger. Det vil sige, at beboerne i Tingbjerg kunne undgå den samme skæbne, som har ramt mange andre boligområder i landet. Det er supergodt.

Men betingelsen for at kunne tælle boligerne med er, at der anlægges en vejbro fra Tingbjerg til Bystævneparken over en del af den fredede, historiske Vestvold. Så vi kan altså populært sagt udvide ghettozonen ved at bygge en vejbro. Det må jeg sige virker som en noget gakket skrivebordsøvelse. Man stod dermed med en situation i Københavns Kommune, hvor man kunne undgå at rive en masse menneskeliv op med roden som følge af tvangsflytninger ved i stedet at rive naturen op med roden. Vi mister et stykke fredet natur i Danmark, og vi mister et stykke af danmarkshistorien, og så

vil vejbroen ovenikøbet give støjgener, både for mennesker og dyr. Og så skal Københavns Kommune bruge omkring 2 mio. kr. på en vejbro, der helt ærligt godt kunne bruges bedre og til gavn for både dem i Tingbjerg, men også København som helhed.

Jeg vil også gerne gøre det klart fra talerstolen for ikke at blive misforstået: Vi er i Alternativet utrolig glade for, at beboerne i Tingbjerg ikke skal tvangsflyttes. Jeg er glad for, at vi ikke skal rive gode almenboliger ned. Men jeg synes, at lovforslaget her afslører, hvor utrolig gakket ghettoloven er. Vi synes, at galskaben må stoppe – eller i det mindste bare tage en pause, indtil vi har fået en afgørelse fra EU-Domstolen, som lige nu undersøger, om ghettoloven er i overensstemmelse med EU's racelighedsdirektiv.

Indtil da synes jeg også, at der er flere ting, der ikke helt hænger sammen. Hvorfor skal det absolut være en vejforbindelse, der skal forbinde Tingbjerg og Bystævneparken? Hvorfor kan Københavns Kommune ikke få lov til at lave en eventuel fremtidig letbane-forbindelse? Hvorfor kunne man ikke lade flere cykelstier tælle som forbindelser? Det her entydige fokus på biler som den eneste måde at forbinde mennesker og bydele på er uforståeligt. Samtidig går det jo bedre i Tingbjerg. Københavns Kommune, beboerne og boligselskaberne har vendt udviklingen, og det er virkelig vidunderligt at se. Alligevel fortsætter vi i Folketinget med en bulldozer af en skrivebordsøvelse, bogstavelig talt.

Det eneste, vi i Alternativet beder om, er egentlig, at vi lige tager en tænkepause og stopper op og tænker os om. Vi synes, at vi skal værne om Vestvolden og værne om naturen. Tak for ordet.

Kl. 20:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ingen korte bemærkninger. Tak til fru Christina Olumeko, Alternativet. Vi er nu igennem ordførerrækken, og den næste, der kommer på talerstolen, er social- og boligministeren. Velkommen, minister.

Kl. 20:53

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Tak. Jeg havde lige glemt, at jeg på min telefon havde de bemærkninger, som Alternativet i Københavns Kommune var kommet med i forbindelse med behandlingen af forslaget. Dem ville jeg gerne lige have med herop, for det synes jeg måske også var rimeligt at have med, fordi Alternativet i Københavns Kommune jo har haft en anden opfattelse af det her forslag, end man har her i Folketingssalen, hvor jeg både har skullet svare på § 20-spørgsmål og jo så i øvrigt også har skullet svare på de korte bemærkninger, der er kommet her i dag. Der vil jeg bare sige, at jeg jo synes, at Alternativet i Københavns Kommune er væsentlig mere progressive, end man er her i Folketinget. Alternativet skriver:

»Alternativet ser værdien i at forbinde Tingbjerg og Bystævneparken, så Københavns kommune kan undlade at rive beboelige lejligheder ned i Tingbjerg. Derfor stemmer Alternativet for forslaget. Alternativet understreger dog vigtigheden af at finde erstatningsarealer, som styrker naturen og biodiversitet. Erstatningsområdernes størrelse er ikke alene nok skabe grønne arealer, som gør en forskel for natur og biodiversitet.«

Det er bare for at sige, at vi så har udpeget Nordhavnstippen som erstatningsnatur og sat det til afstemning i borgerrepræsentationen, og der stemte Alternativet for med denne protokolbemærkning. Det synes jeg måske er rimeligt at have på plads, for det lyder jo, som om Alternativet er imod det her herinde.

Jeg kan jo godt på nogle stræk være enig med hr. Søren Egge Rasmussen i, at det her er et meget lokalpolitisk spørgsmål, for det er faktisk sjældent, at vi går så langt ned i detaljen i de enkelte dele. Vi har valgt at lave parallelsamfunds aftalen, som efter min mening er en af de vigtigste aftaler, der er indgået i rigtig mange år, men hr. Søren Egge Rasmussen får det til at lyde, som om det er en

straf. Altså, det er efter min overbevisning en af de bedste byudviklingsbeslutninger, der er truffet, fordi det jo simpelt hen bliver rarere områder af bo i, og derfor er det da utrolig glædeligt, at man ikke bare stopper det, man er i gang med, fordi man i et enkelt år eller flere år er blevet taget af en liste, men at man fortsætter den positive udvikling, der er i et område.

Det handler jo grundlæggende om at få blandede boligområder, så mennesker bor og lever sammen med hinanden, og så vi undgår, at det bliver sådan nogle ekkokamre, hvoraf nogle af de ekkokamre udvikler sig til at være enormt utrygge områder, hvor man som barn, når man vokser op der, skal gå med skuldrene oppe om ørerne, fordi der faktisk er ret utrygt at være. Der er det jo sådan set ret fantastisk, og vi går ind og omdanner de boligområder til gavn for de beboere, der er der, så der kommer en højere grad af tryghed, så vi får lavet enten byfortætning eller noget andet, og så vi i øvrigt får blandede ejerformer, sådan at mennesker på tværs af forskellige skel lever og bor sammen med hinanden. Jeg mener, at det tillidsbaserede samfund er skabt af, at vi kender hinanden, og at vi derfor også kan tage hensyn til hinanden. Det kræver, at vi lever sammen med hinanden dør om dør. Det er noget af det, der er skabt på ryggen af parallelsamfunds aftalen.

Jeg bor i øvrigt selv i Brønshøj, som jo ligger ganske tæt på Tingbjerg, og det glæder mig enormt, at det med de initiativer, der bl.a. bliver taget her, også lykkes os at få et meget mere integreret byområde, for ellers er det jo sådan både med Vollsmose i Odense og Tingbjerg, at de ligger meget isoleret fra resten af byen. Jeg synes ikke, at det klæder vores samfund, særligt efter de områder har udviklet sig til at være udsatte boligområder. Det var jo ikke det, der var planen, dengang man etablerede dem; der var det jo faktisk ment som noget helt andet, men så er det blevet til enormt socialt udsatte boligområder, og det vil sige, at det jo er mennesker, der i høj grad i forvejen oplever sig som værende meget isoleret fra resten af samfundet, og det bliver der så lige sat en fed understregning på, ved at det så samtidig er nogle boligområder, der ligger isoleret fra alt andet.

Derfor glæder det mig helt enormt, at det nu er lykkedes os at få bygget flere nye boliger i Tingbjerg. Jeg har selvfølgelig været nede at kigge på noget af det, der er blevet bygget. Det er dejlige nye boliger, der bliver bygget, og vi får området integreret med de omkringliggende områder i byen og får derfor et naturligt sammenhængende byområde i stedet for den her underlige opdeling med et helt isoleret boligområde.

Så jeg glæder mig rigtig meget over, at de her lovforslag med den opbakning, der er i Folketinget i dag, ser ud til at blive til virkelighed. Jeg glæder mig over den opbakning, der er til parallelsamfunds aftalen, som jeg mener er et af de største sociale fremskridt, vi har leveret i rigtig mange år. Derfor glæder jeg mig over, at vi kommer videre med det, og jeg glæder mig selvfølgelig også over, at men også fra Københavns Kommunes side har valgt at gå videre ad den her vej.

Tak for ordet.

Kl. 20:58

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Den første korte bemærkning er til fru Christina Olumeko, Alternativet.

Kl. 20:58

Christina Olumeko (ALT):

Tak til ministeren for talen. Jeg skal nok lade være med at lave sjove parallelanalogier til Lynetteholmen i forhold til at være et isoleret byområde. Den lader jeg bare ligge.

Men jeg vil gerne lige komme lidt ind på noget af det, som ministeren var inde på i forhold til Alternativet København. Jeg synes, det er klogt af Alternativet København, i og med at det her

jo bliver vedtaget – der er et stort flertal bag – at man arbejder for, at det bliver så skånsomt som muligt, og at der kommer så meget erstatningsnatur som muligt. Jeg kommer også til på vegne af Alternativet i Folketinget at arbejde for, at det bliver så skånsomt som muligt, og at vi får sikret, at VVM-undersøgelsen er så god som muligt.

Det, som jeg siger på vegne af Alternativet i Folketinget og egentlig også på vegne af dem, der sidder i Borgerrepræsentationen, er, hvorfor det er, det absolut skal være en vejbro. Kunne man ikke have tænkt anderledes? Hvorfor skal biler være i centrum som den eneste måde at forbinde bydele og mennesker på? Hvorfor kunne vi ikke lige så godt have tænkt det i cykelstier eller f.eks. en letbaneforbindelse?

Kl. 20:59

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 20:59

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Nu kører der jo ret mange busser i området, så det er ret oplagt at have asfalt, som de kan køre på.

Jeg har ikke set, at Alternativet er budt ind med de forslag. I forbindelse med arbejdet her har jeg hørt, at det er blevet sagt i Folketingssalen, men vi lægger jo op til, at der skal være cykelstier. Brønshøj er i øvrigt et af de områder i København, hvor man har flest biler pr. indbygger. Bilerne er ovenikøbet blevet grønnere. I et område, hvor mange mennesker stadig væk kører i bil – rigtig mange er i øvrigt skiftet over til elbil – rigtig mange kører i bus, er det ret oplagt, at vi får en integration, som gælder alle beboerne og ikke kun dem, der kører på cykel. Så idéen om at få cykelbro, gangbro og så i øvrigt, at vi kan køre i over i både busser og biler, mener jeg er den rigtige måde at gøre det på. Jeg synes, det er vigtigt, at vi bygger byer for de mennesker, der bor der, og ikke for en eller anden idé om, hvordan det måske bliver en gang.

Kl. 21:00

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 21:00

Christina Olumeko (ALT):

Jeg er fuldstændig enig i, at vi skal lave byudvikling for de mennesker, der bor der, og noget af det, som beboerne der siger og også lokaludvalget siger, er, at man er bekymret for de støjgener, der vil være ved den her vejbro, og man er heller ikke helt glad for, at der skal bruges 200 mio. kr. på en vejbro. Der betaler kommunen jo selv. Man så gerne, at de penge kunne bruges i Tingbjerg på andre måder. Kunne ministeren forestille sig – nu spørger jeg bare helt nysgerrigt – at 200 mio. kr. kunne bruges på måder, der også forbedrede den sociale udvikling i Tingbjerg, som ikke var en vejbro?

Kl. 21:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 21:01

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Hvis man har 200 mio. kr. på et pengetræ, kan man jo altid bruge dem til noget positivt, herunder boligsocialt arbejde. Men det ændrer jo ikke den grundlæggende struktur, som er problemet i området, nemlig at området er isoleret fra resten af byen. Så kan man jo lave nok så mange boligsociale projekter – det har der i øvrigt også været igennem rigtig mange år i Tingbjerg – men det ændrer jo bare ikke det fundamentale problem, at Tingbjerg er, ligesom Vollsmose i

øvrigt, isoleret fra resten af byen. Det her er jo ikke Mjølnerparken, som ligger midt inde på Nørrebro, og hvor man ligger bynært og urbant. Det er jo lige præcis noget, hvor man ligger isoleret, og derfor er det selvfølgelig også anlægsinvesteringer, der skal til for at forandre på den rigtige struktur i stedet for at blive ved med at lave lappeløsninger. Jeg glæder mig rigtig meget til at få et meget mere sammenhængende byområde i Brønshøj.

Kl. 21:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er fra hr. Søren Egge Rasmussen, Enhedslisten.

Kl. 21:02

Søren Egge Rasmussen (EL):

Vi har jo med sager at gøre, hvor spørgsmålet er, hvad en kommune skal gøre, når man ligesom står over for, at der er en lovgivning, som pålægger kommunen at lave en afviklingsplan for boligområdet. Der har jeg jo set flere eksempler på at man virkelig forsøger at sno sig og forhindre, at der er gode boliger, der skal rives ned. Jeg synes godt nok, at ministeren, når ministeren refererer til, at det skulle være en af de bedste love i Danmark, er en stemme fra fortiden.

Så har vi så her med en anlægslov at gøre, hvor man meget klart definerer, hvad det er for en vejføring med den her betonbro på 36 m med tre fag. Men noget, der måske også kunne være væsentligt at definere, er jo, hvor hurtigt man må køre på den her vej. Det har da meget at sige for området. Er det 30 km/t.? Vi er jo nede i noget, hvor der i anlægsloven her nærmest står, hvad det er for nogle fliser, der skal være på fortovet, men jeg har ikke rigtig kunnet se, hvad det er for en vej. Man kunne selvfølgelig have en mindre gene, hvis det var sådan, at man kun måtte køre meget langsomt på den vej ind i området. Det kunne måske afbøde nogle ting. Er det noget, man har gjort sig overvejelser om i de her processer, hvor man åbenbart har været meget forhippet fra ministeriets side på at få en bestemt vej?

Kl. 21:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 21:03

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Nej, det er det ikke. Det, der undrer mig – ret meget, faktisk – ved det, der bliver sagt her, er, at Enhedslisten seriøst vil påstå, at Vollsmose og Gellerup og i øvrigt Tingbjerg er blevet værre steder, efter vi har vedtaget parallelsamfundsaftalen, som har startet de byudviklingsprojekter. Nu har jeg ellers hr. Søren Egge Rasmussen mistænkt for med ret jævne mellemrum at være i f.eks. Gellerup, og jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvis det skulle være beskrivelsen.

Kl. 21:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 21:03

Søren Egge Rasmussen (EL):

Jeg siger, det er en dårlig lovgivning, fordi man har været i gang med gode processer. Det kan man jo også se her med Tingbjerg. De har levet op til kravene, sådan at de sådan set ikke længere er på den her ghettoliste. Men fordi de har været på ghettolisten et forkert år, skal de lave den her afviklingsplan eller udviklingsplan, og så skal de reducere antallet af familieboliger. Så opstår der så nogle familieboliger, som er private familieboliger lige ved siden af. Jeg synes, det er en kunstig lovgivning, og det er det, som jeg sådan set opponerer imod. Jeg er stadig væk imod den her ghettolovgivning, og det er det, jeg forsøger at sige klart.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Jeg synes måske bare, det er lidt friskt at kalde noget for en afviklingsplan. Det er jo derfor, mit spørgsmål er sådan, som det er. For en afviklingsplan ville vel betyde, at noget var blevet ringere end i dag, eller at noget slet ikke er der længere. Altså, min opfattelse er, at det helt utvetydigt i de fire områder, jeg kender bedst, er blevet bedre. På den måde kan det godt være, at man indledningsvis var imod det, men hvis det nu viser sig at virke alligevel, er det alligevel noget friskt at blive ved med at holde fast i modstanden. En lovgivning er vel kun dårligt, hvis den sætter en dårlig udvikling i gang. Det kan man vel ikke decideret at sige har været tilfældet her?

Kl. 21:04

nesker, som står på ventelisten, skal have muligheden. Så det her er i virkeligheden et ret teknisk lovforslag på den måde.

Kl. 21:04

Når det også bliver lidt svært, er det jo, fordi adoptioner har fyldt rigtig meget i diskussionerne, fordi det at danne familie er betydningsfuldt og væsentligt for folk, og fordi vi har en historie, som også gør, at vi er nødt til at tænke os om. I det hele taget er det væsentligt og vigtigt, at adoptionsdebatten er nuanceret. Men med det her lovforslag er det altså vigtigt, at vi både tager hensyn til børnene og forældrene. Vi giver altså muligheden for, at de verserende sager, som nu ligger hos DIA, kan blive behandlet. Derfor støtter Socialdemokratiet selvfølgelig op om forslaget.

Kl. 21:08

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så er der en kort bemærkning til fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne.

Kl. 21:08

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til social- og boligministeren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 21:04

Karina Adsbøl (DD):

Tak til ordføreren for talen. Men det her handler jo om, at man vil skabe en lovhjemmel til social- og boligministeren, så ministeren kan give Ankestyrelsen tilladelse til at virke som adoptionsformidlende organisation og dermed varetage de opgaver, som DIA varetager i dag. Altså, den vil blive anvendt, i tilfælde af at DIA ikke længere kan eller vil varetage opgaverne på betryggende vis. Og derfor bliver jeg nødt til at stille ordføreren et spørgsmål om noget, som jeg har haft svært ved at læse mig frem til, men det kan være, at ordføreren ved det. I dag er det jo sådan, at Ankestyrelsen også fører tilsyn med DIA, men hvem skal egentlig føre tilsyn med Ankestyrelsen, såfremt de kommer til at overtage de her opgaver?

Kl. 21:08

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 1. behandling af lovforslag nr. L 187:

Forslag til lov om ændring af adoptionsloven. (Håndtering af konsekvenserne ved afvikling af Danish International Adoption).

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).
(Fremsættelse 30.04.2024).

Kl. 21:05

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:09

Camilla Fabricius (S):

Altså, vi har jo rigtig mange myndighedsopgaver, hvor der ikke er noget eksternt tilsyn på den måde. Vi har jo haft den her drøftelse før om, hvordan det er, vi forholder os i forhold til Ankestyrelsen, men jeg hører egentlig, og der må ordføreren rette mig, at det mere handler om, hvorvidt Socialdemokratiet tænker, at det ligger godt i Ankestyrelsen, og om vi er trygge ved det. Og det er vi.

Kl. 21:09

Forhandling

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører er fru Camilla Fabricius, Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 21:05

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 21:09

(Ordfører)

Camilla Fabricius (S):

Tak, hr. formand. Vi står her med et lovforslag, som er til for de mennesker, som henholdsvis står på venteliste eller er matchet med et muligt barn, altså mennesker, som ønsker at adoptere. Der giver vi nu mulighed for, at loven kan laves sådan, at en anden myndighed end den oprindelige, nemlig DIA, kan foretage det myndighedsrettede. Altså, i virkeligheden handler det her jo om, at der i Danmark er en myndighed, hvis myndighed vi har givet væk. Den enhed, en frivillig organisation, har været udfordret på at foretage det her, og de har faktisk ikke længere været i stand til det. Det gør, at i forhold til de mennesker, som står på venteliste til at adoptere – nogle er endda matchet – er det simpelt hen ikke teknisk muligt at afslutte dem.

Med det her lovforslag giver vi myndighed til nogle andre, nemlig Ankestyrelsen, for at vi kan undersøge og overveje, om de men-

Karina Adsbøl (DD):

Der har jo været diskussion omkring Ankestyrelsen, og der har også været en medarbejder, der har stået frem omkring Ankestyrelsens sagsbehandling, og så er mit spørgsmål bare: Hvis og såfremt vi kommer dertil, at ministeren skal give bemyndigelse til, at Ankestyrelsen skal føre de her sager og afslutte de her adoptioner, hvem fører så tilsyn med Ankestyrelsen? Det er det, spørgsmålet går på.

Kl. 21:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:10

Camilla Fabricius (S):

Jamen der er jo ikke på den måde noget tilsyn med Ankestyrelsen.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance.

Kl. 21:10

Ankestyrelsen. De siger, som kan komme i spil her, er dem, der er på ventelisten, og vil ordføreren lige opdatere mig og alle andre på, hvor mange der står der, og hvad det helt konkret betyder at være på ventelisten?

Kl. 21:13

Kl. 21:10

Katrine Daugaard (LA):

Så må det næste spørgsmål helt naturligt være: Hvordan i alverden kan I tillade det med de stribevis af sager, vi har været vidne til, og som er blevet beskrevet i pressen, og hvor tilsynet jo også i forvejen har svigtet? Nu er der intet tilsyn. Hvordan i alverden kan Socialdemokratiet stå inde for, at man nu foretager adoptioner uden tilsyn?

Kl. 21:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 21:13

Camilla Fabricius (S):

Altså, det, vi behandler her, er, at vi giver myndighed til, at man kan gennemgå sagerne, og det synes jeg faktisk er helt ret og rimeligt. Hele diskussionen om, hvorvidt vi skal have internationale adoptioner, synes jeg overhovedet ikke hører hjemme i forbindelse med det her lovforslag. Der synes jeg, at det, ordføreren rejser, er helt skævt.

Jeg synes, det er en forfærdelig sag, at der står så forholdsvis mange mennesker, der faktisk ikke helt har vidst, hvad de skulle, fordi der er en ekstern organisation, som ikke har kunnet løse opgaven. Vi giver her lovhjemmel til, at den kan blive løst, og det synes jeg er fornuftigt.

Kl. 21:11

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 21:11

Katrine Daugaard (LA):

Det er jo rigtigt, at der har været problemer med en ekstern organisation, men der har jo også været problemer med tilsynet, som jo altså foretages af Ankestyrelsen, som man nu gør til et adoptionsformidlende bureau. Man kan da ikke have tillid til det, når det foregår på den måde, og så fuldstændig uden, at der føres tilsyn med det.

Kl. 21:11

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:11

Camilla Fabricius (S):

Altså, jeg synes faktisk, at den tilgang, som spørgeren har til det her, er skæv. Jeg synes, at det her handler om de mennesker, som står på ventelisten. Det handler om, at vi skal gennemgå sagerne, så godt vi kan, for at se, om der kan være et match. Det er jo det, vi giver lovhjemmel til. Hvis der ikke er det, så må det jo være sådan, men vi giver lovhjemmel til det, og det synes vi er fornuftigt.

Kl. 21:12

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 21:12

Torsten Gejl (ALT):

Tak, og tak for talen. Jeg tror, vi alle sammen er utrolig påvirkede af alle de forfærdelige sager, der har været med f.eks. børnehandel osv., så det er svært at have tillid til en institution, og det gælder også

Camilla Fabricius (S):

Det tal, jeg har fået oplyst, er omkring 50. Jeg tror ikke helt, jeg forstår, hvad der menes med at være på venteliste. Det, vi giver myndighed til her, er, at man kan overføre den kompetence, som DIA havde, til Ankestyrelsen, sådan at man kan gennemgå sagerne og se, om man kan lave et match, og se, om man kan gennemføre en adoption, med den klare opmærksomhed, der skal være på, at det skal gøres ordentligt, og at der også er et match – og så få det gennemført. Ordføreren har helt ret i, at det her er noget, som har påvirket os alle, men jeg synes bare også, det her er en konkret situation, og vi skal ikke træffe beslutninger om fremtiden ud fra den her konkrete situation. Det skal vi gøre i god ro og orden, men vi er også nødt til at håndtere den virkelighed, der er her og nu.

Kl. 21:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 21:14

Torsten Gejl (ALT):

Jeg kan bare ikke lade være med at være nervøs ved de der 50 sager, for har vi styr på de lande, hvor de adopterede skal komme fra. Det er jo ikke lykkedes foreløbig helt frem til i dag at sikre, at vi har det, og er det så nogle andre, som ikke er vant til at forhandle de netværk, altså Ankestyrelsen, som så skal til at overtage en opgave fra nogen, som jo mildest talt ser ud til ikke at have løst den særlig godt. Hvordan skal det kvalitetssikres?

Kl. 21:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:14

Camilla Fabricius (S):

Jeg synes jo, at ordføreren har nogle væsentlige pointer, for historisk er der også en fælles forståelse af det. Det er også bare vigtigt at sige, at de mennesker, der står på den her venteliste, skal vi også håndtere, og så skal vi gøre alt det, vi kan for at få det til at lykkes. Og hvis vi ikke kan det, kan det ikke lykkes, og hvis vi kan, så kan det lykkes.

Kl. 21:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Camilla Fabricius, Socialdemokratiet. Den næste ordfører er fru Heidi Bank, Venstre.

Kl. 21:15

(Ordfører)

Heidi Bank (V):

Tak for det. Jeg er i dag vikar for Venstres socialordfører, Linea Søgaard-Lidell. Vi står her med en kompleks og følsom udfordring, der er kommet, i forbindelse med at DIA har annonceret et stop for deres adoptionsformidlende aktiviteter. Det har efterladt mange i en usikker situation, både familier på ventelisten til at adoptere og adopterede, som ønsker indsigt i egen sag. Siden DIA lukkede ned,

har der været en intens søgning efter løsninger, der kan støtte både de familier, der allerede står på venteliste, og dem, som allerede har gennemført adoptioner og søger efter postadoptionsstøtte. Lige nu er det ved at blive afdækket, om DIA kan og vil løfte opgaverne, indtil der er fundet en politisk løsning på fremtidens internationale adoption i Danmark. Hvis de ikke kan det, er der behov for et sikkerhedsnet, som kan rulles ud hurtigt.

Lovforslaget her skal derfor give social- og boligministeren den nødvendige bemyndigelse til at fastsætte, at Ankestyrelsen kan virke som adoptionsformidlende virksomhed og altså overtage de vigtige funktioner, som DIA varetager i dag, hvis det bliver nødvendigt. Det er godt, at vi skaber den hjemmel, så vi ikke står handlingslammede tilbage, hvis situationen skulle opstå. Det her er et sikkerhedsnet, ikke en løsning for fremtidens rammer for international adoption. Det vigtigste for Venstre lige nu er, at vi kan hjælpe de familier, som lige nu står på ventelisten, eller som er blevet matchet med et barn, så alle kan komme godt videre.

Venstre støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 21:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er en kort bemærkning til fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance.

Kl. 21:17

Katrine Daugaard (LA):

Ja, for i det her lovforslag vil man jo også fastsætte nogle gebyrer, som Ankestyrelsen kan opkræve i forbindelse med de her adoptioner. Vi ved jo fra alle de sager, som har vist sig at indeholde ikke lovligt ting, at de her gebyrer i høj grad har været medvirkende til, at vi har skabt nogle meget uheldige incitamenter til faktisk at støtte børnehøstere osv. Er ordføreren ikke enig i, at gebyrer kan være medvirkende til, at vi netop ikke sikrer, at de her børn ikke er handlede, eller at der ikke er foregået korruption?

Kl. 21:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:18

Heidi Bank (V):

Det, vi gør med det her lovforslag, er, at vi sikrer, at der er nogen, der kan varetage de nødvendige opgaver, vi står med lige nu, hvis DIA ikke er interesseret i det. Der lægger man det så over til Ankestyrelsen, og Ankestyrelsen er så underlagt noget forvaltningslovgivning, i forhold til hvordan de skal gøre det. De er også underlagt aktindsigt.

Så der er jo nogle muligheder for at følge med i, hvad der sker. Så det tænker jeg ligesom at vi må tage, hvis det viser sig, at der opstår nogle udfordringer.

Kl. 21:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 21:18

Katrine Daugaard (LA):

Men det ved vi jo allerede at der opstår. Det siger historien os og også i nyere tid, altså op til adoptionsstoppet. Derfor ærgrer det mig jo gevaldigt, at man ikke har indsnævret, hvad gebyrer må være – det ville jo have været en måde at løse det her problem på – men også, at vi nu gør myndigheden, altså Ankestyrelsen, til adoptionsformidlende bureau, helt uden tilsyn, og hvor vi stadig væk har gebyrer kørende, som vi ved skaber negative incitamenter. Det er da en cocktail her af noget, der potentielt er farligt.

Kl. 21:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:19

Heidi Bank (V):

Altså, der er to ting. Den ene er, at det her jo simpelt hen er for at undgå, at nogle mennesker kommer til at stå i en dybt ulykkelig situation. Så det her er jo en løsning, hvis man ikke kan få DIA til at varetage opgaverne.

Det andet er, at det altså også er sådan, at Ankestyrelsen er underlagt forvaltningslovgivningen, og de er underlagt aktindsigt. Derfor mener jeg også, at der altså er nogle håndtag, som der ikke er, hvis det f.eks. var en privat virksomhed, der var tale om.

Kl. 21:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Heidi Bank, Venstre. Næste ordfører er fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne.

Kl. 21:19

(Ordfører)

Karina Adsbøl (DD):

DIA, som er den danske internationale adoptionsformidling, er jo netop den eneste adoptionsformidlende organisation i Danmark, og ud over selve adoptionsformidlingen er DIA i kraft af akkrediteringsvilkårene også pålagt at udføre nogle andre opgaver med nær forbindelse til adoptionsformidlingen. Det drejer sig for det første om afsendelse af opfølgingsrapporter til afgiverlandene i de sager, hvor der gennemført en adoption af et udenlandsk barn til Danmark. For det andet drejer det sig om de opgaver, der er relateret til Post Adoption Service, kaldet PAS-opgaver, dvs. hjælp til de adopterede, herunder indsigt i deres egen sag, indsigt i deres egen livshistorie.

I en pressemeddelelse den 16. januar 2024 kunne social- og boligministeren, fru Pernille Rosenkrantz-Theil, bekendtgøre, at Danmarks eneste formidler af adoptioner i udlandet, Danish International Adoption, som det hedder, forkortet DIA, havde fået suspenderet sin formidling af internationale adoptioner i alle lande. Dette gjorde social- og boligministeren på baggrund af en indstilling fra Ankestyrelsen om at suspendere formidlingsarbejdet med alle lande.

Denne indstilling er dog senere blevet kritiseret, og det har vist sig, at Ankestyrelsen aldrig har sendt en indstilling til ministeriet om at suspendere adoptioner fra alle lande. Derimod handlede den nævnte indstilling udelukkende om DIA's virke i ét land, Sydafrika. Det var en indstilling, som i øvrigt heller ikke var helt færdig på daværende tidspunkt. Men på baggrund af oplysninger vurderede flere eksperter også, at pressemeddelelsen var misvisende, og samtidig har det jo også haft nogle store konsekvenser for mange familier, som havde store adoptionsdrømme, at al international adoption blev suspenderet af social- og boligministeren.

I tiden op til den offentliggørelse af pressemeddelelsen havde ministeren også været ude med nogle udmeldinger i kølvandet på TV 2-dokumentaren, som afdækkede, at børn er blevet adopteret uden de biologiske forældres samtykke. Denne dokumentar omhandlede bl.a. også adoptioner fra Indien.

Men jeg vil bare sige, at fra Danmarksdemokraternes side ønsker vi en tilbundsående undersøgelse af hele adoptionsområdet. Det var også de ønsker, vi rejste under reserveforhandlingerne, hvor flere af jer ordførere også sad med. Vi lykkedes jo også med i fællesskab at få afsat nogle midler. Vi har så ikke kunnet opnå enighed med ministeren om, hvad undersøgelsen så skulle indeholde.

Udfordringen er jo, at der ikke er andre adoptionsformidlende organisationer i Danmark end DIA. Så DIA's opgave vil ikke kunne

overtages af andre eller af en anden adoptionsformidlende organisation, hvis nu DIA ikke længere kan varetage sine opgaver, altså dvs. færdigbehandling af de verserende sager, hvor ansøgere står på venteliste til at adoptere, og hvor der er sket matching med et barn, og hvor ministeren vurderer og regeringen vurderer, at det er nødvendigt at etablere et sikkerhedsnet for ansøgere på DIA's venteliste og for adopterede, der har behov for hjælp, ved at skabe lovhjemmel til, at social- og boligministeren kan give Ankestyrelsen tilladelse til at virke som adoptionsformidlende organisation og dermed varetage de opgaver, som DIA varetager i dag.

Men som jeg læser det, vil den foreslåede bemyndigelse alene blive anvendt i de tilfælde, hvor DIA ikke længere kan eller vil varetage opgaverne på betryggende vis, og alene, indtil der er fundet en politisk løsning med hensyn til den fremtidige tilrettelæggelse af international adoption til Danmark.

Der er jo flere ting i det her, man kan stille spørgsmål til. For det første synes jeg jo, at det er længe siden, at det her kom frem i januar. Så står vi så her i dag med et lovforslag, som har været sendt i høring i 5 dage. Altså, i 5 dage har høringsparterne haft mulighed for at reagere på det her lovforslag. Så stillede jeg den socialdemokratiske ordfører et spørgsmål om, hvem der skal føre tilsyn med Ankestyrelsen. Og så er der jo igen det, at der er en tidligere medarbejder, der har været ude og sige nogle ting om arbejdet, og det giver også en masse usikkerhed på det her område. Og kan man så være sikker på, at de sager, der er verserende, indeholder sandfærdige og korrekte oplysninger? Hvordan kan vi blive betrygget i det som ordførere her i Folketingssalen?

Derudover er der også det hensyn at tage højde for, at der er en række familier, der ufrivilligt er blevet gidsler i det her, hvor drømmen om at adoptere et barn lige pludselig får en helt anden dimension. Nogle har fået det rigtige match, og andre har ikke, og det er jo ikke nemme beslutninger, der skal træffes. Derfor har vi også en række spørgsmål i udvalgsbehandlingen. Tak for ordet.

Kl. 21:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er en kort bemærkning til fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance.

Kl. 21:25

Katrine Daugaard (LA):

Jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre ordførerens svar på ordførerens eget spørgsmål, som før blev stillet til Socialdemokratiet. Føler ordføreren sig med den her aftale betrygget ved, at der ikke føres tilsyn med tilsynet, som nu er adoptionsformidlende bureau, selv om det er en offentlig myndighed? Med den viden, vi har, og med den kritik, ordføreren også selv i hvert fald tidligere har udtalt, af Ankestyrelsens tilsynssvigt på det her område, føler ordføreren sig så betrygget i, at de nu skal varetage den her opgave, uden at der føres tilsyn?

Kl. 21:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:26

Karina Adsbøl (DD):

Tak for spørgsmålet. Men det er jo også det spørgsmål, jeg selv har rejst, netop i forhold til at der er nogle flere problemstillinger i det her. Jeg synes også, der er flere faktorer, der spiller ind. Et er, om vi på betryggende vis kan være sikre på, at man i det, der så fremadrettet kommer til at foregå, har afdækket barnets livshistorie og får de akter, der er sandfærdige. På den anden side har vi nogle familier, som har fået stillet i udsigt lige om lidt at skulle adoptere det barn, de har ventet på rigtig længe.

Så jeg synes ikke, den her diskussion er sort-hvid. Jeg synes faktisk også, det er ret dilemmafyldt. For på den ene side kan man spørge, hvordan vi sikrer det ene, og på den anden side, hvordan vi sikrer det andet. Det rejser for mig nogle spørgsmål, som jeg gerne vil have svar på i udvalgsbehandlingen.

Kl. 21:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 21:27

Katrine Daugaard (LA):

Men gør det ikke indtryk på ordføreren, at vi faktisk har en minister på området, som i adskillige medier selv gang på gang siger, at vi ikke kan garantere de her ting? Vi kan ikke på nogen måde fra dansk side styre, at de her børn ikke er handlet eller kommet hertil på falske papirer, eller at der er korruption involveret i de her sager. Og her bliver ministerens udtalelser ovenikøbet kombineret med, at der ikke skal være noget tilsyn.

Kl. 21:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:27

Karina Adsbøl (DD):

Jo, jeg forstår godt fru Katrine Daugaards spørgsmål. Som jeg har forstået det, er der også det i det – og så må fru Katrine Daugaard jo korrigerer mig – at vi faktisk også er forpligtet i forhold til konventionerne, også med hensyn til at færdigbehandle de sager, der verserer.

Så kan man stille sig det spørgsmål – og det kan man jo altid gøre: Har de børn, der måske er blevet efterladt og ikke har nogen familie, og hvor alt er blevet afdækket, ikke også fortjent en familie? Jeg synes ikke, at det her sort-hvidt, fru Katrine Daugaard. Der er ikke nogen lette løsninger på det her spørgsmål.

Kl. 21:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 21:28

Torsten Gejl (ALT):

Tak. Og tak for talen. Jeg er også dybt i tvivl om det her. Kan ordføreren forestille sig, hvordan vi kan løse det her ud fra det her forslag? Altså, hvad skulle der til? Vi har en Ankestyrelse, som vi ikke er sikre på kan løse den her sag, og der er ikke noget tilsyn med den, selv om den selvfølgelig svarer til forvaltningsretten. Hvad er det for en type forandringer, der skal være i det her lovforslag, før ordføreren føler sig tryk i forhold til at få det vedtaget?

Kl. 21:29

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:29

Karina Adsbøl (DD):

Jamen altså, jeg tror, det for os alle sammen handler om, at de sager, der er, simpelt hen er blevet gennemarbejdet og er blevet belyst. Og jeg synes, at der er udfordringer, men jeg kan også huske, at vi får flere år siden faktisk var enige i Socialudvalget om netop at få lavet en beretning om, at såfremt man valgte at skulle have adoption, så skulle man række ud til de nordiske lande i forhold til det. Så vi lavede en beretning om, at den daværende minister skulle afdække det i forhold til samarbejdet med de nordiske lande. Og det jo også det, jeg tænker på fremadrettet, altså når den diskussion, som vi jo

skal have på et tidspunkt, kommer, at så er det den vej, man bliver nødt til at kigge.

Men jeg har da en række spørgsmål om, hvordan vi bedst muligt sikrer det i forhold til de verserende sager, som jeg mener vi er forpligtet til at få mere information om – det er i hvert fald det svar, jeg har fået om det.

Kl. 21:30

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 21:30

Torsten Gejl (ALT):

Jeg er nysgerrig på, hvad DD vil stemme til det her, eller om DD har gjort op, om man vil stemme rødt, gult eller grønt.

Vi siger tit, at vi vil arbejde videre i udvalget, men oftest er det jo ikke, fordi der sker noget i det udvalg. Altså, det er meget, meget sjældent, at der er politiske forhandlinger der. Ser ordføreren for sig, at vi kan forandre det her forslag på en måde, der er så gennemgribende, at vi ligesom kan sige, at nu ser vi det ud fra barnets tarv og ikke ud fra forældrenes, og at vi føler os betrygget i det her?

Kl. 21:30

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 21:30

Karina Adsbøl (DD):

Jamen altså, det kunne være rigtig godt, hvis hr. Torsten Gejl havde det helt rigtige svar på det her. For jeg synes faktisk, det er svært. Jeg synes ikke, det er sort-hvidt. Jeg synes, det ville være fint, hvis ordføreren havde svaret og kunne sige: Det sådan her, vi gør. Men det er bare ikke så ligetil. Og nej, udvalgsbehandlingen er jo netop til, at vi kan stille opfølgende spørgsmål, og jeg synes jo ikke, at man til en førstebehandling behøver at have taget stilling. Jeg synes jo, vi skal bruge udvalgsbehandlingen til at blive klogere på, hvordan vi måske kan få nogle flere sikkerhedsventiler.

Kl. 21:31

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Mette Abildgaard, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 21:31

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det. Tak til ordføreren for talen, og tak for anerkendelsen af, at det her eksempel ikke er sort-hvidt. Der er masser af balancerede hensyn i sådan en sag som den her. Jeg synes også, det er helt relevant at sætte spørgsmålstegn ved det med den her sammenblanding af formidling, tilsyn og kontrol på det her område. Men det er jo faktisk også noget, vi har spurgt ind til, og som er adresseret meget direkte i høringssvarene. Jeg synes jo faktisk, det er interessant, at eksempelvis Institut for Menneskerettigheder, hvis høringssvar jeg står med her, og som jo ofte har et blik for retssikkerhed, ikke adresserer det som et problem i deres høringssvar. Det tror jeg ikke de gør, fordi en statslig myndighed er underlagt helt andre kontrolkrav, end en privat organisation er.

Der bliver sagt, at der ikke er noget tilsyn med Ankestyrelsen, men det er jo ganske enkelt forkert. Hvis man har læst vores høringssvar, kan man jo se, at der deri står, at ministeriet fører tilsyn med Ankestyrelsen, som i øvrigt er underlagt offentlighedsloven og legalitetsprincippet og alt mulig andet. Derfor kan man ikke sammenligne tilsynsopgaverne. Så hvis det var et problem, havde det så

ikke været relevant, at Institut for Menneskerettigheder f.eks. havde nævnt det?

Kl. 21:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 21:32

Karina Adsbøl (DD):

Det kan da godt være, at Institut for Menneskerettigheder ikke har de samme bekymringer, som jeg har som ordfører. Udfordringen er jo også, at der har været så mange fejlagtige meddelelser i forhold til det her område. Noget handler om ministerens pressemeddelelse, og noget andet handler om, at vi hører noget fra medarbejdere i Ankestyrelsen, som er ude at sige, at man aldrig kan være sikker på det ene eller det andet. Der er jo mange, der har udmeldinger på det her område, og høringssvarene er jo rigtig, rigtig kritiske.

Men jeg er helt enig med fru Mette Abildgaard her, og min bekymring går jo netop på, at der er en masse familier og en masse børn, der, som jeg ser det, bliver taget som gidsler i det her. Derfor skal vi jo have fundet en løsning på den ene eller den anden måde, også fremadrettet. Men man kan stadig væk godt rejse de bekymringer, man har, og komme med de refleksioner, man har haft, under førstebehandlingen. Det synes jeg faktisk er helt normalt.

Kl. 21:33

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 21:33

Mette Abildgaard (KF):

Det er jeg helt enig i, altså det er helt normalt at rejse det. Jeg prøver bare at sige, at det jo rent faktisk bliver adresseret i høringssvaret, nemlig hvorfor man ikke kan sammenligne en privat organisation med en statslig myndighed i forhold til den her tilsynsforpligtelse. Så kan ordføreren og jeg være fuldstændig enige om en kritik af ministeren og af håndteringen af et forløb omkring pressemeddelelser og andet. Det har vi også givet udtryk for over for ministeren. Men det her handler om, hvordan man hjælper de familier, hvor der er et match, og hvor der også er et barn, der er blevet stillet i udsigt, at der skal ske en adoption. Hvordan hjælper man dem, såfremt DIA må smide håndklædet i ringen?

Kl. 21:34

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 21:34

Karina Adsbøl (DD):

Men jeg håber heller ikke, at ordføreren hører, at vi ikke vil være med til at hjælpe de familier og de børn. Det er slet ikke det, jeg adresserer. Jeg adresserer en række bekymringer. Nu har jeg bare været i det her så længe, at jeg vil sige, at man jo sommetider godt kan stille spørgsmål til statslige myndigheder. Det er ikke sådan, at bare fordi man er en statslig myndighed, har man altid ret og begår ikke fejl. Sådan noget sker, og det har vi selvfølgelig også været vidne til flere gange. Jeg ved jo, at Statsrevisorerne også har øje for, hvad der foregår ude omkring området omkring de statslige ... [Lyddudfald]

Kl. 21:34

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne. Den næste ordfører er fru Theresa Berg Andersen, Socialistisk Folkeparti.

(Ordfører)

Theresa Berg Andersen (SF):

Tak. Den 16. januar 2024 blev vi oplyst om, at organisationen DIA vil afvikle deres adoptionsformidlende aktiviteter i Danmark, og da der ikke er andre adoptionsformidlende organisationer i Danmark, er der ingen, der kan tage over. Det har været en svær tid for mange, og politisk har det været en tid, hvor vi alle sammen har skullet holde tungen lige i munden, for der har på en og samme tid været tale om adoptioner i fortiden, i nutiden og også i fremtiden.

I dag behandler vi det her lovforslag, som er fremsat, fordi der mangler et sikkerhedsnet, når situationer som dem, jeg nævner her, opstår. Den bemyndigelse, vi i dag giver, vil alene blive anvendt i det tilfælde, at en organisation som DIA ikke længere kan eller vil varetage opgaverne på betryggende vis, og alene indtil der er fundet en politisk løsning med hensyn til fremtidens adoptioner.

Jeg anerkender, at der i høringssvarene også er blevet givet udtryk for visse bekymringer, som vi skal tage alvorligt. I flere af høringssvarene kommer man med relevante betragtninger bl.a. om vigtigheden af, at adoptioner skal være åbne og ikke anonyme. Alle har ret til at kende deres identitet og deres ophav.

Sluttelig vil jeg gerne kvittere med en tak til ministeren for at have lavet en ændring og indført en solnedgangsklausul til den 1. juni 2025. Det forpligter nemlig os i Socialudvalget til at finde en løsning snarest. Vi har et vigtigt arbejde foran os på det her område – et arbejde, hvor vi sammen skal finde en retning for fremtidens adoptioner i Danmark. I SF støtter vi forslaget om den her midlertidige løsning, og jeg skulle hilse fra Enhedslisten og sige, at de gør det samme.

Kl. 21:36

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der en kort bemærkning til fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance.

Kl. 21:36

Katrine Daugaard (LA):

Jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge ordføreren, om ordføreren også har den holdning, at det her lovforslag er noget, vi implementerer for at hjælpe forældrene. Det var jo noget, som vi hørte Socialdemokratiets og Venstres ordførere sige. Er det også SF's holdning, at det her lovforslag har til formål at hjælpe nogle forældre, der står i en meget trist situation, og at man derved prioriterer dem højere end at sikre, at børnene kommer hertil på betryggende vis?

Kl. 21:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:37

Theresa Berg Andersen (SF):

Det her lovforslag skal sikre, at vi behandler de sager, som ligger i DIA og venter lige nu. Det vigtigste for SF, når vi taler om adoptioner, er det, som – og I må rette mig, hvis jeg husker forkert – der står i Haagkonventionen, om, at der er en gruppe børn, der skal tages vare om, hvis ikke de kan tage vare om i deres nærområde. Og her må der jo være en gruppe børn, som har ret til at blive taget vare om, fordi de ikke kan tages vare om på andre måder. Så fra SF's synspunkt er det altid børnenes tarv, der kommer i første række, og det skal være udgangspunktet.

Så anerkender jeg helt og fuldt, at det forslag, vi behandler lige nu, er fremsat, fordi der er en gruppe forældre, der står i kø, og som er blevet matchet med et barn, og som måske har mødt deres barn,

Kl. 21:34 og deres interesser varetager vi selvfølgelig også. Derfor er jeg glad for, at det her gælder for en begrænset periode.

Kl. 21:38

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 21:38

Katrine Daugaard (LA):

Det er jo trods alt ganske få, som er blevet matchet med et barn, i forhold til hvor mange der står på venteliste. Så hvorfor overhovedet begynde at foretage adoptioner, når man i forvejen har bremset hårdt op, og når man har en minister, der igen og igen fortæller, hvorfor der er blevet bremset op, og fortæller om, hvor alvorlige ting, der foregår derude, og når man, som jeg gør i mit arbejde i IPU, også hører landene selv sige stop?

Kl. 21:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:39

Theresa Berg Andersen (SF):

Det er rigtigt, at det er ganske få sager. Det er også derfor, vi går med til det her. Vi er oplyst om, at der er 50 verserende sager, og det er dem, der er længst i køen lige nu, vi skal behandle. Derfor er jeg egentlig ganske tryk ved det, og jeg tror også, at lige nøjagtig de her sager vil få ekstra meget bevågenhed nu, fordi alles øjne er rettet både mod ministeriet, men også mod Ankestyrelsen, med hensyn til at det her skal foregå reelt og ordentligt.

Kl. 21:39

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Theresa Berg Andersen, SF. Den næste ordfører er fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 21:40

(Ordfører)

Katrine Daugaard (LA):

Tak for det. Vi behandler i dag et lovforslag, som social- og boligministeren og regeringspartierne har fremsat, et lovforslag, som bekymrer mig og Liberal Alliance meget. Ministeren giver nemlig sig selv carte blanche til at lave adoptioner med Ankestyrelsen som adoptionsformidlende led, og det er meget problematisk, at Ankestyrelsen med det tilsyn, som de har i dag, skal til at agere adoptionsbureau, for det bliver jo dermed den samme myndighed, som forestår tilsyns- og kontrolopgaven.

Ankestyrelsens tilsyn kan man på nuværende tidspunkt i forvejen sætte spørgsmålstegn ved, og det er derfor ikke hensigtsmæssigt, at Ankestyrelsen får den her rolle. Ministeren har forklaret mig, at det så vil være Socialministeriet, der fører tilsyn med Ankestyrelsen, men da lovforslaget tillægger ministeren bemyndigelse til at tilrettelægge adoptionsformidlingen, kan det jo være svært at se, hvem der fremadrettet forestår tilsynet og kontrollen, samt at denne er særlig uafhængig.

I lovforslaget nævnes der adoptionshjælp. Det er uklart, hvad det dækker over, og det bør, såfremt der er tale om adoptionsformidling, stå der. Loven giver bemyndigelse til, at ministeren ved bekendtgørelse kan agere mere eller mindre frit i forhold til udenlandske adoptioner, men det er nu i det mindste med en solnedgangsklausul. Lovforslaget løser ikke problemerne i forhold til pasopgaverne, hvor der bør laves klare servicemål for indholdet af sagsbehandlingen, ligesom der bør gøres en langt større indsats for at kræve oplysnin-

ger til danske statsborgere, som fortsat har store dele af deres egne oplysninger gemt i private arkiver i afgiverlandene.

Kl. 21:46

Lovforslaget vil opkræve adoptanterne gebyrer, og der er brug for, at vi i Folketinget får et overblik over de såkaldte adoptionsgebyrer. Disse gebyrer har påviseligt vist sig at give et incitament til korruption og noget, der til forveksling ligner menneskehandel. Der bør ved lov fastslås klare rammer for adoptionsgebyret, altså både i forhold til gebyrets størrelse, men også formålet. Det kunne være udgifter til flybilletter, udgifter til en ledsager til barnet, lægeundersøgelser osv., og det skal fastslås af Folketinget. Oplysningerne om skandalerne på adoptionsområdet i Danmark og i andre lande rundtom i hele verden, som i Sverige, Norge, Belgien, Frankrig, Schweiz, Holland, USA og Australien, ja, det er i store dele af Vesten, understreger vigtigheden af, at der ikke blot fortsættes med udenlandske adoptioner på den måde, som det hidtil har foregået på, men lovforslaget skaber bare ikke en garanti eller en sikkerhed for det, og det er ikke i statens interesse at fremme adoptioner uden et ordentligt opsyn og tilsyn via en forhastet lovgivning.

Det her handler for mig at se ikke om at være for eller imod adoptioner eller om en opdeling imellem historiske og nutidige problemer, men det handler om, at der med lovforslaget stadig ikke tages et ansvar for, at vi fra dansk side laver en adoptionslov, der sikrer alt det, vi fra dansk side kan. Det handler om, at vi har en minister, der igen og igen siger, at Danmark ikke kan sikre, at korruption, fusk med papirerne i afgiverlandene eller handel med børn kan forekomme, når vi adopterer transnationalt. Jeg deler bekymringen om Ankestyrelsens rolle i tidligere adoptionssager, hvor de har fejlet i forhold til at opretholde det her ansvar, og det er afgørende at sikre et pålideligt tilsyn, hvilket Ankestyrelsen hidtil ikke har kunnet garantere. Mistilliden til Ankestyrelsen findes allerede, og en tidligere medarbejder har udtalt, at myndighederne har overhørt advarsler og ignoreret himmelråbende problemer i adoptionssager. For Liberal Alliance er det uacceptabelt, at børns rettigheder kan blive tilsidesat i adoptionsprocessen. En adoption bør være en beskyttelse af børn og ikke en ret for barnløse, hvis det indebærer en risiko for krænkelse af børns rettigheder, og det siger ministeren at det stadig gør. Derfor bør man ikke tænke i overgangsløsninger, altså at man lige tager 50 børn til, men at det her handler om rigtige mennesker.

Jeg tror, man i hele Vesten går en ny tid i møde, når det gælder adoptioner, og derfor bemærker jeg da også Hollands flertalsbeslutning om at stoppe alle transnationale adoptioner på grund af en manglende mulighed for en pålidelig sikring af lovlige adoptioner, og det er i øvrigt en afgørelse, som de i deres parlament var fuldstændig enige om, og vi skal prioritere børns rettigheder og sikre en grundig gennemgang af lovgivningen, før der tages yderligere skridt. Derfor stemmer Liberal Alliance imod det her lovforslag, og jeg skulle hilse fra DF og sige, at det gør de også.

Kl. 21:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den første korte bemærkning til ordføreren er fra fru Rosa Eriksen.

Kl. 21:45

Rosa Eriksen (M):

Tak. Og tak for en passioneret tale. Jeg bliver en smule i tvivl om, om ordføreren er opmærksom på, at det her er en lov, som vi i Moderaterne i hvert fald håber aldrig skal blive brugt, altså at det er et sikkerhedsnet og en nødbremse. Og så har jeg bemærket, at ordføreren flere gange siger meget sikkert, at vi ikke ved, om der er sket fejl i adoptionssager fra 2016. Hvis ordføreren har evidens for det, er det så noget, som jeg kan få lov til at blive klogere på?

Kl. 21:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Katrine Daugaard (LA):

Ja, ordføreren kunne da møde op til de utallige samråd, som jeg i hvert fald har været med til at indkalde til, hvor vi jo netop prøver at belyse nogle af de her ting, som har fundet sted, bl.a. at man ikke har sikret samtykke til adoption helt frem til 2023 i nogle aftagerlande, og at man har givet donationer til ting, som var ulovlige, endda i det land, som donationerne gik til. Der har vi med dansk støtte og med godkendelse af danske myndigheder f.eks. støttet, at man narrede børn fra koreanske kvinder.

Kl. 21:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 21:47

Rosa Eriksen (M):

Det er her, det hele bliver lidt sammenkludret for mig igen, for det, som ordføreren står og siger, er jo ikke evident. Ordføreren står og antyder, at der sidder børn derude lige nu, som vi ved efter 2016 er blevet narret fra deres forældre. Ved ordføreren, at børn er blevet narret fra deres forældre? Kan ordføreren stå på talerstolen og sige det med hundrede procents sikkerhed? Det kan jeg blive i tvivl om.

Så vil jeg også gerne høre: Er Liberal Alliance egentlig interesseret i at få et samarbejde op at køre med DIA, så vi kan gennemføre de sidste 55 sager?

Kl. 21:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:47

Katrine Daugaard (LA):

Jamen det mener jeg da at jeg kan sige med stor sikkerhed, når Ankestyrelsen selv i deres store undersøgelse om adoptioner fra Sydkorea jo netop beskriver, at de først i 2023 opdager, at ordet orphans er en beskrivelse for, at man har givet børnene en falsk identitet. Man har i 2010 været på en rejse til Korea, hvor man beskriver, at man faktisk frygter, at de her ting foregår, og alligevel har man aldrig ført tilsyn med det eller fulgt op på de bekymringer, man havde.

Kl. 21:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Theresa Berg Andersen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 21:48

Theresa Berg Andersen (SF):

Tak for det. Jeg har en ringe hukommelse, men måske kan LA's ordfører, fru Katrine Daugaard, hjælpe mig lidt på vej. Jeg kunne godt tænke mig at vide, om Katrine Daugaard og LA var med i den aftale, vi lavede omkring surrogasi.

Kl. 21:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:48

Katrine Daugaard (LA):

Det var vi.

Kl. 21:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 21:48

Theresa Berg Andersen (SF):

Tak for det. Så kunne jeg godt tænke mig i den sammenhæng at spørge, om man her er garanteret, hvad der sker i de lande, hvor man kan lægge svimlende summer på bordet og få et barn hertil. Hvor skiller det forslag sig ud fra nogle af de bekymringer, som ordføreren gør sig her? Jeg synes, man taler med to tunger. På den ene side kan man ikke bakke op, fordi man er bange for, at der kommer penge ind, men hvordan hænger det sammen med aftalen om surrogasi?

Kl. 21:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:49

Katrine Daugaard (LA):

Jeg synes, det er to meget forskellige ting, og alligevel er jeg helt enig i, at der er paralleller. Bl.a. derfor var det også meget vigtigt for LA at få skrevet ind direkte i aftalen, at der er stor usikkerhed om, om der foregår ulovligheder her. Det synes jeg man skylder at være ærlig om over for dem, der foretager de her ting. Vi ville også langt hellere åbne op for surrogasi i Danmark, men det var der ikke flertal for, men det er jo en måde, hvorpå man faktisk kan flytte kontrollen hjem til Danmark, i stedet for at fortsætte med de her ting, der foregår i udlandet, som vi ikke er super vilde med.

Kl. 21:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Den næste korte bemærkning er til fru Mette Abildgaard, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 21:49

Mette Abildgaard (KF):

Nu har ordføreren flere gange henvist til ministerens vurdering på det her område, og ministeren er jo selv kommet med det citat, som ordføreren refererer til, om, at børnene er blevet franarret fra deres forældre og er blevet handlet. Direkte adspurgt, om ministeren har kendskab til, om det er sket efter 2016, har ministeren jo afvist at have kendskab til det – og nu må ministeren korrigere mig senere, hvis det viser sig at være at forkert citeret. Men når ministeren så klokkeklart kan afvise at have kendskab til det, undrer det mig egentlig lidt, at ordføreren har en viden, som ministeren ikke har på det her område. Det er den ene ting, jeg gerne vil høre om.

Så vi også gerne spørge ind til, om man fra Liberal Alliances side har et ønske om at finde de tiltag, der skal til for at kunne åbne op for transnationale adoptioner fremadrettet. Er man egentlig interesseret i at indgå i et forhandlingsforløb med det sigte at få lavet de foranstaltninger, der skal til for at give ordføreren den ro i maven, eller er der en principiel modstand imod transnational adoption?

Kl. 21:50

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:50

Katrine Daugaard (LA):

Altså, hvis man ellers læser de ting, vi får udleveret i forbindelse med det her – og det vil jeg da håbe at alle gør – bl.a. den store adoptionsundersøgelse, Ankestyrelsen har lavet, så står der jo sort på hvidt, at der med hensyn til nogle af de her børn ikke er blevet indhentet samtykke, at man ved, at de er kommet hertil på falske papirer og også med falske lægepapirer, og jeg synes, det er meget vildt, hvis nogle ordførere tør stille sig op her og udelukke, at der derved ikke kan være foregået ulovlige adoptioner, altså slet og ret menneskehandel.

Så spørger fru Mette Abildgaard til fremtidige adoptioner. Vi er meget positive over for at sætte os ned og lave et grundigt stykke arbejde, i forhold til hvordan fremtidig adoption kan foregå, men det bliver ikke i forbindelse med den her aftale.

Kl. 21:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 21:51

Mette Abildgaard (KF):

Jeg er helt enig i, at den her aftale ikke baner vejen for fremtidige adoptioner – det skal vi ikke bruge lang tid på at diskutere. Det, jeg spurgte ind til, var, om der var kendskab til sager med børn, der var blevet franarret fra deres forældre, og det er det, ministeren i hvert fald har afvist.

Nu står ordføreren igen og belærer os andre om, at vi skal læse materialet, og det har vi sådan set gjort, og jeg går også ud fra, at ministeren selv har læst den redegørelse og på baggrund af det stadig væk er kommet med det citat. Så ordføreren må jo vide et eller andet, som ministeren og alle mulige andre ikke ved, når ordføreren giver udtryk for have kendskab til sager, hvor der er børn, der er blevet franarret fra deres forældre.

Kl. 21:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 21:52

Katrine Daugaard (LA):

Jeg har ikke hørt ministeren afvise det. Det har jeg ikke. Jeg har hørt ministeren sige, at det er korrekt, at vi ikke har styr på, hvad der sker i andre lande, og at de lande ligger meget langt fra, hvad vi er vant til, i forhold til at have styr på dokumenter, i forhold til korruption osv. Så jeg hører ministeren være meget usikker med hensyn til at kunne sige, at der ikke er foregået ulovligheder i forbindelse med de adoptioner.

Kl. 21:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Jeg kan glæde alle tilstedeværende med, at ministeren kommer på talerstolen senere, så vi kan få opklaret tingene. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance.

Næste ordfører er fru Rosa Eriksen, Moderaterne. Velkommen.

Kl. 21:53

(Ordfører)

Rosa Eriksen (M):

Tak for ordet. Regeringen foreslår med dette lovforslag, at der etableres et sikkerhedsnet for ansøgerne på venteliste til adoption. Det sker ved at etablere en lovhjemmel, så der kan gives tilladelse til, at Ankestyrelsen kan virke som adoptionsformidlende organisation. Bemyndigelsen må alene finde anvendelse, hvis DIA ikke kan eller vil varetage deres opgave på betryggende vis. Her skal det understreges, at der er tale om en nødlov. Vi i Moderaterne vil gøre alt, hvad vi kan, for at DIA fortsat kan tage hånd om de verserende sager om adoptionsformidling, og det gælder både for dem, der er matchet, og de forældre, som er på venteliste til adoption.

Det er for mig helt centralt, at vi sikrer gode rammer for de adopterede og dem på venteliste til adoption, for adoption er et område, hvor der er mange følelser på spil, både for dem, som længe har set frem til at adoptere og skabe et trygt og sundt liv for et barn i nød, men også for adopterede, der skal have den rette hjælp, sparring og støtte.

I Moderaterne bakker vi op om, at der etableres et sikkerhedsnet ved at give bemyndigelse til Ankestyrelsen, men det er ikke en holdbar løsning eller en løsning for fremtidens adoptionsformidling i Danmark. Det skal der ikke være nogen tvivl om! Derfor bakker vi også op om, at der i forslaget er indsat en solnedgangsklausul til 1. juli 2025, så vi igen kan tage dialogen op, og så vi sikrer, at der pågår et arbejde med at finde en varig løsning. Det er for mig vigtigt, at vi i fremtiden skaber en langtidsholdbar løsning på adoptionsområdet, så vi i Danmark kan skabe gode og trygge adoptioner for børn, der lever i forældreløshed, men også for de familier, som kan og vil løfte opgaven. Det skal være en løsning, hvor passeopgaverne kan varetages og dermed give en vished for børn, der er kommet til Danmark. I Moderaterne støtter vi lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 21:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning til fru Katrine Daugaard.

Kl. 21:55

Katrine Daugaard (LA):

Jeg er glad for, at ordføreren understreger, at det her ikke er en holdbar løsning, og derfor er jeg også glad for, at SF fik den her solnedgangsklausul ind.

Det, som det her er, er jo en aftale, der sikrer, at de forældre, som står på venteliste til adoptioner, og som jo desværre er fanget midt i alt det her, kan få deres børn til Danmark. Men man gør det jo desværre på trods af børnenes rettigheder. Har ordføreren ingen betænkeligheder ved det?

Kl. 21:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 21:56

Rosa Eriksen (M):

Altså, igen må jeg referere til den diskussion, vi havde før, og sige, at fru Katrine Daugaard må ligge inde med noget viden, som jeg som ordfører ikke gør, og jeg håber, at ordføreren vil sende det til mig og måske highlighte det, så jeg kan blive klogere.

Vi synes i Moderaterne, at det er vigtigt, at vi får genetableret samarbejdet med DIA, og at vi sørger for, at der er de rigtige kompetencer. Og så skal vi kigge lovgivningen igennem igen: Er den finmasket nok? Så vil jeg også gøre opmærksom på, at eksempelvis for Sydafrika er der jo lange, lange lister med mennesker, der har sagt nej til de her børn. Så det er jo ikke bare børn, der bliver sat ud på gaden og værsgo! Det er en meget langvarig proces, fordi landene også selv er opmærksomme på ikke at risikere, at der sker noget, der ikke skal ske.

Kl. 21:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 21:57

Katrine Daugaard (LA):

Jamen jeg synes simpelt hen, det er bekymrende, at der er så mange ordførere, der åbenbart ikke læser det materiale, vi får, for nu har jeg fortalt om Sydkorea. Men lad os da tage fat i de papirer, vi har fået udleveret omkring Madagaskar eller Sydafrika, hvor tilsynet jo igen og igen beskriver korruptionslignende tilstande og bekymringer, som der aldrig bliver fulgt op på. Det er da et tilsynssvigt, at man ikke følger op på de ting. Og det er jo det samme, der skete i Sydkorea. Man beskriver dybt, dybt foruroligende ting i 2010, som man først opdager i 2023 faktisk viser sig at være rigtige.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 21:57

Kl. 21:57

Rosa Eriksen (M):

Altså, noget er der i hvert fald sket, for lige nu er der lukket for international adoption. Og jeg hører, hvad ordføreren siger, og vi er helt med på, at der er nogle ting, der er gået galt i det her, og som ikke er, som det skal være. Men det betyder ikke, at der er børn, der er blevet stjålet fra deres forældre. Det har vi ikke bevis for; det er der ingen der har bevis for. For vi har ikke stående nogen steder, at der er sager, hvor vi ved efter 2016, at der er nogen, der er blevet narret fra deres forældre.

Kl. 21:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Så går vi videre til den næste, og det er fru Mette Abildgaard fra Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

Kl. 21:58

(Ordfører)

Mette Abildgaard (KF):

Jeg beklager, formand. Jeg havde lige overset, der var nogle, der ikke var til stede.

Jeg anerkender til fulde, at der er masser af dilemmaer i den her sag. Jeg anerkender det til fulde, og jeg har også haft masser af overvejelser frem og tilbage om, hvad der var det rigtige at gøre i den her sag. I Det Konservative Folkeparti kommer vi til at stemme for det her lovforslag, og det gør vi, fordi vi synes, det er rigtigt at give den bemyndigelse til Ankestyrelsen, der gør, at man har hjemmel til at udføre de opgaver, DIA i dag udfører, såfremt det viser sig at skulle blive nødvendigt. Men jeg vil også understrege, at jeg med hele min krop og sjæl håber, at det ikke bliver nødvendigt, for jeg synes ikke, det er hensigtsmæssigt, at den opgave skal over og ligge i Ankestyrelsen.

Så er spørgsmålet: Hvor sikkert er sikkerhedsnettet egentlig? Det har jeg også meget direkte spurgt ministeren om af flere omgange. Der kan være en risiko for, at man skal til at genforhandle de samarbejdsaftaler, man har med de respektive lande, som gør, at det de facto bliver umuligt at fortsætte adoptionsprocesserne. Det kan der være en risiko for. Men hvad kan vi ellers gøre? Vi kan ikke rigtig gøre andet i forhold til dem, der allerede er matchet. Så på den måde er det, som jeg ser det, det bedst mulige skridt, men der er ikke nogen garanti for, at det er et sikkerhedsnet, der griber.

Så er der hele diskussionen om retssikkerheden, og det er også et spørgsmål, jeg har stillet mig selv. Jeg synes, det er fuldstændig relevant at sætte spørgsmålstegn ved sammenblandingen af formidling, tilsyn og kontrol. Men jeg bliver også betrygget, når jeg bl.a. kan se, at Institut for Menneskerettigheder ikke peger på det i deres høringssvar; når jeg kan se i det høringssvar, som ministeriet giver, at de peger på den meget store forskel, der jo selvfølgelig er på en privat organisation og en offentlig myndighed, i forhold til hvad man er underlagt af lovgivning såsom forvaltningsloven og offentlighedsloven. Derudover fører Socialministeriet tilsyn med Ankestyrelsen, som man gør i over- og underordnede forhold med en styrelse. Der er også en ombudsmand, der kan vælge at kigge på sager, og Rigsrevisionen kan også vælge at kigge på sager. Så det er jo ikke, fordi der ikke er nogen, der fører tilsyn med en styrelse.

Derfor er jeg egentlig blevet betrygget i forhold til at anvende det her som en nødløsning. Men nej, jeg synes ikke, det skal være en permanent løsning. Det her er en løsning på den helt korte bane, som forhåbentlig aldrig nogen sinde bliver aktiveret, og derfor synes

jeg, det var rigtig godt, at der kom en solnedgangsklausul ind i det her lovforslag, hvilket vi i øvrigt burde have i meget mere af den lovgivning, vi laver her i salen.

Der er rigtig mange opgaver, der venter på adoptionsområdet, og jeg synes også, at man kan mærke på den debat, der er i salen her, at der er mange, der er engageret, og som også har en frustration på lidt forskellige områder. Men jeg tror, der er et fælles ønske om at få lavet den nødvendige historiske afdækning, der er brug for. Jeg har lige mødtes med to på mit kontor i dag, som begge var forældre til børn, der var blevet adopteret til Danmark, og som nu stod og var i tvivl om deres børns historik, og som oplevede, hvordan man kan have det svært med sin identitet, når man er adopteret, på grund af den tvivl, der er skabt, og i sagens natur, fordi man er vokset op i et andet miljø end det, man er født i. Det er ikke noget, vi skal tage let på.

Jeg synes, at udfordringerne med de PAS-opgaver er meget alvorlige. Jeg er glad for, at der er lagt et forhandlingsspor ind, hvor vi skal adressere det. Det skal vi til fulde anerkende. Det ene udelukker ikke det andet. Jeg håber, vi kan finde en midlertidig løsning i forhold til at lade DIA køre de her sager i mål, og så håber jeg, at vi kan få nogle drøftelser om, hvad der skal til for at give den her forsamling den tryghed, der skal til for at fortsætte de transnationale adoptioner.

Før fru Katrine Daugaard også stiller mig spørgsmålet om, af hensyn til hvem man skal gøre det, kan jeg næsten lige så godt selv svare på det. Der tror jeg faktisk, fru Katrine Daugaard og jeg er fuldstændig enige om, at man aldrig skal gennemføre en transnational adoption af hensyn til et forældreløst par. Jeg har selv stået i den situation at have svært ved at få børn og skulle forholde mig til tanken om, hvordan min identitet ville være, hvis ikke jeg fik børn, og det tror jeg er et af de største og sværeste spørgsmål, man kan stille sig selv som forælder. Men det skal aldrig være hensynet til forældrene, der gør, at man gennemfører en adoption. Det skal ene og alene være, fordi der er en tro på, at det kan give barnet nogle livsbetingelser, som det ellers ikke ville have fået, fordi der ikke er nogen i familien eller i nærområdet, som er villige til at adoptere barnet, og fordi der ikke er mulighed for en lokal adoption. Det er der, med de retningslinjer, der opstillet, at den transnationale adoption skal sættes i værk, og så skal det selvfølgelig foregå i overensstemmelse med alle gældende regler.

Jeg anerkender alle de dilemmaer, der ligger i det her lovforslag, men når vi i Det Konservative Folkeparti kommer til at stemme for det, så gør vi det, fordi vi har et håb om, at det kan være et sikkerhedsnet, omend vi anerkender, at det her sikkerhedsnet ikke er så finmasket, som vi kunne have drømt om. Men for at vi kan skabe det, tror jeg, det kræver en mere langsigtet løsning på det her område.

Kl. 22:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en bemærkning til fru Katrine Daugaard.

Kl. 22:03

Katrine Daugaard (LA):

Jamen det er da dejligt med de her møder. Dem holder jeg jo også selv. Derfor ville jeg da også ønske, at ordføreren inviterede nogle af dem ind, som faktisk står på den anden side, f.eks. Danish Korean Rights Group, som jo faktisk har hjulpet en kommission i Sydkorea med at kigge alle de her adoptioner igennem, som er foregået til udlandet fra Sydkorea. Dernede, i deres kommission, er det ikke lykkedes dem at finde en eneste adoption til Danmark, som er foretaget på lovlig vis. Det synes jeg er ret rystende, i særdeleshed når Sydkorea er et af de lande, vi faktisk har adopteret allerflest børn fra. Så hvad tænker ordføreren om de ting? Har man ikke en forpligtelse

til at høre begge sider og både sætte sig ind i forældrenes syn og udfordringer, men også høre de børn, der er blevet handlet?

Kl. 22:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 22:04

Mette Abildgaard (KF):

Naturligvis har man det. Dem, jeg mødtes med i dag, repræsenterer det, der hedder De 69 lande, som er en organisation, som har tilsvarende synspunkter som dem, ordføreren refererer til her, og som havde rakt ud til mig, fordi de gerne ville drøfte en historisk undersøgelse og placering af et juridisk ansvar, og jeg mødtes med dem for at tale om, hvad de forstår ved et juridisk ansvar. Det var den samme kvinde, som i øvrigt overrakte de her underskrifter til den høring på det her område for ganske nylig, som jeg ved at både ordføreren og jeg var til. Så jeg synes sådan set, de repræsenterer det synspunkt, som jeg tror ordføreren efterspørger at jeg lytter til.

Det var et møde, der gjorde mig klogere, og hvor vi havde en god og gensidig dialog om det her, også selv om vi ikke nødvendigvis var enige om endemålet. Jeg spurgte ind for at blive klogere på, hvad der skal forstås ved det her juridiske ansvar. Er det på enkeltpersonsniveau? Er det på statsniveau? Hvordan skal det defineres? Er det vigtigt for dem, at der skal gives en undskyldning i den her sag? Det var for at blive klogere og forstå det, for jeg anerkender til fulde, at der er et spor, der handler om det historiske, som vi skal til bunds i.

Kl. 22:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 22:05

Katrine Daugaard (LA):

Så kan jeg bare ikke forstå, at ordføreren bliver ved med at kalde det for historisk, for der er jo også sket tilsynssvigt efter 2016. Derfor kan vi jo ikke udelukke, at det kan være foregået helt frem til nutiden. Kunne det, at vi indtil videre ikke har specifikke danske sager, som vi kan hive frem, som jo var det, ordføreren sagde tidligere, måske hænge sammen med, at de børn, der er adopteret fra 2016, jo stadig væk er børn? Alle dem, som vi kender til, hvor der har været svigt, er jo voksne og har selv fundet ud af det.

Kl. 22:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Ordføreren.

Kl. 22:06

Mette Abildgaard (KF):

Det kunne også hænge sammen med, at vi har skærpet reglerne helt gevaldigt på det her område, både internationalt, men også i Danmark. Det kan også hænge sammen med, at der er langt færre børn, der bliver adopteret til Danmark i dag, end der gjorde tidligere. Det kunne også hænge sammen med det.

Jeg prøver ikke at bilde nogen ind, at vi nogen sinde kan lave et system, som kommer til at være tusind procent sikkert. Men vi er nødt til at acceptere som politikere, at det kan vi ikke på noget område. Det kan fru Katrine Daugaard heller ikke garantere i forhold til surrogasi, som ordføreren og jeg også ser forskelligt på. Det kan man heller ikke garantere i forhold til national adoption.

Kl. 22:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere bemærkninger eller spørgsmål. Så er den næste fru Lotte Rod fra Radikale Venstre.

Kl. 22:07

Kl. 22:11

(Ordfører)

Lotte Rod (RV):

Tak for det. Ordførerne før mig har været nede i teknikken i det her lovforslag, og jeg kan tilslutte mig alt det, som den konservative ordfører lige har sagt. Så jeg tror, jeg vil tilføje to sådan lidt mere principielle ting fra Radikale Venstre.

For det første er vi i Radikale Venstre optaget af, at de familier, som står og venter på et barn, både dem, som er blevet matchet med et barn, og dem, som ikke er blevet matchet endnu, får den hjælp, de har brug for til at få et barn. Jeg synes, det er så ulykkeligt, at mennesker, som har kæmpet så meget og har ventet så længe, nu sidder tilbage og kigger på os politikere og spørger, hvad der sker, fordi de jo selvfølgelig virkelig, virkelig brændende ønsker sig et barn.

På den længere bane håber jeg vi kan blive enige om at lave en langsigtet løsning, sådan at vi kan blive ved med at have international adoption. Det skal selvfølgelig være på en ordentlig måde, selvfølgelig allervigtigst for de børn, det handler om, men jo også for de forældre, som adopterer, og som selvfølgelig vil have, at det skal være foregået ordentligt, for at de børn, som de kommer til at elske som deres egne børn, har en god og ordentlig historie med sig.

Så med de ord har jeg det på præcis samme måde, som den konservative ordfører lige sagde: Det er sådan lidt træls at lave det her lovforslag nu, men vi støtter det som et første lille skridt, og så håber jeg, at vi meget snart kan komme i gang med de egentlige drøftelser om den langsigtede plan.

Kl. 22:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen bemærkninger. Vi går til den næste, som er hr. Torsten Gejl fra Alternativet.

Kl. 22:09

(Ordfører)

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand. Hvis nu DIA ikke kan eller vil varetage sine adoptionsopgaver, foreslår regeringen, at Ankestyrelsen gør det. Så det er jo en nødknap og en såfremt ifald-løsning.

Det spørgsmål, som runger i mit hoved, er: Kan vi være sikre på, at de adoptioner, som vil komme, altså nogle af de her 50 potentielle adoptioner, er lovlige med alt, hvad det indebærer? Kan vi være sikre på, at vi ved, om de er lovlige?

Et andet spørgsmål, der runger i mit hoved, er: Er Ankestyrelsen de rette til at løse den her opgave? For det første har de været kritiseret i de her forhold. Og for det andet: Har de kompetencerne? Jeg ser sådan en kontorarbejder fra Ankestyrelsen for mig stå et sted i Sydafrika og via en tolk skulle forsøge at finde ud af, hvad det er for nogle papirer, der hører til, og hvad det er for et barn, og hvad det er for en kultur. Det er jo en ret svær opgave, og det kan ske i masser af lande, at man er nødt til at undersøge nogle forhold. Og når ikke engang DIA kan gøre det på en måde, som vi er ret sikre på altid er korrekt, så er det jo svært at vide, om Ankestyrelsen kan det.

Så jeg er simpelt hen utrolig meget i tvivl om, om det vil være bedre med en anden organisation, og hvilken det eventuelt skulle være. Jeg bemærker jo også, at i Holland, som er et vesteuropæisk land, er de bare fuldstændig enige; de stopper det. Så den holdning kan almindelige, intelligente mennesker også godt have og være rimelig samstemmende om. Så jeg er i proces og har ikke tænkt mig at forholde mig helt konkret til, hvad jeg stemmer, her i dag. Der er stadig væk spørgsmål, jeg skal have afklaret, og organisationer, jeg skal have talt med.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning til fru Katrine Daugaard.

Kl. 22:11

Katrine Daugaard (LA):

Jeg ved jo, at ordføreren har gjort meget ud af at sætte sig meget grundigt ind i det her emne, og derfor ved ordføreren også, hvad gebyrer og donationer osv. i hvert fald tidligere har haft af uheldige incitamenter. Hvad tænker ordføreren om, at man fortsætter med at opkræve gebyrer og dermed betale til ting, som vi ikke herindefra har afgrænset? Og gør det indtryk, når jeg f.eks. som din kollega fortæller, at jeg i Den Interparlamentariske Union bliver mødt af verdens fattigste lande, som alle sammen siger: I bliver nødt til at stoppe de her overførsler; det er kriminelle bander, de her penge går til; vi kan ikke styre, hvad der foregår?

Kl. 22:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 22:12

Torsten Gejl (ALT):

Ja, det gør indtryk; det gør et stort indtryk. Det med gebyrerne står også på min liste som en af de ting, som er problematiske, og en af hovedårsagerne til, at det her er så problematisk. Der er for mange penge med i spillet. Så ja.

Kl. 22:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 22:12

Katrine Daugaard (LA):

Tak. Når man så har de bekymringer og man holder det op imod en Ankestyrelse, som vi har set massive problemer med i forhold til tilsyn, altså at der ikke bliver fulgt op på mange af de meget bekymrende ting, de faktisk skriver i deres rapporter, hvad er så Alternativets holdning til, at det nu er dem, der skal være adoptionsformidlende bureau, uden at der føres tilsyn med dem? Hvad tænker Alternativet om det?

Kl. 22:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 22:13

Torsten Gejl (ALT):

Jeg tænker: Gad vide, om de har kompetencerne til det. Altså, jeg kan ikke forestille mig et lignende arbejde, som Ankestyrelsen gør. Det kan være, at Ankestyrelsen har en hel masse internationale forpligtelser og netværk, jeg ikke kender til. Men jeg har som sagt svært ved at se det for mig. Men jeg har også svært ved at sige, hvem det ellers skulle være. Hvem kunne man pege på? Jeg tør knap nok nævne nogen, for det kan jo sagtens være, at de vil have det sådan, at det ville de aldrig røre ved – Mellemfolkeligt Samvirke, hvem ved jeg? – altså nogle, som har et netværk og en etik, som vi ved er stærk. Uden at skulle forpligte Mellemfolkeligt Samvirke kunne der måske være andre forslag.

Kl. 22:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Så går vi til social- og boligministeren. Velkommen.

Kl. 22:14

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Tak for det. Det udsagn, der er kommet fra den her talerstol i dag, som jeg er mest enig i på adoptionsområdet, er fru Karina Adsbøls, da hun sagde, at der ikke er noget, der er sort-hvidt. Nej, det er der simpelt hen ikke, når vi taler om det her område. Der er ikke noget, der er sort-hvidt, og jeg er tæt på at sige – og det er faktisk, synes jeg, sjældent i politik – at det er sådan, at hvert eneste perspektiv, der bliver bragt op på den her talerstol, er der jo et gran af sandhed i.

Det er noget af det, der gør det ufattelig svært at have med det her område at gøre. Det er, at hver eneste position har et gran af sandhed i sig. Det er egentlig meget nemmere de gange, hvor man kan sige: Jeg er simpelt hen døduenig fra ende til anden, så jeg står et andet sted. På det her område er det ufattelig svært. Der er mennesker, der risikerer at komme i klemme, både små mennesker, nemlig de børn, vi taler om; de biologiske forældre, der er i nogle hjemlande; og adoptanterne og i øvrigt den øvrige familie til adoptanterne her i Danmark.

Ingen har ønsket nogen af de ulykkelige situationer, som vi har været vidne til hen over årene, og jo heller ikke den sidste, i forbindelse med at DIA den 16. januar meddelte, at de ville afvikle deres adoptionsformidlende aktiviteter. Heller ikke her er der jo nogen, der med åbne øjne har gået ind og sagt, at de nu ønsker at gøre en masse mennesker ulykkelige, og det er jo det, der er resultatet af både de historiske begivenheder, der har været nævnt heroppefra, men jo også den usikkerhed, som det afstedkommer, at vi står i den situation, vi står i.

Den beslutning kom efter et længere forløb, hvor DIA's tilladelse til at formidle adoptioner fra Madagaskar blev tilbagekaldt i 2023 efter indstilling fra Ankestyrelsen; hvor Ankestyrelsen i oktober 2023 gav DIA en advarsel i forhold til i en række tilfælde mod bedre vidende at have handlet i strid med lovgivningen i forhold til formidlingen fra Madagaskar; hvor Ankestyrelsen i december 2023 suspenderede DIA's samarbejde med samarbejdspartneren i Sydafrika på grund af tvivl om, hvorvidt DIA's formidlingsarbejde i Sydafrika skete i overensstemmelse med lovgivningen; og hvor Ankestyrelsen i januar iværksatte et skærpet tilsyn med hele DIA's adoptionsformidling og varslede, at styrelsen agtede at indstille til mig som minister, at tilladelsen til at samarbejde med partneren i Sydafrika skulle tilbagekaldes. DIA skrev i sin pressemeddelelse om afviklingen, at beslutningen var truffet ud fra en vurdering af de nuværende rammer for økonomi og tilsyn samt de nye sanktioner, og det er jo så samlet set hele bagtæppet for lovforslaget, som vi har til drøftelse i dag.

Det, som fru Mette Abildgaard sagde heroppefra om, at det er bedst, hvis den lovgivning, vi behandler her i dag, ikke bliver brugt, er jeg enig i. Jeg er i øvrigt også enig i, at det her er et sikkerhedsnet, som vi ikke kender rækkevidden af, forstået sådan, at vi ikke ved, om de lande, vi taler om, er interesseret i at samarbejde med Ankestyrelsen, hvis det er Ankestyrelsen, der står for formidlingen, fordi nogle lande har et forbehold over for at samarbejde med statslige myndigheder, og derfor er det rigtigt, at selv hvis vi skulle bruge den her panikknap, nødknap, som den her lovgivning er, så kan vi ikke være sikker på, at den faktisk vil fungere som et sikkerhedsnet for alle, og derfor er det ud fra, at det er bedre end ingenting. Og så er jeg i øvrigt også enig i, at det jo under alle omstændigheder ikke kan være en permanent løsning. Altså, så jeg er enig i de pointer.

Men der er heller ikke nogen tvivl om, at DIA's beslutning om afvikling har haft og har konsekvenser, først og fremmest for de 52 ansøgere på DIA's venteliste, som er blevet ramt af usikkerhed og skår i drømmen om en familie. I 11 af de 52 sager var der allerede sket matching inden den 16. januar, og de sager behandler DIA fortsat helt almindeligt, men de 41 andre sager har været sat i bero. DIA's beslutning har selvfølgelig i sagens natur også haft betydning

for adopterede i Danmark. DIA er efter sine akkrediteringsvilkår forpligtet til at yde det, der hedder Post Adoption Services, altså PAS – undskyld, det hedder det, formand, og jeg ved godt, vi ikke må tale engelsk – og PAS skal understøtte adopteredes ret til egen historie, ved at man bl.a. kan få indsigt i egen sag. Den opgave har DIA ikke løftet siden den 16. januar.

Siden adoptioner kom til Danmark i begyndelsen af 1960'erne, har der været private organisationer, der har stået for formidling. Det har altså aldrig været det offentlige, der har stået for den her formidling, og samtidig har vi ikke sørget for at have et lovgivningsmæssigt sikkerhedsnet, vi kan spænde ud, når det lige pludselig ikke går længere, og det vil sige, at der selvfølgelig har været lovgivning omkring det at have adoptionsformidling, men der har faktisk ikke været lovgivning, vi kunne bruge, i forbindelse med at der ikke længere var en adoptionsformidlende organisation i Danmark.

Kl. 22:19

Det ser vi så konsekvenserne af nu. Vi har faktisk ikke noget lovgivningsmæssigt sikkerhedsnet, og det vil sige, at vi ikke har nogen nødknap at trykke på, hvis vi skulle stå i den situation, at DIA helt kaster håndklædet i ringen og ikke længere kan eller vil varetage deres opgaver på betryggende vis. Det vil sige, at vi ikke har noget sikkerhedsnet, der kan gribe ansøgerne på DIA's venteliste, og at der heller ikke er en nødknap, der kan trykkes på og sikre hjælp til de adopterede, der ønsker at se deres sag og finde deres egen historie gennem DIA. Det er altså lovforslagets formål at etablere et sikkerhedsnet, etablere en nødknap. Lovforslaget er ikke ensbetydende med, at Ankestyrelsen overtager DIA's opgaver i morgen eller i overmorgen, men altså i den situation, DIA skulle gå hen helt at stoppe deres virksomhed.

Mit ministerium arbejder fortsat på fuld damp for at finde en model for, hvordan DIA kan understøttes, så de på betryggende vis og under et finmasket og skarpt tilsyn kan søge at færdigbehandle de verserede sager og genoptage behandlingen af PAS-anmodninger fra adopterede. Det er det, der er vores plan A. Men som ansvarlig minister vil jeg ikke stå uden et sikkerhedsnet og altså en plan B, hvis tingene falder fra hinanden og ikke kan realiseres. Derfor mener jeg, lovforslaget her er det eneste ansvarlige at gøre.

Ankestyrelsen har kompetencer til at varetage opgaverne på adoptionsområdet, skulle vi stå i det tilfælde, og jeg har tillid til, at de vil kunne løfte opgaven inden for lovgivningen og Danmarks internationale forpligtelser, altså hvis det skulle være nødvendigt. Men jeg er også klar over, at en flytning fra en privat organisation til en offentlig myndighed ikke er uden risiko, og det var det, jeg omtalte med, at vi simpelt hen ikke ved, om alle afgiverlande vil samarbejde med en statslig styrelse. Derfor vil jeg sige, at lovforslaget er et sikkerhedsnet; det er en nødknap; det er en plan B. Men efter min mening er vi nødt til at have et sikkerhedsnet, fordi det er svært altid at vide med sikkerhed, om plan A virker. Tak for ordet.

Kl. 22:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er et par korte bemærkninger. Den første er til fru Karina Adsbøl.

Kl. 22:21

Karina Adsbøl (DD):

Tak til ministeren for talen. Nu sagde ministeren i sin tale, at det her jo også er en nødknap, og at man indtil videre vil føre et finmasket tilsyn med DIA. Jeg vil høre ministeren om, såfremt den her nødknap bliver brugt, hvordan man vil føre det finmaskede tilsyn over for Ankestyrelsen fra ministeriets side, for der er jo en række bekymringer netop også i forhold til det, vi har debatteret i dag, nemlig hvorvidt man kan være helt sikker på, at de børn, der bliver overgivet til adoption, sker med fuld samtykke fra de biologiske forældres side. Altså, hvordan vil ministeren betrygge de ordførere,

som har stået på talerstolen i dag og udtrykt en bekymring over for det her?

Kl. 22:25

Kl. 22:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 22:22

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Tak for det spørgsmål. Det er jo blevet debatteret rigtig meget salen i forbindelse med det her forslag, og vi har også haft det op på møder i ministeriet. Det, der er væsentligt omkring det, er, at Ankestyrelsen er en del af den offentlige forvaltning og bundet af en helt anden type lovgivning, end DIA er, og det betyder, at ministeriet fører tilsyn med Ankestyrelsen, faktisk et ganske tæt tilsyn med Ankestyrelsen, fordi der er et generelt underordningsforhold mellem ministerium og ankestyrelse. Det vil sige, at det både omfatter administrative forhold, herunder økonomi, men også det, der betegnes som legalitetstilsyn, hvilket vil sige, at styrelsen efterlever gældende lovgivning. Og så er Ankestyrelsen i øvrigt også forpligtet til at føre et internt tilsyn, altså en forpligtelse som privat organisation, og det er ikke en forpligtelse, som DIA har. Det vil altså sige, at der er nogle fuldstændig andre formelle rammer omkring Ankestyrelsen. Og så er det i øvrigt rigtig, hvad den konservative ordfører sagde, nemlig at ud over Ankestyrelsen har vi ombudsmand og rigsrevision og andre ting, som man ikke har, hvis man er en privat organisation.

Kl. 22:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 22:24

Karina Adsbøl (DD):

Jah, men som jeg også sagde, er det jo ikke, fordi der ikke sker fejl. Altså, vi har jo set andre tilsynsmyndigheder, som måske ikke helt har fungeret efter deres bedste; det kan ministeren jo skrive under på i dag, da ministeren selv, eller i hvert fald ministeriet, har politianmeldt en institution.

Men jeg vil egentlig lige høre om, hvordan det her finmaskede tilsyn så vil blive fra ministeriets side. Jeg er helt med på, hvad ministeren siger, men betyder det, at man vil kigge sagerne igennem og række ud til de biologiske forældre og simpelt hen ligesom kvalitetssikre, at det er de rigtige oplysninger, man har.

Kl. 22:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 22:24

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Der sker fejl, det gør der alle steder, og nogle af dem er rigtig alvorlige. Det er rigtigt, at jeg i dag har politianmeldt en institution, fordi jeg mener der er begået ikke bare fejl, men også strafbare forhold. Så ja, fejl sker. Derfor er jeg enig med ordføreren i det, der er hensigten med det, der bliver sagt, nemlig at tilsyn er vigtigt. Og jeg vil gerne oversende en konkret beskrivelse af, hvordan tilsynet føres mellem ministerium og ankestyrelse. Men, altså, som sagt gælder det både administrative økonomiske forhold, men også om selve indholdet af lovgivningen overholdes, og det kan vi selvfølgelig oversende konkrete beskrivelser af.

Kl. 22:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Katrine Daugaard.

Katrine Daugaard (LA):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren kan udelukke, at der efter 2016 er foretaget transnationale adoptioner, som kan være foretaget på et ulovligt grundlag. Det kunne være korruption, falske papirer, børnehøstere, der har været involveret, donationer, der er givet til ulovlige kvindehjem, eller andet. Kan ministeren udelukke det?

Kl. 22:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 22:25

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Nej. Og på samme måde kan jeg heller ikke bevise, at det er sket. Derfor bliver det også på en eller anden måde en lidt for sort-hvid debat efter min smag med den debat, der har været her i løbet af aftenen om det her spørgsmål. Jeg synes ikke, det nytter noget, at vi står med en debat, hvor den ene part siger, at man ikke kan udelukke det, underforstået, at ergo er det sket, eller omvendt siger, at man ikke kan bevise det, ergo er det ikke sket. Virkeligheden er jo, at nej, jeg kan ikke bevise, det er sket, og nej, jeg kan heller ikke udelukke det. Deri ligger der jo en usikkerhed, som jeg mener – og det mente jeg også forud for vores opstramning af lovgivningen i 2016 – vi skal tage ekstremt alvorligt. Det er den alvorlige opgave, vi har som Folketing, at tage stilling til, hvad vi skal stille op med den usikkerhed.

Kl. 22:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 22:26

Katrine Daugaard (LA):

Men synes ministeren, at tilsynet har fungeret godt nok, når man jo i utallige dokumenter og beskrivelser kan læse om et tilsyn, som faktisk beskriver meget alvorlige røde alarmknapper, der blinker, men aldrig følger op på det. Og ikke engang i de perioder, hvor vi jo ved at der har været de her alarmer, og hvor man senere har fundet ud af at der faktisk var noget galt, har man jo undersøgt dem, der er blevet adopteret i den her periode. Så kan man stole på tilsynet, både fra Socialministeriets og Ankestyrelsens side, når man ikke engang gennemgår de sager, som vi ved der faktisk kan være fejl i?

Kl. 22:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ja tak! Ministeren.

Kl. 22:27

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Det synes jeg er en virkelig vigtig debat, som på ingen måde hører til i forbindelse med det her lovforslag. Så jeg tænker, vi måske skal tage den under nogle forhold, hvor det faktisk er det, der bliver debatteret, og ikke en nødknop. Det er bare for at sige, at jeg synes, at det første spørgsmål er fuldstændig relevant i den her sammenhæng, fordi det selvfølgelig er afgørende for, hvordan man forholder sig til en nødknop eller ikke en nødknop. Men det andet spørgsmål tænker jeg at vi skal tage enten i udvalget eller i forbindelse med de møder, vi holder i ministeriet.

Kl. 22:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Mette Abildgaard.

Mette Abildgaard (KF):

Jeg anerkender egentlig til fulde, at det, jeg har tænkt mig at spørge om nu, absolut også ligger på kanten af, hvad der hører under det her lovforslag, men nu er vi i gang, og klokken er mange. Det er i forhold til det her med – som ministeren helt rigtigt er inde på – hvad man kan udelukke, og hvad man kan garantere. De der er absolutter er umulige, når vi har med mennesker at gøre. Det, jeg egentlig havde tænkt mig at spørge ministeren om, er, om man kan udelukke, at der er sket svigt, at der er børn, der er blevet franarret forældrene, at der har været bestikkelse i sager om surrogasi og børn, der er kommet til Danmark. Kan man udelukke det? Kan man udelukke det fremadrettet på baggrund af den aftale, der er blevet indgået, og som også Liberal Alliance har været med til at indgå? Kan man handle i absolutter på det område?

Kl. 22:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 22:28

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Nej, og det var jeg også meget tydelig om i forbindelse med behandlingen af det om surrogasi. Og det er jo helt rigtigt, at det jo ikke bare er der, hvor vi har med mennesker at gøre. Det er jo særligt der, hvor vi også har at gøre med udenlandske myndigheder, at vi ikke selv kan efterprøve det. Derfor er der efter min mening stor forskel på, hvad vi beskæftiger os med. Og i Danmark sker der jo også fejl. Men det er bare for at sige, at hvis der så oven i risikoen for fejl i vores egne systemer lægger sig, at vi har at gøre med et andet land – og det kan i øvrigt indimellem være lande, der ligger et andet sted på korruptionslisten, end vi selv gør – så er det klart, at den risiko bliver anderledes og større, end hvis vi alene taler om noget, der foregår inden for landets grænser, og hvor vi trods alt selv kan efterprøve tingene. Der er det jo en svær og nødvendig diskussion, hvordan vi så lægger snittet, i forhold til hvor sikkert det er, og hvilken risiko vi gerne vil løbe. Vi strammede gevældigt op på lovgivningen i 2016 præcis for at spænde bardunerne for at undgå de risici.

Kl. 22:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Så tillader jeg mig at holde en pause på 10 minutter, og vi genoptager mødet kl. 22.40.

Mødet er udsat. (Kl. 22:30).

Det sidste punkt på dagsordenen er:

11) 1. behandling af lovforslag nr. L 188:

Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om opkrævning af underholdsbidrag. (Ændringer af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, om forældelse af underholdsbidrag m.v.).

se og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, om forældelse af underholdsbidrag m.v.).

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil). (Fremsættelse 30.04.2024).

Kl. 22:40

Forhandling**Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**

Mødet er genoptaget.

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er fru Sara Emil Baaring fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 22:40

(Ordfører)

Sara Emil Baaring (S):

Tak, og tak for ordet. Det er jo i bund og grund ærgerligt, at vi skal have den her førstebehandling i dag, som er dagens allersidste punkt, på et tidspunkt, hvor vi nok er lidt trætte efter en lang dag, for det her er helt utrolig vigtigt. Det er vigtigt for undertegnede at sige, at det her har været en svær debat, og der er rigtig mange nuancer, som jeg synes vi fortjener at bruge tiden på.

Det her lovforslag er vigtigt for os alle sammen, det handler om beskyttelse af de mest sårbare i vores samfund og dem, som passer på dem. Det er et følsomt emne, for det rører ved fundamentet for vores omsorgssystem, balancen mellem sikkerhed og frihed. Vi forstår bekymringen fra brugerorganisationerne og nogle af vores kollegaer her i Folketinget. Vores ansatte i omsorgssektoren står ofte over for store udfordringer og komplekse problemstillinger. De skal træffe hurtige beslutninger til fordel for dem, som ikke kan tage vare på sig selv. De skal handle i situationer, hvor der er brug for umiddelbar intervention, ikke kun for den enkeltes sikkerhed, men også for fællesskabets. Det handler også om omsorg og til tider værdighed. Det her lovforslag handler om at give vores omsorgspersonale de rette muligheder til at udføre deres arbejde. Derfor er det ærgerligt, at debatten i mange tilfælde spreder fejlinformation og en kæmpe mistænkeliggørelse af vores personale. Ved at mindske den byrde, som overdreven registrering udgør, kan vi frigøre tid til det, som virkelig betyder noget, nemlig omsorgen, beskyttelsen og værdigheden for vores borgere.

Det er nødvendigt, at vi gør det helt klart: Vi ændrer med disse regler ikke på, at magtanvendelse altid vil og skal være sidste løsning. Borgere med psykiske, sociale eller kognitive udfordringer skal mødes af et personale, der udviser faglighed, omsorg og nærvær. Det grundlæggende i denne ændring er, at magtanvendelse skal begrænses til det absolutte minimum, indgreb må aldrig erstatte omsorg, pleje og specialpædagogisk bistand. Målet med disse ændringer er ikke, at der udøves mere magt, men at man som sundheds- og socialfagligt personale har redskaber, når man står i meget svære situationer, hvor en borger måske er til fare for sig selv eller andre, blamerer sig selv og er ude af stand til at forstå konsekvenserne.

Lad mig understrege, at med oprettelsen af et nyt navn vil vi sikre en større beskyttelse af retssikkerheden. Det her navn vil have afgørelseskompetence ved særlig indgribende magtanvendelser, og det er et skridt fremad og ikke tilbage. Vi har også set de tragiske eksempler fra Operation X-dokumentaren. Det er ubeskriveligt og uacceptabelt, men det her lovforslag handler ikke om at reducere kvaliteten af pleje eller omsorg, tværtimod. Det handler om at sætte klare rammer for, hvornår og hvordan magt kan anvendes, altid med det formål at sikre den nødvendige omsorg baseret på en faglig vurdering. Socialdemokratiet støtter forslaget.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger. Den første er til fru Karina Adsbøl.

Kl. 22:44

få det i høring en anden gang i forhold til de ændringsforslag, som jo er lavet her i aftalen, som LA jo også er med i. Mener ordføreren, at vi måske skulle have brugt lidt mere tid på faktisk at få det her sendt i høring igen og dermed have haft større mulighed for måske at få flere partier med i den her aftale?

Kl. 22:44

Kl. 22:47

Karina Adsbøl (DD):

Jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren om, hvordan det sikres med det her lovforslag, at beboere, hvis funktionsnedsættelse og udfordringer er modsatrettede, ikke bliver udsat for magtanvendelse, fordi de f.eks. bor et sted, der ikke passer til de udfordringer, som de har. En beboer kan f.eks. være sensitiv over for støj og larm; en anden beboer kan have udadreagerende adfærd i form af støj, Tourettes syndrom eller selvskade, hvis beboeren bliver stresset. Så hvordan vil ordføreren f.eks. sikre, at der ikke kommer til at ske magtanvendelse, fremfor at der sættes ind med socialpædagogiske initiativer?

Kl. 22:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 22:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 22:44

Sara Emil Baaring (S):

Jeg tror faktisk, at jeg blev hylet lidt ud af den der. Jeg er ikke helt sikker på, at jeg har forstået spørgsmålet. Vil ordføreren lige gentage eller omformulere det?

Kl. 22:45

Sara Emil Baaring (S):

Som jeg forstår det her forslag, er det jo en revision af magtanvendelsesreglerne, som er baseret på en tidligere aftale, hvor det netop fremgår, at vi er blevet pålagt, at det her skal behandles inden udgangen af folketingsåret, og det er jo sådan set lige om lidt. Så vi har jo ikke så meget mere tid at gøre med. Derudover har undertegnede været med i en proces, som er startet helt tilbage i september, og jeg synes faktisk, at det har været en meget lang proces. Jeg synes også, at vi kan se på stakken af høringssvar, at der er mange, som har givet input til det her.

Kl. 22:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 22:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 22:45

Katrine Daugaard (LA):

På den måde tager ordføreren jo så alle partier lidt til fange i, at de så åbenbart ikke er startet tidsnok, kan vi konkludere efter det svar. Er ordføreren egentlig tilfreds med den proces, der har været? Skulle I have været startet tidligere, så vi havde nået at få det her i høring igen, for det er jo trods alt ganske mange ændringsforslag, der kommer nu? Havde man startet processen tidligere, kunne vi har fået flere med i den her aftale.

Kl. 22:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 22:48

Karina Adsbøl (DD):

Nogle beboere har fået et tilbud, som ikke passer til dem, og derfor vil der være forskellige typer af beboere. Hvordan tænker ordføreren, at det her lovforslag kan sikre, at man frem for at anvende en socialpædagogisk indsats og støtte ud fra den enkeltes individuelle behov, ikke anvender magt? Det er et af de spørgsmål, som jeg stillede. Jeg håber, at ordføreren forstår det? Det er sent, så det kan godt være, at jeg har udtrykt mig uklart.

Kl. 22:45

Sara Emil Baaring (S):

Jeg tænker egentlig, at processen har været okay, og ordførere har jo også selv tilsluttet sig her. Så LA må jo også mene, at der har været en okay proces, siden man tilslutter sig her nu. Så jeg tænker egentlig, at processen har været okay.

Kl. 22:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 22:45

Sara Emil Baaring (S):

Det er egentlig præmissen for spørgsmålet, som jeg ikke helt forstår, for selvfølgelig skal vi jo sige efter at ramme mest rigtigt med tilbuddene til vores borgere. Det er jo netop også noget af det, som vi har forsøgt at gøre op med i den rammeaftale, som netop er indgået på det specialiserede socialområde, hvor vi jo prøver at få en højere grad af faglighed, så vi også rammer rigtigt med tilbuddene til borgerne. Så jeg er ikke helt med på præmissen for spørgsmålet.

Kl. 22:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Rosa Lund.

Kl. 22:48

Rosa Lund (EL):

Tak for det, og tak for talen. Det er jo helt rigtigt, når ordføreren i sin ordførertale siger, at det her er et svært og følsomt emne. Det er jeg meget enig i, og derfor vil jeg gerne spørge ordføreren, hvordan man med det her lovforslag kan være sikker på, at man nu ikke kommer til at skubbe til en dårlig kultur og til forråelsen. For der findes jo allerede i magtanvendelsesreglerne i dag nogle af de ting, som ordføreren står og snakker om, og som man så nu udvider yderligere for personalet til skade for borgerne.

Kl. 22:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Katrine Daugaard.

Kl. 22:46

Katrine Daugaard (LA):

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om ordføreren er tilfreds med den proces, der har været ved det her lovforslag, både i forhold til om man har brugt tid nok på det, om man har brugt tid nok på måske at

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren

Kl. 22:49

Kl. 22:51

Sara Emil Baaring (S):

Jeg har faktisk utrolig stor tillid til vores fagpersonale, og jeg tror på, at de godt kan tage de rette beslutninger. Men jeg synes også, at man har set eksempler på, at værdigheden nogle gange mangler, i forhold til om vi kan lade borgere, der har det utrolig svært psykisk, få lov at gå til i deres egen dårlighed, uden at vi griber ind, og det er her, hvor vi kommer til at kunne give vores personaler nogle yderligere redskaber til at kunne hjælpe borgerne videre. Og det tror jeg faktisk på er nødvendigt og noget, vi har brug for.

Kl. 22:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 22:49

Kl. 22:52

Rosa Lund (EL):

Onde tunger ville jo sige, at netop de regler, man laver, er en undskyldning for ikke at ansætte mere personale. Jeg er med på, at der her er uddannelseskrav, og jeg er med på, at man gerne vil have, at der kommer flere pædagoger, men hvad har man tænkt sig at gøre, hvis KL siger nej? For det er jo en forudsætning for det her lovforslag og den aftale, man i øvrigt har indgået, at KL siger ja, og at der er flere mennesker, der starter på pædagoguddannelsen, hvad jeg så kan forstå at regeringen med den anden hånd har tænkt sig at forringe. Men det er nok en anden debat.

Kl. 22:50

Kl. 22:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 22:50

Kl. 22:53

Sara Emil Baaring (S):

Igen vil jeg sige, at jeg har tiltro til, at vores personale kan træffe de rette beslutninger. Men jeg synes desværre også, vi i aviserne har set nogle eksempler på sager, hvor der har været brug for nogle flere værktøjer, og så opretter vi jo det her navn, som i de mest vidtgående tilfælde skal være med til at sikre retssikkerheden for borgeren.

Kl. 22:50

Kl. 22:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Charlotte Broman Mølbæk.

Kl. 22:50

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det, og tak for talen. Med den her lovbehandling i dag vil man til at give en lang række yderligere muligheder for magtanvendelse. Før i tiden måtte man kun bruge magt, når man enten selv eller andre eller personen selv var i fare. Nu vil man give muligheder for, at man fysisk kan anvende magt over for en borger, der er chikanerende eller på en eller anden måde er til gene for fællesskabet. Man ville give mange flere muligheder for aflåsning af fællesarealer, videoovervågning og fratagelse af unge menneskers mobiltelefoner. Det har fået kritik mange steder fra, og man skal være relativt døv for ikke at høre organisationernes kritik af manglende involvering i lige præcis det her.

Hvad er årsagen til, at Socialdemokratiet mener, at det giver god mening at udvide reglerne i så markant grad, som man vil med det her lovforslag?

Kl. 22:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Sara Emil Baaring (S):

Jeg vil gerne slå fast igen, at det jo er i yderste konsekvens, at der skal være muligheder for at bruge de her nye værktøjer. Nu var ordføreren selv inde på unge mennesker og mobiltelefoner. Hvis vi har et ungt menneske, der – hvad ved jeg – prostituerer sig selv via en telefon, kunne det jo være, at man så kan hjælpe det her unge menneske ved at tage en telefon fra det, ligesom jeg ville gøre over for mine børn, hvis de ligger oppe det halve af natten og ser TikTok, eller hvad det nu måtte være, så man ligesom får begrænset noget af det. Jeg tror, det er vigtigt, at vi prøver at træde lidt ind i nogle af de der arenaer, og der har manglet noget. Og så har jeg igen faktisk rigtig stor tiltro til, at vores faglige personale kan træffe de beslutninger.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 22:52

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Jeg prøver lige igen. Jeg håber ikke, det her bliver en anekdotisk fortælling om små enkeltsager, men jeg vil rigtig gerne høre: Hvad er datagrundlaget? Hvad er behovet? Hvad er den faglige analyse bag, at vi udvider magtanvendelsesområdet i så vid grad, som vi gør i dag?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Sara Emil Baaring (S):

Igen er det i alleralleryderste konsekvens, at vi kommer til at have den her mulighed. Men der er brug for, at den er der, for vi har set sager, hvor der er brug for det her. Og i Sammen om handicap har vi jo haft diskussionerne omkring det med SL og FOA osv., som også er inde på, at de har brug for nogle redskaber til at beskytte deres personale.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, og så går vi videre til den næste, og det er fru Heidi Bank fra Venstre. Velkommen.

Kl. 22:53

(Ordfører)

Heidi Bank (V):

Tak for det. Jeg skal sige, at jeg står her som vikar for Anni Matthiesen, vores handicapordfører. Lovforslaget her rummer tre dele, men det er klart, at det er den første del om ændringer af magtanvendelse, der har vakt mest debat, og derfor vil jeg også fokusere min tale på denne del af lovforslaget. Det lovforslag, vi her behandler, indebærer en meget svær balancegang, nemlig balancen mellem hensynet til borgerens frihed på den ene side og hensynet til personalets sikkerhed på den anden. De udvidede tilladelser skal i bund og grund skabe mere sikkerhed og tryghed for alle, og her taler jeg om både borgeren og personalet. Jeg har hørt mange eksempler, hvor manglende beføjelser simpelt hen skaber farlige situationer fra stort til småt. Jeg har hørt eksempler på borgere, der har haft adgang til skuffer og skabe, de ikke burde have haft adgang til, og eksempler på, at borgere har spist opvasketabletter eller affald. De her situationer er temmelig nemt afhjulpel med en lås til et køkken eller skab. Det handler om borgeres sikkerhed og sundhed.

Det foreslås også her at mindske registreringen af, hvornår man spænder eller løsner stofseler. Nogle handicappede har brug for at blive fastspændt for at kunne sidde oprejst, hvilket altså kan indebære en meget omfattende registrering, hver gang borgeren skal rykkes rundt. Derfor vil en lempelse af registreringen forhåbentlig kunne frigive tid til mere omsorg og pleje. Ligeledes kan et kamera være et arbejdsværktøj, f.eks. ved epilepsi eller kramper, og faktisk være med til at hjælpe med behandlingen af borgeren. På papiret kan overvågning, seler og låste døre lyde voldsomt, men når vi får eksemplerne frem, bliver det lidt lettere at forstå, at det rent faktisk er arbejdsredskaber, der kan hjælpe såvel borgere som personale.

I den tungere ende har vi jo desværre også hørt om eksempler på situationer, hvor udadreagerende borgere har såret eller ligefrem dræbt personale, der var der for at passe på dem. Det må ikke være så utrygt at gå på arbejde, og specialpædagogerne har længe efterspurgt flere værktøjer til at kunne håndtere udfordringerne og konflikter på deres arbejdsplads, og den udfordring synes jeg man med lovforslaget her efterkommer, selv om jeg igen gerne vil understrege, at balancen er rigtig svær.

Det er jo som nævnt særlig denne del af lovforslaget, som har givet anledning til stor debat og stor kritik. Derfor synes jeg også, det er vigtigt at fremhæve, at der vil blive stillet ændringsforslag til andenbehandlingen på baggrund af bl.a. de høringssvar, der er indkommet, og de drøftelser, vi har haft i Sammen om handicap.

Sidst vil jeg kort komme ind på lovforslagets to andre dele. For det første rummer forslaget en udvidelse af voksenansvar for anbragte unge, så det bliver lettere at fratage alkohol og stoffer fra unge mennesker samt inddragelse af f.eks. en mobiltelefon. Begge dele er ud fra et hensyn til den unges trivsel og sundhed. Det er klart, at den unges eget perspektiv er vigtigt at tage med. Barnets eller den unges synspunkt skal altid inddrages, når deres forløb skal planlægges, og der skal tages højde for alder og modenhed jævnfør hele den debat, vi har haft, i forbindelse med at vi lavede barnets lov.

Men jeg mener, det er sund fornuft, at vi udvider muligheden for at fjerne alkohol og stoffer fra anbragte unge, fordi rusmidlerne kan være en del af problemet, og det samme gælder mobiltelefoner, der kan være kilde til kommunikation med henblik på køb af stoffer, sugardating eller spil om penge. Så jeg mener, at denne ændring grundlæggende er af omsorg for unge i udsatte situationer.

Den tredje og sidste del handler om, at igangværende sager om underholdsbidrag ikke er blevet omfattet af forældelsesreglen på 10 år i forældelsesloven. Dette skal forhåbentlig gøre det lettere at indkræve underholdsbidrag retmæssigt, hvilket jo også er ganske fornuftigt. Med dette vil jeg sige, at Venstre støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 22:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er et par korte bemærkninger, og den første er til fru Charlotte Broman Mølbæk.

Kl. 22:58

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det. Tak for ordførertalen, og selv om jeg ved, at ordføreren i dag er vikar, så skal ordføreren absolut ikke snydes for at få et par spørgsmål. Jeg vil godt høre, om ordføreren er bevidst om og klar over, at der, når det drejer sig om de besparelser, man her snakker om, de administrative besparelser, bureaukratiet, der forsvinder, faktisk slet ikke er en eneste beregning for det, og at der intet datagrundlag er for det, men at det er sådan noget, der bliver sagt inde i forhandlingsrummet, og sådan noget, der bliver sagt til interviews.

Er ordføreren indforstået med, at der i forhold til de her udtalelser ikke er et datagrundlag og nogle beregninger for det, og er vi sikre på, at det ikke bare er fugle på taget?

Kl. 22:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 22:58

Heidi Bank (V):

Som jeg er bekendt med det, og som jeg har fået det nævnt, så handler det jo om, at man prøver at skabe nogle bedre rammer, der gør, at man både som personale, men også som beboer og i øvrigt også som medbeboer kan få en bedre hverdag. Det er det jo mit indtryk er hovedformålet med det her lovforslag.

Kl. 22:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 22:59

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Vi er totalt enige i, at hele sagen, casen, omkring stofseler er helt åbenlys, og det er absolut intet problem for SF at vedtage lige præcis den del. Men jeg er ret sikker på, at rigtig mange af de her mennesker, både dem, der har et handicap, de ældre, de unge mennesker, som nu kan se frem til, at man kan bruge fysisk magt, aflåse fællesarealer eller lave videokig osv., ikke på den måde oplever, at deres hverdag er blevet bedre. Og rent faktisk er det jo også sådan, at socialpædagogerne advarer mod dele af det her lovforslag. Er ordføreren bekendt med det?

Kl. 22:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 22:59

Heidi Bank (V):

Som det også fremgik af talen, kommer der jo også til at være nogle justeringer. Det, som jeg også synes det er vigtigt at understrege, er jo, at der ud over den enkelte beboer og personalet også er de øvrige beboere, og at det skal være et rart sted at bo, og at det skal være et rart sted at være sammen, og at det derfor også er vigtigt, at man har nogle arbejdsredskaber, som er fornuftige. Men det er jo klart, at det, hvis de arbejdsredskaber bliver misbrugt, altså hvis der ikke er en socialpædagogisk indsats, der fungerer, og der ikke er nogle ordentlige vurderinger af det, så ikke er i orden. Men den fare er der jo altid, og vi ved jo også, at der indimellem er nogle steder, hvor det slet ikke fungerer, og sådan må det selvfølgelig ikke være.

Kl. 23:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Katrine Daugaard.

Kl. 23:00

Katrine Daugaard (LA):

Jamen jeg vil også undlade at spørge til sådan meget tekniske ting, når nu ordføreren er afløser. Men jeg tænker, at ordføreren har styr på Venstres menneskesyn og værdier, og jeg synes, at det lovforslag, der blev sendt i høring, afslører et, vil jeg nærmest sige, ikke så godt menneskesyn. Jeg er derfor interesseret i at vide, om de her forslag, som jo nu udgår helt, og som har med indelåsning af mennesker at gøre, er noget, der har groet i Venstres baghave.

Kl. 23:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Heidi Bank (V):

Jeg tror jo, at jeg, fordi jeg står her som afløser og ikke har været med i forhandlingsrummet, skal forholde mig til det, der ligger nu. Det, jeg jo kan se, er, at der er en ordfører her, som udtrykker tilfredshed med, at der sker nogle ændringer, og det er der, hvor vi står. Men ellers tak for at tage hensyn og ikke at spørge om det meget tekniske.

Kl. 23:01

tidligere spørgsmål til Socialdemokratiets ordfører – veluddannede pædagoger, for det er simpelt hen også nødvendigt for, at vi kan levere den kvalitet, der skal til. Det er jo noget, vi sidder og arbejder på i øjeblikket, altså ser på, hvor langt vi kan komme med det, for det er jo en del af udfordringen på området. Hvis vi ikke sørger for det, kan vi ikke levere den kvalitet.

Kl. 23:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:04

Katrine Daugaard (LA):

Det, der ligger nu, ligger jo sådan, fordi vi er nogle andre partier, som har været med til at forhandle videre på det, som regeringspartierne først havde fremsat som lovforslag og sendt i høring. Der indgik jo meget vidtgående magtanvendelse. Man foreslog jo at låse handicappede mennesker inde i op til 10 timer i døgnet. Er det virkelig Venstres politik og menneskesyn, at sådan noget skal være tilladt?

Kl. 23:01

Rosa Lund (EL):

Men så synes jeg bare, at det er en lille smule mærkeligt, at den måde, man så gerne vil levere den kvalitet på, er ved at korte ½ år af pædagoguddannelsen, som i forvejen ikke har nogen undervisningstimer. Altså, jeg har meget svært ved at se, hvordan det skulle give bedre pædagoger, at man korter uddannelsen ned. Men nu er ordføreren jo så uddannelsesordfører, og så kan ordføreren måske komme med en forklaring på, hvordan det, at man nu foreslår at skære ½ år af pædagoguddannelsen, skulle give bedre pædagoger.

Kl. 23:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 23:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 23:04

Heidi Bank (V):

Jamen jeg synes jo, at det er en meget vigtig del af det at have en lovproces – og det håber jeg også at ordføreren er enig med mig i – jo netop er, at når man sidder og laver aftaler, hvor der kan være usikkerheder, og det kan der også være mellem partierne, og man står måske ikke helt ens, så er det jo vigtigt, at vi i høringsprocessen netop får de svar ude fra virkeligheden, og at man derfra har fået mulighed for at regulere, så man får en lovgivning, der hænger ordentligt sammen, og som løser det, der skal løses, men heller ikke mere.

Kl. 23:02

Heidi Bank (V):

Altså, nu har jeg jo ikke set, at der skulle være kommet et forslag fra regeringen om at cutte ½ år, men jeg har godt set, at der har været en annoncekampagne for en række fagforeninger, som har været bekymret. Men det kan være, at ordføreren ved mere, end jeg ved.

Kl. 23:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Rosa Lund.

Kl. 23:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Karina Adsbøl.

Kl. 23:04

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Og jeg har selvfølgelig også respekt for, at ordføreren, der står på talerstolen, er vikar. Men jeg vil alligevel gerne spørge ordføreren, om man ikke gør sig nogen overvejelser om, hvad det her lovforslag kommer til at betyde for den kultur, som man ser i hvert fald ser på nogle bosteder, desværre – det skulle vi jo gerne undgå. Jeg deler fuldt ud intentionen om, at der skal mere og bedre uddannet personale til, men så kan jeg bare ikke forstå, at man fra regeringens side står og siger, at det kun kan lade sig gøre, hvis KL siger ja. Hvad har regeringen tænkt sig at gøre, hvis KL siger nej? Eller hvad har Venstre tænkt sig at gøre, hvis KL siger nej?

Kl. 23:02

Karina Adsbøl (DD):

Tak. Jeg havde egentlig besluttet ikke at stille ordføreren et spørgsmål, men så sagde ordføreren noget, så jeg bliver nødt til at stille et spørgsmål alligevel. Som jeg forstod det på ordføreren, sagde ordføreren, at det her lovforslag skal give en mere tryk hverdag, og så er det bare, jeg må spørge Venstres ordfører: Betyder det, at øgede magtbeføjelser giver en øget tryk og en bedre hverdag for beboere og personale? Skulle jeg forstå det på den måde?

Kl. 23:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 23:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 23:05

Heidi Bank (V):

Nu er det sådan, at jeg faktisk sidder og ved noget om uddannelsesområdet, for der er jeg jo ordfører. Vi er jo også optaget af, at vi får sikret endnu flere – det var ordføreren også inde på i sit

Kl. 23:03

Heidi Bank (V):

Hvis man har sådan en ekstra glæde ved at bruge magtanvendelse, så er det ikke plus, men det er jo ikke det, der ligger i det her forslag. Det, der ligger i det forslag, er, at man giver nogle arbejdsredskaber til at tackle situationer, hvor f.eks. en beboer skader sig selv, hvis man ikke tager de redskaber i brug. Derfor ligger der jo faktisk en meget stor omsorg i det. Men det er klart, at hver gang man giver tilladelse til, at der kan bruges magtanvendelse, skal man jo også have et fokus på, at det ikke bliver misbrugt. Selvfølgelig skal man det.

Kl. 23:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:06

Kl. 23:08

Karina Adsbøl (DD):

Der er jo allerede muligheder i dag, hvis man er til skade for sig selv eller andre. Altså, her øger man nogle magtbeføjelser. Jeg kan oplyse ordføreren om, at der blev indgået en aftale på ældreområdet i 2018 omkring magt, og der blev indgået en særskilt aftale på handicapområdet, hvor alle partier netop sad og forhandlede det her længe, og tilbage i 2017 blev der i forbindelse med voksenansvarsløven indgået en aftale, og nu her er det hele kastet i et lovforslag. Er Venstre tilfreds med det?

Kl. 23:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 23:06

Heidi Bank (V):

Vi er jo en del af den her regering, så jeg ved ikke, hvad ordføreren mener med spørgsmålet. Ellers var vi jo ikke med her, hvis vi ikke var det.

Kl. 23:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det Runa Friis Hansen.

Kl. 23:06

Runa Friis Hansen (EL):

Tak for det. Jeg skal også prøve at være flink. For 6 måneder siden indgik alle Folketingets partier en aftale om psykiatri, hvori nedbringelse af brug af tvang var en af de fire pejlemærker, vi skulle gå efter her i 2024. Vi talte bl.a. om – det står også i teksten – og jeg citerer:

»Der skal være et stort fokus på det relationelle arbejde mellem patienter og personale, så patientens ønsker inddrages i videst muligt omfang for at forebygge tvang, men også når tvang er nødvendig, så der kan tages højde for den enkeltes egen opfattelse og vurdering af indgrebet.«

Nu er I så med i den her aftale, hvor der godt nok er indsat en kort tekst om, at det drejer sig om de mest ekstreme magtanvendelsesforslag, altså den del, der pilles ud. Men paradigmeskiftet står jo ved magt. Mennesker med handicap, handicaporganisationerne og Ældre Sagen har alle sammen kritiseret det her lovforslag. Så det, jeg vil spørge ordføreren om, er: Vil ordføreren forklare, hvad ordføreren mener om magtanvendelse, og hvad der har ændret sig i forhold til den aftale, vi indgik omkring psykiatri i forhold til nedbringelse af tvang.

Kl. 23:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 23:08

Heidi Bank (V):

Som jeg læser lovforslaget her, er der jo tale om, at der først og fremmest her er en stor fokusering på, at der skal være en socialpædagogisk indsats, og at man skal sikre, at inden man overhovedet tager nogle af de her redskaber i brug, har der været en dialog, som man har prøvet for at komme frem til det samme resultat, uden at tage de her redskaber i brug.

Så er der jo også de steder, hvor det simpelt hen er en lettelse. Det er i forhold til noget af det, der bliver registreret som en form for magtredskab, altså f.eks. det med, at en sele kan holde en siddende oprejst. Der prøver man at gøre det mere lempeligt, i forhold til at man kan bruge noget, der faktisk har en praktisk betydning, for at borgeren også kan have en ordentlig hverdag.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 23:08

Runa Friis Hansen (EL):

Så vil jeg prøve at spørge om noget andet. Hvor går grænsen for jer? Altså, hvad er forskellen på, at man er indlagt i psykiatrien, og at man bor ude på et bosted?

Kl. 23:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 23:09

Heidi Bank (V):

I forhold til det her lovforslag går det jo ud på, at man prøver at sikre, at vi giver nogle redskaber til personalet, der gør, at både den borger, der bor der, men også de øvrige borgere kan have en god og fornuftig hverdag. Så er det selvfølgelig også en forudsætning, at man har brugt de socialpædagogiske redskaber først og prøvet at finde løsninger, inden man tager magtanvendelse i brug.

Lad os nu sige, at det var sådan noget som en telefon, man ville tage fra en ung borger, der bor på et bosted. Der ved vi jo alle sammen, at hvis det er et ungt menneske, synes de at det er noget af det værste, der overhovedet kan ske, og derfor skal det jo også ske på en måde, hvor det er en fornuftig tilgang fra personalets side.

Kl. 23:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Vi går videre til den næste ordfører, og det er fru Karina Adsbøl fra Danmarksdemokraterne. Velkommen.

Kl. 23:10

(Ordfører)

Karina Adsbøl (DD):

Tak for det, formand. Det her lovforslag, der er blevet fremsat, er jo alt for vidtgående: indelåsning, som må vare op til 10 timer på et døgn, tvangsflytning af beboere på botilbud osv. osv. Forslaget er en revision af magtanvendelsesreglerne. Lovforslagets første del omhandler voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktions- evne, og lovforslagets anden del omhandler anbragte børn og unge. Lovforslaget indeholder en række forslag, der udvider mulighederne for magtanvendelse i forskellige situationer i plejeboliger og på bosteder, og det foreslås, at magtanvendelse i mindre grad end i dag skal registreres i udvalgte tilfælde.

294 siders høringssvar er der til det her lovforslag – det er alarmerende. Så bliver jeg nødt til at spørge, om ministeren er ved at lave nogle af de samme fejltagelser, som blev begået i fortiden.

Jeg henviser bl.a. til ministerens tale på Comwell Bygholm Park i Horsens den 11. september 2023, hvor ministeren stod og sagde, og jeg citerer:

»Kære alle sammen. Mange af jer har ventet ufatteligt længe på arrangementet i dag og på det lille, men afgørende ord, som jeg vil sige om lidt. Nogle af jer har tvivlet på, om det nogensinde ville blive sagt, men i dag sker det – endelig. I dag tager vi formelt stilling til den vold, de svigt og de overgreb, som tidligere anbragte i sær- og åndssvageforsorgen blev udsat for.«

Citat slut. Ministeren sagde samtidig også i sin tale:

»Det var ulovligt at slå de anbragte. Den historiske redegørelse viser, at der blev begået vold i hele perioden fra 1933 til 1980.«

Den historiske fortid har man svært ved at forstå og svært ved at sætte ord på. Men i dag har vi desværre også været vidne til

grusomme hændelser. Børn er blevet udsat for vold og brug af magt af voksne på døgninstitutionen Nexus i Årevis. Det erkender flere ansatte, der nu står frem, og i TV 2-dokumentaren vises 34 tidligere anbragte børn og 21 ansatte, og samlet set er der tegnet et rystende billede. Det har skjulte optagelser jo vist. Vi har set det på ældreområdet, og vi har også set »Nødråb i natten« om botilbud, altså nogle eksempler på steder, hvor den social- og sundhedsfaglige samt den socialpædagogiske indsats har fejlet, og ministerens løsning er mere magt.

Derudover rejser hele sagen om bl.a. Nexus også en række andre spørgsmål, for hvor har socialtilsynet været? Hvor har det personrettede tilsyn, som kommunerne er forpligtet til at gennemføre, været? Og hvordan har volden kunnet fortsætte og blive ved? Der er hensyn at tage – et hensyn til de mennesker, der har brug for hjælp og støtte i deres dagligdag, og der er også hensyn til personalet i forhold til deres arbejdsrammer og arbejdsvilkår, og det er jo ikke enten-eller. Den balance prøvede et flertal i 2018 at finde, og derfor blev der lavet særskilte aftaler på det her område, som jeg også stillede spørgsmål til Venstres ordfører om, i forhold til om Venstres ordfører var bekendt med det. Der fremgik det jo også, at der mindst en gang om året skulle være en opfølgning, og den opfølgning er ikke sket fra ministeriets side.

Skulle vi ikke hellere arbejde for at forebygge og sikre bedre uddannelse og bedre muligheder for efteruddannelse frem for at åbne for mere magt, så vi sikrer, at hvad enten det handler om unge mennesker, ældre mennesker eller mennesker med handicap, får de det helt rigtige tilbud i første omgang med det rette, kvalificerede personale, som er uddannet til netop den målgruppe, og de rigtige rammer? Ministeren vil med lovforslaget gøre det muligt at inddrage mobiltelefoner og andet elektronisk udstyr fra anbragte børn. Nu nævnte jeg før Nexus. Hvis børnene her ikke havde haft deres mobiltelefoner i de situationer, havde de f.eks. ikke kunnet dokumentere det, der foregik med dem. Jeg er helt med på, at der er en balancegang, men det sætter bare tingene lidt i perspektiv.

Det er helt rigtigt, at det er vigtigt at have klare rammer og retningslinjer, men det, der lægges op til med det her lovforslag, er slet ikke indhegnet. Det er sådan en gummiparagraf, og der har jeg brug for at få det hegnet ind, og det er også det, der påpeges i høringssvarene. Ministeren mener så, at det er nødvendigt af hensyn til at sikre barnets eller den unges trivsel, sundhed og udvikling. Og det er så ministeriets opfattelse, at der med indførelse af en mulighed for at inddrage mobiltelefoner m.v. også kan være brug for adgang til inddragelse, og at man kan effektuere det med fysisk magtanvendelse, idet det vurderes usandsynligt, at personalet altid vil kunne lykkes via pædagogisk arbejde at få barnet eller den unge til frivilligt at udlevere sin mobiltelefon eller andet kommunikationsudstyr.

Jeg er simpelt hen så ærgerlig over, at tiden løber, for jeg har så mange spørgsmål: Vil der være klageadgang med den nye paragraf? Hvem følger op på, at magtanvendelse var korrekt, hvis man ændrer den? Vi mener, at begrænsning af brug af mobiltelefoner og elektrisk udstyr skal ske ved pædagogiske indsatser. Jeg håber, der kommer nogle spørgsmål. Tak for ordet.

Kl. 23:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Jeg kan glæde ordføreren med, at det gør der. Der er i hvert fald to indtil videre, der har korte bemærkninger. Den første er fru Charlotte Broman Mølbæk.

Kl. 23:15

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Nej, det skal ikke hedde sig. Og tak til ordføreren for talen. Nu kender jeg også fru Karina Adsbøl som en meget dedikeret person, særlig når det gælder handicapområdet, men i virkeligheden også i forhold til mennesker, der er på de her forskellige bosteder. Det her

handler jo ikke kun om mennesker med handicap, og det er jo det, der er det skøre ved det her lovforslag, nemlig at man putter alting i én bøtte, og det er, som om man ikke helt har tænkt sig om, i forhold til hvad det egentlig er, man har gang i, og hvor vidtrækkende det faktisk er for en masse ældre, der bor på ældrecentre og er i andres varetægt, og for unge mennesker, der er anbragt, og så også for mennesker med handicap. Så jeg kunne godt tænke at høre ordføreren, om vi måske skulle prøve at hjælpes ad med at se, om vi kunne kvalificere til det her i udvalgsarbejdet og ved at dykke meget dybere ned i de mange forskellige elementer, der er, så vi kan prøve at få hegnet det her ind. For *nogen* må jo hjælpe lidt med at begrænse skaden.

Kl. 23:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 23:16

Karina Adsbøl (DD):

Ja, det er jeg helt enig med ordføreren i, for det her lovforslag rejser så mange spørgsmål. Tilbage i 2018 sad man netop længe inde i det forhandlingsrum og indgik aftaler på særskilte områder inden for det her område. Der blev også nedsat et Teknologiråd, som skulle komme med råd og vejledning til ordførerne. Udfordringen er så, at den opfølgning, der skulle have været, ikke er blevet lavet. Så man har ikke fulgt op på det fra ministeriets side, i forhold til at man skulle indkalde aftalepartierne. Det var den ene ting.

Den anden ting er, at vi rigtig gerne vil være med til at kigge på, hvordan vi kan få hegnet det her ind, for det er en kæmpe udfordring. Det, som det handler om – og vi ved det jo – er tit og ofte, at nogle af de borgere, altså unge mennesker og andre, bliver visiteret til et tilbud, der ikke passer til dem, og inden for den målgruppe placerer man så alle mulige mennesker, der bliver blandet sammen, og det kan give nogle udfordringer netop i forhold til personalet og de rammer, der er.

Kl. 23:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 23:17

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Jeg bliver rigtig glad for, at ordføreren løfter lige præcis det argument. For nu har vi hørt, at pædagogerne og de ansatte ude på bostederne skal have flere redskaber. Hvad med, at vi begyndte at kigge på, om vi har de rigtige tilbud til de her borgere, i stedet for at vi bare putter alle mulige borgere ind i nogle tilbud, hvor man overhovedet ikke har ansatte til at give den rigtige specialiserede hjælp, og hvor man ikke har indrettet stedet til lige præcis de udfordringer, man har. Så det synes jeg er en meget vigtig pointe, som netop også handler om at kigge på det fra borgerens synsvinkel. Der er jo ikke nogen borgere, der render rundt i den her verden og bare slår til højre og venstre for at genere andre; det er, fordi de ikke får den rigtige hjælp.

Kl. 23:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 23:18

Karina Adsbøl (DD):

Vi kan også se det på specielt ungeområdet, kan man sige, når man kigger på nogle af de af unge mennesker. Altså, der er jo eksempler på, at sårbare unge, der udøver selvskade og har psykisk sygdom, bliver placeret sammen med dybt kriminelle unge, så der er en

kæmpe udfordring. Til det her lovforslag kan man jo sige: Hvorfor er man ikke startet i den anden ende først, i forhold til hvordan vi sigter på at forebygge de situationer, der kan opstå? Her starter man så med, at der skal være flere magtbeføjelser, og det er bekymrende.

Kl. 23:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Rosa Eriksen.

Kl. 23:18

Rosa Eriksen (M):

Tak for en god tale. Det mener jeg virkelig. Altså, mere uddannelse, det rigtige tilbud første gang – du siger så mange gode ting, som er med i Sammen om handicap, som er en aftale, I er gået ud af. Mange af de ting, som ordføreren står og siger, er netop det, vi vil. Vi vil lave en specialeplanlægning, så vi sørger for, at borgere med udfordringer får den rigtige hjælp første gang.

Så jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge ordføreren om noget. Når ordføreren har de meninger og vi havde den her rammeaftale, hvor der skulle forhandles igen, hvordan kan det så være, at Danmarksdemokraterne ikke er med?

Kl. 23:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Jeg ved godt, at folk er ved at være trætte, men der er flere, der kommer til at bruge direkte tiltale. Det må man ikke, heller ikke selv om vi nærmer os midnat.

Ordføreren.

Kl. 23:19

Karina Adsbøl (DD):

Jamen hvorfor er der så brug for det her lovforslag? Det kunne man så stille et stort spørgsmål om. Jeg kan godt sige, at baggrunden for, at vi ikke er med i den aftale, simpelt hen er, at præmissen er forkert. Det handlede om at reducere udgifterne, og der var flere ting i det.

Man kan sige, at hvis det var intentionerne med den aftale og det er det, man gerne vil, kan man så undre sig over, at man fremsætter sådan et indgribende lovforslag og vil anvende mere magt over for mennesker. For der er en kæmpe mistillid på området for mange, også pårørende, som kæmper til daglig, på grund af de avisartikler og dokumentarer, man indimellem har været vidne til.

Så det er jo den helt forkerte, omvendte rækkefølge. Jeg vil gerne være med. Jeg har kæmpet i mange år for at give mennesker med handicap bedre vilkår og større retssikkerhed. Jeg har også arbejdet for det i forhold til hjælpemidler og andre ting.

Kl. 23:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:20

Rosa Eriksen (M):

Jeg synes, at det er super ærgerligt, at ordførerens parti ikke er med. Det må jeg bare sige. For jeg tror faktisk ikke, at vi er længere fra hinanden end som så.

I forhold til det her om mere magt: Præmissen for at udøve magt de her steder er jo ikke ændret. Det her lovforslag er ikke et oplæg til, at personalet skal tilsidesætte deres pædagogiske faglighed. Det er et forsøg på at imødekomme nogle behov, der er derude, både fra borgere og ansatte, hvis de står i tilspidsede situationer. Er det egentlig ikke sund fornuft?

Kl. 23:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Karina Adsbøl (DD):

Nej. Det er ikke sund fornuft. Vil der være klageadgang med den nye paragraf? Det er et af de spørgsmål, jeg også stiller. Og hvem følger op på det her? Hvem følger op på, at den magtanvendelse, man anvender, også er korrekt? Hvem følger op på, at de socialpædagogiske initiativer har været forsøgt, inden man tyer til magt? Altså, det stiller så mange spørgsmål, når man vil øge magtbeføjelser – set i lyset af at der har været indgået aftaler for ikke så mange år tilbage for netop at nå et kompromis i forhold til at afveje de her balancer.

Kl. 23:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Rosa Lund.

Kl. 23:22

Rosa Lund (EL):

Tak for ordet, og tak for talen. Jeg var enig i næsten det hele, og det er alligevel sjældent, at jeg er det, når talen kommer fra Danmarksdemokraterne. Jeg vil gerne spørge ordføreren, hvad man i Danmarksdemokraterne tænker om, at man har taget det her lovforslag om magtanvendelse og kæder det sammen med aftalen om Sammen om handicap.

Kl. 23:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 23:22

Karina Adsbøl (DD):

Altså, det er jo meget snu – hvis man gerne vil have et flertal – på den måde at putte tingene ind i det her, sådan som regeringen gør. Men fra min side at se er det meget forkert, og det er der flere årsager til.

Det er bl.a., fordi der ligger aftaler på de her områder, som man sådan set har været mere eller mindre ligeglade med. Flere partier har jo siddet inde i et forhandlingsrum, og dengang adskilte man det netop. Der lavede man en aftale om magt på handicapområdet, man lavede det særskilt for ældreområdet, og man lavede det særskilt for voksenansvarsloven. Der ligger aftaler alle de steder. Her putter man det hele ind i en stor pærevælling, selv om der er stor forskel på, hvordan mennesker skal behandles individuelt, afhængigt af hvilken situation de er i. Men øget magt er i hvert fald ikke vejen frem.

Kl. 23:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 23:23

Rosa Lund (EL):

Jeg er meget enig i analysen, må jeg bare sige. Personligt er jeg meget forundret over, at man siger ja til et lovforslag, hvor man i hvert fald prøver at spinne sig ud af det ved at sige, at man har fået fjernet de værste ting, når vi har set lakkede dokumenter – os, der ikke har været i forhandlingslokalet – om, at de her ting allerede var taget ud. Det er jo ikke noget, ordføreren skal stå på mål for, og de andre ordførere kommer jo også op på talerstolen. Jeg er bare forundret over, at man ville spinne sig ud af en situation, hvor mennesker med handicap, udsatte borgere, i det her land bliver behandlet dårligere.

Kl. 23:24

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:24

Karina Adsbøl (DD):

Jeg er simpelt hen så glad for, at fru Rosa Lund og jeg er så enige om de ting, der foregår. Jeg må også sige, at vi blev inviteret meget sent med i de forhandlinger. Jeg tror, at det var om fredagen. Og så tænker man, at man jo godt kan prøve at gøre et forsøg for at gøre tingene bedre. Men hele præmissen var simpelt hen forkert. Ud over det siger aftalepartierne, at det var for at bruge flere penge på velfærd, og at man kan spare noget på bureaukratiet. Men der er jo ikke nogen som helst garantier, for kommunerne kan bruge pengene på hvad som helst og ikke på velfærd eller mennesker med handicap.

Kl. 23:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi går videre til den næste, og det er fru Charlotte Broman Mølbæk fra SF.

Kl. 23:25

(Ordfører)

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det, formand. Det er en meget speciel proces, vi har haft med det her lovforslag, og derfor er jeg nødt til at starte med at knytte et par ord til processen.

Regeringen satte pludselig det her lovforslag, som lægger op til markant og udvidet adgang til magtanvendelse, i høring. Lovforslaget blev til uden reel inddragelse af de organisationer, som varetager borgernes interesser, og derfor har handicaporganisationer som DH, Lev, CP Danmark, Alzheimerforeningen og Autisme- og Aspergerforeningen afgivet meget kritiske høringssvar. Det samme har Børns Vilkår, De Anbragtes Vilkår, Børnerådet, Ældre Sagen, Dansk Socialrådgiverforening og Institut for Menneskerettigheder. Jeg har deres høringssvar med her, for de er nemlig ikke blevet hørt særlig meget i forbindelse med lovforslaget, så nu ligger høringssvarene i hvert fald her på talerstolen.

Mange har råbt vagt i gevær, fordi de mener, at lovforslaget går for vidt, at bestemmelserne ikke er heget godt nok ind, og at borgernes retssikkerhed forringes markant. Det er bekymrende, at behovet for at udvide magtanvendelsesreglerne netop ikke er blevet ordentligt dokumenteret. De berørte borgere ønsker ikke blevet undersøgt, og der mangler viden om omfanget og årsagerne til magtanvendelse. Så når vi griber ind i nogle af de mest sårbare borgere selvbestemmelsesret, skal der være klar dokumentation for behovet.

Der har så op til 6 dage inden lovforslagets førstebehandling været forhandlinger om en stor aftale i Socialministeriet. Et af hovedformålene med aftalen er at spare penge, og de partier, der ville være med i aftalen, skulle nikke ja til dette lovforslag, dog med nogle ændringer. Men ændringerne er ikke blevet indarbejdet i lovforslaget, inden det blev fremsat i sidste uge, og den nævnte forhandlingsproces har foregået totalt lukket. Det betyder, at aftalepartierne ikke får mulighed for eller har tid til den kritiske stillingtagen samt løbende dialog med relevante organisationer under lovbehandlingen, som der altid bør være i forbindelse med et lovforslag af det her omfang. At partier uden for aftalen kun har meget kort tid til at forholde sig til konsekvenserne af lovforslaget, er også under al kritik. Ikke mindst medfører det, at lovbehandlingen i dag reelt er en pseudoprocess. Det er dybt problematisk.

Jeg anerkender, at ministeren vil stille nogle ændringsforslag, bl.a. i forhold til flytning uden samtykke og muligheden for at indelukke borgere i egen bolig op til 10 timer. Jeg begriber ikke, at man i første omgang kan tænke, at det kan være en god idé at indespærre udsatte borgere i 10 timer, men det er naturligvis alt andet lige positivt, at man har fjernet det fra lovforslaget. Ikke desto mindre er der stadig tale om en udvidelse af magtanvendelsesreglerne, bl.a. når det gælder fysisk fastholdelse, tilbageholdelse, tilbageførsel og

videoovervågning. Det er særlig bekymrende i kombination med, at aftalen med KL og regeringen fra i forgårs nu også betyder markante forringelser og nedskæringer på det specialiserede socialområde. Jeg har svært ved at forstå, på hvilket grundlag man har konkluderet, at det er den rigtige vej at gå.

Samtidig er det et område, hvor hverken retssikkerhed eller kvalitet i forvejen har det for godt. Omgørelsesprocenten i Ankestyrelsen er meget høj. På landets bosteder er det cirka halvdelen af personalet, der har en relevant uddannelse, men nu får alle adgang til øget brug af magtanvendelse. På både handicap-, ældre- og anbringelsesområdet har vi desuden løbende været vidne til triste og skandaløse historier om omsorgssvigt, overgreb og forråelse. I efteråret afslørede Operation X, hvordan de allermost sårbare med udviklingshandicap blev groft svigtet, og så sent som i marts bragte TV 2 en dokumentar om anbringelsesstedet Nexus, hvor de ansatte brugte alt for meget og alt for voldsom magtanvendelse over for børn og unge. De dokumentarer bliver ved med at spøge i mit hoved, når vi i dag behandler dette lovforslag. Og i dag, hvor regeringen vil give flere muligheder for magtanvendelse, har socialministeren endda politianmeldt Nexus for deres overgreb på anbragte unge.

Er det virkelig tid til at give mulighed for mere magtanvendelse? Og det bliver endda ledsaget af et socialt nævn, hvor DH skal sidde sammen med KL, der skal pleje kommunernes interesser, og så er der godt nok en dommer med også. Det er svært at se, hvordan den socialfaglige vurdering kommer til at fylde i de afgørelser.

Jeg har selv som socialpædagog stået i situationer, hvor der er blevet brugt magtanvendelse, både på bosteder for mennesker med handicap og med unge anbragte, og magtanvendelser må aldrig stå i vejen for ressourcer, omsorg og god socialpædagogik, og de må for alt i verden ikke blive rutineprægede eller brugt til at disciplinere borgere. Kvaliteten og vidensgrundlaget skal være på plads, før vi generelt udvider adgangen til magtanvendelse, og når vi gør det, skal reglerne være klokkeklart afgrænsede.

SF regner ikke med at kunne støtte lovforslaget. Vi kommer nok til at sende nogle ændringsforslag over, og hvis det ændrer lovforslaget, kan det være, vi kan arbejde med det. Men i den form, som det ligger, kan vi ikke støtte det. Så skal jeg huske at hilse fra DF, der har de samme bekymringer i forhold til lovforslaget, særlig med hensyn til de yderligere beføjelser, og som også vil dykke dybere ned i det i den kommende udvalgsbehandling.

Kl. 23:30

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en, der har ønsket en kort bemærkning, og det er fru Rosa Eriksen, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 23:30

Rosa Eriksen (M):

Jeg vil gerne spørge, om ordføreren har tillid til sin egen faggruppe, som ordføreren også refererede til.

Kl. 23:30

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:30

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Ja, selvfølgelig har jeg det. Det er mine tidligere kolleger; det er dem, jeg har læst til pædagog med. Men jeg ved godt, hvad det er for nogle vilkår, der er derude. Mine tidligere studiekammerater ved godt, hvad det er for nogle vilkår, man arbejder med derude. Og tænk, nu har regeringen, inklusive ordførerens regeringsparti, valgt at sige: Nu skal vi skære ned på det her område. Vi ved, at der er udfordringer på bostederne derude. Hvordan kan man se en fremtid, hvor der er mere uddannet personale og mindre magtanvendelse med

lige præcis det her sammensurium af en mærkelig rammeaftale, man har lavet sammen med det her lovforslag?

Kl. 23:31

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 23:31

Rosa Eriksen (M):

Det kan jeg sagtens svare på: Det er, fordi vi vil fjerne alt det, der ikke kommer borgerne til gavn. Og de penge, der er tilbage, skal kommunerne have lov til at bruge netop på mennesker med handicap, eller hvad der er brug for.

Men jeg er lidt bekymret for den her debat; jeg er bekymret for, om vi får skabt en kløft mellem vores velfærdssamfund og os herinde. For det lyder, når ordføreren taler, som om hele verden er i brand og alle har det helt forfærdeligt, og at vi herindefra bare vil indføre magtanvendelse for at komme af med nogle mennesker. Hvad tænker ordføreren om det?

Kl. 23:32

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:32

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Jeg tænker, at regeringen har glemt at lytte til alle de organisationer, som taler på vegne af de her borgere. Hvis man læser alle hørings-svarene, kan man se, hvad de siger på de her borgeres vegne. Det er forhåbentlig for borgernes skyld, at vi er sat i verden, og det er også derfor, at SF er her på talerstolen.

Men jeg vil sige, at med de ekstra ting med, at man fjerner det reelle frie valg for borgere, og at det ikke må koste mere med et alternativt tilbud, fjerner man rettigheder. Man fjerner mere selvbestemmelse og frihed for borgere på bosteder og en lang række andre ting, både med det her lovforslag og rammeaftalen. Og der er jo en grund til, at vi i sidste ende ikke kunne blive enige om en aftale. Vi er dybt bekymrede både for aftalen, men også for de vilkår, der er i dag.

Kl. 23:32

Formanden (Søren Gade):
Fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 23:32

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Jeg vil bare forsøge at høre ordføreren, om vi sammen kan rette en lille misforståelse. For det, at man gerne vil sikre rettigheder til borgerne, er jo ikke et udtryk for mistillid til personalet. Den afbureaukratisering – i gåseøjne – man laver med det her lovforslag, er jo at fjerne retssikkerhed for borgerne, i hvert fald i Enhedslistens perspektiv. Jeg lytter mig til i ordførerens tale, at det er det samme i SF's perspektiv, men jeg vil gerne have SF's ordfører til at bekræfte det.

Kl. 23:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 23:33

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Jeg vil godt sige tak til fru Rosa Lund for at præcisere det og sætte det meget tydeligt op, for det er lige præcis sådan, vi i SF også ser det. Og det er i øvrigt også sådan, jeg selv har set det, da jeg var i felten og stod med de her svære situationer, hvor det faktisk gav

rigtig god mening, at der var rammer og grænser for, hvordan vi bruger magtanvendelse, og at vi i øvrigt også reflekterede over det.

Det, der netop mangler med den her aftale, som jeg synes er så dybt bekymrende, er forskellige former for datagrundlag, analyser eller andet, der kan begrunde, hvorfor man i så høj grad skal udvide det, og hvorfor det overhovedet er nødvendigt. Jeg får kun nogle anekdotiske historier, men jeg tror simpelt hen ikke, det er et rigtig stærkt og godt grundlag at stå på, og så har jeg svært ved at se, hvorfor vi skal udvide det i en sådan grad. Om ikke andet må vi da i hvert fald være rigtig dygtige til at hegne det meget præcist ind, så det ikke bliver en glidebane, som jeg er bekymret for at det bliver nu.

Kl. 23:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Charlotte Broman Mølbæk fra Socialistisk Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til fru Katrine Daugaard fra Liberal Alliance.

Kl. 23:34

(Ordfører)

Katrine Daugaard (LA):

Tak for det, formand. Det her lovforslag har med god grund fyldt utrolig meget, både i pressen, på SoMe og på Christiansborg, lige siden det blev sendt i høring. Rygterne om, hvad der gemte sig i det, løb hurtigt, og når man læste, hvad folk skrev, tænkte man: Det kan da ikke være rigtigt; de må da have misforstået noget; der er da ikke nogen på Christiansborg, der kan finde på at foreslå at låse borgere inde, og da slet ikke i op til 10 timer i døgnet; aflåsning af døre til borgeres egne boliger – ej, ved du nu hvad! Men den var god nok, og den slags politiske holdninger skal kritiseres.

Dette er ikke løsninger, man i et land som Danmark skal så meget som tænke på at gøre brug af. At regeringen ikke alene har gjort sig tanker, men også ender med at gøre alvor af dem med det lovforslag, der i dag behandles, vidner ikke kun om et dybt kritisabelt menneskesyn, men også om en regering, der ikke har kunnet levere ordentlige svar på de udfordringer, som det specialiserede socialområde har. Magtanvendelser kan aldrig og må aldrig erstatte socialpædagogisk faglighed.

Forslaget indeholder dog også en lang række af ting, som vi i LA hilser velkommen. Reglerne er på nogle punkter for rigide. Det er de f.eks., når det gælder brug af stofselser, hvor det i dag skal noteres, hver gang en medarbejder klikker selen op og i, selv om der er en forhåndsgodkendelse og selen er der for at forhindre en borger i at falde ud af sin kørestol. Vi finder det i Liberal Alliance bestemt bedre, at medarbejdernes tid bruges på borgerne end på seleklikskemaer.

Forslaget giver også mulighed for kamerakig, hvilket nogle borgere vil foretrække, i og med at det ikke forstyrrer en sovende borger. Har man i dag en nattevagt, må man ikke låse sin dør, hvilket desværre resulterer i, at andre beboere kan rende rundt om natten og begå seksuelle overgreb. Med kamerakig kan borgeren faktisk låse sin dør. I den forbindelse er det Liberal Alliances holdning, at en borger altid bør kunne sige nej til kamerakig, hvis vedkommende foretrækker en vågen nattevagt. En sådan løsning er også noget, vi er blevet lovet at man i aftalekredsen vil kigge på at få indført.

Lovforslaget giver også mulighed for at kunne bruge særlige døråbnere, så vi kan passe bedre på de demente borgere, som der i dag er alt for mange historier om forvilder sig væk og i de værste tilfælde findes døde eller alvorligt tilskadedkomne. Døråbnerne skal selvfølgelig være med en teknologi, der gør, at borgere, der sagtens kan bevæge sig sikkert udenfor, ikke møder en låst dør. LA finder det også positivt, at epilepsialarmer fjernes fra magtanvendelseskomplekset, fordi brugen af dem ikke er en magtanvendelse, men i høj grad livsreddende hjælp.

Som I nok kan høre på mig, mener vi i Liberal Alliance, at lovforslaget både indeholder nogle meget gode forslag og nogle alt for yderliggående udvidelser i forhold til brug af magt. Men Liberal Alliance er gået med i handicapaftalen, hvor vi også er blevet enige om en lang række ændringsforslag, og det medfører, at store dele af det her lovforslag kommer til at bortfalde. På baggrund af de aftaler og ændringsforslag kommer LA til at stemme for det her forslag. Jeg skulle hilse fra Konservative og sige, at det samme gælder for dem.

Kl. 23:38

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig tre med korte bemærkninger. Fru Charlotte Broman Mølbæk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 23:38

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det. Er ordføreren klar over, at der allerede længe før forhandlingerne med ordførerens parti var givet tre væsentlige indrømmelser i ministerens forum Sammen om handicap og efterfølgende også i de forhandlinger, som SF sad i? Det handler om indelåsning, flytning af værgesamtykke og tidsbegrænsede forhåndsgodkendelser, og måske kan ordføreren også nævne, hvilke andre store indrømmelser LA i virkeligheden har fået igennem for at være en del af det her lovforslag, altså hvad det er, man har kæmpet igennem og forhandlet ind ved forhandlingsbordet, som har med magtanvendelsesforslaget at gøre, som ikke allerede var pillet ud, eksempelvis det her med kameraer? Det var også noget, SF rejste inde i forhandlingerne.

Kl. 23:39

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:39

Katrine Daugaard (LA):

Jeg synes, vi alle sammen skylder en kæmpe tak til Konservative og Radikale Venstre, som virkelig har forhandlet det rigtig godt igennem. For ordføreren har ret i, at rigtig mange af de ting, der var i forbindelse med magtanvendelsesdelen, var forhandlet ud, da vi kom til. Vi har primært haft fokus på de resterende ting, som vi ikke brød os om, og nogle af de ting har vi fået igennem. Det kunne f.eks. være et forslag, som jeg også ved SF synes er vigtigt, altså netop det her med, at de personer, der skal sidde i det nye nævn, som bliver oprettet, skal have socialfaglige kompetencer. Ellers må jeg sige, at størstedelen af de ting, vi har fået forhandlet igennem, helt klart har været inden for selve rammeaftalen.

Kl. 23:40

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 23:40

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Ja, det er jo ikke særlig lang tid siden, ordføreren var ude med en skarp kritik af lige præcis magtanvendelseslovforslaget. Derfor er det da noget af en kovending, må man sige, og jeg må også sige, at jeg ikke rigtig synes, jeg kan blive klog på, hvilke store indrømmelser ordførerens parti i virkeligheden har fået forhandlet ind. Det her med det sociale nævn var allerede noget, SF rejste, inden LA var inviteret ind til bordet, og vi ville gerne have en anden sammensætning. Vi ville gerne have, at der sad nogle med reelle socialfaglige kompetencer og også nogle med dataetiske kompetencer. Men man insisterede på, at man ville have KL og DH med ved bordet, og derfor blev vores kompromisforslag sådan, som der ligger nu, altså at dem, de udpeger, skal have de her kompetencer.

Så jeg vil gerne bede ordføreren om at fortælle, hvad for store indrømmelser det er man har fået i den her aftale om magtanvendelse, som har fået LA til at vende bøtten.

Kl. 23:41

Formanden (Søren Gade):

Vi giver ordet til ordføreren. Værsgo.

Kl. 23:41

Katrine Daugaard (LA):

Jeg ser det ikke som en kovending. Jeg har også i dag kritiseret det lovforslag, som blev sendt i høring, og jeg synes også, der var og er rigtig god grund til at kritisere det. For der lå nogle meget alvorlige udvidelser af magtanvendelsen, og dem kritiserer jeg den dag i dag. De er blevet forhandlet ud, og derfor er man jo stadig væk nødt til ikke at hænge sig i de ting, som netop ikke er en del af det endelige forslag. Der bør man jo selvfølgelig kigge på, hvordan det så ser ud, når alle de ting er blevet forhandlet ud, og om det så er noget, man kan se sig selv i, og det er det for Liberal Alliance.

Kl. 23:41

Formanden (Søren Gade):

Tak. Den næste spørger er fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 23:42

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Jeg er i forlængelse af det, min kollega fra SF sagde, nysgerrig på, hvad Liberal Alliance egentlig har fået ud af at stemme for det her forslag. Jeg er med på, at den store overskrift i alt, hvad Liberal Alliance laver, er frihed, men er det ærlig talt virkelig nødvendigt at sætte magtanvendelsen fri?

Kl. 23:42

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:42

Katrine Daugaard (LA):

Det har jeg jo lige forklaret, så det er jo egentlig bare det samme spørgsmål, der bliver stillet igen. Det er jo ikke sådan, at det at være liberal betyder, at vi så slet ikke skal have nogen lovgivning for noget som helst, for det er sådan set også det, vi sidder og laver herinde hver eneste dag. Så det at være liberal er ikke lig med, at man bare skal kunne gøre fuldstændig, hvad der passer en. Og der er jo, når vi har med de her borgere at gøre, en balance imellem at sikre, at borgerne ikke gør skade på sig selv eller andre, og også at sikre det personale, som arbejder på det her felt, og det er en hårfin og vanskelig balance.

Kl. 23:43

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 23:43

Rosa Lund (EL):

Så lad mig spørge på en anden måde: Er den balance så blevet ramt i det her lovforslag? Eller er der nu, hvor ordføreren selv siger, at ordføreren så sent som i dag har været ude at kritisere lovforslaget, men alligevel har tænkt sig at stemme for det, i det her lovforslag nogle andre ting, som Liberal Alliance egentlig gerne ville have haft var blevet pillet ud?

Kl. 23:43

Katrine Daugaard (LA):

Ja, det er der, og det er bl.a. sådan noget som magtanvendelse over for grænseoverskridende adfærd. Ordet grænseoverskridende synes

vi er en meget elastisk betegnelse, og det var noget af det, vi forsøgte at få ud, selv om det ikke er lykkedes os. Men stadig væk er vi jo nødt til at kigge på det samlede forslag, og der synes vi, der er langt mere, der er godt, end dårligt, og vi forsøger så i stedet for med spørgsmål at få hegnet ind, hvad det så er, det med det grænseoverskridende betyder.

Kl. 23:44

Formanden (Søren Gade):

Fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 23:44

Karina Adsbøl (DD):

Tak for talen. Jeg har indtryk af, at ordføreren også går meget op i retssikkerhed og borgernes retssikkerhed, så derfor vil mit spørgsmål være i forhold til det her med øget magtanvendelse: Vil der være en klageadgang, f.eks. når børn og unge udsættes for magtanvendelse?

Kl. 23:44

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:44

Katrine Daugaard (LA):

Ja, klageadgangen er der jo, og det vil der jo stadig væk være. Faktisk bliver det meget tydeligt beskrevet i lovforslaget, at børnene skal inddrages i selve de her skemaer, der bliver udfyldt. Børnene skal høres om: Hvad var egentlig deres oplevelse? Og på den måde kan man jo også få en lidt bedre samtale imellem personalet og børnene om: Hvad er det, der er foregået, og hvordan undgår man de her situationer fremover?

Kl. 23:45

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 23:45

Karina Adsbøl (DD):

Så jeg kan bare forstå på Liberal Alliances ordfører, at det, der ligger nu i det her lovforslag, er Liberal Alliance sådan stort set tilfreds med. I forhold til det, vi har været vidne til på området – og jeg ved, at ordføreren også selv har været interesseret i, netop hvad det er, der somme tider foregår derude, når der sker en forrælse – så er ordføreren simpelt hen tryk ved, at man laver øget magtbeføjelse.

Kl. 23:46

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:46

Katrine Daugaard (LA):

Altså, det er jo altid kompromisets kunst, og som jeg lige sagde til Enhedslistens ordfører, er det jo ikke alt i det her forslag, som vi knuselsker. Vi så f.eks. gerne, at der blev sat ind med nogle konsekvenser for lovbrud. Lovgivning skal jo være her, og magtanvendelse kan være nødvendigt, men det skal jo ikke misbruges. Og når det bliver misbrugt, mener vi, der skal være konsekvenser, og det har vi ikke kunnet samle flertal for i den her sal endnu.

Kl. 23:46

Formanden (Søren Gade):

Fru Runa Friis Hansen, Enhedslisten. Værsgo.

Runa Friis Hansen (EL):

Tak for det. Jeg blev bare nysgerrig, for nu kunne jeg forstå, du svarede fru Rosa Lund, at der var dele af lovforslaget, som I var imod, og som I egentlig gerne havde set var blevet pillet ud. Så jeg vil egentlig bare høre: Hvis vi stiller et ændringsforslag, vil I så stemme for?

Kl. 23:46

Kl. 23:46

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:47

Katrine Daugaard (LA):

Det skal jeg da ikke kunne udelukke. Det kommer an på, hvad ændringsforslagene er. Og jeg har så sent som i dag stadig fået et ændringsforslag igennem, bl.a. i forhold til velfærdsteknologi, hvor jeg mener, at lovforslaget er alt for snævert med lister over, hvad for nogle teknologier der må anvendes, og hvad der ikke må. De her teknologier, særlig inden for AI-teknologi, går jo lynende stærkt. Så laver vi først sådan nogle lister her, begrænser vi lynhurtigt, at man faktisk kan bruge nogle rigtig gode teknologier, men jo også, at vi i Danmark kan blive førende inden for udvikling af de her teknologier.

Kl. 23:47

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 23:47

Runa Friis Hansen (EL):

Så skal jeg prøve at blive lidt mere konkret. Det var i forhold til den del omkring den grænseoverskridende adfærd, som ordføreren omtalte som noget, Liberal Alliance gerne ville have ud.

Kl. 23:48

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:48

Katrine Daugaard (LA):

Jeg ved ikke, om vi vil have det ud, men vi vil gerne have tydeligere beskrevet, hvad der er grænseoverskridende i ministerens øjne, for vi ved jo fra alle andre diskussioner, at det er meget forskelligt, hvad man opfatter som værende grænseoverskridende. Derfor er det vigtigt for LA, at vi får defineret, hvad grænseoverskridende egentlig er i den her sammenhæng.

Kl. 23:48

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, og så siger vi tak til fru Katrine Daugaard fra Liberal Alliance. Jeg byder nu velkommen til fru Rosa Eriksen fra Moderaterne.

Kl. 23:48

(Ordfører)

Rosa Eriksen (M):

Tak. Med lovforslaget skal vi sikre, at der kan skabes tryghed for borgerne på bostederne og for det personale, der til daglig yder en helt særlig og central indsats for de borgere, der har det særlig svært. Til forslaget hører bl.a. ændringer af magtanvendelsesreglerne. Det er mig særlig væsentligt, at magt kun anvendes som absolut sidste udvej. Sociale indsatser skal altid være omsorg, pleje og borgernes værdighed som det centrale omdrejningspunkt, og man bør derfor altid søge dialog og den mindst indgribende nødvendige indsats.

Jeg er glad for, at regeringen med dette forslag arbejder for, at det socialfaglige personale bedre kan skabe sundhed, trivsel og drage omsorg for de borgere, der ikke kan tage vare på sig selv. Dette skal være med til, at vi kan løfte den socialfaglige indsats og sikre trygheden for beboere på landets botilbud og sikre personalets sikkerhed. I Moderaterne bakker vi op om forslaget og ser frem til den videre dialog i Socialudvalget. Tak for ordet.

Kl. 23:49

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en kort bemærkning. Fru Charlotte Broman Mølbæk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 23:49

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det, og tak for inputtet. Jeg har lyst til at spørge ordføreren i forhold til det her med at give det socialfaglige personale flere kompetencer. Man vil give bedre mulighed for at fjerne de her forskellige målgrupper med fysisk magt, hvis de er chikanerende eller har grænseoverskridende adfærd. I hvilke situationer mener ordføreren at man skal bruge fysisk magt i stedet for pædagogiske virkemidler? Jeg har ærlig talt aldrig oplevet det. Det har aldrig været nødvendigt for mig ude i felten at fjerne en borger. Det kan man jo håndtere med sin pædagogiske uddannelse.

Kl. 23:50

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:50

Rosa Eriksen (M):

Det er jeg oprigtig glad for at fru Charlotte Broman Mølbæk ikke har oplevet. Det har jeg oplevet. Jeg har været i praktik på et plejehjem, hvor der boede demente borgere. Der boede bl.a. borgere med frontallapsdemens, og i frontallappen sidder det, der gør, at vi ikke bare går over og kysser nogen, fordi vi synes, at de ser godt ud. Der måtte vi skille en herre fra en kvinde; eller det var jeg var ikke med til, for jeg var i praktik. I den situation, hvor en frontallapsdement person er på vej over at voldtage en dybt dement medborger, ville jeg mene at det er en rigtig god idé.

Kl. 23:51

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 23:51

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Det giver de nuværende magtanvendelsesregler mulighed for, så det kræver jo ikke nogen ændring. Jeg kunne godt tænke mig at høre ordførerens bud på, hvornår det giver mening at bruge fysisk magt i lige præcis de her situationer med chikanerende adfærd. Er det sådan noget, som man selv bare skal vurdere, i forhold til hvornår det er chikanerende, og hvornår det er grænseoverskridende? Hvorfor skal man bruge fysisk magt? Kan ordføreren ikke komme på en konkret situation, hvor det ikke hører ind under de allerede gældende regler for magtanvendelse?

Kl. 23:51

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:51

Rosa Eriksen (M):

Hvem siger, at man skal bruge fysisk magt? Det er jo i allerallerførste nødstilfælde, at man skal bruge fysisk magt. Jeg ved ikke, om jeg er en eneste her i lokalet, der har fuld tillid til vores social-

pædagoger, vores sosu'er og vores sygeplejersker og til, at de godt kan vurdere, hvornår grænsen er nået. For det jo ikke sådan, at personalet synes, at det er fedt at udøve magtanvendelse. Det er enormt grænseoverskridende, også for personalet.

Kl. 23:52

Formanden (Søren Gade):

Fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 23:52

Karina Adsbøl (DD):

Tak. Vi ved også godt, at mange af de personaler, der arbejder derude, er pressede, og ofte mangler der en synlig og klar ledelse. Så rammerne er ikke altid lige gode, og derfor kan der også ligesom opstå en kultur, som ikke er hensigtsmæssig.

Jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren om flytning uden samtykke ved truende og chikanerende adfærd. Mener ordføreren, at det er tilfredsstillende? F.eks. har DH jo skrevet, at de mener, det er problematisk at udvide målgruppen for flytning uden samtykke ved truende og chikanerende adfærd ved at fjerne kravet om, at adfærden skal være en konsekvens af en sindslidelse. Og de har netop skrevet, at i 52 pct. af tilfældene er der ikke anvendt ekstern faglig ekspertise fra VISO, og det kan desuden bidrage til en kultur, hvor borgere og pårørende kan trues med flytning, hvis de udtrykker kritik. Er det en bekymring, Moderaterne også har?

Kl. 23:53

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:53

Rosa Eriksen (M):

Jeg er virkelig ked af det, men jeg hørte ikke det sidste, ordføreren sagde. Men i forhold til det her med flytning uden samtykke går jeg ud fra, at det handler om det her med, at man jo i dag kan have en værge, man ikke kender, og som bare kan varetage borgernes interesser. Og det er jo også noget, vi gerne vil kigge på.

Kl. 23:53

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 23:53

Karina Adsbøl (DD):

Det kan godt være, at ordføreren har en større viden, end vi andre har. I dag behandler vi det her lovforslag, som regeringen har fremsat. Det er det, vi kan forholde os til. Vi ordførere her i salen har ikke set de ændringsforslag, der kommer fra regeringen; vi har hørt, at der vil komme nogle, og der er et bilag, der nogenlunde viser det, men vi har ikke set dem. Det ved jeg ikke om ordføreren har. Men som vi tidligere var inde på i en debat hernede i dag, havde der jo ikke været behov for det her lovforslag, hvis man havde givet borgerne de rigtige tilbud i starten.

Kl. 23:54

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:54

Rosa Eriksen (M):

Det her er jo en revision af magtanvendelsesreglerne, så det skal revideres inden udgangen af det her år. Jeg vil godt have lov at sige, at også inden jeg selv kom til, har den foregående minister haft et stort arbejde med at lave workshops og lignende med aktører for at finde ud af, hvad det er, der skal til på det her område. Og

så vil jeg altså bare igen igen gentage, at præmissen for at udøve magtanvendelse jo ikke er ændret – det er jo sidste udvej.

Kl. 23:55

Formanden (Søren Gade):
Fru Rosa Lund, Enhedslisten.

Kl. 23:55

Rosa Lund (EL):

Jeg tror, at Moderaternes ordfører står lidt alene med den holdning, i forhold til om præmissen for magtanvendelse er ændret. Chefen for ligebehandling i Institut for Menneskerettigheder kalder det her lovforslag for et paradigmeskifte. Så vil jeg bare spørge ordføreren, som står der på talerstolen og har så meget tillid, om ikke man i Moderaterne har tillid til den vurdering, som Institut for Menneskerettigheder ret klart laver.

Kl. 23:55

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:55

Rosa Eriksen (M):

Jo, og vi har også tillid til høringsprocessen, og det er jo derfor, at det er kommet ud, at der kommer ændringsforslag til de ting, der har været kritik af. Så jo.

Kl. 23:55

Formanden (Søren Gade):
Fru Rosa Lund.

Kl. 23:55

Rosa Lund (EL):

Man kan så også se i hørings svarene, bl.a. det fra Institut for Menneskerettigheder, men også fra rigtig mange af de brugerorganisationer, at det ikke er [Lyddufald] ... kommer med her. Så jo, vil jeg sige til Moderaternes ordfører, selvfølgelig har vi tillid til de mennesker, som arbejder på bostederne, men vi har også brug for retssikkerhed for de borgere, som er der, og det er jo det, der bliver sat spørgsmålstegn ved i samtlige hørings svar.

Kl. 23:56

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:56

Rosa Eriksen (M):

Det er jo også derfor, der skal være en dommer, det er derfor, der kommer det her nævn, og det er derfor, der kommer en socialpædagogisk faglighed ind i det nævn. Altså, der er blevet lyttet. Det lyder, som om vi overhovedet ikke lytter. Selvfølgelig gør vi det, for ellers ville vi slet ikke have den type lovbehandling her i salen, hvor vi har hørings svar. Hvorfor skulle vi så overhovedet have en høringsrunde?

Kl. 23:56

Formanden (Søren Gade):
Hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 23:56

Torsten Gejl (ALT):

Tak, og tak for talen. Der er et argument af regeringen, som jeg har det rigtig svært med, og det er, at det skulle være udtryk for mistillid til personalet, hvis det er sådan, at man ikke går ind for at øge muligheden for magtanvendelse. Hvorfor i alverden er det udtryk for mistillid til personalet? Anerkender ordføreren, at man kan have lige

så meget tillid til personalet, som ordføreren har, selv om man ikke ønsker at tillade lige så stor magtanvendelse?

Kl. 23:57

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:57

Rosa Eriksen (M):

Som ordføreren fremførte det, er det ja. Men det narrativ, der er ved at blive skabt i vores samfund, om, at vi med det her lovforslag vil tilsidesætte den socialpædagogiske indsats, at vi ikke vil borgerne det bedste, gør, at jeg i den kontekst bliver kritisk over for, om man har tillid til vores socialpædagogiske personale.

Kl. 23:57

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 23:57

Torsten Gejl (ALT):

Jamen er den største tillid til personalet ikke, at man anerkender, at det i meget, meget høj grad kan løse komplicerede situationer med pædagogiske redskaber?

Kl. 23:57

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:57

Rosa Eriksen (M):

Lige præcis. Og det er jo derfor, at det her lovforslag er allerallersidste udvej, hvis man står i en situation, hvor man har prøvet alt, for så har man muligheden for at gøre noget for, at borgeren ikke skader sig selv, skader andre beboere eller skader personalet.

Kl. 23:58

Formanden (Søren Gade):
Fru Runa Friis Hansen, Enhedslisten.

Kl. 23:58

Runa Friis Hansen (EL):

Tak for det. Jeg kan høre, at ordføreren siger, at der er kommet hørings svar, og tilkendegiver, at der på den baggrund kan komme nogle rettelser. Så mit spørgsmål går på: Hvorfor har man så ikke lavet de rettelser, inden man tager forslaget i salen i dag?

Kl. 23:58

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:58

Rosa Eriksen (M):

Det er, fordi lovforslaget er en revision af magtanvendelsesreglerne, og at det skal være inden slutningen af folketingsåret.

Kl. 23:58

Formanden (Søren Gade):
Fru Runa Friis Hansen.

Kl. 23:58

Runa Friis Hansen (EL):

Kunne man ikke overveje, om det her er noget, der er så vigtigt, at man skulle dispensere fra at nå det inden en sommerferie?

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Rosa Eriksen (M):

Det kunne man godt, men det har jo ikke nogen betydning, for ændringsforslagene kommer jo helt, som de plejer, og de kommer jo også over i udvalget. Så det er jo ikke sådan, at vi ikke får de ændringer med – de kommer med.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, og så siger vi tak til fru Rosa Eriksen fra Moderaterne. Jeg byder nu velkommen til fru Rosa Lund fra Enhedslisten.

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

Tak for ordet. Der er to ting, jeg gerne vil komme ind på på den korte tid, jeg har til at snakke om det her lovforslag. Den første er økonomien i den rammeaftale om handicapområdet, som den socialdemokratiske minister netop har lavet med de blå partier. Den anden er paradigmeskiftet i retning mod brug af magt og tvang over for mennesker med behov for hjælp og støtte, som ligger i det her lovforslag.

Først om rammeaftalen. Det er jo ikke den, vi behandler i dag, det er jeg klar over, men jeg synes, det er værd at nævne, at de partier, der har valgt at stå bag den rammeaftale og kommer til at sidde med ved bordet i de kommende år, har skullet sige ja til at spise den skovsnegl, som det her lovforslag er. I kan godt bilde jer selv ind, at sneglen er anderledes lækker nu, men det er vi mange der har gennemskuet, for den er stadig en slimet og lidt ulækker snegl. Når jeg gerne vil ind på rammeaftalen i min tale, er det jo, fordi det er en spareøvelse. Initiativer skal gå i minus, ellers har KL vetoet. Så når vi i dag taler om magtanvendelse og lempeligere regler for det, er det i konteksten færre midler, ikke flere, men færre midler pr. borger med handicap, og når aftalepartierne decideret vælger ikke at investere i handicapområdet, vil der være råd til færre personaler og mindre tid til den enkelte. Det er den kontekst, lovforslaget om magtanvendelse kommer til at blive implementeret i, og det bekymrer os i Enhedslisten helt vildt.

I dag har ordførere fra partier, der støtter op om rammeaftale om magtanvendelseslovforslaget sagt, at det er for at skabe mere tid til borgerne og tillid til de ansatte. Jeg gad i virkeligheden godt tro på, at det er sådan, det bliver, men det gør jeg ikke. Jeg tror ikke på, at det er sandt. Det er ikke det, der kommer til at ske. Alle med øjne i hovedet og kendskab til handicapområdet ved, at der er behov for investeringer. Og jeg er helt enig, vi skal da ikke bruge pengene forkert, men eksperter, fagfolk og et hav af organisationer advarer imod rammeaftalen som en spareøvelse, der vil betyde mindre tid til den enkelte.

Den anden ting er paradigmeskiftet i forhold til magtanvendelse, som ligger meget tydeligt i det her lovforslag. Selv om der er blevet ændret i lovforslaget fra det oprindelige udkast til det, vi står med nu, mener jeg stadig væk, og det mener vi også i Enhedslisten i lighed med rigtig mange organisationer, at der er tale om et paradigmeskifte her. Det er ikke mere end 6 måneder siden, at alle Folketingets partier indgik en aftale om psykiatrien, hvori nedbringelsen af brug af tvang var et af de fire pejlemærker. Det er for mig og os i Enhedslisten vitterlig en gåde, hvordan de samme partier nu kan blåstempe sådan et paradigmeskifte i forhold til magtanvendelse i forhold til nogle af de allermest sårbare grupper i vores

Kl. 23:59

samfund. Det er rigtigt, at magtanvendelse kan være nødvendig, men lige netop derfor er hegnspæle og menneskesynet bag sådan et lovforslag fuldstændig essentielt, og der må vi antage, at regeringens ønskescenarie har været det oprindelige lovforslag, for ellers ville de vel ikke have skrevet det. Så kom der kritiske høringssvar, drøftelser i Sammen om handicap og de mest ekstreme dele blev så pillet ud. Men retningen, paradigmeskiftet består. Ja, der er skrevet fine ord i en kort indsat tekst i aftalen, men lovteksten er stadig væk den samme, og det er lovteksten, vi førstebehandler i dag.

Kl. 23:59

I Enhedslisten er vi ikke med på at lave lempelige regler for brug af magt, udvidede muligheder for fastholdelse eller begrænset registrering og indberetning af indgreb over for borgere med handicap på botilbud. Derfor har vi taget initiativ til i et inddragende samarbejde med handicaporganisationer – og tak til dem for det – at stille ændringsforslag sammen med SF og Alternativet, som lader de få brugbare ting i lovforslaget stå og hælder resten af bordet. Helt konstruktivt opfordrer vi ministeren til at tage alt andet end fem mindre del af lovforslaget tilbage i ministeriet. Der er behov for, at ministeren iværksætter en ny lovforberedende proces, hvor socialfaglige eksperter, borgere med handicap, anbragte og handicaporganisationer med flere inddrages med mulighed for at drøfte konsekvenserne. Enhedslisten kan ikke støtte lovforslaget, som det ligger nu.

Kl. 23:59

Kl. 23:59

Kl. 00:04

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig én kort bemærkning. Fru Charlotte Broman Mølbæk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 00:04

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det. Og tak for en fin tale, som vi jo et langt stykke hen ad vejen er enige i. Jeg tror ikke, der var noget, SF ikke kan tilslutte sig. I virkeligheden er vi jo også rigtig glade for, at vi sammen har fundet en vej i i hvert fald at lave et ændringsforslag, selvfølgelig i tæt samarbejde med handicaporganisationerne. Det må være vores forpligtelse, og det er jo desværre det, der er misset totalt med det her lovforslag.

Så det er i virkeligheden det her med, at vi lige sætter processen på pause, og at vi siger: Okay, de lette frugter, de lavest hængende frugter, kan vi plukke nu. Det er fint. Det er fair. Vi behøver ikke at diskutere mere om stofseler. Alle ved, at det er en nobrainer – undskyld, formand. Men det, der mangler, er at få gennemarbejdet alle de her delelementer af aftalen, så vi kan få nogle klare afgrænsninger af, hvad det i virkeligheden skal bruges til, hvad meningen er med det, og om vi er sikre på, at vi har den rigtige klageadgang, og i virkeligheden også, at vi er sikre på, at vi også stadig væk har en retssikkerhed for de her borgere.

Det håber jeg vi sammen kan arbejde videre omkring med det her ændringsforslag, og forhåbentlig er der også nogle flere, der lytter med.

Kl. 00:05

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:06

Rosa Lund (EL):

Det håber vi bestemt også i Enhedslisten, og vi kommer til at bruge anden- og tredjebehandlingen af det her lovforslag meget, meget aktivt. Det er jo et lovforslag, hvor der mangler præciseringer, og hvor de præciseringer, tror vi i Enhedslisten – i lighed med SF, gætter jeg på – vil betyde en større retssikkerhed for borgerne end det, der ligger i lovforslaget nu.

Også selv om vi så ikke er enige med aftalepartierne om, hvor vidt man kan gå i forhold til magtanvendelse, kan det jo være, vi kan blive enige om nogle præciseringer, som også kommer meget tydeligt til udtryk i høringssvarene, synes jeg.

Kl. 00:06

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 00:06

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Ja, og det er i virkeligheden også en af årsagerne til, at jeg brugte en del af min taletid på at tale om netop processen. Det er jo også lige præcis den kattedpine, som vi står i herinde i Folketinget.

Det er, at processen simpelt hen er forhastet, den er forjaget, vi har ikke tid til at arbejde os ordentligt ned i den, og det må vi jo sammen prøve at se om vi kan løfte med en stor mængde spørgsmål, så vi kan få indkredset nogle af de her ting og afgrænset en del af det. Men i virkeligheden burde vi jo have arbejdet med det her i lang tid i forvejen, jævnfør i øvrigt også den aftale, vi indgik tilbage i 2018, hvor vi skulle have fulgt det en gang om året.

Kl. 00:07

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 00:07

Rosa Lund (EL):

Jamen jeg er fuldstændig enig. Processen har været under al kritik, og som det også er fremgået flere steder i pressen, kan jeg da også herfra bekræfte, at Enhedslisten ikke rigtigt har været til forhandlinger.

Jeg kan da godt se, at det ser fedt ud for regeringen at sige, at vi lige blev inviteret, men i lighed med Danmarksdemokraternes ordfører ved jeg ikke, om jeg vil kalde det en forhandling. Vi var inviteret til bare en lille snak. Der var i hvert fald ikke på den måde papirer på bordet.

Kl. 00:07

Formanden (Søren Gade):
Fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne.

Kl. 00:07

Karina Adsbøl (DD):

Tak for talen. Det interessante er jo også, at rammeaftalen, altså den aftale, som ordføreren også talte om at vi har indgået, ikke har karakter af at være et forlig.

»Partierne har således ikke vetoret eller kan blokere for konkrete initiativer. Initiativerne skal udbores og kan derfor blive justeret eller udgå, såfremt de efter udbring ikke bidrager til rammeaftalens overordnede formål. Initiativerne kan drøftes i Sammen om Handicap, der dog ikke har vetoret over initiativerne.«

Hvad tænker ordføreren egentlig om den passus i aftaleteksten?

Kl. 00:08

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 00:08

Rosa Lund (EL):

Jeg synes faktisk, det er lidt mærkeligt, og jeg opfatter det egentlig sådan, at man på en eller anden måde har taget handicaporganisationerne lidt som – hvad skal man sige – gidsler i det her, fordi hele præmissen for Sammen om handicap jo sådan set er, at der skal findes besparelser. Altså, de egentlig gode og fine initiativer, som jeg tror vi alle sammen er enige om, kan kun gennemføres, hvis de

giver en besparelse. I Enhedslisten er vi af den opfattelse – og det tror jeg egentlig også at mange handicaporganisationerne er – at der er brug for investeringer. Så er der også det at sige til det, at det her lovforslag også berører mennesker, som ikke er mennesker med handicap, men som f.eks. er anbragte unge. De vil jo også vil blive berørt af de her udvidede magtanvendelsesregler.

Kl. 00:09

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 00:09

Karina Adsbøl (DD):

Det er jeg helt enig i. Nu så jeg også debatten i Deadline, der var her forleden dag, med ministeren. Ministeren snakker jo om alt det bureaukrati, der er, og at pengene kan komme ud igen, og at kommunerne så kan anvende dem til velfærd, men vi herinde ved jo godt, at kommunerne bestemmer fuldstændig selv, hvad de anvender dem til. Der er jo sådan i dag, at f.eks. ved genbevilling af hjælpemidler skal kommunerne anvende en tro og love-erklæring, når borgerens funktionsevne ikke har forandret sig siden sidst, og det ved vi godt at alle 98 kommuner ikke gør i dag. Så der er masser af bureaukrati og eksempler på, at lovgivningen i dag ikke bliver overholdt, selv om man med lovgivningen i dag kan mindske det bureaukrati mange steder.

Kl. 00:10

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 00:10

Rosa Lund (EL):

Jeg er den opfattelse, at loven sådan set er god nok rigtig mange steder, men at der ikke er ressourcerne, pengene, til at overholde den. Det er også derfor, vi ser de omgørelsesprocenter i Ankestyrelsen, som vi ser, og det er i virkeligheden det, der er kernen. Det var jo der, man burde tage fat og sige: Hvordan sikrer vi egentlig, at de her menneskers rettigheder bliver overholdt? Altså, det er da en falliterklæring, at der er så mange sager, som bliver omgjort.

Kl. 00:10

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Rosa Lund.

Mødet er nu udsat til klokken 00.30.

Mødet er udsat. (Kl. 00:11).

Kl. 00:22

Forhandling

Formanden (Søren Gade):
[Lydudfald]

Kl. 00:22

(Ordfører)

Lotte Rod (RV):

[Lydudfald] ... Da vi startede forhandlingerne om handicap, lagde ministeren den her store, fede, slimede skovsnegl foran mig. Det var sådan lidt: Spis, hvis du vil være med i klubben, Lotte. Men heldigvis fandt vi ud af det. Vi fik taget de værste ting af bordet, og det er jo det, der gjorde, at vi kunne lave en aftale med hinanden – så tak for det – og det er også det, der gjorde, at vi kan være her i dag, og at jeg godt kan være i det her lovforslag. For selv om alle tidslerne er pillet ud, er jeg bare grundlæggende imod magtanvendelse.

Som mennesker er vi jo sociale væsener. Samhørigheden med andre er noget af det første og noget af det sidste, vi har i livet. Der går ikke ret lang tid, før små babyer søger øjenkontakt. De kigger på deres mor og far for at finde ud af, om de kan være trygge, eller om noget er farligt. Og i den anden ende af livet kan man jo opleve demente, som føles helt væk, men når der så kommer babyer og leger på plejehjemmet, når der er en hund, eller når man danser erindringsdans, så kan man se, hvordan smilet kommer tilbage i øjnene. Jeg tror, at alle os, der er forældre til små børn, jo har prøvet det her med, at man skal nogle ting, selv om ens børn ikke vil. De vil ikke have børstetænder, vil ikke i bad og vil ikke have flyverdragt på, men man er nødt til at gøre det alligevel, og nogle gange føler man sig som verdens dårligste mor. Men man gør det af kærlighed, og man forsøger jo altid bagefter at komme på bølgelængde igen, afstemme sig med hinanden, give et kram og gøre det godt igen.

For mennesker, der bor på et bosted, er det jo langt mere alvorligt. For det er ikke deres familie. De kan ikke tage for givet, at de føler sig elsket, eller at det er nogle, der virkelig vil dem. Derfor er det her så meget mere alvorligt. Jeg synes jo, at der allerede bliver brugt for meget magt i dag, og jeg vil godt give et helt konkret eksempel. To medarbejdere er gang på gang nødt til at bruge magt for at børste tænder på en beboer, og på et tidspunkt kommer de til at snakke med en tredje medarbejder, som ikke bruger magt. Så spørger de ham: Hvad gør du? Og han svarer: Jeg synger »Lille Peter Edderkop«. Altså, pædagogikken skal jo altid komme først. Derfor handler det her for mig ikke kun om en diskussion om de konkrete regler, men om, at vi jo i det hele taget har brug for at gøre noget ved forråelsen. For der bliver brugt for meget magt, og der er også for meget forråelse med de regler, som vi har haft indtil nu.

Nu kommer jeg jo til at stemme for det her lovforslag, fordi det er en del af den aftale, vi har lavet, men det er også meget vigtigt for mig at sige, at jeg netop har brugt min magt inde i det rum til bl.a. at pille nogle ting ud og også til noget, som vi ikke har diskuteret så meget endnu, nemlig at sørge for, at de unge får deres egen stemme, at Danske Handicaporganisationer får en ekstra stemme inde ved bordet, sådan at de taler med en større vægt, og at vi i Sammen om handicap kommer til at følge op på, hvordan de her regler bliver brugt, og om der sker et skred, så vi kan gøre noget ved det.

Jeg tror faktisk, at det mest effektive redskab, vi har, er ikke at lave sådan nogle undersøgelser. Vi plejer at bestille en eller anden analyse, og så får vi alle sammen 200 sider, og der kunne så stå i den: Der er så og så meget magtanvendelse. Det er, præcis som vi har set i psykiatrien gang på gang: Der er for meget magtanvendelse. Og vi formår ikke at gøre noget ved det. Jeg tror, at det mest magtfulde instrument er det at skabe Sammen om handicap, hvor man skal sidde ved det samme bord og diskutere med hinanden. Det er også derfor, at jeg har sagt til ministeren, at jeg ikke bare vil have sådan en evaluering eller en eller anden rapport; jeg vil have, at parterne skal diskutere med hinanden, at de skal fremlægge for os og blive enige med hinanden om, hvordan det egentlig går, og komme med anbefalinger til, hvordan vi i det hele taget kan gøre op med forråelsen.

Allerhelst vil jeg egentlig bare gerne have, at man kunne lave nogle bestemmelser om, at man skal behandle mennesker på bosteder på samme måde, som man skal behandle sin egen familie, så der ikke går jura i den, men så man gør det med sund fornuft. På samme måde som jeg kan gå ind og stille krav til, at mine børn ikke må være på deres skærme hele tiden, skal man selvfølgelig også kunne gøre det over for børn, som bor sådan nogle steder. Men der er vi ikke helt endnu i forhold til politikken.

Det, vi så kan gøre, er at gå ind og lave etiske retningslinjer. Det bør jo være sådan, at alle mennesker, der bor på et bosted, føler sig holdt af. Vi kan stille krav til ledelserne. Vi kan stille krav til uddannelse. Vi kan lave specialeplaner og takster, sådan at man får det

rigtige tilbud første gang. Indtil videre har debatten mest handlet om økonomi, og jeg vil bare sige helt kort: De partier, som er gået fra rammeaftalen, kommer nu til kun at stemme i forhold til økonomien, for det gør man til finansloven, men de får jo ikke indflydelse på Sammen om handicap. Og når jeg sidder ved bordet i Sammen om handicap, er det jo, bl.a. fordi vi for første gang nogen sinde har fået KL med på at lave uddannelseskra. Det er kæmpestort, og det skal vi gøre mere af.

KL 00:27

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig tre, der ønsker korte bemærkninger. Først er det fru Charlotte Broman Mølbæk fra Socialistisk Folkeparti.

KL 00:27

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det. Jeg beklager min ytring lige før, men det der spin om, hvordan man stemmer for det, har jeg hørt fra ministeren flere gange, og det er simpelt hen den mest sorte snak, jeg længe har hørt. Det her forslag indebærer, at flere vil ende med at blive udsat for mere magtanvendelse – det giver man jo meget mere mulighed for i mange flere situationer. Det er i hvert fald også en meget entydig vurdering fra et stort flertal af de høringssvar fra eksperterne: Magt vil erstatte pædagogisk praksis. Og det er svært for mig at forstå, hvordan ordføreren retfærdiggør det, for jeg går jo ud fra, at ordføreren jo generelt ikke er tilhænger af, at det offentlige tager mere hårdhændet fat på sine borgere.

Tænker ordføreren, at det er mindre indgribende over for mennesker med store funktionsnedsættelser at blive udsat for fysisk fastholdelse, bare i hygiejnesituationer, eller blive fastholdt, fordi der er noget, der er grænseoverskridende eller konfliktoptrappende?

KL 00:28

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

KL 00:28

Lotte Rod (RV):

Jeg og vi i Radikale Venstre ønsker, at man skal bruge mindre magt. Det er derfor, jeg har brugt min indflydelse i sager om handicap til, at vi skal følge op, at vi skal diskutere med hinanden, og at parterne skal ind og sidde ved bordet, for at vi kan finde de løsninger, der skal til, og for at der i det hele taget kommer mindre forråelse og mere magt. For min analyse er, at der allerede med de gældende regler er for mange steder, hvor der bliver brugt for meget magt.

KL 00:29

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

KL 00:29

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Så nu vil man give mange flere muligheder for at anvende fysisk magt og aflåsning af døre og tage børns og unges mobiltelefoner. Jeg forstår simpelt hen ikke ordførerens argumenter for det her. Man vil skabe mindre magt ved at give mange flere muligheder i lovgivningen for at anvende magt. Det giver simpelt hen ikke mening. Hvordan kan ordføreren retfærdiggøre det? Hvordan hænger det regnestykke sammen?

KL 00:29

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Lotte Rod (RV):

Vi har i Radikale Venstre kæmpet de største tidsler, som var fuldstændig uacceptable, ud i det her lovforslag. Så tror jeg på, at vi sammen skal sætte ind over for den forråelse og den for store mængde af magt, som foregår allerede med reglerne i dag, og det tror jeg bedre på vi kan gøre i Sammen om handicap, end hvis vi ikke havde Sammen om handicap.

Kl. 00:29

deres egen stemme. Det er jo det bord, der gør, at vi kan komme til at lave løsninger med hinanden.

Kl. 00:32

Formanden (Søren Gade):

Fru Rosa Lund, Enhedslisten.

Kl. 00:30

Formanden (Søren Gade):

Fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne.

Kl. 00:32

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Hvad er det præcist, Radikale Venstre har fået for at stemme for det her lovforslag, for det er jo stadig væk, fru Lotte Rod, en skovsnegl, en rigtig klam en? De ting, som fru Lotte Rod har været ude med i medierne, var det, som Radikale Venstre ville have fjernet og har fået fjernet, og vi kan jo se fra de lække dokumenter, at det var allerede fjernet. Så det er jo spin, medmindre fru Lotte Rod nu kan sige, hvad det præcist er, Radikale Venstre har fået ud af det her lovforslag, som ikke var fjernet i forvejen.

Kl. 00:30

Karina Adsbøl (DD):

Tak. Jeg ved ikke, om fru Lotte Rod gik ud med en rokokopude fra de forhandlinger, men ordføreren siger i hvert fald, at der nu er blevet luget ud i alle tidsler. Man siger, at man er imod, at der anvendes mere magt, men samtidig stemmer man jo for det her forslag, hvor hele præmissen for magtanvendelse jo ændres, fordi det nu kan ske med begrundelse i grænseoverskridende adfærd, som der tidligere er blevet sagt, og konfliktoptrappende adfærd. Så ordførerens tale hænger jo slet ikke sammen. Det er fuldstændig modsatrettede ting, ordføreren siger. Man siger et, men man gør jo noget andet, når man trykker på den grønne knap hernede i Folketingssalen.

Kl. 00:33

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:33

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:31

Lotte Rod (RV):

Ja, det er jo det, der ligger i, at man har indgået en aftale. Jeg har kunnet komme så langt i forhandlinger med at tage alle de tidsler ud, som var fuldstændig uacceptable. Når jeg så alligevel godt kan leve med det lovforslag, der er, selv om vi helt ind i Radikales grund-dna er imod magtanvendelse, så er det jo, fordi vi med den samlede aftale skaber et stærkt Sammen om handicap. Jeg vil væk fra den måde, det har været på i årevis, hvor det har været kommunerne og Finansministeriet, som har forhandlet handicappolitikken i økonomiaftaler. Nu skaber vi Sammen om handicap, hvor parterne kommer ind og sidder omkring bordet, og ja, det har jeg betalt en pris for, ved at jeg skal stemme for det her lovforslag, og det gør jeg, fordi jeg tror på, at der er en vigtig indflydelse og magt at hente, både for parterne, men også for Radikale Venstre, ved at vi skaber Sammen om handicap.

Kl. 00:31

Kl. 00:34

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 00:31

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 00:34

Rosa Lund (EL):

De dokumenter, som vi har set, siger bare noget andet, når min kigger på datoerne, fru Lotte Rod. Jeg kan ikke forstå, at Radikale Venstre ikke er bange for, at de om 10 år skal sige undskyld for den her aftale, præcis ligesom man måtte sige undskyld for, at man havde indgået folkeskolereformen, som jo, dengang man lavede den, også havde store radikale aftryk, men som så ikke rigtig havde det alligevel. Og 10 år efter måtte man så gå ud og sige undskyld. Jeg kan ikke forstå, at man i Radikale Venstre ikke er bange for, at man skal gøre det samme med den her aftale.

Kl. 00:32

Karina Adsbøl (DD):

Så er der jo heller ikke luget ud i alle tidslerne, som ordføreren startede med at sige i sin tale. Derudover havde det da været stærkere at stå sammen i en samlet opposition og få skilt de to ting ad, altså magtanvendelse for sig og en eventuel aftale på handicapområdet for sig. Nu putter man det her i et samlet lovforslag. Så det må da være sådan, at De Radikale har spist, netop som fru Rosa Lund siger, en meget stor og klam skovsnegl.

Kl. 00:35

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:32

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:35

Lotte Rod (RV):

Jeg deler da fuldstændig Enhedslistens bekymring. Det er da derfor, jeg vil sidde inde ved bordet i Sammen om handicap. Det er derfor, jeg vil være med til at stille uddannelseskra. Hvis vi bare havde smidt det her på gulvet, så havde det, der var tilbage, jo kun været økonomiaftalen. Det, vi får nu, er et Sammen om handicap, ovenikøbet med et styrket Danske Handicaporganisationer. De unge får

Lotte Rod (RV):

Jeg har fået pillet de ting ud, som jeg ikke kunne leve med. Når vi er med i aftalen, er det jo for at skabe et stærkt Sammen om handicap. Og hvis jeg havde gjort det samme som Danmarksdemokraterne og var gået fra det og Sammen om handicap var faldet til jorden, så havde der jo kun været økonomiaftalen tilbage. Derfor er det her en

særlig politisk forhandling, for det er jo ikke bare er en forhandling mellem mig og ministeren, men en forhandling mellem parterne i Sammen om handicap, og det her var noget af det, der skulle til for, at alle parterne i Sammen om handicap ville blive ved bordet.

Kl. 00:35

Formanden (Søren Gade):

Fru Runa Friis Hansen fra Enhedslisten, værsgo.

Kl. 00:35

Runa Friis Hansen (EL):

Tak for det. Lovforslaget lægger også op til at begrænse registrering og indberetning af indgreb. Mener ordføreren, at det er den rette vej at gå i forhold til magtanvendelser, altså at lade være med at registrere? Og deler ordføreren bekymringen om, at vi som samfund ikke kan følge nok med i brugen af tvang og magt på socialområdet?

Kl. 00:36

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:36

Lotte Rod (RV):

Der skal vi lige holde fast i, at der jo er noget af registreringen, der bliver ved med at være, som den er. En af de hegnspele, jeg har fået sat ind, er jo f.eks. kravet om, at unge altid skal høres, og at unge altid skal inddrages, i forhold til hvordan man følger op på ting og gør ting bedre næste gang. Så er der andre registreringer, som man ikke længere skal lave. Det mest kendte eksempel er det, som flere har været inde på, nemlig det omkring seler, som handler om, at socialpædagogerne selv har bedt om, at de skal kunne bruge tiden sammen, i stedet for at de skal sidde bag en computer og registrere noget, som de ikke selv synes giver mening, og det er jo den skelnen, man har forsøgt at lave.

Kl. 00:36

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 00:36

Runa Friis Hansen (EL):

Men der er også nogle af de her borgere, som ikke er i stand til selv at klage, og som har behov for meget mere hjælp, end vi andre ville have, hvis vi skulle klage over noget. Er det ikke bekymrende, at man nu ikke registrerer lige så mange indberetninger, som man hidtil har gjort? Det er vel ikke kun de unge mennesker, man er bekymret for i Radikale Venstre?

Kl. 00:37

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:37

Lotte Rod (RV):

Det er jo en balance mellem, hvordan man bruger de unge menneskers tid klogest. Hvor mange timer skal de sidde bag en computer og registrere noget i stedet for at være sammen med borgerne og lave socialpædagogisk arbejde? I Radikale Venstre er vi, samtidig med at vi går op i retssikkerhed, jo også et parti, der går op i frisættelse og i, at medarbejderne har mulighed for at udøve deres faglige dømmekraft. Det er derfor, at jeg er så optaget af, at jeg gerne vil have uddannelseskrav, og noget af det, der har været en stor sejr for mig i det her, er, at vi for første gang nogen sinde faktisk har fået KL med på at lave uddannelseskrav. For en, der virkelig har kæmpet for det på dagtilbudsområdet, og som i det lokale var helt alene om at stille krav om, at vi som en del af minimumsnormeringerne ville

have uddannelseskrav, og hvor det var helt umuligt at få det med, vil jeg bare sige, at det er en kæmpe sejr, at vi nu smadrer den første mur i forhold til faktisk at uddannelsesdække det her område.

Kl. 00:38

Formanden (Søren Gade):

Hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 00:38

Torsten Gejl (ALT):

Der er noget, jeg ikke kan få til at gå op. Det er det her med, at ordføreren holder en tale om, hvor lidt ordføreren og ordførerens parti kan lide magtanvendelse. Det er ordføreren imod helt inde i det radikale grundideal. Og så stemmer ordføreren for en lov, der tillader mere magtanvendelse. Det er jeg simpelt hen nødt til at høre ordføreren forklare for mig.

Kl. 00:38

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:38

Lotte Rod (RV):

Det er, fordi jeg *er* imod det. Men hele idéen i Sammen om handicap er jo, at det er parter og politiske partier, som mener noget helt forskelligt. Altså, nogle gange mener vi noget, som er direkte i modstrid med hinanden. Og det er jo derfor, hele idéen med at skabe Sammen om handicap er, at vi skal have skabt et tillidsfuldt rum, hvor vi kan finde løsninger sammen, også når vi er fuldstændig uenige. Og jeg *er* uenig i det her. Til gengæld har jeg jo inde i de forhandlinger bl.a. fået uddannelseskravet, samtidig med at vi kommer til at kigge på at gøre merudgiftsydelsen meget mere simpel, at man får de rigtige hjælpemidler fra starten, og at vi laver en specialeplan og nogle takster, sådan at man kan få det rigtige tilbud første gang.

Så på den måde er alle politiske aftaler jo sådan, at man aldrig får det hele, men at man som en del af aftalen også tager ansvar for det. Og så bliver man jo ved med at sige, at man er imod det, og bliver ved med at kæmpe imod det, præcis ligesom jeg gør ovre i folkeskoleforligskredsen.

Kl. 00:39

Formanden (Søren Gade):

Hr. Torsten Gejl.

Kl. 00:39

Torsten Gejl (ALT):

Nu ved jeg jo ikke, om det er Radikale, der har fået alle de forbedringer igennem, som ordføreren står og nævner. Jeg noterer mig bare, at for de forbedringer er ordføreren klar til at sælge selve det radikale grundideal. Altså, er der ikke noget arvesølv, er der ikke nogen fuldstændig stærke grundidealer, nogen fuldstændig stadfæstede grundprincipper, som man ikke forhandler om for at få nogle smuler i en aftale, der alligevel kommer til at blive rigtig ringe?

Kl. 00:40

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:40

Lotte Rod (RV):

Men det der er jeg jo fuldstændig uenig i. Altså, alt det, som var de slemme tidsler, har vi fået pillet ud af aftalen. Og så er der stadig elementer tilbage, hvorom jeg siger: Dem er jeg imod, for det kan gå begge veje. Der kan være ordførere herinde, der har ret i, at det ikke kommer til at blive brugt særlig meget. Der kan være jer, der er kritiske, som får ret i, at det kommer til at blive brugt for meget. Det

er jo derfor, jeg har fået ind i aftalen, at Sammen om handicap skal diskutere det her, for jeg mener, det er den mest magtfulde måde at gøre noget ved hele forrælsen på.

Kl. 00:40

Formanden (Søren Gade):

Så er der ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Lotte Rod fra Radikale Venstre. Jeg byder nu velkommen til hr. Torsten Gejl fra Alternativet.

Kl. 00:41

(Ordfører)

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand. I Alternativet kan vi ikke støtte det fremsatte forslag, da vi mener, at behovet for de udvidelser i adgangen til magtanvendelsen på ingen måde er tilstrækkeligt begrundet. Vi modsætter os en revision af magtanvendelsesreglerne, herunder en minimering af registrerings- og indberetningspraksis, da det kan have negative konsekvenser for borgernes sikkerhed. Men jeg synes efterhånden, at problemerne og udfordringerne og tidslerne i det her lovforslag er beskrevet så klart og tydeligt af ordfører efter ordfører, at jeg næsten ikke har nogen nye ord at sætte på. Der lægges op til bekymrende ændringer på landets plejehjem og bosteder, herunder lempelse af reglerne for brug af magt på botilbud og plejehjem. Det bekymrer os i Alternativet. Det bekymrer mange organisationer og eksperter.

For os er det vigtigt, at modstanden mod det her forslag ikke forveksles med mistillid til medarbejderne. Jeg synes, at det at forvente af medarbejderne, at de kan løse komplicerede situationer med pædagogiske redskaber, er en meget, meget stor tillid. Der er sagt en del kloge ting i den her debat. Det, som jeg egentlig synes var allerkløgest, var, da Rosa Lund sagde, at man godt kan kæmpe for rettighederne til borgerne, uden at det er mistillid til personalet. Jeg synes tit, vi oplever det i debatter, hvor man vil rammesætte forhold på en ny måde ude på arbejdspladserne, at pludselig bliver man udsat for en stråmand, der drejer sig om, at man ikke har tillid til personalet. Men uanset om man ønsker mere eller mindre magtanvendelse, kan man jo godt have tillid til personalet. Jeg ser ikke, uanset om man går ind for det her lovforslag eller ej, at nogen af parterne af den grund har mistillid til personalet.

Vi skal rammesætte de arbejdsforhold på mange parametre ud fra et stærkt datagrundlag, og det synes jeg mangler her. Men man kan godt være imod det her lovforslag og samtidig have en kæmpe respekt for de medarbejdere, som lovforslaget handler om. Og det er det, der er tilfældet for os, formand.

Kl. 00:43

Formanden (Søren Gade):

Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Torsten Gejl fra Alternativet. Det afsluttede ordførerrækken, og derfor byder jeg nu velkommen til social- og boligministeren.

Kl. 00:43

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Tak for det. Og tak for debatten. Det er alligevel interessant at høre forskellige komme med bud på, hvad forskellige lækkede dokumenter betyder, og hvem der har fået hvad. Jeg tror ikke, jeg afslører for meget fra et forhandlingsforløb, som man jo normalt ikke refererer fra, ved at sige, at jeg sådan set mødtes med Radikale Venstre og i øvrigt også Konservative allerede i efteråret omkring forslagene, der ligger i Sammen om handicap. Det er bare for at sige, at man skal passe på med, hvor meget man får læst ind i forskellige lækkede dokumenter fra slutfasen på et forhandlingsforløb.

Så vil jeg sige, at hver eneste gang vi behandler spørgsmål, der handler om magtanvendelse, er det noget, vi skal gøre rigtig grundigt, og den proces, der ligger bag det lovforslag, vi behandler

her i Folketingssalen i dag, blev påbegyndt, inden jeg blev udnævnt til social- og boligminister, nemlig under den tidligere social- og ældreminister, fru Astrid Krag. Det vil sige, at det har været et ganske langt forløb, som vi nu er ved at komme ind i den sidste del af, nemlig den del, hvor vi behandler tingene i Folketinget. Man kunne næsten få indtryk af her i Folketingssalen, at der skulle være tale om et hastelovforslag. Det kan man ikke sige. Det er der i øvrigt også nogle formelle rammer omkring, og det er faktisk ikke et hastelovforslag.

Så vil jeg gerne starte med at understrege tre overordnede pointer, som efter min mening er helt afgørende at være bevidst om, når vi behandler lovforslaget. For det første at det er centralt, at borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne mødes af et omsorgsfuldt personale, der både fremmer borgerens selvstændighed og selvbestemmelse og samtidig bidrager til at forbedre den enkeltes mulighed for livsudfoldelse gennem forskellige fællesskaber og gennem inklusion i vores samfund. For det andet ændrer lovforslaget ikke på det grundlæggende formål med det her regelsæt. Det vil sige, at magtanvendelse skal begrænses til det absolut nødvendige, at indgreb aldrig må erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand, og at anvendelse af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten alene må ske for at sikre personens omsorg og værdighed og tryghed og tilgodese hensynet til det fællesskab, der jo altid vil være eksempelvis på botilbud, hvor man bor flere mennesker sammen med hinanden, eller hensynet til andre, og det kan f.eks. være personalet. Derudover skal kommunen forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten foretage, hvad der er muligt for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning, og hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige, skal de anvendes. Og til sidst skal magtanvendelse udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og i øvrigt også andre tilstedeværende, sådan at der ikke forvoldes unødigt krænkelse eller ulempe.

Så har jeg lyst til at læse bare nogle enkelte pluk fra virkeligheden op, for der bliver spurgt: Er det så anekdotisk? Jamen virkeligheden er jo, at vi med den her lovgivning lægger op til nogle regler – nogle af dem bliver pillet ud, men nogle af dem, der også var i det oprindelige, ville have galdt for ufattelig få mennesker. Og det vil sige, at det jo vil være i nogle helt særlige tilfælde og i øvrigt med en dommer for bordenden, og derfor vil det jo være enkelttilfælde, fordi meningen jo netop ikke er, at magtanvendelse er sådan noget, der skal bruges i flæng, og det er i øvrigt heller ikke med de nye bestemmelser noget, den enkelte pædagog står og tager stilling til alene, men ved akut magtanvendelse foregår der altid en registrering, og ved de ting, der bliver søgt forhåndsgodkendelse om, skal der søges om det hos en dommer og i nogle sammenhænge hos kommunalbestyrelsen, og det kan i øvrigt påklages.

Men jeg får alligevel lyst til at læse nogle enkelte tilfælde op, for jeg synes, at menneskene forsvinder lidt i den debat, når jeg har siddet og lyttet til en ellers, synes jeg, god debat. Men jeg synes, den kommer lidt langt væk fra menneskene, det drejer sig om, hvis jeg skal være helt ærlig. Og bare sådan et eksempel er en ung voksen, som springer ud af vinduet fra tredje sal der, hvor vedkommende bor på et botilbud. Man kan jo ikke flytte borgeren mod vedkommendes vilje, så man kan ikke flytte borgeren hen på et botilbud, hvor vedkommende kan bo i stueetagen, for så kunne man jo undgå, at borgeren sprang ud fra tredje sal og kom til skade. Og det, man så vælger at gøre i stedet for, er, at man gerne vil låse vinduet. Men det må man ikke, fordi det under de gamle regler ville være en ulovlig magtanvendelse. Derfor er det så sådan, at den unge voksne springer ud af vinduet igen og kommer til skade igen, og uforandret, må man ikke låse vinduet, fordi det er en ulovlig magtanvendelse, og derfor

er der et nej til det, og man må samtidig ikke flytte beboeren til et sted, hvor man kan beskytte beboeren mod at gøre skade på sig selv.

Kl. 00:49

Det vil sige, at når der er ting, vi ikke gennemfører, fordi vi fra regeringens side har valgt at pille det ud, så er der jo simpelt hen også nogle mennesker, vi ikke kan beskytte. Det skal man bare gøre sig pinligt klart. Og der er jo ikke nogen, der har foreslået, at alle mulige mennesker så skal kunne træffe alle mulige beslutninger om eksempelvis at låse alle mulige mennesker inde. Det, der er tale om, er jo lige præcis, at i de meget få enkelttilfælde, hvor det ikke har kunnet lade sig gøre ad alle mulige andre veje at beskytte et menneske, har man så skullet kunne komme for en dommer, og det vil sige, at det er en dommer, der afgør, om man så skulle kunne anvende den her mulighed.

Et andet tilfælde er, hvis man f.eks. går rundt nogen og beruset på fællesarealerne og råber og truer andre beboere og personalet. Der synes jeg jo også, at vi på en eller anden måde bliver nødt til at tage stilling til både personalet, men jo også de andre beboere. Det skal i hvert fald i et vist omfang være sådan, at det så betyder, at de andre beboere ikke kan bruge fællesarealerne, fordi den opførsel gør, at de ikke kan være på fællesarealerne. Det skal der jo være en eller anden balance i, og det vil sige, at her er der desværre ikke nogen lette løsninger. Der er det altid et spørgsmål om, hvis frihed det er, der bliver begrænset. Er det friheden for de beboere, der så ikke kan være på fællesarealerne, eller er det friheden for den beboer, der er nøgen, beruset, voldsom og truende, som man flytter væk fra fællesarealet? Det er der jo simpelt hen ikke nogen lette løsninger på. Jeg har ikke noget let svar på det. Det er simpelt hen ikke let, fordi det at have med mennesker at gøre er svært og særlig der, hvor hensynet til det ene menneske går ud over hensynet til det andet menneske. Og uanset om det gælder andre beboere, om det er medarbejdere, eller om det er nogle, der er på besøg på et botilbud, så er det svært at have med de her ting at gøre.

Derfor bliver jeg også ærgerlig over nogle af de ting, som man i den offentlige debat skylder hinanden i skoene. Ja, vi er uenige om de her ting. Vi er uenige i Folketinget om, i hvor høj grad det er det enkelte individs ret til at være præcis sådan, som man har lyst til, uanset hvad det så f.eks. betyder for de andre på et fællesareal. Der vil der være nogen i Folketinget, der typisk hælder mere til, at vi beskytter fællesarealet, og der vil være andre, der hælder mere til, at man beskytter retten til at opføre sig, som man har lyst til. Og så er der alle mulige nuancer indimellem det, hvor jeg tror, at de fleste af os ligger et eller andet sted i det nuancefelt.

Der tror jeg, man skal passe lidt på med at skælde hinanden så meget ud, at ørerne lukker. Jeg tror, vi har rigtig meget brug for at lytte på hinanden, og jeg har i hvert fald lyttet både i høringsfasen, men jo også til utrolig kloge indspark fra nær og fjern, både politisk og i forhold til omverdenen. Betyder det så, at jeg er enig i alle de indspark? Nej, det gør det ikke. Jeg mener, at nogle af de ting, vi tager ud af det her lovforslag som en konsekvens af de forhandlinger, betyder, at der er nogle mennesker, vi ikke kan beskytte. Så det, at ting bliver pillet ud, er ikke ensbetydende med, at jeg er overbevist om, at det så er det rigtige.

Men det er, præcis som fru Lotte Rod sagde, sådan, at vi sidder i et lokale, hvor der er meget forskellige opfattelser af, hvordan de her ting bør landes, og hvor vi alle sammen er pinligt bevidste om, hvor svært det er, og uanset hvor man stiller sig, vil der dels være nogen, der er uenige, dels vil der også være et problem, man ikke får løst eller i hvert fald får løst på en måde, så der er nogle andre, det går ud over. Derfor er det sådan, at når man har forskellige opfattelser af tingene, skal man jo lande et kompromis imellem de forskellige positioner. Derfor vil jeg, når fru Lotte Rod siger, at der er dele af det her lovforslag, som hun fortsat ikke er enig i, sige, at det er der jo så også nu for mit vedkommende, eftersom der er pillet nogle

ting ud, som jeg mener var en bedre beskyttelse af nogle mennesker, som jeg så mener at vi ikke kan drage omsorg for, fordi der ikke er opbakning til at indføre de pågældende tiltag. Og fuldstændig ligesom fru Lotte Rod vil kæmpe for at få piller de elementer ud, som jeg synes er vigtige, og som stadig er der, vil jeg jo omvendt også blive ved med at forsøge at afkræve de andre parter i Sammen om handicap et svar på, hvordan vi så bedst beskytter de mennesker, som jeg så ikke mener at vi beskytter med det, der ligger her.

Kl. 00:53

Så mener jeg, det er et rigtig stort fremskridt – det var et af de forslag, der kom undervejs i det her meget lange forløb – at få nedsat et socialfagligt nævn, hvor vi både kommer til at have parterne på området siddende, men jo mest af alt kommer til at have en dommer siddende for bordenden. Det mener jeg er et stort fremskridt også for retssikkerheden. Og det vil sige, at idéen om at få nedsat et socialfagligt nævn mener jeg er rigtig god.

Så vil jeg sige i forhold til den del af lovforslaget, der handler om lov om voksenansvar, det vil sige der, hvor vi bevæger os over på børne- og ungdomsområdet, at jeg mener, at vi har fået lavet nogle rigtig gode forbedringer. Der vil jeg særlig lægge vægt på noget af det, der er kommet ind undervejs i forløbet, og som der også blev lagt vægt på af Radikale Venstre, og jeg tror også, Liberal Alliance nævnte det, altså spørgsmålet om at have en større pædagogisk indsats, når der bliver indberettet oven på magtanvendelse. Der har der tidligere været nogle tidsbegrænsninger, der gjorde, at den pædagogiske indsats var mindre, og nu kommer der udvidet tid til det.

Jeg vil gerne sige, at jeg mener, at det er et faktisk også ret stort omsorgssvigt, at de regler ikke har været på den måde, som vi nu laver dem på, på det her område. Der er ikke mange unge mennesker i Danmark, der hjemme hos deres forældre ville få lov til de samme ting, som vi i dag forhindrer pædagoger i at tage stilling til over for børn og unge; det er der simpelt hen ikke. Altså, jeg ved ikke, hvor mange forældre i Danmark, der ville give deres 13-årige, 15-årige, 17-årige lov til at prostituere sig på deres mobiltelefon uden at tage den fra dem eller ville give dem lov til at sidde og tager stoffer på deres værelse uden at tage stofferne fra dem. Det har jeg utrolig svært ved at se for mig. Det er ikke særlig mange, vi taler om. Det er bare for at sige, at selvfølgelig skal der være mulighed for, at man får samme kærlige beskyttelse imod nogle af de ting, hvor man stadig er for ung til at kunne vurdere rækkevidden af de beslutninger, man træffer. Den omsorg skal vi også kunne give anbragte børn. Og derfor opfatter jeg det som et stort omsorgssvigt, at reglerne ikke har været indrettet sådan hidtil. Selvfølgelig skal det være sådan, at man som barn og ung, også når man er anbragt, har ret til samme beskyttelsesforanstaltninger, som alle andre forældre ville levere i samme situation i alle andre hjem.

Samlet set synes jeg, vi er landet et sted, hvor vi jo i hvert fald har bred opbakning. Nu blev det sagt, at ordfører efter ordfører går op og siger, at det her er noget skidt – jeg tror, det var Alternativets ordfører. Altså, der er jo i hvert fald 118 mandater i Folketinget, det er 65 pct. af Folketinget, der bakker det her op. Så det er bare for at sige, at det jo er rigtigt, at der stadig væk er et mindretal, der ikke bakker det op, 35 pct., så der er cirka en tredjedel af Folketinget, der ikke bakker det op, men jeg synes sådan set, det er et ret massivt flertal, og jeg er rigtig glad for, at vi ender med at have en bred aftalekreds, man kan se leve i forhåbentlig rigtig mange år, på handicapområdet, og at vi på den måde får skabt en ny ryggrad i dansk handicappolitik.

Så tusind tak for samarbejdet til de partier, der har været med undervejs. Tak for ordet.

Kl. 00:56

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig tre korte bemærkninger. Først er det fru Charlotte Broman Mølbæk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 00:56

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det, og tak for talen. Jeg vil godt starte med at sige, at jeg faktisk tror på, at både regeringen og aftalepartierne vil gøre det godt med den her aftale. Jeg mener bare, at de gør det med hovedet under armen, når de haster sig igennem et meget omfattende lovforslag med rigtig mange komplekser, som slet ikke er arbejdet igennem. I virkeligheden lytter man slet ikke til de meget omfattende høringssvar, som de facto siger meget, der er modsat det, som både ministeren og en del af både aftalepartierne og regeringspartierne udtaler. Kunne ministeren ikke se idéen i, at vi prøvede at stoppe hastværket, stoppede op og arbejdede med grundigt at afgrænse de her mange forskellige dele, som ministeren henviser til? Jeg kan fortælle ministeren, at jeg kan fortælle mindst lige så mange anekdoter, om ikke flere, ude fra felten, da jeg arbejdede på det her område, om, hvordan jeg og mine dygtige kollegaer har håndteret situationer uden at bruge magt.

Kl. 00:57

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 00:57

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Jeg anerkender ikke præmissen om hastværk. Det her har været undervejs, fra før jeg blev minister, og nu har jeg været minister på området i snart halvandet år. Og vi har i øvrigt haft forhandlinger kørende siden september måned sidste år. Så ud over at der har været en lang inddragelsesfase, har der efterfølgende været et langt forhandlingsforløb både med parterne og, som jeg sagde i min indledning, med enkelte af partierne. Så er jeg med på, at SF ikke har siddet med i de forhandlinger, ligesom der er andre af Folketingets partier, der ikke har siddet med. Men man kan ikke kalde det hastværk i den sammenhæng. Og det er i øvrigt ikke engang et hastebehandlet forslag, og der er masser af lovgivning i Folketinget, der med mellemrum bliver hastebehandlet. Det her er ikke et af de tilfælde, og derfor har vi kørt med sædvanlig lang høringsfase, ligesom vi har en helt almindelig første, anden og tredje behandling af forslaget. Så den præmis anerkender jeg ikke.

Kl. 00:58

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 00:58

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Der har været afholdt et temamøde på 2 timer engang, uden at det var lovforberedende. Ved det ene møde med Sammen om handicap, jeg var med til, bekræftede man, at man ikke havde arbejdet indgående med det her lovforslag. Jeg kan i hvert fald også sige, at da vi kom til forhandlingsbordet, var forslaget ret ufærdigt, og vi kom med en masse input.

Men det, der også er vores meget klare budskab, er, at vi har brug for at arbejde det meget mere grundigt igennem. Vi har brug for at kigge på de forskellige delelementer og se, hvordan det kan virke, og netop have eksperterne på området med i det her. For det er jo ikke kun brugerorganisationerne eller Institut for Menneskerettigheder, det er jo også socialpædagogerne, der afviser dele af de her ting, man nu vil udvide. Så jeg mener helt oprigtigt, at man ikke har

arbejdet det her lovforslag grundigt igennem. Og det er virkelig synd for de borgere, det kommer til at have betydning for, men også for de ansatte, der skal stå og manøvrere i det her. Måske skulle man lige prøve at gå tilbage igen og så arbejde grundigt med de her ting. Så vil vi rigtig gerne hjælpe og bidrage til det.

Kl. 00:59

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 00:59

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Det, som SF kalder et ufærdigt forslag, var jo så sendt i høring på det tidspunkt, hvor SF blev inviteret ind i forhandlingerne. Så der var lovforslaget jo sådan set helt færdigt. Det er bare for sige, at det ikke er helt sammenhængende, det, der bliver sagt. Det er jo ikke det samme, som at SF's ordfører så er enig i forslaget. Det tror jeg sådan set heller ikke at det, at vi havde givet det ekstra tid, havde hjulpet på. Så det er bare for at sige, at det, at der ligger et lovforslag, som ordføreren ikke er enig, jo ikke er det samme, som at der ikke ligger et grundigt stykke arbejde til grund for det.

Så er det jo sådan med lovforslagsbehandlinger, at vi starter med en høringsfase. Jeg synes, der er kommet rigtig mange gode høringssvar, og dem vil jeg gerne takke for. Der kan man jo også se på de ændringsforslag, der kommer inden anden behandling, at vi har valgt at lytte til rigtig mange af høringssvarene.

Kl. 01:00

Formanden (Søren Gade):

Fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne.

Kl. 01:00

Karina Adsbøl (DD):

Tak. Jeg nævnte i min tale i dag bl.a. eksemplet med Nexus, som Socialministeriet jo selv har valgt at politianmelde i dag. Vi har set de her eksempler, vi har set »Nødråb i natten« om et botilbud, og vi har set andre eksempler, hvor en social- og sundhedsfaglig indsats og en socialpædagogisk indsats har fejlet, herunder også i forhold til ledelsen. Det, ministeren så kommer ud med, er et lovforslag, hvor man giver lov til at bruge endnu mere magt. Det har jeg bare lidt svært ved at se sammenhængen i. Så måske kan ministeren forklare mig det. Derudover kommer man med et lovforslag, hvor ministeren siger, at indelåsning i 10 timer er fint. I min verden hænger det bare ikke sammen, og så er ministerens løsning mere magt.

Kl. 01:01

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 01:01

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Med de regler, vi har i dag, er det faktisk ikke tilladt at begå vold mod børn. Nu bliver Nexus bragt på banen, og jeg vil sige, at det, der skete, faktisk er ulovligt. Det er decideret strafbart i Danmark. Det er jo derfor, jeg har valgt at anmelde to ledere og medarbejdere til politiet. Det kommer heller ikke til at være lovligt med de nye regler, så hverken de gamle eller de nye regler er bolværket imod mennesker, som vælger at begå strafbare handlinger.

Til gengæld tror jeg, at det, at man har et regelsæt, som en stor del af personalet opfatter som utilstrækkeligt i forhold til at løse den pædagogiske opgave, de står over for, kan bidrage til en kultur, hvor man som personale har en følelse af magtesløshed og meningsløshed. Kombinerer man det med, at man nogle steder har meget få uddannede personaler og nogle steder også har for få ressourcer, så tror jeg til gengæld, der er – nu må jeg ikke sige the perfect storm

– en risiko for, at der udvikler sig noget forræelse. Derfor går jeg meget op i, at vi får et regelsæt, som er let at afkode, og som giver relevante svar på de ting, som personalet gerne vil have svar på .

Kl. 01:03

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 01:03

Karina Adsbøl (DD):

Ministeren nævnte flere eksempler i sin tale, bl.a. en beboer, som boede på tredje sal, og som ville springe ud af vinduet. Jeg sad og tænkte: Hvordan er den beboer overhovedet endt på tredje sal i første omgang?

Den anden ting, ministeren nævnte, var de unges mobiltelefoner. Sådan som jeg læser en principafgørelse, som stadig væk er gældende, kan kommunen træffe afgørelse om at tage en mobiltelefon og lukke for adgang til internettet, men kommunen skal træffe en afgørelse herom og med klageadgang til Ankestyrelsen. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om ministeren ikke lige vil præcisere, hvad det er for nogle klagemuligheder, borgerne, herunder unge, får i forhold til det med anvendelse af magt.

Kl. 01:03

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 01:03

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Det vil jeg i hvert fald gerne. Det, der jo er udfordringen – det er bare lige for at tage det første spørgsmål først i forhold til placering af beboere – er jo, at vi ikke altid har det på den samme måde. F.eks. var jeg sammen med en borger, der har en erhvervet hjerneskade, og den pågældende beboer på botilbuddet mistede et nærtstående familiemedlem og havde meget svært ved kognitivt at forstå sorgen og sorgprocessen. Så vandrede han i trafikken i den periode, og da sorgprocessen var overstået, holdt vedkommende op med det igen. Det vil sige, at det var en sorgreaktion. I den periode havde de rigtig meget brug for at kunne skærme ham i sorgprocessen, ikke af hensyn til alle de andre beboere, men af hensyn til beboeren selv.

Svaret på det andet spørgsmål er, at man kan klage til Ankestyrelsen, og at klagemuligheden er uforandret.

Kl. 01:04

Formanden (Søren Gade):

Fru Rosa Lund, Enhedslisten.

Kl. 01:04

Rosa Lund (EL):

Tak. Og tak til ministeren for talen. Jeg bider jo særlig mærke i, at ministeren kommer ind på debatten om det her lovforslag, og derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om ministeren virkelig mener det, ministeren sagde i Deadline i mandags, hvor ministeren kaldte kritikerne af det her lovforslag for paranoide. Mener ministeren virkelig, at man er paranoid, hvis man er kritisk over for det her lovforslag?

Kl. 01:05

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 01:05

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Jeg mente, at udtalelsen, som jeg kommenterede på, er paranoid. Det er to forskellige ting, altså om mennesket er det, eller om udtalelsen er det. Den konkrete udtalelse, der var der, afspejler på ingen måde nogen af de forslag, der ligger på bordet.

Jeg synes, at vi, og det har jeg faktisk skrevet et indlæg om, som forhåbentlig bliver bragt en af dagene, for tit kommer til at drøfte myten om forslagene i stedet for at drøfte de konkrete forslag. Jeg kan jo høre her i Folketingssalen i dag, at der er rigeligt at være uenige om. Så at begynde at opfinde scenarier, som efter min mening er relativt fantasifulde, opfatter jeg som en måde at skævvride en debat på.

Kl. 01:05

Formanden (Søren Gade):

Fru Rosa Lund.

Kl. 01:05

Rosa Lund (EL):

Så vil jeg se frem til at læse det indlæg fra ministeren. Jeg vil så spørge helt konkret til lovforslaget, så det ikke bliver noget om debatten om debatten eller noget som helst her. Hvordan vil ministeren sikre, at det her lovforslag ikke fører til flere magtanvendelser?

Kl. 01:06

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 01:06

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Det er jo bl.a. en af de ting, jeg nævnte i mine indledende bemærkninger, og som jeg mener er en rigtig god nyskabelse med det her lovkompleks, nemlig at vi får nedsat i et nævn, som tager stilling og til magtanvendelser, og hvor der sidder en dommer for bordenden. Det har vi ikke haft tidligere.

Jeg tror, at det at få etableret et nævn, hvor parterne er til stede, hvor der sidder en dommer for bordenden, og som vil give direkte adgang for Danske Handicaporganisationer, som skal sidde der for KL, vil give mulighed for også politisk at råbe vagt i gevær, hvis man ser nogle mønstre i en bestemt måde at anvende nogle regler på. Det tror jeg faktisk kommer til at betyde noget, i forhold til at vi meget hurtigt får fanget de områder, hvor tingene begynder at gå galt, og hvor der så enten skal rykkes på lovgivning, vejledninger eller andet materiale.

Kl. 01:07

Formanden (Søren Gade):

Fru Lotte Rod, Radikale Venstre.

Kl. 01:07

Lotte Rod (RV):

Jeg vil gerne spørge ministeren om noget: Hvad er egentlig ministerens vurdering af, hvad det vigtigste ved at have lavet Sammen om handicap bliver?

Kl. 01:07

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 01:07

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Jeg synes, det er svært at plukke fra de enkelte forslag, så jeg vil holde det helt oppe i helikopteren og sige, at jeg har en oplevelse af, dansk handicappolitik aldrig har fået lov til at være én samlet dansk handicappolitik. Det har knopskudt hen over en masse forskellige ting. Så har man lavet et forslag det ene år, og så er der kommet en eller anden aftale, som egentlig handlede om noget andet, og det kunne være et finanslovsudspil eller noget, der handlede om udsatte voksne, eller et eller andet. Det har aldrig haft en samlet aftalekreds, og det vil sige, at handicappolitikken har fået lov til at knopskyde på en måde, som gør, at borgeren oplever det på den måde, at det

ene regelsæt slet ikke passer sammen med det andet, og hvordan det kan være, at borgeren skal søge det ene et sted, og så passer den hjælp, der gives, slet ikke sammen med det, der er behov for det andet sted. Derfor tror jeg ikke, at vi skal underkende værdien af at have en samlet politisk aftalekreds, hvor man, hver eneste gang der ændres på handicappolitikken, er inde og se på det i fællesskab med hinanden og kan sætte det op i forhold til nogle forandringer et sted, og så kan man se, hvordan det relaterer sig til det nye, der er i gang med at blive indført. Det tror jeg er den største gevinst.

Kl. 01:08

Formanden (Søren Gade):
Fru Lotte Rod.

Kl. 01:08

Lotte Rod (RV):

Dermed får jeg også lyst til at stille et opfølgende spørgsmål: Hvad ville konsekvensen have været, hvis jeg havde gjort det samme som andre partier og var gået fra det her, så Sammen om handicap var faldet til jorden?

Kl. 01:08

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 01:08

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Jamen der mener jeg helt straight forward, at så havde man fortsat med sådan noget knopskydning på handicapområdet, som jeg simpelt hen ikke synes man kan være bekendt. Vi har haft en folkeskole i Danmark siden 1814, og de sidste mange årtier har det snurret omkring den samme forligskreds, og det gælder så også nu med Sammen om skolen. Det mener jeg er en enorm stærk måde at drive et område på i vores velfærdssamfund, og det er der en sandsynlighed for vi kan få her med Sammen om handicap også. Havde regeringen ikke kunnet få flertal bag de her ting og samlet en aftalekreds, var det mislykkedes, og så tror jeg, at der var gået en del år, før man havde gjort forsøget igen.

Kl. 01:09

Formanden (Søren Gade):
Hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 01:09

Torsten Gejl (ALT):

Så De Radikale er den frelsende engel, i og med at de går ekstremt meget mod magtanvendelse og tillader mere af det. I forhold til det med, at det er så vigtigt, at det her nu er en samlet aftalekreds, at det er det vigtigste ved det hele, hvad tænker ministeren om, at en stort set samlet gruppe handicaporganisationer er voldsomt kritiske over for den her aftale?

Kl. 01:09

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 01:09

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Jamen det ved jeg jo godt de er i forhold til forslaget om magtanvendelse. Så er de til gengæld utrolig glade for, at vi skal ind at lave om på regler for hjælpemidler og regler for merudgiftsydelser. Jeg vil sige, at hvis du spørger nogle af de andre parter, der sidder til stede i rummet, er det ikke decideret sådan, at idéen om at lave specialeplan og uddannelsesmål var noget, som KL selv fandt på at komme stormende ind i lokalet med at sige: Vi vil sindssygt gerne – undskyld – have uddannelsesmål og specialeplan. Jeg tror ikke, jeg

afslører for meget, hvis jeg siger, at det ikke var den attitude, de kom ind med i forhold til de forslag. Derfor har forskellige parter jo haft forskellige ønsker inde ved det forhandlingsbord og har fået noget forskelligt, og jeg tror sådan set stadig væk ikke, at du vil se et KL, der bryder ud sådan i jubelskrig ved tanken om, at vi nu kommer til at gennemføre uddannelsesmål og specialeplan. Sådan har vi jo alle sammen givet os på nogle ting, som var rigtig vigtige for de andre. Derfor kan man sige, at den samlede tegning jo så i hvert fald har kunnet skaffe os 118 mandater i Folketinget, og det er jeg uendelig glad for.

Kl. 01:11

Formanden (Søren Gade):
Hr. Torsten Gejl.

Kl. 01:11

Torsten Gejl (ALT):

Nogle af mandaterne virker lidt som gidseltagning. Hvad tænker ministeren om, at DH, Lev, CP Danmark, Børns Vilkår, Dansk Socialrådgiverforening, Institut for Menneskerettigheder, altså en lang række af organisationer, som varetager mennesker med handicaps interesser, er fuldstændig imod det her, plus at man ikke har formået at få et eneste af de rød-grønne partier med, som jo nok er dem, der har lagt den mest humanistiske linje i handicapdiskussionerne gennem de sidste mange år.

Kl. 01:11

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 01:11

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Jamen jeg opfatter det helt, som jeg sagde i mit forrige indlæg, i forhold til når man har siddet i et lokale, hvor organisationerne kommer med nogle ufattelig forskellige ønsker, og jeg f.eks. heller ikke har set KL komme storjubilende ind af døren ved tanken om specialeplaner og uddannelsesmål. Så er det rigtigt, at Danske Handicaporganisationer med lidt forskellige vægte imellem de forskellige formål ikke er begejstret for forslaget om magtanvendelse. Jamen på den måde har forskellige organisationer fået noget forskelligt inde ved det forhandlingsbord og har haft forskellige ting, der var det vigtigste for dem. Det er med 118 mandater i Folketinget, og jeg tror sådan set ikke, der er nogle af dem, der føler sig som gidsler. Det skulle være første gang, jeg nogensinde har kunnet tage en fra Liberal Alliance som gidsel, vil jeg gerne sige. Men det kan man jo selvfølgelig ikke afvise er sket, men det tror jeg ikke.

Kl. 01:12

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Nu er der ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til social- og boligministeren. Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og derfor er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.
Det er vedtaget.

Kl. 01:12

Meddelelser fra formanden

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 14. maj 2024, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside. Jeg skal i øvrigt henvise til ugeplanen, der ligeledes fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 01:13).
